

V/HTA

TALOUSARVIO 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022-2023

VIHDIN KUNTA

Talousarvio 2021 ja Taloussuunnitelma 2022-2023
Julkaisija: Vihdin kunta
Valokuvaaja: Toni Sarin
Kansi ja taitto: Vihdin kunta

1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2	KUNTASTRATEGIA 2018-2021.....	6
3	YLEISOSA	17
3.1	YLEINEN TALOUSKEHITYS.....	17
3.2	KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ	19
3.3	TYÖLLISYYS JA ELINKEINO	26
3.4	VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO.....	30
4	TALOUSARVIOESITYS.....	33
4.1	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	33
4.1.1	Talousarvion rakenne ja sitovuus	33
4.1.2	Seuranta.....	34
4.2	VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET	35
4.3	TALOUSARVIOEHDOTUKSEN ULKOPUOLISET TALOUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT.....	50
4.3.1	Sote-uudistus.....	50
4.3.2	Oppivelvollisuuden nosto.....	52
4.3.3	Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen valtakunnallisesti	53
4.4	TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO	55
4.4.1	Toimintatuotot	55
4.4.2	Toimintakulut	55
4.4.3	Verotulot.....	56
4.4.4	Valtionosuudet	57
5	KÄYTTÖTALOUSOSA	60
5.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	60
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	61
5.3	KUNNANHALLITUS	61
5.3.1	Konsernipalveluiden tulosalue	62
5.3.2	Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue.....	66
5.3.3	Elinkeino ja markkinointi	68
5.4	LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	70
5.4.1	Opetuksen tulosalue.....	75
5.4.2	Varhaiskasvatuksen tulosalue	81
5.4.3	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalue	84
5.5	KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	87
5.5.1	Kulttuuripalveluiden tulosalue	88
5.5.2	Liikuntapalveluiden tulosalue.....	94
5.6	KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	97
5.6.1	Elinvoimapalveluiden tulosalue.....	98
5.6.2	Tukipalveluiden tulosalue.....	102
5.6.3	Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue.....	103
5.6.4	Ateriat- ja puhdistuspalveluiden tulosalue	105
5.7	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA.....	107
5.7.1	Ympäristöpalveluiden tulosalue	108

5.7.2	Rakennusvalvontapalvelut	109
6	HENKILÖSTÖ	111
6.1	PALKKAKUSTANNUKSET	112
6.2	UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET	112
6.3	TYÖHYVINVOINTI	113
7	TULOSLASKELMAOSA	114
8	LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ	117
9	VIHDIN VESI	120
10	KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	127
10.1	TYTÄRYHTEISÖT	128
10.1.1	Nummelan Aluelämpö Oy	128
10.1.2	Palman Tieto-Taito-Keskus Oy	128
10.1.3	Nummelan Teollisuustalo Oy	128
10.2	TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA	129
11	INVESTOINTIOSA	130
12	RAHOITUSOSA	146

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2020 on ollut koronapandemian myötä erittäin poikkeuksellinen. Maaliskuussa voimaan tulleet rajoitukset ja sittemmin niiden vaiheittainen purku sekä uudelleen asettaminen ovat tuoneet kunnan palvelutuntoon lukuisia, nopeasti toimeenpantavia suosituksia ja määräyksiä. Vallitsevassa tilanteessa kaikessa tekemisessämme on korostunut Vihdin asukkaiden hyvinvointi sekä yhteisten arvolupauksiemme lunastaminen asiakaslähtöisyydestä, vastuullisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Esimerkiksi aterijakelun järjestäminen etäopiskelussa oleville oppilaille, yksinyrittäjien tuet sekä yli 70-vuotiaiden palvelutarpeen kartoitus edellyttivät kunnan henkilöstöltä uusien tehtävien haltuunottoa omien työtehtävien muuttuessa. Poikkeusaikana kunta on halunnut omilla toimillaan kantaa myös esimerkiksi paikallisen elinkeinoelämän, seurojen ja lapsiperheiden taakkaa mahdollistamalla maksuvapautuksia sekä muita maksujärjestelyitä.

Koronapandemia on koetellut terveyden lisäksi myös taloutta. Valtiovarainministeriön tuoreen ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5 prosenttia vuonna 2020. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Julkisten menojen kasvun sen sijaan arvioidaan vahvistavan taloutta. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022. Kuntaliiton arvioiden mukaan korona on heikentänyt kuntataloutta tänä vuonna noin kahden miljardin edestä, ja ensi vuoden heikennysten arvioidaan olevan 1,7 miljardia. Valtio on osallistunut kuntien tukemiseen monin tavoin ja tukipaketit ovat olleetkin kuntataloudelle välttämättömiä. Tukipakettien jälkeen kunnille on jäänyt kuitenkin edelleen merkittäviä sopeutustarpeita kuntatalouden heikennyttyä kokonaisuudessaan. Sopeutustaakkaa ovat vaikeuttaneet hallituksen kunnille kaavailemat lisätehtävät, kuten hoitajamitoitus ja oppivelvollisuuden laajentaminen.

Vihdin kunta on toteuttanut systemaattisesti vuonna 2020 vuosille 2018-2021 hyväksyttyä kuntastrategiaa, vaikka koronapandemia on väistämättä vaikuttanut kunnan akuutteihin prioriteetteihin. Kuluva vuosi on saatu merkittävästi edistettyä kunnalle tärkeitä strategisia hankkeita kuten Turun tunnin juna, Kehä V-hanketta, hajakentän edellytyksien parantamista ja uusien yritysalueiden kehittämistä. Vuonna 2018 aloitettu elinvoimapaalveluiden kehittämistyö näkyy myös konkreettisesti esimerkiksi maankäyttöpalveluiden tonttiluovutuksissa, jotka ovat viimeisen vuosikymmenen suurimpia. Loppuvuonna päätöksentekoon saadaan uusi elinkeinostrategia, jonka avulla määritellään uusi kehityssuunta kunnan yritysalueille ja pystytään hyödyntämään myös elinkeinopalveluissa kunnan sijainnin tuomat loistavat mahdollisuudet.

Kestävän taloudenpidon mahdollistamiseksi kunta on joutunut vuosina 2019 ja 2020 tekemään laajamittaisen Vihdin talousohjelman (VIHTA) päivitystyön. Osana talouden tasapainotustyötä eteen on tullut välttämättömyyksiä tulojen sekä menojen priorisointityötä ja siihen liittyviä arvovalintoja, jotka on täytynyt tehdä kunnan, kuntalaisten, yritysten, seurojen ja henkilöstön pitkäjänteisen edunmukaisesti. Jo päätetyt ja vuoden 2021 talousarvion yhteydessä hyväksyttävät toimenpiteet mahdollistavat kunnan toiminnan myös jatkossa. Vihdissä on valtava määrä vahvuuksia, jotka kantavat vaikeiden päätösten jälkeenkin pitkälle tulevaisuuteen. Esitetyllä Vihta-ohjelmalla tavoitellaan seuraavan kolmen vuoden aikana yli 20,5 miljoonan euron tasapainottavia toimenpiteitä kunnan talouteen. Toimenpiteiden tarkoituksena on pitää Vihdin kunnan talous kumulatiivisesti ylijäämäisenä koko taloussuunnittelukauden ja korjata talouteen muodostunut rakenteellinen alijäämä.

Vihdin kunnan vuoden 2021 talousarviota ja vuoteen 2023 ulottuvaa taloussuunnitelmaa leimaa vahvasti panostus koronan jälkeiseen aikaan. Talousarviossa on merkittäviä investointeja, jotka ovat edellytyksiä tulevien vuosien väestönkasvulle. Keskiössä on myös strategian toteuttaminen ja sen loppuun saattaminen viimeisenä vuotena ennen uuden strategiatyön käynnistymistä. Merkittävimmät investoinnit vuonna 2021 liittyvät Turun tunnin juna-hankeyhtiön pääomittamiseen, ELY:n yhteishankkeisiin (VT 2 alikulku, kevyen liikennepolun kunnossapito).

teen väylän suunnittelu Veikkola-Nummela, VT25 liittymäalueet), uusien yritysalueiden edistämiseen, Palman alueeseen, Ridalinmetsän asuinalueeseen sekä tilapalvelussa Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen rakennustöiden käynnistymiseen ja uuden hyvinvointikeskuksen suunnitteluun. Vuoden 2021 investointitaso on 19,7 miljoonaa euroa. Lainakannan arvioidaan kasvavan 6,45 miljoonaa euroa vuonna 2021 sekä vuoteen 2023 mennessä 24 miljoonaa euroa. Oheisten strategisten investointien lisäksi strategisina tekoina tullaan mm. tuomaan joukkoliikenteen järjestämistapa uudelleen päätöksentekoon, Nuuksion läntisen portin toteuttamisen mahdollisuuksia jatkoselvitetään, etätyöskentelyn tukemiseksi etsitään uusia valokuituyhteyksien parantamistapoja ja joudutetaan 5G-yhteyksien rakentamista kunnan alueella. Vuonna 2021 on tarkoitus myös tehdä ratkaisu vesilaitoksen yhtiöittämisestä sekä kuntaviestinnässä nostaa painopisteeksi elinkeinotoiminta sekä kyläbrändäys.

Koronan jälkeisessä muuttuneessakin arjessa luonnonläheinen Vihti tarjoaa erinomaisen paikan asua ja elää kaikille asukkaille, seuroille ja yrityksille eli toimijoille, joista aktiivisten ihmisten Vihti todellisuudessa rakentuu. Kiitos kaikille kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille kuluvasta vuodesta! Vuosi 2020 on toiminut ennen kaikkea hyvänä esimerkkinä siitä, että kriisin keskellä pärjätään yhteistyön voimin.

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

2 KUNTASTRATEGIA 2018-2021

KUNTAMME ON MAHDOLLISTAJA

MIKÄ ON VIHTI? Millainen on kunnan rooli nyt, ja miten se tulevaisuudessa muuttuu?

Maakunta- ja soteuudistus, palveluiden digitalisoituminen, Vihdin kilpailukyky ja vetovoimaisuus, tulevaisuuden innovaatiot, asukkaiden osallistuminen. Kuinka onnistumme näissä tulevaisuuden kannalta keskeisissä kysymyksissä kilpailijoitamme paremmin?

Elämme globalisoituvassa, urbanisoituvassa ja digitalisoituvassa maailmassa. Suurkaupungit lähialueineen jatkavat kasvuaan. Meidän on hyödynnettävä lähes 30 000 asukkaan kuntamme vahvuudet ja pystyttävä niiden avulla erottautumaan muista kehyskunnista. Rakennamme aktiivisesti kuntamme vetovoimaisuutta.

Vihdin kunnan strategiassa 2018–2021 olemme määritelleet kuntamme yleiset periaatteet – ne tekijät, jotka on akuuteimmin nostettava kehityskärjiksi.

Olemme linjanneet, miten kunta pyrkii jatkossa palvelemaan asiakkaitaan ja asukkaitaan paremmin. Samalla olemme määritelleet suuntaviivat sille, kuinka pärjäämme pääkaupunkiseudun kehyskuntakilpailussa ja tietoisesti hakeneet uudenlaista tapaa määritellä työmme tavoitteet ja reunaehdot nyt alkaneella valtuustokaudella.

Työ on tehty sidoksissa brändinkehitystyöhön. Kuntastrategia ja -brändi kulkevat tiiviisti käsi kädessä niin, että tekemme ja puheemme ovat sidoksissa toisiinsa. Näin toimien rakennamme Vihdistä aktiivista ja vetovoimaista paikkaa elää.

Tämän strategian jalkauttamisen pohjana ovat eri toimialojen toimintaohjelmat sekä vuosittain tehtävä talousarvio ja siihen liittyvät toiminnalliset tavoitteet.

Näiden avulla toteutetaan strategiaa ja arvioidaan tarkemmin strategian toteutumista. Kaikkea ajatteluamme johdattelaa se perusajatus, että kunta on mahdollistaja sille toiminnalle, jota kuntalaiset itse tekevät.

Rakentava me-henki ja tiivis yhteistyö vihtiläisten kanssa johtavat ihmisläheisempään olemisen tapaan. Kanssakäymisestämme tulee avoimempaa, läpinäkyvämpää ja kaikkia osallistavampaa.

Vihdin kunnanvaltuusto

MISSIO

VIHTI ON AKTIIVISEN ELÄMÄN MAHDOLLISTAJA.
HALUAMME AUTTAA ASUKKAITAMME ELÄMÄÄN
MAHDOLLISIMMAN HYVÄÄ JA TURVATTUA
ELÄMÄÄ.

VISIO

VIHTI ON METROPOLIALUEEN
LUONNONLÄHEINEN KASVUKUNTA.

ARVOT

ASIAKASLÄHTÖISYYS

Vihdin kunta on yhteisö, jossa kaikki ovat samanarvoisia. Käyttäydymme kaikkia kohtaan ammattimaisesti, suorasti ja inhimillisesti. Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat olemassa kuntalaisia varten. Tehtävämme on ratkaista haasteita, ei luoda ongelmia tai esteitä.

VASTUULLISUUS

Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää ja siten kuntalaisten arvioitavissa. Teemme niin kuin sanomme ja sanomme niin kuin teemme.

YHTEISÖLLISYYS

Verkostoituminen ei enää ole riippuvainen maantieteestä. Kunnat ovat yhteisöllisyyden alustoja. Me kanavoimme ja mahdollistamme erilaisten aktiivisten ryhmien toimintaa kuntamme kehittämiseksi.

100% YHTEINEN ARVOPOHJA

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

Vihti haluaa tulla elinvoimaisemmaksi ja aktiivisemmaksi kunnaksi. Väestönkasvuksi tavoittelemme vuotuista yhden prosentin kasvua, joka turvaa elinvoiman kehittymisen hallitulla tasolla.

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

Mahdollistamme kuntalaisille yhä sujuvampaa liikkumista paikasta toiseen – Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin. Samalla tarjoamme puitteita, jotka mahdollistavat sujuvampaa elätyöskentelyä kotikunnastamme käsin.

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
PAIKALLISEN TOIMINNAN TUKEMINEN	Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentamisen ja kehittämisen mahdollistaja.	Kunnan ja järjestöjen välisen yhteistyön perusteet sekä avustusperiaatteet ja tilavuokrat määntyvät tasapuolisesti ja läpinäkyvästi Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistukseen valmistautuminen Edunvalvontamallin jatkokehittäminen	Järjestöstrategian mukaiset avustusperiaatteet ja tilavuokrat on hyväksytty ja niitä noudatetaan. Hyvinvointikeskuksen tarvesuunnitelma tuotu poliittiseen päätöksentekoon ja mahdollinen ministeriön poikkeuslupa käsitelty Keskeisten edunvalvontakokonaisuuksien edunvalvontasuunnitelmat ovat valmiina ja käytössä (Kehä V, Tunnin juna, Hanko-Hyvinkää-rata, Lentokenttä, Nuuksio, KUHA-hankkeet). Edunvalvontakokonaisuuksien listaus on päivitetty uusien valtuutettujen kanssa.	kehittämispäällikkö, hallintojohtaja kehittämispäällikkö, kunnanjohtaja, tekninen johtaja, Tilapalvelupäällikkö, Perusturvakuntayhtymä Karviainen kunnanjohtaja, palvelukeskusten johtajat
AVOIMUUS JA OSALLISUUS	Avoimuus- ja osallistuskulttuurin kehittämisen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen.	Yhteistyöhankkeet vihtiläisten toimijoiden kanssa Kunnan palautejärjestelmän kehittäminen Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen Päätösten vaikutuksia arvioidaan valmistelun yhteydessä vahvistetun arviointimenettelyn mukaisesti	Kirkkoniemien kulttuurikeskus ja uusi museo käyttöön otettu. Kunta ja 3. sektori tarjoavat yhdessä uusia kulttuuripalveluja kuntalaisille ja matkailijoille. Saadut palautteet ja niihin annetut vastaukset julkaistaan kunnan nettisivuilla, erillinen kuntabarometri otettu käyttöön SIB-hanke on käynnistynyt onnistuneesti ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti. Hyvinvointikertomus on uudistettu Sote yhteistyössä Läntisellä Uudellamaalla on otettu käyttöön uusia interventiomenetelmiä Päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointimenettely on käytössä kaikissa toimielimissä.	sivistys- ja hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja, museojohdaja, kulttuurituottaja tietohallintojohtaja, hallintojohtaja sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, hallintojohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
INNOVAATIOT JA KOKEILUT	Kunta tarvitsee kehittyäkseen ja erottuakseen erilaisia innovaatioita. Kunta panostaa strategiakaudella kokeiluihin ja uuteen toimintakulttuuriin, joka kannustaa yrittämään uutta ja ottamaan hallittuja riskejä.	Urheilupaikkojen sähköluokituksen kehittäminen	Etäavattavien ja koodilla toimivien urheilutilojen lukumäärä vähintään 5	tilapäällikkö, kunnossapitopäällikkö
		Omatoimikirjaston kehittäminen ja laajentaminen	Pääkirjasto auki omatoimikirjastona viikonloppuisin ja arkisin asiakaspalveluaikojä pidempinä aikoina.	kirjastotoimenjohtaja, tilapäällikkö

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAH O
LIIKKUMISEN UUDET MUODOT	Joukkoliikenteen kehittämiseen etsitään ratkaisuja, joiden avulla liikkuminen Vihdissä, Vihdissä ja Vihtiin helpottuisi. Vihdillä on mahdollisuus olla etujoukoissa kokeilemassa liikenne- muotoja, jotka innostavat älykkäseen liikkumiseen. Meillä on myös tavoitteena löytää ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja, jotka samalla muodostavat toimivan liikennejärjestelmän.	Palvelulupauksen/joukkoliikenteen kohdentaminen käyttäjämääriltään tarpeellisiin vuoroihin ja yhteysväleihin sekä kehitetään pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa opiskelu- ja työmatkaliikennettä Joukkoliikenne-informaation parantaminen Vihtin linja-autoasemilla ja sähköisissä palveluissa Yhtenäisen lipputuotteen edistäminen Länsi-Uusimaalle ja pääkaupunkiseudulle Joukkoliikenteen järjestämistavan uudelleenarviointi	Vuorojen käyttöaste ja korjaustoimet Linja-autoasemalla Nummelassa ja Kirkonkylässä on joukkoliikenne-informaatio selkeämmin nähtävillä sekä lipputuotteet ja aikataulut saatavilla sähköisessä palvelussa. Alueen kuntien kanssa yhtenäisen lipputuotteen muodostumisessa on edistytty Nykyisen markkinaehtoisien järjestämistavan toimivuus uudelleenarvioitu (koronan vaikutukset sekä lipputuotekysymykset) ja järjestämistapa on tuotu uudelleen poliittiseen päätöksentekoon	talousjohtaja, kuljetusasiantuntija
	Kannustamme ihmisiä liikkumaan luonnossa ja edistämme luonnon virkistyskäyttöä. Kunnan alueen liikuntareittien rakentaminen sekä nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen ovat tärkeitä tekoja, joiden avulla tarjoamme parempia ulkona liikkumisen puitteita. Näemme Nuuksion arvon vihdiläisenä eräalueena entistäkin paremmin. Nuuksio vahvistaa kunnan matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaisuutta.	Kevyen liikenteen väylien kehittäminen Kirkonkylän ranta-alueen kehittäminen Nuuksion läntinen portti	Reitistön kehittämissuunnitelma laadittu ja aikataulutettu. Taloussuunnitelmavuosille kohdistuvien hankkeiden rakennussuunnittelu on käynnistetty. Kevyenliikenteen yhteyden järjestäminen Vanhan Turuntien rinnalle välillä Kirkkonummen raja Pillistöntie yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa (Hankesuunnittelu toteutettu) Ranta-alue yleissuunnitelmat on hyväksytty ja rakennussuunnittelu käynnistynyt. Selvitetään maaomaisuusjärjestelyitä ja pysäköintijärjestelyiden mahdollisuuksia	tekninen johtaja, elinvoimajohtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö yhdyskuntatekniikan päällikkö, maankäyttöinsinööri

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
SÄHKÖISET PALVELUT	Kunta panostaa sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Sähköiset asiointipalvelut ovat ensisijaisia, ja ne tulee olla käytettävissä viikopäivästä tai kellonajasta riippumatta. Asiakkaille sähköiset palvelumme näkyvät yhden luukun periaatteena.	Tiedolla johtamisen raportteja kehitetään	Talous-, väestö- ja henkilöstöraporteista koostaan johdolle, esimiehille ja luottamushenkilöille soveltuvat kokonaisuuksia. Kuntalaisille julkaistaan uusia raportteja. Opetustoimen tietoja tuodaan tietovarastoon.	tietohallintojohtaja
TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS	Kunnan luottamushenkilöillä ja työntekijöillä on ratkaiseva rooli siinä, miten kuntaorganisaation palvelut asukkailemme näyttäytyvät. Luomme uudenlaista toimintakulttuuria, jonka keskeisimpänä tavoitteena on palvella vihkiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella.	Valtuustokauden vaihtuessa perehdytetään uudet luottamushenkilöt kunnan toimintaympäristön lisäksi asiakaslähtöiseen toimintakulttuuriin	Uusille kunnan luottamushenkilöille on järjestetty perehdytystilaisuudet uuden valtuustokauden alkaessa	hallintojohtaja, palvelukeskusten johtajat
ETÄTYÖ	Mahdollistamme myös työn tekemisen kotikunnasta käsin. Strategiakaudella edistämme nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksia kunnan eri alueille. Nopeat ja kattavat yhteydet mahdollisimman laajasti koko kunnan alueella parantavat asukkaidemme etätyömahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpaikoina on kokeiltu.	Nopeiden kuluttajayhteyksien saatavuus Vihdin alueella paranee kunnan toiminnan seurauksena. Lisäksi kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpaikoina on kokeiltu.	Kuluttajille tarjottavien valokuituyhteyksien lisäämiseksi on löydetty etenemistapa. Teleoperaattoreiden kanssa selvitetään mahdollisuuksia nopeuttaa 5G-verkkojen rakentamista Vihdin alueella.	tietohallintojohtaja, hallintopäällikkö

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
YRITYSELÄMÄ	Kunnan elinvoimaisuus tarvitsee väestönkasvun lisäksi myös yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vahvistamme tätä työtä ja olemme monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamalla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloitettava pienempi yritystoiminta.	Uusien yritysalueiden asemakaavojen saataminen hyväksyttäväksi ja tonttien myynnin käynnistyminen	Yritysalueiden asemakaavat hyväksytty kunnanvaltuustossa, ja alustavia ennakkovarauksia tonteista tehty.	elinkeinopäällikkö, elinvoimajohtaja, maankäyttöinsinööri, kaavoituksen tiimivastaava
MAANKÄYTTÖ	Strategiakaudella nostamme maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnankuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedellytyksiä. Tavoitteena on, että pystymme vastaamaan välittömästi mihin tahansa yritystoimintaa tai asumista koskevaan maankäytölliseen tarpeeseen	Maanhankinnassa, kaavoituksessa sekä tontinluovutuksessa tehdään määrätietoista työtä kunnalle MAL-sopimuksessa asetettujen asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi Kaavoituksessa tehdään vuosittain vähintään 1 uusi asuinalueavaus, joka toteutuessaan edesauttaa kunnan tontinluovutustavoitteiden saavuttamista Kunnallistekniikan palvelut tukevat kaavoituksen ja maankäytön työn toteutusta	Kunnan alueella käynnistyy ainakin 2 kerrostalohanketta vuosittain. ARA:n tukemaa, säännellyn vuokratason piiriin kuuluvaa vuokra-asuntotuotantoa edistetään kaikin käytössä olevin keinoin. Palman alueen ennakkomarkkinointi käynnistetty. Ridalinmetsän alueen ensimmäiset, uutta asuinrakentamista mahdollistavat asemakaavat hyväksytään kunnanvaltuustossa. Ylijäämämassojen käsittely on suunniteltu ja tulevien vuosien maankäyttöpaikoihin liittyvät kysymykset ratkaistu Pillistöntien kadunrakennusurakkasopimus on hyväksytty KaTessa ja kadun rakentamisen ensimmäinen vaihe toteutettu	elinvoimajohtaja, maankäyttöinsinööri, kaavoituksen tiimivastaava elinvoimajohtaja, kaavoituksen tiimivastaava tekniinen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, ympäristöpäällikkö tekniinen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
MAANKÄYTTÖ		Vesilaitoksen toimintaedellytysten vahvistaminen	Kunnan vesilaitoksen mahdollisesta yhtiöittämisestä on tehty virallinen selvitys vuoden 2021 aikana. Jätevedenpuhdistamoinvestointi on ratkaistu	tekniinen johtaja, vesilaitoksen johtaja
		Toimivat tilat ovat kunnan vetovoimakeijä	Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen toteutus ja elinkaarisopimus on valmisteltu päätöksentekoon	tekniinen johtaja, tilapäällikkö
MARKKINOINTI	Vihdin tunnettuus yritysten hyvänä sijoittumispaikkana vaatii aiempaa vahvempaa esilläoloa, jatkuvaa näkymistä ulospäin. Vihdin entistäkin elinvoimaisempi yritys-elämä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä. Toteutamme seuraavan neljän vuoden aikana brändistrategiassamme määriteltyjä tekoja, jotka nostavat Vihdin mukaan keskusteluihin varteenotettavana vaihtoehtona. Kunnan markkinointia lisätään systemaattisesti, ja vuositasolla tehdään yksi isompi, valtakunnallista näkyvyyttä saava teko, jonka avulla Vihti nousee puheenaiheeksi.	Vihdin tunnettuun yritysten hyvänä sijoittumispaikkana kasvaa	Kunnan elinkeinobrändi on uudistettu ja se tukee elinkeinostrategian toimeenpanoa sekä yrityspalveluille asetettuja tavoitteita	elinkeinopäällikkö, kunnanjohtaja
		Vihdin tunnettavuutta lisätään ja katukuvaa uusitaan tuomalla katukuvaan uusia uniikkeja elementtejä	Tienvarsi-, linja-autoasema-, jne. kylttien ja infotaulujen sijaintien, tilan ja omistajuuksien kartoitus ja päivitys. Keskeisimpien yleisten tilojen kylttien päivitys modernimpaan, siistimpään ja informatiivisempaan suuntaan.	tekniinen johtaja
		Kunta toimii alustana elinvoimaisten kylien brändäykselle ja edistää Vihdin brändityötä	Jatketaan Vihdin maamerkin suunnittelua ja toteutusta keskeiselle, näkyvälle paikalle. Kyläbrändäys osana kaavoitusta ja tonttimyyntiä: valitaan yksilöity määrä kyliä (keskeiset alueet ja/tai joissa kunnan tonttimyyntiä. Luodaan niille omalaatuinen tyyli (tekstikuvaus ja visuaaliset elementit) mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä kylätoimikuntien kanssa. Käytetään brändäystä kaavoituksessa ja tonttimarkkinoinnissa. Vihdin brändituotteiden kehitys ja myynnin järjestäminen: Vihdin brändiin sopivien tuotteiden valinta/kehitys, tuotanto/tilaus ja myynnin organisointi Viestitään Vihdin uudistuneesta brändistä entisille asukkaille, joiden demografiat ennustavat potentiaalista paluumuuttajaa. Tuetaan viestiä somekampanjalla.	kunnanjohtaja, elinvoimajohtaja

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
ILMASTOSTRATEGIA	Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sitoudumme Kuuma-kuntien päivitetyn ilmastostrategian toimenpiteisiin ja kannamme oman osuutemme siinä asetetuista vähennystavoitteista.	Koko kunnan henkilöstön osallistaminen ilmastotavoitteiden saavuttamiseen	SECAP-ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden suorittaminen käynnissä palvelukeskusrajat ylittäen	kaikki esimiehet, elinvoimajohtaja, ympäristöpäällikkö
HENKILÖSTÖN PALVELUASENNE	Liikumme kohti uutta toimintakulttuuria satsaamalla henkilöstömme osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on arvomme.	Psykososiaalisen työhyvinvoinnin lisääminen	Psykososiaalisten riskien hallintaprosessi kuvattu ja käyttöön otettu.	henkilöstöjohtaja, työhyvinvointikoordinaattori, palvelukeskusten johtajat, kunnan esimiehet
		Työkyvyttömyysriskien tunnistaminen entistä varhaisemmassa vaiheessa (Sairauspoissaolojen vähentäminen)	Pitkien poissaolojen määrän väheneminen	
		Strategian mukainen asiakaslähtöinen palvelukulttuuri, osaamisen vahvistaminen	Työyksiköissä laadittu asiakaslähtöisyyden vahvistamiseen liittyvät toimintasuunnitelmat ja raportoitu tulosalueittain. "Osaajaverkosto" pilotoitu tukemaan uusien työntekijöiden perehdyttämistä. Esimiesvalmennus käynnistetty yhteistyössä Kirkkonummen, Kauniaisien ja Siuntion kanssa.	henkilöstöjohtaja, palvelukeskusten johtajat, kunnan esimiehet
TALouden TASAPAINO	Vastuullinen taloudenpito on kunnassa tehtävän mahdollistamisen perusta.	Kunnan talousraportoinnin kehittäminen	Tuotteistuksen edistäminen	talousjohtaja, palvelukeskusten johtajat
		Kunnan talous on tasapainossa	Vihta-ohjelman toimeenpano Uusien tasapainotustoimenpiteiden tuominen tarpeen mukaan päätöksentekoon	talousjohtaja, palvelukeskusten johtajat
		Kunnan riskit ovat hallinnassa	Kunnan riskienhallintasuunnitelma on ajantasainen ja toimintaa tukeva	talousjohtaja, palvelukeskusten johtajat

	TAVOITE	TEOT 2021	MITTARI	VASTUUTAHO
TALOUDEN TASAPAINO		Sosiaali- ja terveyspalveluiden menokehityksen hidastaminen	Sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvekikoidut nettomenot eivät ylitä suurten kuntien (44 suurinta vertailu) keskiarvoa	Perusturvakuntayhtymä Karviainen, talousjohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
		Erityisen tuen prosessien kehittäminen	Erityisen tuen päätösten kriteerien selkeyttäminen ja tehostetun tuen käytäntöjen kehittäminen. Vaativan erityisen tuen oppilaiden tilastoitumiskäytäntöjen kehittäminen erityisen tuen oppilaiden määrään ja resurssitarpeeseen vaikuttavan kokonaiskuvan tarkentamiseksi.	opetuspäällikkö, erityisopetuksen asiantuntija

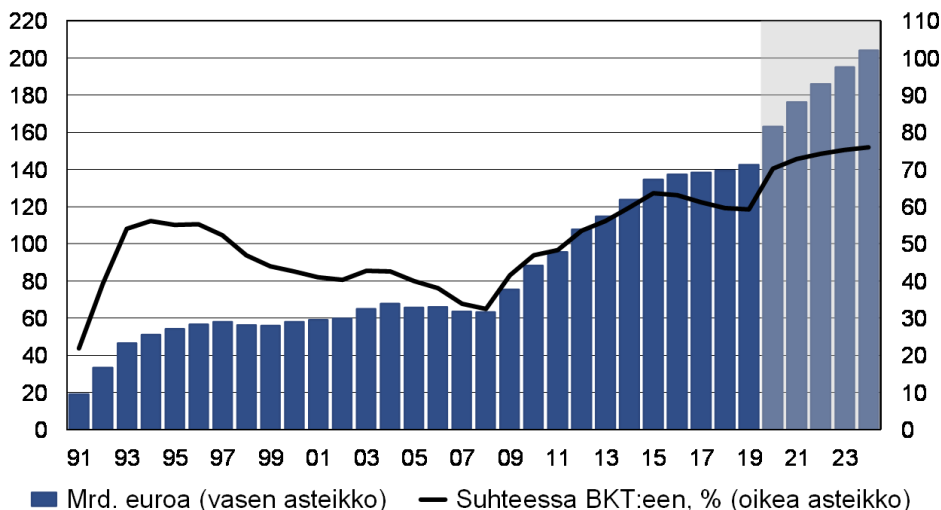
3 YLEISOSA

3.1 YLEINEN TALOUSKEHITYS

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 5.10.2020 julkistettu Taloudellinen katsaus, syksy 2020 –julkaisun mukaan talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat edelleen hyvin epävarmoja. Talouden toipuminen tämän vuoden loppupuolelta alkaen on hidasta taloudenpitäjien alhaisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Talous toipuu alkuvuoden pysähdyksestä asteittain. Nopeimmin palautuu yksityinen kulutus, mutta yksityisten palveluiden kulutuksen kasvu jää edelleen vaisuksi. Investointien toipumista heikentää asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuus kärsivät pandemian jatkumisesta.

Taloudellisen katsauksen mukaan vuonna 2020 Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5 prosenttia, kun vielä kesän taloudellisessa katsauksessa arvioitiin bruttokansantuotteen supistuvan 6 % ja tätä edellisessä, talven taloudellisessa katsauksessa arvioitiin bruttokansantuotteen kasvavan 1,6 %. Bruttokansantuotteen arvioidaan kääntyvän kasvuun vuodesta 2021 alkaen: vuonna 2021 kasvua olisi 2,6 % ja vuonna 2022 1,7 %. Taloudellisen katsauksen tietojen mukaan vuonna 2020 viennin (-12,5 %) lisäksi supistuvat yksityinen kulutus (-1,5 %) sekä yksityiset investoinnit (-7,6 %). Julkisen kulutuksen (+3,9 %) ja julkisten investointien (+8,7 %) lisääntyminen tukee talouskasvua tänä vuonna. Lisäksi valtio on aloittanut tukitoimet pandemian taloudellisten vaikutusten lieventämiseksi suomalaisyrityksille. Maailmantalouden arvioidaan olevan syvässä taantumassa: maailmantalous supistuisi 6,1 % tänä vuonna ja kasvaisi 5,5 % vuonna 2021. Katsauksessa arvioidaan tulevina vuosina työllisyysasteen jäävän vajaaseen 71 - 71,5 %:iin lähivuosina. Työttömyysaste olisi noin 8,0 – 8,2 % lähivuodet. Taloudellisen katsauksen mukaan tänä vuonna julkisen talouden alijäämä kasvaa noin 18 miljardiin euroon ja julkisyhteisöjen velka kipuaa noin 70 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Vuoteen 2024 mennessä velkasuhde nousee yli 75 prosenttiin. Julkisen talouden kokonaiskestävyyden kannalta tilanne on osin haasteellinen, koska valtion kyky ottaa vastaan uusia finanssi- ja talouskriisejä sekä kansainvälisiä häiriö- ja pandemiatilanteita tilanteita heikentyvät.

Julkisyhteisöjen velka

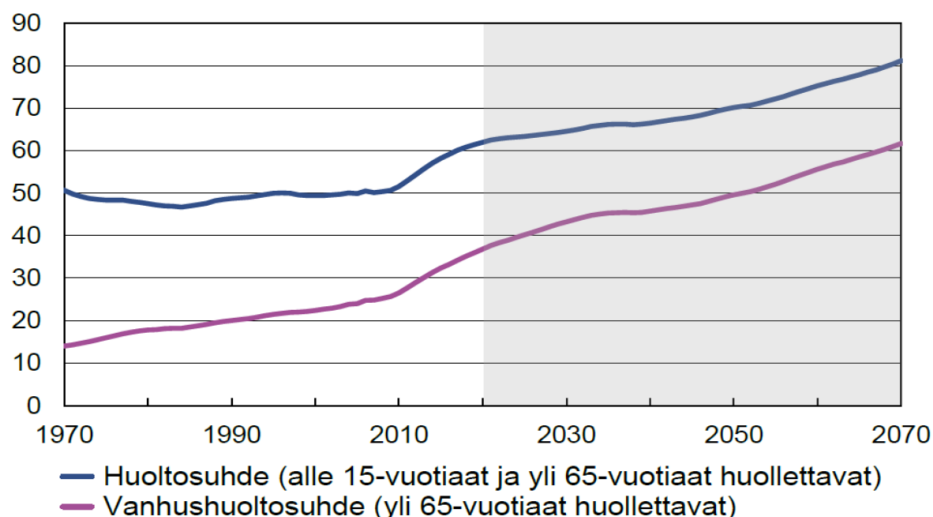
Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

KUVIO 1. Julkisyhteisöjen velka.

Talouden voimakas supistuminen sekä covid-19-epidemian haittojen vähentämiseksi tehdyt toimet heikentävät julkista taloutta, toisaalta näin tekisi myös epidemian mahdollinen uusi aalto eri toimineen. Lisäksi julkista taloutta heikentävät rakenteelliset ongelmat. Väestön ikääntyminen kasvattaa automaattisesti julkisia menoja ja heikentää talouden kasvupotentiaalia ja siten verotulojen kasvua. Taloudellisen katsauksen mukaan myös merkittävästi lisääntyneet takausvastuut lisäävät riskejä. Taloudellisen katsauksen mukaan eri huoltosuhteet ovat vähitellen voimakkaassa kasvussa.

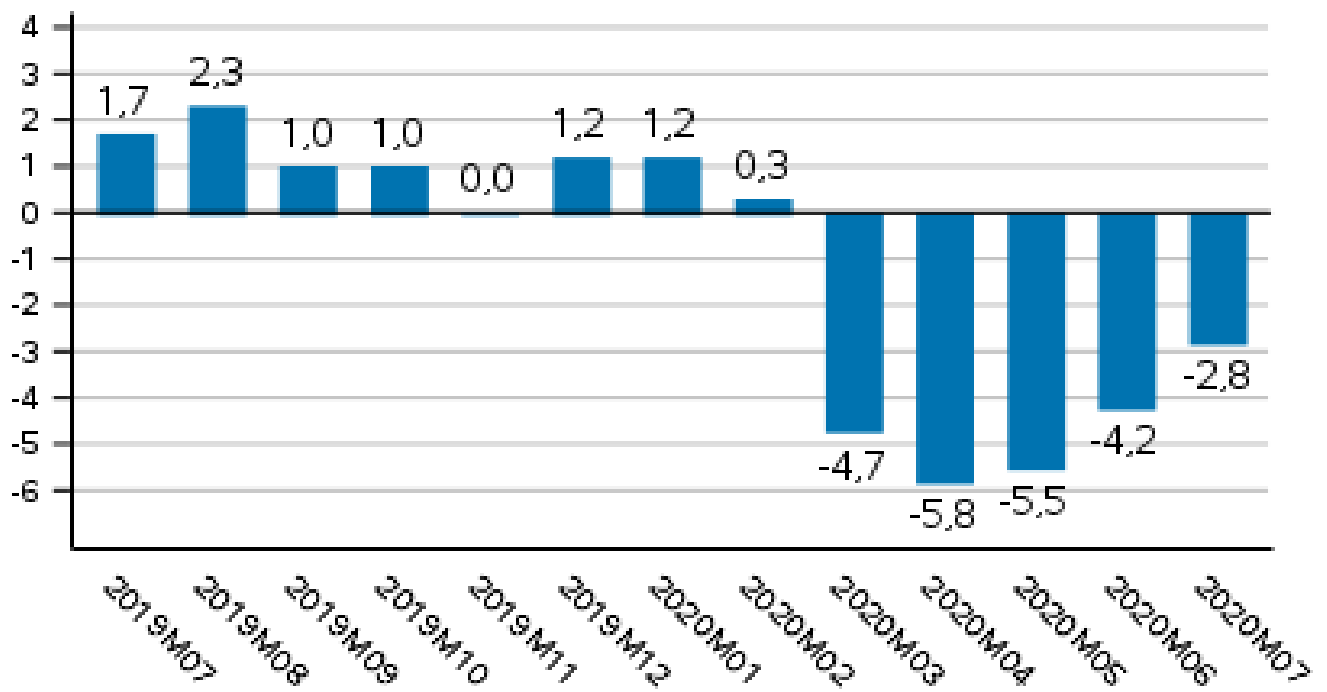
Huoltosuhde ja vanhushuoltosuhde huollettavia 100 työikäistä kohden

Lähde: Tilastokeskus (Väestöennuste 2019)

KUVIO 2. Huoltosuhde ja vanhushuoltosuhde.

Tilastokeskuksen 15.9.2020 julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan heinäkuu 2020 mukaan kansantalouden heinäkuun kausitasoitettu tuotanto laski 2,8 prosenttia vuodentakaisesta. Heinäkuun kausitasoitettu tuotanto kasvoi 0,9 prosenttia edelliskuukaudesta. Kesäkuun 2020 työpäiväkorjattu tuotanto laski tarkentuneiden tietojen mukaan 4,2 prosenttia (oli -4,8) edellisvuoden kesäkuusta.

KUVIO 3. Tuotannon työpäiväkorjattu muutos edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta, %.

Työpäiväkorjattuna alkutuotanto kasvoi noin yhdeksän prosenttia, jalostus laski noin viisi prosenttia ja palvelut noin kolme prosenttia vuoden 2019 heinäkuusta. Alkutuotannolla tarkoitetaan maa-, riista-, metsä- ja kalataloutta. Jalostus sisältää teollisuuden ja rakentamisen. Palvelut sisältää kaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan, liikenteen, liike-elämän palvelut sekä kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut, rahoitus- ja vakuutustoiminnan ja julkiset palvelut.

3.2 KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön 5.10.2020 julkaiseman Kuntatalousohjelma vuodelle 2021 –syksy 2020 –julkaisun (64/2020) tarkoituksena on syventää valtion talousarviovalmistelun kuntataloutta koskevaa arviointia. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin sekä rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto on valmistellut kuntatalouden kehitysarvion, joka esitetään kuntatalousohjelmassa kuntien kirjanpidon käsittein. Kuntatalousohjelma on valmisteltu valtiovarainministeriön nimeämässä sihteeristössä, jossa ovat mukana kaikki keskeiset kuntien tehtävälainsäädäntöä ja kuntatalouteen vaikuttavia valtion toimenpiteitä valmistelevat ministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto. Valtion ja kuntien välinen neuvottelu on käyty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa sekä sille valmistelutyötä tekevässä talousjaostossa. Hallitus on käsitellyt kuntatalousohjelman valtion vuoden 2021 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissa.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden näkymät ovat syksyllä 2020 poikkeuksellisen haastavat. Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous jatkoi heikkenemistään edelleen vuonna 2019. Lisäksi yleinen taloudellinen kehitys kääntyi hienoiseen laskuun jo vuoden 2019 loppupuoliskolla ja vuoden 2020 alussa

Suomeen levinnyt koronaviruspandemia ja sitä seuranneet hallituksen asettamat rajoitustoimet vaikuttivat voimakkaasti koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana.

Kuntatalousohjelmassa on kuvattu suurimmaksi ongelmaksi kuntataloudessa koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Vuosien ajan palvelutarpeet ja sote-menot ovat lisääntyneet ikäihmisten määrän kasvaessa ja tämä kehitys tulee edelleen jatkumaan tulevinä vuosina ja vuosikymmenenä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää veropohjaa. Demografinen muutos lisäksi eriyttää erikokoisten ja olosuhteiltaan erilaisten kuntien talouskehitystä.

Keväällä 2020 Suomeen levinnyt koronaviruspandemia sekä sitä seuranneet hallituksen maaliskuussa asettamat rajoitustoimet vaikuttivat merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Tilanne vaikutti kevään aikana voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä niiden tuottamisen tapaan. Samanaikaisesti kuntien verotulot putosivat, myynti- ja maksutulot vähenivät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvoivat kuntien ja sairaanhoitopiirien valmistautuessa koronapotilaiden hoitoon. Myös kiireetöntä hoitoa lykättiin osittain kuntien ja kuntayhtymien, osittain asiakkaiden toimesta. Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa kuntien erilaisista tulo- ja menorakenteista, elinkeinorakenteista, palvelurakenteista, koronatapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista. Työllisyyden ja yritystoiminnan näkökulmasta pandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteessa palvelu-, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkeihin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin.

Valtio on tukenut kotitalouksia, yrityksiä ja kuntia suoraan useilla toimenpiteillä vuoden 2020 aikana annetuissa lisätalousarvioissa. Tukitoimenpiteillä pyrittiin turvaamaan työllisyyden, taloudellisen toimeliaisuuden sekä peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan kunnille suunnatun tuen osalta siitä, että tuki kohdistuisi mahdollisimman hyvin juuri niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi vaikutti voimakkaimmin. Mittaluokaltaan merkittävin kuntiin kohdistuva toimenpide oli vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa osoitettu, toisiaan täydentävistä toimenpiteistä muodostunut kuntien tukipaketti. Tukipaketin toimet kohdentuivat pääosin vuoteen 2020 ja se oli yhteensä noin 1,4 miljardia euroa.

Syksyn 2020 budjettiriihen yhteydessä hallitus päätti osoittaa kunnille lisätukea syksyn 2020 lisätalousarviossa. Peruspalvelujen valtionosuuksia korotetaan vielä 400 miljoonalla eurolla ja sairaanhoitopiirien valtionavustusta 200 miljoonalla eurolla. Lisäksi syksyn lisätalousarviossa osoitetaan 355 miljoonaa euroa koronavirukseen liittyvien välittömien kustannusten, kuten testauksen, täysimääräiseen korvaamiseen. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille korvataan erikseen rajatestauksen edellyttämästä testauskapasiteetin nostosta ja analyysitoiminnasta aiheutuvat kustannukset enintään 200 miljoonaan euroon asti.

Näiden merkittävien tukipakettien lisäksi kuntiin on kohdennettu useita muitakin tukitoimia vuoden 2020 aikana. Vuoden 2020 kuntatalouden tulos ja rahoitusasema ovatkin muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Vahvistumisen taustalla ovat merkittävimpana tekijänä hallituksen kuntataloutta vahvistavat tukitoimet peruspalvelujen järjestämisen turvaamiseksi ja kuntatalouden aktiviteetin ylläpitämiseksi. Myös verotulojen kehitys on ollut keväällä ennustettua parempaa. Tukitoimien ansiosta kuntatalous vahvistuu selvästi poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna, mutta toiminnan ja investointien rahavirta pysyy silti negatiivisena ollen noin -0,8 miljardia euroa.

Valtion talousarvioesityksessä on monia kuntatalouteen liittyviä toimenpiteitä. Peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan 300 miljoonan euron lisäys, josta 20 miljoonaa euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen, ja yhteisöveron jako-osuuden korotusta jatketaan vielä vuonna 2021. Lisäksi kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisestä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta ja annetaan lisäaikaa talouden sopeuttamiselle. Kuntatalous-

ohjelman mukaan koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kunnille täysimääräisesti. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 miljardia euroa.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta kuntataloutta heikentävästi. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta. Hankkeeseen kohdennetaan lisärahoitusta 22 miljoonaa euroa vuonna 2021. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoituksen nostamiseen kohdennetaan 53 miljoonaa euroa vuonna 2021, ja lisäksi siihen liittyen lähihoitajien koulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17 miljoonaa eurolla vuonna 2021. Kuntien valtionosuuksiin tehdään vastaava lisäys. Varhaiskasvatuksen kehittämiseen kohdennetaan 15 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 miljoonalla eurolla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 miljoonaa euroa. Maksutulojen menetyks kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä. Kuntatalousohjelman mukaan Valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta 865 miljoonalla eurolla vuonna 2021 vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti valtionosuuksien määräaikainen 300 miljoonan euron korotus ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen jatkaminen vuodelle 2021.

Katsottaessa kuntataloutta yhtä talousarviovuotta pidemmällä aikaperspektiivillä, on tilanne heikompi. Monet kiireettömän hoidon toimenpiteet siirrettiin tai peruttiin koronatartuntojen uhan ja varautumisen edellyttämän terveydenhuollon resurssien riittävyyden vuoksi tuleville vuosille. Vaikka hoitojonojen purkaminen on ehditty jo aloittaa, siirtyy vuoden 2020 sosiaali- ja terveydenhuollon hoitovelkaa tuleville vuosille. Lisäksi kuntatalouden tilannetta haastaa talouden hidas toipuminen ja menojen sopeuttamisen vaikeus nykytilanteessa, jonka kesto on vaikea vielä arvioida. Talouden hidas toipuminen yhdessä väestön ikääntymisen ja rakennuskannan iästä ja muuttoliikkeestä aiheutuvien investointipaineiden kanssa pitävät kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainon mittavana koko ennustejakson. Vuoden 2021 jälkeen valtion koronavirustilanteeseen liittyvät tukitoimet poistuvat ja toiminnan ja investointien rahavirta jää kehyskauden lopussa runsaat 2 miljardia euroa negatiiviseksi. Siksi myös kuntatalouden lainakanta jatkaa painelaskelmassa ripeää kasvuaan ja uhkaa kasvaa noin 33 miljardiin euroon vuonna 2024.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden näkökulmasta koronakriisistä ollaan siirtymässä akuutin kriisin jälkeiseen aikaan. Jatkossa vaikutukset riippuvat monilta osin paitsi koronavirustapauksien määrästä eri alueilla, myös mahdollisista uusista rajoitustoimista sekä kansainvälisen talouden kehityksestä. Myös kuluttajien varovaisuudella ja esimerkiksi matkailun elpymisellä on vaikutusta erityisesti suurten kaupunkien ja matkailusta riippuvaisten kuntien tilanteeseen. Voidaankin arvioida, että koronapandemian alueelliset vaikutukset tulevat vaihtelevaan myös tulevana vuosina merkittävästi. Siten tarve kuntasektorin kestävyttä parantaviin rakenteellisiin uudistuksiin korostuu entisestään. Rakenteellisten uudistusten lisäksi kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös kuntien omia tuottavuus- ja sopeutustoimia.

Vuonna 2020 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan paranevan koko maan tasolla vuoteen 2019 verrattuna. Merkittävänä syynä tähän on koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen johdosta kuntatalouteen kohdistetut mittavat valtion tukitoimenpiteet. Eniten toiminnan ja investointien rahavirta paranee 40 000–100 000 ja 5 000–10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä. Poikkeuksen tekee 20 000–40 000 asukkaan kuntaryhmä, jossa toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2020. Kyseisessä kuntakokoryhmässä nettoinvestointien arvioidaan kasvavan selvästi vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna. Taasen vuonna 2021 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän voimakkaasti kaikissa kuntakokoryhmissä valtion tukitoimien pienentyessä. Vuonna 2022 toiminnan ja investointien rahavirta näyttää heikkenevän lähestulkoon kaikissa kuntakokoryhmissä. Tarkastelukauden loppuvuosina toiminnan ja in-

vestointien rahavirta paranee koko maan tasolla, mutta kuntakokoryhmien välillä kehitys vaihtelee huomattavasti. Heikoin tilanne olisi tarkastelukauden lopulla 20 000–40 000 asukkaan kunnissa ja alle 2 000 asukkaan kunnissa. Keskisuurten 20 000–40 000 asukkaan kuntien tilannetta selittää ennakoitu korkea investointitaso.

Kuntien toiminnan ja investointien rahavirran muutokset voidaan suhteuttaa myös kunnallisveroprosentin yksikkötuottoon ja veroprosentin laskennalliseen korotuspaineeseen tai mahdollisuuteen alentaa veroprosenttia. Koska toiminnan ja investointien rahavirta pysyy lähivuosina kaikissa kuntakokoryhmissä negatiivisena, on kaikilla kunnilla laskennallisesti painetta veroprosentin korottamiseen. Vuonna 2021 merkittävin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu 20 000–40 000 asukkaan kuntiin. Tarkastelukauden lopulla korotuspaine on edelleen suurin alle 20 000–40 000 asukkaan kunnissa ja pienin yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. On kuitenkin syytä huomioida, että kuntakokoryhmien sisällä ja yksittäisen kuntien välillä veroprosentin korotuspaine vaihtelee merkittävästi. Tätä selittää kunnallisveroprosentin tuoton voimakas kuntakohtainen vaihtelu.

Tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%)	2021	2022	2023	2024
Yli 100 000 as. (yht. 2 195 437 as. ja 9 kuntaa)	1,1	1,6	1,4	1,4
40 001–100 000 as. (yht. 1 011 916 as. ja 17 kuntaa)	1,5	2,2	1,8	1,8
20 001–40 000 as. (yht. 818 157 as. ja 30 kuntaa)	2,7	3,1	2,7	2,8
10 001–20 000 as. (yht. 595 782 as. ja 41 kuntaa)	2,2	2,5	2,1	2,1
5 001–10 000 as. (yht. 532 719 a. ja 73 kuntaa)	1,2	1,5	1,2	1,3
2 001–5 000 as. (yht. 295 019 as. ja 90 kuntaa)	1,4	1,8	1,8	2,0
Alle 2 000 as. (yht. 46 378 as. ja 33 kuntaa)	1,4	1,2	1,5	1,7
Manner-Suomen kunnat yhteensä, lähtötaso 19,96 (2020)	1,5	2,0	1,7	1,7

TAULUKKO 1. Tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine.

Kokonaisuus on siten jo nyt haastava osalle kunnista kuntatalousohjelman mukaan. Negatiivinen vuosikate tarkoittaa tuloslaskelman alijäämäisen tuloksen lisäksi käytännössä sitä, että tulot eivät ole riittäneet kattamaan investointeja eikä edes kaikkia käyttötalouden menoja, jolloin on jouduttu ottamaan niin sanottua syyvelkää eli lainaa arjen toimintojen maksamiseksi. Alla olevassa Kuntatalousohjelman taulukossa numero 13 tämäntyyppisten negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän ennakoitaan nousevan merkittävästi tästä vuodesta vuoteen 2024 mennessä. Samoin niiden kuntien, joissa on taseeseen kertynyttä alijäämää ja siten veloitettuja kuntalain nojalla kattamaan sen määrättyssä ajassa, määrä tulisi vuodesta 2020 vuoteen 2024 mennessä 2,5-kertaistumaan 63:sta 157 kuntaan.

Taulukko 13. Negatiivisten vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärä vuosina 2018–2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Negatiivinen vuosikate, lkm	42	65	13	39	58	61	66
Taseessa kertynyttä alijäämää, lkm	39	69	63	94	114	135	157

TAULUKKO 2. Negatiivisten vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärä vuosina 2018 - 2024

Niiden kuntien määrä, joiden talous on kriisiytynyt tai kriisiytymässä, kasvaa edelleen. Yhtenä mittarina kuntien taloudellisen kokonaistilanteen seuraamiseksi voidaan pitää sitä, että onko kunnalla taseeseen kertynyttä alijäämää eli onko kunta käyttänyt niin sanotusti talouden ylijäämäpuskurinsa taseesta. Alla olevassa Kuntatalousohjelman taulukossa numero 15 tämääntyyppisten kuntien määrä kasvaa tulevina vuosina kaikissa kuntakokoryhmissä. Tilanne on erityisen huolestuttava yhtäältä 40 001 – 100 000 asukkaan kunnissa, joista vuonna 2024 olisi 15 kuntaa 17:sta kunnasta sekä toisaalta 20 001 – 40 000 asukkaan kunnissa, joista vuonna 2024 olisi 19 kuntaa 30:sta kunnasta olisi taseeseen kertyneen alijäämän kuntia.

Taulukko 15. Kunnat, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2019–2024 kuntakokoryhmittäin, lkm.

Taseessa kertynyttä alijäämää	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Yli 100 000 as. (yht. 2 195 437 as. ja 9 kuntaa)	1	1	2	3	3	3
40 001–100 000 as. (yht. 1 011 916 as. ja 17 kuntaa)	7	7	11	14	14	15
20 001–40 000 as. (yht. 818 157 as. ja 30 kuntaa)	11	8	13	15	17	19
10 001–20 000 as. (yht. 595 782 as. ja 41 kuntaa)	13	10	16	18	21	23
5 001–10 000 as. (yht. 532 719 a. ja 73 kuntaa)	13	14	21	28	33	37
2 001–5 000 as. (yht. 295 019 as. ja 90 kuntaa)	18	16	21	26	35	47
Alle 2 000 as. (yht. 46 378 as. ja 33 kuntaa)	6	7	10	10	12	13
Manner-Suomen kunnat yhteensä	69	63	94	114	135	157

TAULUKKO 3. Kunnat, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2019 – 2024 kuntakokoryhmittäin, lkm.

TALOUELLINEN TILANNE KESKI-UUDENMAAN, MUISSA LÄHIALUEEN KUNNISSA SEKÄ YKSITTÄISINÄ POIMINTOINA JOITAIN MUITA KUNTIA

Keski-Uudenmaan (Kuuma-seutu) ja muiden lähialueen kuntien vuoden 2020 toteumaennusteita on koottu kuntien internetsivuilta 9.10.2020. Vihdin luku on syyskuun ennusteen perusteella laadittu arvio. Saatujen tietojen mukaan vuosi 2020 on haasteellinen ollut miltei kaikilla kunnilla. Tällä hetkellä tilikauden ylijäämää ennakoivat vain Espoo, Lohja ja Sipoo. Tarkastellessa alueen valmistelussa olevia talousarvioita kehysten perusteella on nähtävissä merkittäviä haasteita Covid-19 (koronavirus)-tilanteesta johtuen. Virustilanne vaikuttaa muun muassa sairaalahoitojen toteutumiseen sekä kuntien verotuottoon. Eri kunnissa on käynnissä toimia talouden tasapainottamiseksi ja toiminnan ohjaamiseksi esimerkiksi palveluverkkoa ja palveluita tarkastellen (muun muassa Nurmijärvi, Lohja). Kokonaisuutta arvioitaessa on huomioitava, että kuntien ja kaupunkien taloustiedot sekä taloustilanteet voivat muuttua myönteisempään tai heikompaan suuntaan tai pysyä sellaisenaan vielä kuluvan loppuvuoden aikana.

KUUMA-seudun ja lähialueen kuntien arvioita
tilikauden ennuste 2020 ali/ylijäämän osalta

Kunta	eur per asukas	Ennuste	Asukasmäärä 31.8.2020
Espoo	20	5 699 000	291 490
Hyvinkää	- 24	- 1 104 000	46 603
Järvenpää	- 241	-10 600 000	44 015
Karkkila	- 714	- 6 208 594	8 693
Kerava	- 89	- 3 288 000	37 128
Kirkkonummi	- 37	- 1 499 771	40 034
Lohja	84	3 854 000	45 929
Mäntsälä	- 138	- 2 861 000	20 724
Nurmijärvi	- 67	- 2 910 000	43 361
Pornainen		ei tiedossa	5 050
Sipoo	41	884 000	21 545
Siuntio	- 139	- 852 840	6 146
Tuusula	- 234	- 9 051 000	38 644
Vihti	- 111	- 3 221 230	29 107

TAULUKKO 4. KUUMA-Seudun ja lähialueen kuntien arvioita tilikauden 2020 ennusteesta

VIHDIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Vuosi 2016 oli eräänlainen käännekohta 2010-luvulla, kun Vihdin kunta teki lähes 7 miljoonan euron ylijäämäisellä tuloksella parhaimman tuloksen yhdeksään vuoteen ja kolmanneksi parhaimman tuloksen 2000 – luvulla. Vahvan tuloksen taustalla oli valtion veroluonteisen rahoituksen kasvaminen, kunnan toimintakulujen maltillinen kehitys sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kertaluontoiset palautukset. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2017, kun kunta teki 5,1 miljoonaa euroa ylijäämäisen tuloksen. Vuonna 2017 tilikauden tulosta paransivat toimintakulujen odotuksia maltillisempi kehitys ja odotuksia suuremmat verotilitykset. Vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäinen noin 5,1 miljoonaa euroa ja tähän vaikutti verotilityksien heikentyminen sekä sosiaali- ja terveystalouden kustannuksien kasvu. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannukset kasvoivat vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna 8,8 prosenttia eli noin 3,9 miljoonaa euroa (ilman erikoissairaanhoitoa).

Vuoden 2019 talousarvio oli alijäämäinen noin 1,5 miljoonaa euroa. Vuosi 2019 toteutui lopulta noin 10,3 miljoonaa euroa alijäämäisemmä. Tilikauden 2019 alijäämä oli 10,3 miljoonaa euroa, koska vuoteen 2018 nähden tapahtui seuraavia muutoksia: toimintakate heikkeni 9,2 miljoonaa euroa (henkilökulut kasvoivat 2,98 miljoonaa euroa muun muassa työmarkkinaratkaisun ja lomarahavähennyksen poistumisen johdosta; sote-menot kasvoivat), verotulot kohenivat 2,8 miljoonaa euroa (kunnan tulovero noin +2,6 miljoonaa euroa, kiinteistövero n. +130 000 eur), valtionosuudet nousivat 1,5 miljoonaa euroa (ns. kertaerä selittää kasvua), rahoitustuotot ja -kulut heikkenivät 0,063 miljoonaa euroa sekä poistot ja alaskirjaukset kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa, selittävänä tekijänä mm. valmistunut Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO. Verorahoituserät kohenivat tilannetta niin, että vuosikate väheni edelleen 4,84 miljoonaa euroa, mutta ei kuitenkaan samassa suhteessa kuin toimintakate heikkeni.

Vuonna 2020 kunnan alkuperäinen talousarvio oli 3,04 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kuitenkin koronavirusepidemia on tuonut vuoden aikana lukuisia muutoksia ja vaikutuksia talouden ennustamiseen. Talousarviota on muutettu Perusturvakuntayhtymä Karviaisen oman toiminnan osalta sekä veroarvotietojen osalta sen ollessa noin -10,39 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kuitenkin vuoden aikana valtio on tullut kuntia vastaan erilaisten valtionosuuskompensaatioiden kautta ja tilikauden tulosenuste syyskuun tietojen perusteella on

ollut noin 3,2 miljoonaa euroa alijäämää vuodelle 2020. Mikäli tilikauden tulos toteutuisi näin vuoden 2020 aikana, olisi taseeseen kertyneen ylijäämän määrä enää 3,4 miljoonaa euroa ja kunnan lainakannan arvioit-
daan nousevan noin 117,4 miljoonaan euroon.

Kunnanjohtajan vuoden 2021 talousarvioesitys oli alun perin alijäämäinen 759 083 euroa. Kunnanhallituksen päättämä talousarvioesitys vuodelle 2021 on 3,2 miljoonaa alijäämäinen. Haastetta kuitenkin aiheuttaa eten-
kin Perusturvakuntayhtymä Karviaisen sekä verotilitysten budjetointi sekä tasapainotustoimet. Näissä on ta-
pahtunut merkittäviä heilahduksia viime vuosina. Jotta taloussuunnitelma olisi ylijäämäinen, on talousar-
viokirjaan sisällytetty Vihta-ohjelmassa esitetyjä tasapainotustoimenpiteitä. Kuitenkaan kunnanhallituksen
esityksessä jäljelle jääneet tasapainotustoimenpiteet eivät riitä pitämään taloussuunnitelmakautta kuntalain
mukaisesti tasapainoisena tai ylijäämäisenä. Toimenpiteet on esitelty omana alalukunaan.

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen paranta-
minen. Kuntatalouden haasteet näyttäytyvät tällä hetkellä jokaisessa Suomen kunnassa, mutta kyse Vihdin
kunnalle parhaimpien tasapainotustoimenpiteiden löytämisestä. Toimenpiteiden tekemättä jättäminen ei
ole vaihtoehto. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti ny-
kyistä enemmän. Investoinnit nousevat taloussuunnittelukaudella korkeimmillaan 22,5 miljoonaan euroon
vuonna 2023. Tämä ei kuitenkaan riitä pysäyttämään velkaantumista. Velkaantumisen pysäyttäminen edel-
lyttäisi vuosien 2016–2017 kaltaisia ylijäämiä ja maltillista investointitasoa.

Taloussuunnitelmavuosien osalta merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä Vihdin kunnan talouteen on sosiaali- ja
terveyspalveluiden kustannusten kehittyminen sekä hyvinvointialueiden toteutuminen. Kunnan omaan toi-
mintaan tulee vaikuttamaan merkittävästi myös tulevien investointien valmistuminen sekä lasten ja ikäih-
misten määrän kehittyminen.

KUNNALLISVERO %	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 2008-2020 %-yks
Hyvinkää	18,50	18,50	19,25	19,25	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,25
Järvenpää	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,50
Kerava	18,00	18,00	18,75	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	1,25
Kirkkonummi	18,25	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	19,75	1,50
Lohja	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,50
Mäntsälä	19,50	19,50	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Nurmijärvi	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	1,00
Pornainen	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Sipoo	18,75	18,75	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	0,50
Tuusula	18,00	18,00	18,25	18,25	18,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	1,50
Vihti	19,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,25

TAULUKKO 5. Vuosien 2008-2020 Kuuma-kuntien ja Lohjan kunnallisveroprosentit. Lähde: Tilastokeskus

3.3 TYÖLLISYYS JA ELINKEINO

Työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on 2000-luvulla kasvanut Vihdissä vain hieman ja työpaikkojen kokonaislukumäärä on laskenut 2010-luvulla noin 30 työpaikkaa, vuodesta 2015 lähtien Vihdin alueella olevien työpaikkojen lukumäärä on kasvanut. Työllisyysasteen kehittyminen on ollut Vihdissä suotuisampaa kuin Kirkkonummella tai Lohjalla, mutta vastaavien Keski-Uudenmaan kuntien kehityksestä ollaan jääty jälkeen.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	MUUTOS 2010-2017
Hyvinkää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	18 504	19 309	19 557	19 370	18 906	19 179	19 321	19 690	19 530	1026,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,70	0,70	0,60	0,60	0,60	0,60	0,50	0,50	0,50	-0,20
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,40	29,60	29,20	28,50	27,60	28,20	27,80	27,30	26,50	-0,90
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	70,70	68,50	69,30	70,00	70,90	70,40	70,80	71,20	71,90	1,20
	Työpaikkaomavaraisuus	88,80	92,10	93,60	94,30	93,20	95,70	95,30	95,40	94,00	5,20
Järvenpää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	12 198	12 368	12 472	12 063	11 912	12 238	12 734	12 893	13 321	1123,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,20	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	-0,10
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,50	24,30	24,20	21,80	20,70	21,00	21,40	21,60	21,90	-3,60
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	72,70	73,70	74,00	76,70	77,70	77,40	77,00	76,50	76,20	3,50
	Työpaikkaomavaraisuus	63,40	63,70	63,60	62,90	62,40	64,10	65,70	64,20	64,30	0,90
Kerava	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	11 879	12 146	12 511	12 265	12 076	12 101	11 959	11 741	12 028	149,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,20	0,20	0,20	0,20	0,30	0,30	0,30	0,30	0,40	0,20
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,30	24,60	23,50	24,60	25,20	24,60	24,70	24,80	24,70	-0,60
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,10	73,80	75,00	74,20	73,40	74,00	73,80	73,50	73,60	0,50
	Työpaikkaomavaraisuus	70,40	71,40	74,50	74,50	73,80	75,40	74,60	72,20	71,40	1,00
Kirkkonummi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	10 971	10 870	11 152	10 705	10 624	10 536	10 707	10 863	10 860	-111,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,50	1,40	1,30	1,40	1,40	1,10	1,00	0,90	0,80	-0,70
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	17,40	18,10	18,20	18,60	18,10	17,20	17,70	18,90	19,80	2,40
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	79,30	78,50	78,70	78,70	78,70	79,80	79,50	78,00	77,20	-2,10
	Työpaikkaomavaraisuus	61,40	60,10	61,90	60,50	60,40	59,80	60,10	60,10	59,10	-2,30
Lohja	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	16 836	16 883	16 845	16 271	15 974	15 594	15 664	15 890	15 911	-925,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,90	2,60	2,70	2,70	2,40	2,50	2,30	2,30	2,10	-0,80
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,70	27,30	26,90	26,30	25,10	24,30	24,60	25,10	25,70	-2,00
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	67,80	68,50	69,10	69,80	71,10	71,80	71,60	71,10	70,50	2,70
	Työpaikkaomavaraisuus	79,00	79,20	79,50	79,20	80,00	79,60	79,80	80,60	80,40	1,40
Mäntsälä	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 696	5 729	5 885	5 869	5 956	6 055	6 064	6 230	6 311	615,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	6,00	5,80	5,40	5,10	4,80	4,40	4,10	3,80	3,80	-2,20
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	18,90	19,50	18,50	18,80	18,60	18,80	18,70	19,10	20,30	1,40
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,60	73,20	74,40	74,60	75,10	75,40	75,40	75,10	74,10	0,50
	Työpaikkaomavaraisuus	61,40	60,90	61,70	62,40	64,10	65,80	65,60	66,40	66,80	5,40
Nurmijärvi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	11 471	11 819	12 071	12 067	11 756	11 731	12 008	12 195	12 708	1237,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,40	2,00	2,10	2,00	2,10	2,00	1,80	1,60	1,50	-0,90
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,60	25,60	25,00	24,50	25,30	25,80	26,20	27,20	27,30	1,70
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	70,30	70,50	71,20	72,00	71,00	70,60	70,40	69,20	69,00	-1,30
	Työpaikkaomavaraisuus	59,90	60,70	61,50	61,60	60,90	60,90	61,60	62,00	62,80	2,90
Pornainen	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	984	1 031	1 023	1 035	1 039	1 048	1 107	1 051	1 081	97,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	9,50	8,70	9,00	9,10	8,90	8,40	7,90	8,20	8,10	-1,40
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,20	22,70	23,60	20,60	20,00	18,20	18,70	20,70	21,10	-4,10
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	62,70	65,20	64,50	67,40	67,40	69,80	70,20	67,40	66,90	4,20
	Työpaikkaomavaraisuus	41,20	42,80	42,60	43,00	43,10	44,10	46,40	43,50	44,50	3,30
Sipoo	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 042	5 068	5 246	5 174	5 625	5 432	5 697	6 415	6 774	1732,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,10	3,10	2,90	2,90	2,80	3,20	2,70	2,40	2,20	-0,90
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,50	25,70	24,70	23,40	22,20	20,90	22,30	18,40	18,00	-7,50
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	69,30	68,80	70,10	71,80	72,60	73,10	72,80	77,10	77,70	8,40
	Työpaikkaomavaraisuus	57,90	57,10	58,10	57,60	62,70	60,30	60,20	65,40	66,90	9,00
Tuusula	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	13 668	14 150	14 135	14 044	13 898	14 105	14 116	14 225	14 625	957,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,40	1,10	1,30	1,10	1,10	1,00	0,90	1,00	0,90	-0,50
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,40	28,20	28,40	28,80	29,00	28,30	28,60	30,60	30,90	3,50
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	69,40	69,10	68,90	68,80	68,60	69,30	68,90	66,70	66,70	-2,70
	Työpaikkaomavaraisuus	75,40	76,60	76,40	77,00	77,10	78,90	78,40	78,10	79,20	3,80
Vihti	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	8 206	8 348	8 210	8 055	8 030	8 069	8 086	8 176	8 301	95,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,10	3,00	2,80	2,80	2,70	2,80	2,70	2,50	2,50	-0,60
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,10	25,70	25,60	24,60	23,50	24,30	25,10	26,70	26,60	-0,50
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	67,60	68,80	69,50	70,60	72,10	71,10	70,60	68,70	68,80	1,20
	Työpaikkaomavaraisuus	60,70	60,80	60,40	60,00	61,00	61,60	61,70	61,40	61,60	0,90

TAULUKKO 6. Työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus 2010-2018. Lähde: Tilastokeskus

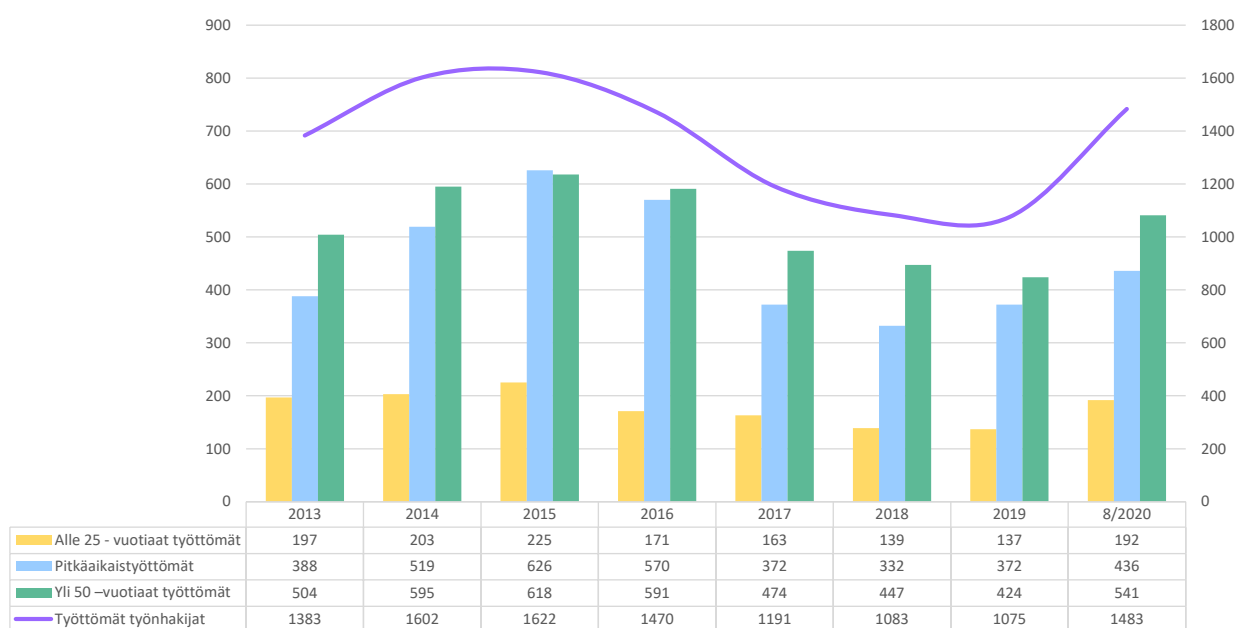
Vihdissä vuosina 2010-2018 on prosentuaalisesti kasvanut eniten palvelutyöpaikkojen osuus ja alkutuotannon työpaikkojen määrä on vähentynyt eniten. Näissä on kuitenkin ollut selvää vuosivaihtelua ja vuoden

2018 tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on kasvussa ja palvelujen työpaikkojen määrä hienoisessa laskussa.

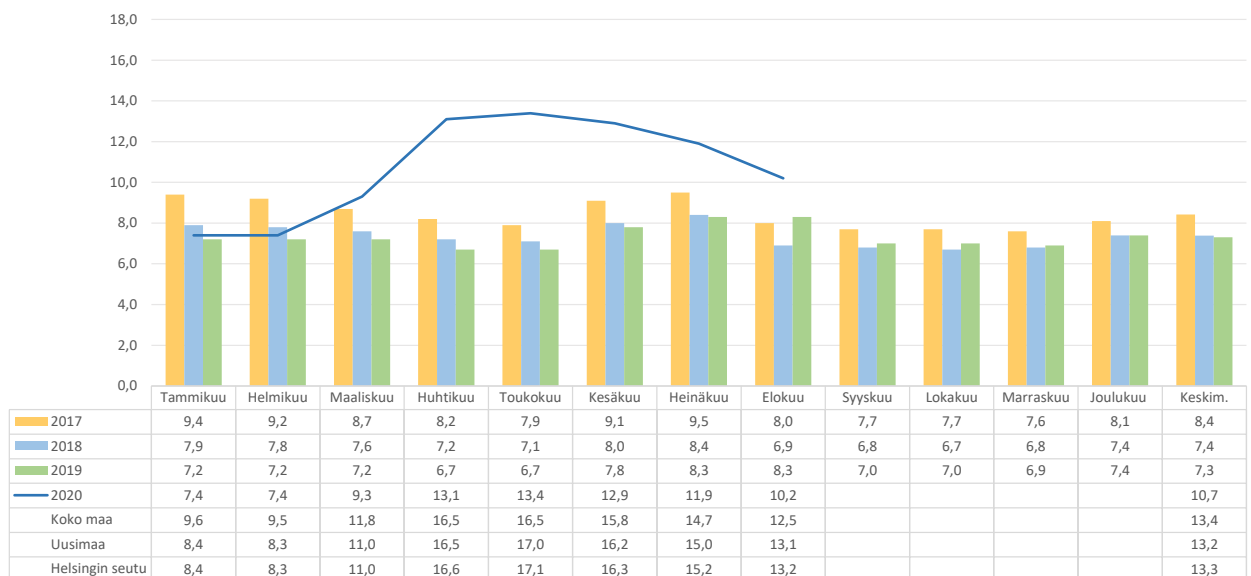
Kunnan omiin työllisyyspalveluihin kuuluvat Vihdin Työvoimala: Nuorten työpaja ja Kierrätyskeskus sekä Remonttipartio. Vakituksia työntekijöitä on yhteensä 6 henkilöä. Työvoimalan palveluihin on osallistunut yhteensä 54 eri henkilöä, joista palkkatuetussa määräaikaaisessa työsuhteessa on ollut 18 henkilöä, työkoelussa 21 henkilöä ja kuntouttavassa työtoiminnassa 16 henkilöä. Toukokuussa aloitti työllisyyspäällikkö, jonka tehtävänä on koordinoida ja johtaa kunnan työllisyystoimintoja. Kunnan työllisyyden hoitoon kuuluu myös työllistymistä edistävien hankkeisiin osallistuminen ohjausryhmässä, joita tällä hetkellä ovat Apuomena ry:n Taidoilla töihin 2 -hanke ja Luksian Ote-hanke.

Vihdin kunnan työttömyysaste 31.12.2019 oli 7,4 prosenttia (sama kuin vuonna 2018). Työllisiä oli vuoden 2019 joulukuussa 13 411 henkilöä ja työttömiä 1 075 henkilöä. Vihdin vuoden 2019 keskimääräinen työttömyysaste oli 7,2 %. Vastaava luku Uudellamaalla oli 8,2 % ja koko Suomessa 9,2 %.

Elokuun 2020 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on noussut vuoden vaihteesta 10,2 (8,3) prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 13,1 (8,3) prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 12,5 (8,9). Elokuussa Vihdissä oli työllisiä 13 080 (edellisvuonna samaan aikaan 13 446) ja työttömiä 1 483 (1 040) henkilöä. Työttömistä alle 25-vuotiaita oli 192 (129), yli 50-vuotiaita 541 (428) ja pitkäaikaistyöttömiä 436 (356) henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli kesäkuun lopussa 133 (211).

KUVIO 4. Työttömien työnhakijoiden määrän kehitys 2013–2020. Lähde: ELY-keskus

KUVIO 5. Työttömyysasteen kehitys 2017–2020. Lähde: ELY-keskus

Koronaepidemian vaikutukset työllisyyteen

Työllisyyspalvelujen asiakasmääriin koronatilanne on vaikuttanut muun muassa kuntouttava työtoiminnan ollessa keskeytyneenä 16.03.-30.5.2020 välisenä aikana. Nuorten Työpaja siirtyi sopimus katkon aikana vapaaehtoiseen etävalmennukseen 10 nuoren kanssa. Lisäksi palveluun ohjautuminen työkokeiluun ja palkkatukityöhön vähentyi merkittävästi TE-toimistosta.

Koronaepidemiasta johtuen maaliskoukokuun aikana työttömien määrä on kasvanut Vihdissä 75-81 prosenttia verrattuna vuoden 2019 joulukuuhun. Korkeimmillaan työttömien määrä Vihdissä oli toukokuussa 1 948 henkilöä. Työttömien määrä toukokuussa oli poikkeuksellinen. Vuodesta 2006 kirjattujen Tilastokeskuksen tilastojen mukaan seuraavaksi korkein työttömien määrä 1 707 on ollut heinäkuussa vuonna 2015. Kesän aikana ja sen jälkeen on työttömien työnhakijoiden määrä laskenut -21% elokuun loppuun mennessä.

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli vuoden alussa laskussa, mutta on kasvanut tasaisesti yhteensä 73 prosenttia 6 kuukauden aikana. Laskua kesän jälkeen on ollut yhteensä -19 prosenttia. Pitkäaikais-työttömien määrä on kasvanut vuoden alusta 17 prosenttia ja pysynyt ennallaan kesän jälkeen. Lomautettujen määrä kesäkuussa oli viime vuoden joulukuuhun verrattuna kasvanut 778 prosenttia 65 henkilöstä 571 henkilöön. Elokuussa laskua on ollut -48 prosenttia, 299 henkilöön (Lähde: stat.fi)

Työttömien työnhakijoiden määrät ovat olleet nousussa, mutta ennustetaan tasaantuvan tai laskevan talven aikana jos koronaan liittyvät suositukset/rajoitukset pystytään huomioimaan liiketoiminnassa sekä julkisissa palveluissa.

Koronaepidemian arvioidut vaikutukset työllisyyteen vuodelle 2021

Covid-19 koronaepidemian vaikutuksia työllisyyden kehittymiseen on vaikea ennustaa, koska vertailukohtaa ei ole. Aiempien koronapandemioiden ja muiden tartuntatautiin vaikutukset viimeisen 20 vuoden aikana koko yhteiskunnan toimintaan ovat olleet pienemmät. Liikkumis- ja kokoontumisrajoitusten/-suositusten laajuus ja ihmisten vastuullinen käyttäytyminen vaikuttavat liiketoimintojen sujuvuuteen ja sitä myötä työllisyyteen. Rajoitukset ovat luoneet myös innovaatioita ja palvelujen/toimintojen siirtymistä nettiin, joiden työllisyysvaikutuksia ei pystytä tällä hetkellä arvioimaan.

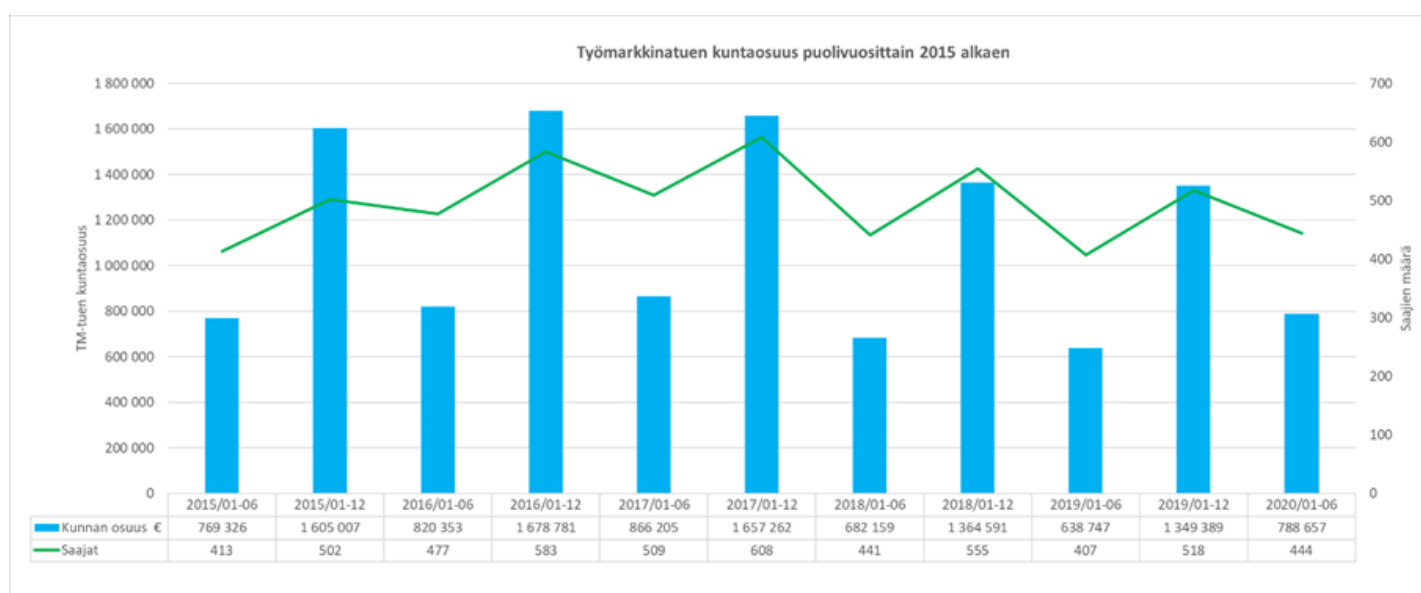
Kunnan työllisyyspalvelujen toiminnot pyritään pitämään auki voimassa olevat suositukset huomioiden sekä tiivistä koronaviestintää ylläpitäen. Asiakasmääriä pyritään kasvattamaan Työvoimalassa 10 henkilötyövuodella. Yritysten rekrytointitarpeisiin panostetaan työllistämisen kuntalisän markkinoinnilla ja edelleensijoittamisen mahdollisuutena, jossa kunnalle palkkatuella työllistetty sijoittuu yritykseen määräajaksi tietyin ehdoin.

Koronaepidemian vaikutukset työmarkkinatuen kuntaosuuteen

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin vuonna 2019 yhteensä 1 349 389€. Vihtiläisiä saajia oli yhteensä 518 eri henkilöä. Näistä noin 70 %, 365 hlöä on saanut työmarkkinatukea 300-999 päivää ja 30 % yli 1 000 päivää. Miehiä saajista oli noin 48 %, 247 hlöä ja naisia 52 %, 271 hlöä. Nuoria alle 29-vuotiaita oli noin 12 %, 62 nuorta.

Tammi-elokuun aikana työmarkkinatukea on maksettu 1 138 466 €, keskimäärin 142 308 € kuukaudessa. Saajia elokuussa on ollut 362 eri henkilöä. Viime vuoden elokuussa henkilöitä oli 314. Nuoria alle 29-vuotiaita heistä oli noin 10 %, 37 henkilöä vertailuna v. 2019 elokuussa nuoria oli 29.

(Lähde: Kelasto)

KUVIO 6. Työmarkkinatuen kuntaosuus puolivuositain 2015 alkaen

Loppuvuoden ennusteena vuoden 2020 talousarvioon työmarkkinatuen kuntaosuuteen budjetoidut 1,4M€ tullaan ylittämään. Aiempiin vuosiin verrattuna voidaan arvioida budjetin ylittävän reilulla 100 000 € eli kokonaisuudessaan työmarkkinatukikustannukset ovat 1,5 -1,55M €. Vuoden 2021 työmarkkinatuen kuntaosuuskustannusten odotetaan pysyvän noin 1 500 000 eurossa ellei koronaepidemian suosituksissa/rajoituksissa tapahdu suuria muutoksia.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluitten alkuvuosi 2020 alkoi ilman yritysneuvojaa yrityskehittäjä Kristiina Salon siirryttyä vuoden vaihteessa uusiin tehtäviin toiselle paikkakunnalle. Uudessa elinkeinopäällikön tehtävässä aloitti touko-kuun alussa 2020 hallintotieteiden maisteri Jorma Ranta.

Touko-kesäkuussa 2020 toiminnan painopisteessä oli yritysten informoiminen uusista tukimuodoista, joita oli mahdollisuus hakea koronan aiheuttamien ongelmien johdosta. Uutiskirjeitä lähetettiin touko-kesäkuun 2020 aikana neljä noin 1400 sähköpostiosoitteeseen.

Yksinyrittäjien tuen käsittely ja myöntäminen tuli uudella lailla kunnille huhtikuussa 2020. Vihdissä myönnettäväksi määräksi saatiin 1 504 000 euroa, joka riittäisi 752 yritykselle, kun tukisumma yritystä kohden oli lain määräämä 2000 €/yritys. Vihdissä kolme henkilöä teki varsinaisen asiatarkestelun, jossa selvitettiin täyttyvätkö myöntämisedellytykset ja tarve lisäselvityksiin. Elinkeinopäällikkö ja elinvoimajohtaja toimivat käsittelijöiden tukena ottaen kantaa vaikeimpiin tulkintoihin ja tekivät myös viralliset päätökset käsittelijöiden esityksiin. Tukihakemuksia tuli kesäkuun loppuun mennessä yli 300, joihin tehtiin myönteisiä päätöksiä 221 kpl ja kielteisiä 64 kpl.

Kesäkuussa 2020 alkoi uuden elinkeinostrategian valmistelu. Elinkeinopäällikön laatimalla 24 kohdan kysymyspatteristolla pyrittiin saamaan tietoa mm. yritysten tyytyväisyydestä kunnan palveluihin, tietoa uusista tarpeista, yritysten tulevaisuudennäkymistä, työllistämishalukkuudesta ja yrittäjien näkemyksiä siitä, mitkä voisivat olla uuden elinkeinostrategian tärkeimmät tavoitteet. Kysely lähetettiin noin 1400 sähköpostiosoitteeseen kaksi kertaa ja siihen saatiin 72 vastausta.

Elinkeinostrategia ja siinä tehdyt linjaukset vaikuttavat osaltaan elinkeinopalveluiden toimintaan vuonna 2021. Elinkeinostrategia valmistuu ja tuodaan päätöksentekoon loppuvuonna 2020.

Uusien yritysten perustanta oli alkuvuonna 2020 poikkeuksellisesti pienempää kuin niiden lopettaminen. Uusia yrityksiä perustettiin 101 ja lopetettiin 113, joten yritysmäärä laski 12 yrityksellä. Pääsyyinä muutokseen lienee se, että uusien yritysten perustamista siirrettiin koronasta aiheutuneiden markkinahäiriöiden ja liikku- misrajoitusten vuoksi.

Pandemian vuoksi yrityskäyntejä vältettiin alkuvuonna ja niitä alettiin tehdä vasta kesäkuun puolella. Yrityskohtaisia asiakastapahtumia oli touko-kesäkuussa 24. Merkittäviä markkinointipanostuksia ei ollut kat- sauskaudella alkuvuoden 2020 aikana.

3.4 VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO

Vihdin asukasmäärä kasvoi vuoteen 2010 saakka keskimäärin kahden prosentin vuosivauhtia. Tämän jälkeen kasvu on hiipunut. Strategian mukainen kasvutavoite vuosille 2018-2021 on vuosittain 1 %, mutta käytännön ennusteissa liittyen muun muassa verotukseen on silti talousarvion varovaisuuden periaatteen ja realistisen arvioinnin takia jouduttu käyttämään viiden vuoden aritmeettista keskiarvoa hieman muokaten. Siten kasvu näissä on jäänyt noin 0,1 prosenttiin. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin kasvava ikäryhmä Vihdissä on yli 65- vuotiaiden osuus.

Talousarvion veroennusteiden taustatietoina käytetty väestöarviotiedot tuleville lähivuosille:

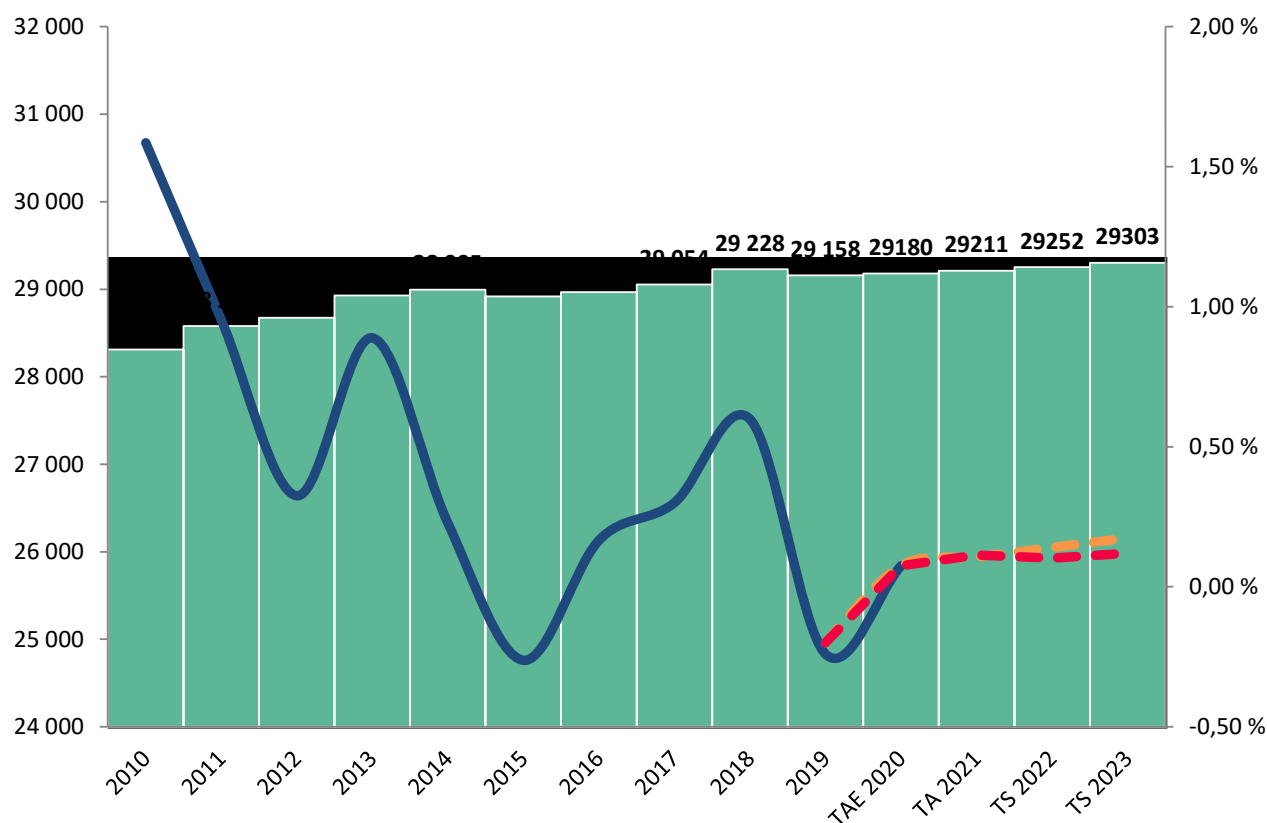
VEROVUOSI	2018	2019	2020**	2021**	2022**	2023**
VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.						
0 - 24 vuotiaat	8 547	8 370	8 261	8 153	8 047	7 942
<i>Muutos %</i>	-0,6	-2,1	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
25 - 64 vuotiaat	15 215	15 138	15 060	14 983	14 906	14 830
<i>Muutos %</i>	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
+ 65 vuotiaat	5 449	5 650	5 858	6 075	6 299	6 531
<i>Muutos %</i>	4,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Asukasluku vuoden lopussa	29 211	29 158	29 179	29 211	29 252	29 303
<i>Muutos %</i>	0,5	-0,2	0,1	0,1	0,1	0,2

TAULUKKO 7. Väestöarviotiedot tuleville lähivuosille

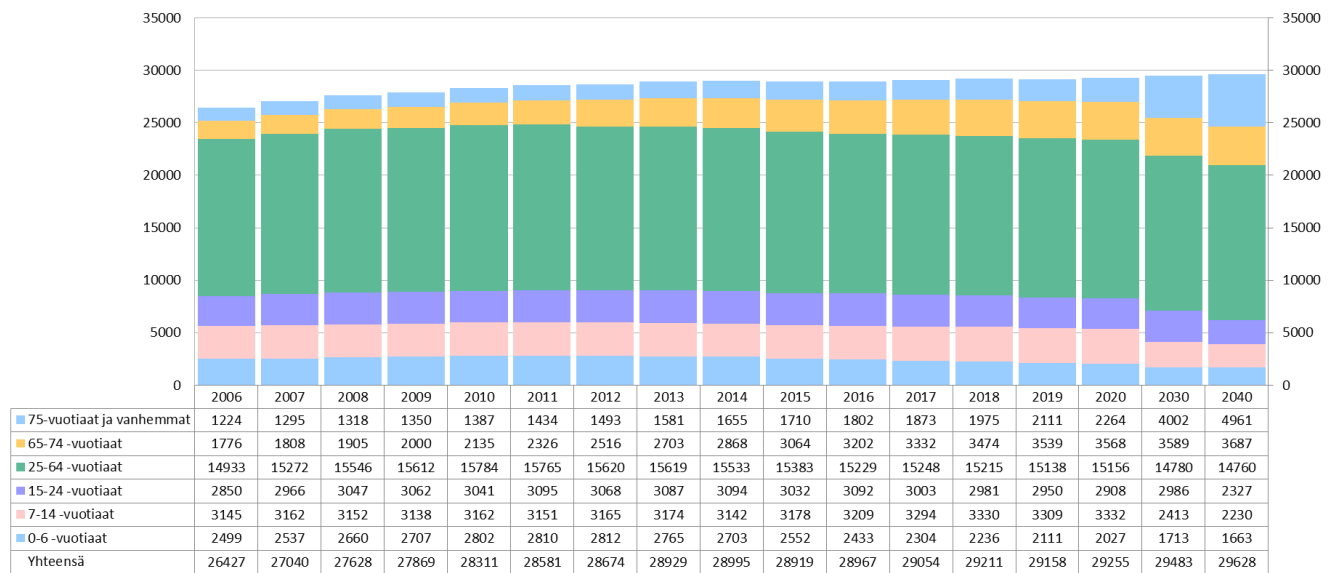
Silti tavoitteena ja toiminnan lähtökohtana on niin talousarviovuonna 2021 kuin taloussuunnitelmavuosina 2022 – 2022, että tähdätään strategian mukaiseen vuosittaiseen prosentin kasvuun. Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2019 oli 29 158 ja asukasluku elokuussa 2020 oli 29 107 henkilöä. Tilastokeskus arvioi väestöennusteissaan Vihdin kunnan asukasluvuksi 29 255 asukasta vuodelle 2020, 29 483 asukasta vuodelle 2030 ja vuodelle 2040 yhteensä 29 628 asukasta. Väestömäärän kehitystä ja muutoksia seurataan jatkuvasti, jotta ennusteita pystytään tarkentamaan ja arvioimaan kehityksen vaikutuksia palvelutuotantoon. Kunnan oma kasvutavoite on selkeästi Tilastokeskuksen arvioimaa nopeampaa ja niihin tulee vaikuttamaan merkittävästi myös Suomen hallituksen toteutus päätökset koskien muun muassa Turun tunnin junaa.

	Valmistuneet asunnot yhteensä	Valmistuneet valtion tukemat ARA-vuokra-asunnot yhteensä	Valmistuneet ASO-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset omistusasunnot
2020	60	0	0	2	58
2019	137	0	0	57	80
2018	167	0	0	20	147
2017	155	63	0	38	54
2016	54	-	-	-	-
2015	73	-	22	-	-
2014	52	-	-	-	-

TAULUKKO 8. Asuntotuotannon 1.8 mukainen tilanne vuosina 2014-2020.

KUVIO 7. Asukasluvun kehitys 2010–2023. Lähde: Tilastokeskus ja Kunnan oma ennuste.

KUVIO 8. Väestön kehitys ikäryhmittäin 2006–2019 ja ennuste vuoteen 2040. Lähde: Tilastokeskus

4 TALOUSARVIOESITYS

4.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

4.1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimielimille. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymillään käyttösunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisosassa esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jakotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon

nähdén toiminnoittain. Tähán tekee poikkeuksen maaomaisuuden myynti ja aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

4.1.2 Seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittaisella raportoinnilla, joka toteutetaan kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla. Toimielimet valvovat alaistaan toimintaa käyttösuunnitelmatason ja investointiosan raportoinnilla ja lisäksi esittävät sanallisen selvityksen poikkeamien syistä sekä toimenpiteistä, joita poikkeamien hallitsemiseksi tarvitaan. Talousraportit laaditaan seuraavina kuukausina: helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, kesäkuu, elokuu, syyskuu, lokakuu. Raportit aikataulutetaan kunnanhallituksen ja lautakuntien kokousaikataulujen mukaisesti.

Kesäkuun toteumasta tehdään laajempi osavuositarkastus, joka korvaa perinteisen talousraportoinnin. Osavuositarkastuksessa on kuukausittaista talousraporttia kattavampi kuvaus talouden toteutumasta sekä koko vuoden ennusteesta. Talouden toteutumisen lisäksi osavuositarkastuksessa kuvataan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskeisiä tunnuslukuja, kuten asukasluvun ja työttömyysasteen kehitystä. Osavuositarkastus ja syyskuun talousraportti toimitetaan tiedoksi myös kunnanvaltuustolle.

Vuonna 2022 talousarviota seurataan vähintään neljännesvuosittain, mielellään kuukausittain.

4.2 VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET

TOIMIELIN	TOIMENPIDE- ESITYS	TIIVIS Kuvaus esityksestä	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnanhallitus	Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely		toiminnan tehostamista	20 000	20 000	0	40 000	0,5	Monistutuksen toimintojen uudelleenjärjestely (ostopalvelukustannuksia ei huomioitu, kohdentuminen suoraan kullekin yksikölle tarpeen mukaan), postitus respaan ja monistamonhoitajan (50%) tehtävien uudelleen järjestely.
Kunnanhallitus	Demokratiakustannusten vähentäminen		toiminnan tehostamista	20 000	0	0	20 000		Toimielinrakenteen arviointi, kokousten taajuus ja kesto, kokoustarjoilut, kokouspalkkioiden arviointi (arvioitu säästö 10 % kustannuksista)
Kunnanhallitus	Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt		muu tehostamistoimenpide						Kannustetaan vapaaehtoisin henkilöstösäästöihin (esimerkiksi talkoovapaiden jatkaminen), kiinnitetään erityistä huomiota huolelliseen henkilöstösuunnitteluun/lomasuunnitteluun. Neuvotellaan mahdollisuudesta vaihtaa lomarahat vapaiksi 2020 keväällä.
Kunnanhallitus	Kunnan suurimpien ostettujen tukipalvelujen sopimuksien uudelleen neuvottelu		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	0	55 000	0	55 000		Tavoitellaan 5% säästöä vuotuisten sopimusten kokonaisarvosta (Kunnan Sarastia Oy, Kuntien Tiera Oy)
Kunnanhallitus	Yhteisökehittäjän tehtävän rekrytoinnin keskeyttäminen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	55 000	0	0	55 000	1,0	Strategian mukaisten osallisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja asiakaspalvelun kehittäminen vähenee, mahdollisuus osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen heikkenee.
Kunnanhallitus	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuotavuuden kehittäminen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	1 101 163	1 200 000	0	2 301 163		Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle Vihdin kunnan hallituksen 2.9.2019 asettama lisätasapainotustavoite
Yhteensä				1 196 163	1 275 000	0	2 471 163	1,5	

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnanhallitus	Palvelulupauksen uudelleen tarkistaminen toteutuneiden käyttöasteiden mukaan. Tarkoituksena kehittää toimivampia runkoyhteyksien Vihdin kunnan sisälle.	Joukkoliikennettä kehittämisessä huomioidaan toteutuneet käyttöasteet ja kehitetään yhteysvuoroista toimivampia runkoyhteyksiä lisäämällä.	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	0	150 000	150 000		Arvio on tehty varovaisesti. Koronan vaikutuksia joukkoliikenteen kustannuskehitykseen haastava arvioida.
Kunnanhallitus	Kokouskustannusten vähentäminen	Vähennetään hallintosäännön mukaisia kokouspalkkioita luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden osalta 20 % ajalla 1.1.2021 - 31.12.2023. Kaikkiin kokouksiin etämahdollisuus, jolloin säästyy matkakustannukset. Luovutaan kokoustarjoiluista juomia lukuun ottamatta. Ei järjestetä seminaareja ym. tilaisuuksia ulkopuolisissa tiloissa. Toimielinrakenteen tarkastelun mahdolliset vaikutukset 1.6.2021 lukien.	etuuksien vähennys	0	29 000	0	29 000		Luottamushenkilöiden kokouskustannuksiin varattu v. 2020 113 615 euroa ja viranhaltijoiden osalta 30 672. Ennusteen mukaan kokouskustannukset tulevat ylittymään jonkin verran mm. koronasta ja käsiteltävien asioiden määrästä johtuen. Säästö laskettu kuitenkin budjetoiduista kokouskustannuksista. Muilta osin toimenpiteet täydentävät Vihtal:n toteutumista.
Kunnanhallitus	Kehitetään sähköistä asiointia seudullisessa yhteistyössä ja selvitetään mahdollisuus yhteisen henkilöstön hyödyntämiseen	Seudullinen yhteistyö asiakaspalvelussa aloitetaan viimeistään 1.1.2021	toiminnan tehostamista	0	50 000	0	50 000	1,0	Seudullisen yhteistyön kehittäminen edellyttää mobiilivaihteen hankintaa, johon varattu määrärahat v. 2020 talousarviossa. Seudullisesta yhteistyöstä on alustavasti keskusteltu Lohjan kaupungin kanssa. Tulonlisäys on arvio, joka perustuu yhteisen henkilöstön hyödyntämisestä aiheutuviin tulonlisäykseen tai henkilöstösäästöön.

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnanhallitus	Työllisyystoiminnan tehostaminen	Työllistetään palkkatuella kohderyhmän henkilöitä maksimaalisesti määrärahan puitteissa, pyritään pt-työllistämään tai ohjaamaan muihin palveluihin kaikki kohderyhmän alle 29-vuotiaat, toimintoja/prosesseja kehitetään kierrätyskeskustoiminnassa, keittiön, puu- ja tekstiilipajan toimintoja kehitetään asiakasmääriä ja tuotantoa lisäämällä	toiminnan tehostamista	0	50 000	0	50 000		Tehostetaan toimintaa kustannuksia lisäämättä siten, että 10 pitkäaikaistyöttömän osalta säästyy työmarkkinatuen kuntaosuus. Edellyttää sisäisten prosessien kehittämistä, yhteistyön tiivistämistä Karviaisen kanssa sekä aktiivista verkostotyötä asiakasohjautuvuuden varmistamiseksi.
Kunnanhallitus	Konserniyhteisöihin liittyvät pääoma- ja osinkojärjestelyt	Kunnan konserniyhteisöissä on tulouttamattomia pääomia noin kolme miljoonaa euroa, joista osa on tarkoitus tulouttaa kunnalle	kertaluontoiset tuloutukset	0	350 000	-350 000	0		Tehdään kertaluontoinen tuloutus osinkojärjestelyillä konserniyhtiöistä kunnalle.
Kunnanhallitus	Tietohallintokyselyiden lopettaminen	Luovutaan Tieran joka toinen vuosi toteutetusta tietohallinnon asiakaskyselystä	muu tehostamistoimenpide	0	1 275	0	1 275		Kyselyn tulosten avulla on pyritty selvittämään tietohallinnon ja tietotekniikan keskeiset kehittämistarpeet ja vastaamaan niihin. Kyselyn etuna kunta-kohtaiseen kyselyyn verrattuna on sen tulosten vertailukelpoisuus alueella.
Kunnanhallitus	eLU-yhteistyön irtisanominen	Tieran koordinoiman säännöllisen tietohallintoyhteistyön päättymisen Länsi-Uudenmaan suuntaan	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	7 500	0	7 500		Yhteistyöverkostosta irtautumisen myötä yhteistyö jatkuu vapaamuotoisempaan ja vähemmän tavoitteelliseen.

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	2023	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnanhallitus	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannuksien toiminnan tehostaminen vastaamaan tarvevakioituja kustannuksia	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnan kustannusten on vastattava tarvevakioituja kustannuksia. Kustannusvaade on samansuuruinen Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarviokehityksen kanssa.	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	2 320 000	0		2 320 000		Toimintaa tehostamalla saadaan kustannusrakenne vastaamaan palveluiden tarvevakioituja menoja. Toimenpiteellä varaudutaan tulevaan soteuudistukseen ja toimintaan Länsi-Uudenmaan sotealueella.
Kunnanhallitus	Investointitason leikkauksien vaikutukset poistoihin (KH 18.5.20 - > 6 miljoonaa euroa).	Investointitason alentaminen vähentää taloussuunnittelu-kauden poistoja	muu tehostamistoimenpide	0	280 000	0		280 000		Poistoarvio tarkentuu lykättävien ja toteuttamatta jätettyjen investointikohteiden mukaisesti.
Kunnanhallitus	Elinkeinotoimen uudelleen organisointi	Otetaan matkailun koordinaointi ja uusyritysneuvonta omaksi työksi, mitä varten palkataan 1 henkilö asiantuntijatasoiseen tehtävään	rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	0	20 000	0		20 000		
Kunnanhallitus	Vapaaehtoiset henkilöstöästä	Talkoovapaiden sekä lomarahojen vaihtamisen vapaaksi hyödyntäminen	muu tehostamistoimenpide		50 000	0		50 000	1,0	
Kunnanhallitus	Palveluiden tuottamisen tehostamisohjelma	Palveluiden tuottamisen tehostamista henkilöstökustannuksissa ja palveluiden ostoissa vuonna 2022 2,4 miljoonalla eurolla ja 2023 2,4 miljoonalla eurolla. Tavoitteet ovat yhteisiä kaikille palvelukeskuksille.	toiminnan tehostamista			2 400 000	2 400 000	4 800 000		*Teksti alhaalla
Kunnanhallitus	Elinkeino- ja markkinointibudjetin pienentäminen	Pienennetään Vihdin kunnan vuotuisia markkinointipanoksia	toiminnan tehostamista		100 000	0		100 000	-1,0	
Yhteensä uudet				0	3 257 775	2 200 000	2 400 000	7 857 775	1,0	
Yhteensä kaikki				1 196 163	4 532 775	2 200 000	2 400 000	10 328 938	2,5	

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kesäkuussa 2020 kunnanjohtajan esityksen vuoden 2021 talousarvion kehiksestä. Kehyksessä vuoden 2021 alijäämä on -3,7 miljoonaa euroa. Kunnan johtoryhmä, yksiköt sekä lautakunnat ovat tehneet talousarvion suunnittelussa koronapandemian tuomasta epävarmuudesta huolimatta hyvää työtä. Kunnanjohtajan talousarvioehdotus lisättynä kunnanhallituksen tekemillä päätöksillä, on alijäämältään 0,7 miljoonaan euroa pienempi kuin kehyksessä ja on -3,0 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksen tekemien päätösten jälkeen kunnan kertyneen yli/alijäämän pitäminen positiivisena vuoden 2023 lopussa vaatii lisää tehostamistoimenpiteitä vuosina 2022 ja 2023 vuositasona 2,4 miljoonaa euroa. Tämä katetaan tehostamisohjelmalla, joka kohdistetaan palveluiden tuottamisen tehostamiseen pääkohtina kunnan henkilöstömenot ja palveluiden ostotoiminnan optimointi. Lisäksi edellytämme investoinneissa kunnan infrahankkeiden nykyistä selkeästi parempaa hallintaa. Yksityiskohtainen suunnitelma tehostamisohjelmasta tulee olla valmisteltuna kevään 2021 aikana.

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Lasten ja nuorten lautakunta	Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja sijais- sekä sairauslomakustannusten pienentäminen 10 %		muu tehostamistoi- menpide	0	0	0	0		Sairauspoissaolokustannukset ovat nousseet kunnassa merkittävästi ja tärkeää löytää toimenpiteitä, joilla sairauspoissaoloja voidaan ennalta ehkäistä. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen sairaus- ja sijaiskustannuksia saadaan vähenemään. Niiden todellinen kustannus kunnalle on noin 0,4 miljoonaa euroa.
Lasten ja nuorten lautakunta	Varhaiskasvatuksen lapsimääräkehityksen sekä olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen (= kapasiteetin) tarkastelu		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	0	140 000	260 000	400 000	13,0	Määräaikaisen henkilöstön väheneminen. Laskettu varovaisuusperiaatteella 10 varhaiskasvatustyöntekijän vähentämisellä per vuosi alkaen 2021.
Lasten ja nuorten lautakunta	Koulujen oppilasmääräkehityksen sekä olemassa olevien oppilaspaikkojen (= kapasiteetin) tarkastelu		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	0	206 250	398 750	605 000	12,0	Määräaikaisen opetushenkilöstön väheneminen, kun yleisopetuksen ryhmiä vähennetään lapsimäärän pienenemisen sekä ryhmäkokojen tarkastelun myötä. Pyritään välttämään opetusryhmiä, joiden lapsimäärä jäisi alle 20 oppilaan. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoi- menpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista. Syksyllä 2021 4 opettajaa, syksyllä 2022 4 opettajaa, syksyllä 2023 4 opettajaa.

TOIMIELIN	TOIMENPIDE- ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Lasten ja nuorten lautakunta	Oinasjoen koulun lakkauttaminen		rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	45 833	64 167		110 000	2,0	Henkilöstökulujen vähennys vuositasolla noin 110 000 euroa. Kiinteistöön liittyvät ilmoitettu kaavoitus- ja teknisen lautakunnan alla. Kasvavien koulukuljetusten suuruudeksi arvioitu 40 000 euroa. Koulun loppuessa lasten vanhemmille taataan oikeus valita lastensa koulu Vihdin kirkonkylältä tai Nummelasta. Koulukyytien turvallisuus varmistetaan, alakoululaisten koulukyytien pysäkkejä ei sijoiteta II-tielle.
Lasten ja nuorten lautakunta	Erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	160 417	224 583	385 000	6,0	Käydään lävitse erityisopetuksen järjestämistä Vihdin kunnassa ja uudelleen arvioidaan toimintaa. Erityistä tukea ja tehostettua tukea saavien oppilaiden lukumäärä on yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin muissa Kuuma-kunnissa. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoimenpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista.
Lasten ja nuorten lautakunta	Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	25 000	35 000		60 000	1,0	Perusopetuksen tuntijaon pienentäminen 226 tunnista 224 tuntiin.
Lasten ja nuorten lautakunta	Koulukäyntiohjaajien määrän vähentäminen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	66 667	93 333	160 000	8,0	Määräaikaisten koulunkäyntiohjaajien määrää vähennetään 10% eli noin 8 henkilöllä. Oppilaiden saama ohjauksen ja tuen kokonaisresurssi vähenee ja sitä kohdistetaan uudelleen. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoimenpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista.
Lasten ja nuorten lautakunta	Määräaikaaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi		etuuksien vähennys	0	450 000		450 000		Määräaikaaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi
Yhteensä				70 833	1 122 501	976 666	2 170 000	42,0	

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Lasten ja nuorten lautakunta	Luovutaan loma-aikojen asiakasmaksujen hyvityksistä vuoden 2021 alusta. Asiakasmaksut palautetaan la- kisääteiselle tasolle.	Hyvitykset annetaan tällä het- kellä lautakunnan päätöksen mukaisesti kesäkuu-elokuu sekä muina koulujen loma-aikoina. Tästä tulee lisää tuloja n. 200 000 €/vuosi.	etuuksien vä- hennys	0	200 000	0	200 000		
Lasten ja nuorten lautakunta	Periaatteiden tiuken- taminen matkalipuissa	Toissijaisissa kouluissa opiskele- ville ei myönnetä matkalippuja	etuuksien vä- hennys	0	16 000	16 000	32 000		
Lasten ja nuorten lautakunta	Ryhmäkokojen kasvat- taminen yleisopetuk- sessa	Yleisopetuksen ryhmäkoot kas- vatetaan 24 oppilaaseen ala- ja yläkouluissa	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä) toiminnan te- hostamista	0	200 000	300 000	500 000	10,0	
Lasten ja nuorten lautakunta	Klubin vuokrasopimuk- sen irtisanominen ja toiminnan siirtäminen halvempiin tiloihin	Nummellan nuorisokeskus Klubin kokonaiskustannukset nuoriso- palveluille ovat noin 50.000€ / vuosi. Vuokra on tilan kuntoon nähdyn korkea. Toiminta siirre- tään nykyaikaisempiin tiloihin Nummellan Prismalle.		0	7 500	7 500	15 000		Nuorisotilan sijoittaminen Prismen yhtey- teen parantaa toiminnan saavutetta- vuutta, läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa toi- mijoiden välistä yhteistyötä.
Yhteensä uudet				0	423 500	323 500	747 000	10,0	
Yhteensä kaikki				70 833	1 546 001	1 300 166	2 917 000	52,0	
TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kulttuuri- ja va- paa-ajan lauta- kunta									
Yhteensä				0	0	0	0		

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	Kirjasto tehostaa kirjastoasiakkaille kertyneiden maksujen maksamista.	Verkkomaksamisen käyttöön-otto, säännölliset maksumuistutus-kampanjat ja muutokset käytösääntöjen myöhästymismaksuista johtuviin käyttökielto-käytänteisiin.	maksujen/ taksojen/ verojen korotuksia	0	10 000	-10 000	0		Vaikeuttaa niiden asiakkaiden asemaa, joiden taloudellinen tilanne on tiukka. Osa asiakkaista ei todennäköisesti nollaa maksujaan ja lopettaa kirjaston käytön. Myöhästymis- ym. maksujen perintä tehostuu ja eivätkä nämä maksut pääse vanhenemaan. Edellyttää yhtenevää päätöstä asiasta kaikissa Lukki-kirjastoihin kuuluvissa kunnissa (Vihdin lisäksi Lohja ja Karkkila). Asiasta keskusteltu alustavasti Lukki-kirjastojen johtoryhmässä.
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen.		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset –laatu/määrä)	0	0	38 000	38 000	1,0	Kirjastojen palveluaikojen supistaminen ja muiden palveluiden, kuten koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyön vähentäminen niin, että asiakaspalvelun kannalta välttämättömistä tehtävistä selvittää jäljellä olevalla henkilökunnalla. Heikentää osan Laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016) määritellyistä kirjaston tehtävien toteuttamista. Kirjastoauton suhteen tehtävät ratkaisut vaikuttavat mahdollisesti osaltaan pääkirjaston ja Kirkonkylän kirjaston henkilökunnan työmäärää lisäävästi.
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	Nykyisestä kirjastoautosta ei luovuta ja kirjastoautotoiminnan jatkumista selvitetään. Kirjastoautovirkailijan tehtävää ei toistaiseksi täytetä. Kirjastoautotoiminnan toteuttamistapaa selvitetään seuraavan puolen vuoden aikana, ja siitä tehdään erillinen päätös.		toiminnan tehostamista	0	0	0	0	1,0	

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	Liikuntapalveluissa käyttöön uusia palveluita	Otetaan käyttöön ns. Hyvän mielen passi. Saadulla tulolla katetaan ryhmien tilavuokria ja välinehankintoja sekä ohjaajien koulutus- ja ohjausku- luja. Arvioitu vaikutus 3 400€.	muu tehostamis- toimenpide	0	3 400	0	3 400		
Yhteensä uudet				0	13 400	28 000	41 400	2,0	
Yhteensä kaikki				0	13 400	28 000	41 400	2,0	

TOIMIELIN	TOIMENPIDE- ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Tyhjistä tiloista luopuminen		toiminnan tehostamista	50 000	170 000	0	220 000		Vajaalla käytöllä ovat mm. RAKVES Palmakiinteistössä, Kirkkonien käyttötapa muutoksen kautta Pitäjänkeskus (suojeltu = ei täysin kylmäksi), Tervelammen koulu ja päiväkot, Niuhalan vanha koulu, Haimoon koulu ja keittolarakennus, Lankilan kulttuurikeskus (Viipale)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Oinasjoen koulun sulkeminen		rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	36 000		0	36 000		Lämmityskustannuksien vähentyminen. Lisäksi keittiön peruskorjaus voidaan jättää toteuttamatta 2020 (arvio 190t€)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	KETS -ohjelmointi		toiminnan tehostamista	70 000	70 000	0	140 000		Tavoitellaan merkittäviä säästöjä kiinteistöjen energiankäyttöön. Laskettu 5% säästön mukaan. Saannot täsmentyvät energiatehokkuusselvitysten kautta.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Uusiutuvan energian käyttöönotto. Kohdekohtaisesta saavutettavissa 1-5% säästöt		toiminnan tehostamista	30 000	15 000	0	45 000		Aurinkoenergiaratkaisut. Kolme kohdetta: kunnanviraston tukirakennus, Kuoppanummen koulu ja Myrskylänmäen perhekeskus. Arvio perustuu 5% säästöön
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Siirtyminen LED valaisimiin		muu tehostamistoimenpide	20 000	15 000	0	35 000		Valaisinten muuttaminen LED tekniikalle edellyttää vanhojen valaisimien korvaamista LED valaisimilla. Säästö syntyy ensisijassa LED pienemmästä energiakulutuksesta (n. 30% pienempi aikaisempiin valaisimiin verrattuna), mahdollisuudesta ohjata valaistusta havaitun liikenteen mukaan (ei pelkästään kellokytkimellä - tehoa voidaan säästää pienemmäksi, jos ei ole kulkijoita) sekä huomattavasti perinteisiä valaisimia pidemmistä huoltoväleistä.

TOIMIELIN	TOIMENPIDE- ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen		maksujen/taksojen/verojen korotuksia	15 000	0	0	15 000		Korotetaan palvelumaksuja (mm. liittämismaksu, sulk- ja avausmaksu, tuntihinnat yms. ja lisätään uutena tonttijohtojen saneerausmaksu)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Vesilaitoksen päivystyksen kehittäminen		toiminnan tehostamista	20 000	20 000	0	40 000		Tuntipalkkaiset työjohtaja kuukausipalkalle ja päivystyskorvauksen piiriin. Korona epidemia viivästää säästöjen syntymistä pidentämällä ostopalveluna hankittua etäpäivystystä. Tällä on pienennetty koronaepidemiasta syntyneitä henkilöstöriskejä.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Aurinkoenergiakokeilu pumppaamoilla ja yhdellä vedenottamolla (hyvä sijainti).		muu tehostamistoimenpide	15 000	0	0	15 000		Aurinkokennot Isolähteen vedenottamolle ja mahdollisesti joillakin pumppaamoilla. Arvioitu noin 10 % energiakustannuksista. Investoinnin takaisinmaksuaika on noin 8-10 vuotta, joten vanhoille puhdistamoille ei ole tarkoituksenmukaista aurinkovoimaa asentaa, ennen kuin puhdistamotarkistuksesta on päätös.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Kiinteistöveroselvitys	Selvityksen jatkaminen. Toistaiseksi selvitetty koko kunnan alueesta noin 1/6.	muu tehostamistoimenpide	50 000	100 000	100 000	250 000		Kiinteistöveroselvittäjä on vuoden 2019 aikana osoittanut rekistereistä noin 25000 neliometriä puuttuvaa kerrosalaa, jonka vaikutus saatettuna kiinteistöveron piiriin on noin 50 000 euroa. Ennen kiinteistöveroselvityksen käynnistymistä arvioitiin rekistereistä puuttuvan pinta-alaa kaikkiaan noin 0,5 miljoonan euron edestä. Tavoitteena on, että kaikki puuttuva pinta-ala olisi verotuksen piirissä vuoteen 2022 mennessä. Siten kokonaisvaikutus talouteen ajanjaksolla 2020-2022 olisi 800 000 euroa, mutta vuosittainen vaikutus puuttuvan pinta-alan päädyttyä rekistereihin vuodesta 2022 eteenpäin noin 500 000 euroa. Toimenpiteiden säästövaikutus arvioitu varovaisuusperiaatteella.

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Kiinteistötoimitusten ottaminen omaksi työksi	Kiinteistötoimitusten ottamisesta omaksi työksi MML:lta saadaan aikaan sekä säästöä että tuloja. Taloudellisen vaikutuksen suuruuteen vaikuttaa kunnan alueella tehtävien toimitusten määrä vuositasolla.	toiminnan tehostamista	10 000	20 000	0	30 000		Kiinteistötoimitusten ottaminen omaksi työksi sekä vähentää maksettavia kuluja, että lisää kunnan saamaa tuloa. Kulujen väheneminen ja lisätulot jakaantuvat tulevaisuudessa mittaus- ja paikatietopalveluiden sekä maankäyttöpäalveluiden kesken. Lisätulojen määrä tulee riippumaan toimitusten määrästä ja vaihtelevaan vuosittain. Aikaisin mahdollinen ajankohta toimitusten aloittamiseen on elokuu 1.8.2020 Sepänpihan kotinäyttelyn järjestelyiden vaatiman henkilöresurssin vuoksi.
Yhteensä				316 000	410 000	100 000	826 000	0	
UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Vihdin pirtin toimintaa ja käyttöä kehitetään		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	26 000	0	26 000		Vihdin pirtin omistaminen on tappiollista toimintaa. Vuoden 2019 tappio oli 26 000 euroa ja vuonna 2018 32 000. Vuoden 2020 osalta tappiota on kertynyt heinäkuun loppuun mennessä 14 000 euroa.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Aloitetaan virallinen selvitys Vesilaitoksen yhtiöittämisestä kunnan kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi	Vesilaitoksen mahdollinen yhtiöittäminen mahdollisesti korostaisi toiminnan ohjaamista liiketaloudellisin periaattein ja tukisi pitkän aikavälin taloussuunnittelua. 100 % omistajana Vihdin kunta edelleen linjaisi, valvoisi ja ohjaisi yhtiötä siten, että se toimii kunnan tavoitteiden mukaan. Vaikutuksien arvioimiseksi on tärkeää selvittää mahdolliset yhtiöittämisen vaikutukset taloudellisesti, toiminnallisesti, oikeudellisesti, investointien ja henkilöstön kannalta	rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	0	0	0	0		Vesilaitoksella on edessä tulevana vuosina merkittäviä investointeja ja on tarpeen selvittää tarkoituksenmukaista toimintamuotoa vesilaitostoinnille. Vesilaitoksen yhtiöittäminen korostaisi toiminnan ohjaamista liiketaloudellisin periaattein ja tukisi pitkän aikavälin taloussuunnittelua. Vesilaitoksen yhtiöittäminen erottaisi myös selvemmin vesilaitoksen ja kunnan talouden. 100 % omistajana Vihdin kunta edelleen linjaisi, valvoisi ja ohjaisi yhtiötä siten, että se toimii kunnan tavoitteiden mukaan. Vain kuttavuusarvioon ei ole laskettu järjestelyn aiheuttamia kirjanpidollisia kertaeriä.

UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnan tehostaminen.		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	200 000	0	200 000	1,0	Ateria- ja puhdistuspalvelujen tehostaminen edellyttää nykyisen palvelutason heikentämistä. Palvelutason heikennyksellä vaikutusta ruokalistoihin, hankintoihin sekä määräraaikaisten/eläköityvien työntekijöiden jatkoon.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Kunnallistekniikan palvelutason muutokset	Kunnallistekniikan palvelutasoa tarkistetaan kevyen liikenteen väylien, puistojen, uimarantojen sekä talvi kunnossapidon osalta.	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	45 000	10 000	55 000		Hallinnollinen menettely - kevyenliikenteen väyläksi merkittyy sisältyy tiukemmat kunnossapito-ohjeet - muutos edellyttää merkintöjen muuttamista
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Mittaustoimen henkilöstöjärjestelyt	Toteutettu tehtäväjärjestelyt siten, että vapautuneelle tehtävälle tilalle ei tässä vaiheessa ole palkattu uutta henkilöä	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	20 000	0	20 000	0,5	Eläkkeelle jääneen henkilön tilalle ei ole palkattu uutta työntekijää, mutta tehtävien ja vastuiden siirrosta toisille on aiheutunut kustannusvaikutuksia, mikä vaikuttaa nettosäästöön.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Puumyyntitulojen kertaluontoinen lisäys	Metsähoitosuunnitelman mukaisten metsäalueiden puunmyynti	kertaluontoiset tuloutukset	0	200 000	-200 000	0		
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Omakotitonteissa vuokrausmahdollisuuden lisääminen	Vuokrausmahdollisuuden lisääminen vaikuttaa vuotuisiin jatkuihin tuloihin	muu tehostamistoimenpide	0	15 000	0	15 000		
Yhteensä uudet				0	506 000	-190 000	316 000	1,5	
Yhteensä kaikki				316 000	916 000	-90 000	1 142 000	1,5	

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Ympäristölautakunta	Rakennusvalvonnan taksojen tarkistus		maksujen/ taksojen/ verojen korotuksia	15 000	0	0	15 000		Rakennusvalvonnan käsittely- ja lupataksaan esitettiin keväällä 2019 korotusta taksan saattamiseksi vastaamaan seudun keskitasoa. Muutos hyväksyttiin ympäristölautakunnassa vain osittain, minkä vuoksi rakennusvalvonta ei vuonna 2019 tule saavuttamaan talousarviossa asetettua tuottotavoitetta. Keväällä 2020 esitys lupamaksujen päivittämisestä on tehtävä ympäristölautakunnalle uudelleen.
Yhteensä				15 000	0	0	15 000	0	
UUDET TOIMENPITEET	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2 020	2 021	2 022	YHT.	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Ympäristölautakunta	Ympäristötarkastajan määräaikaisten tehtävän lopettaminen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	50 000	0	50 000	1,0	Ympäristölupaprosessit voivat hidastua. Ympäristövalvonnassa on ollut tavoitteena hallintolain mukaisten käsittelyaikojen lyhentäminen. Lupahakemusruuhkan purkamiseen on perustettu kahden vuoden määräaikaisen ympäristötarkastajan virka. Odottavia ympäristölupahakemuksia onkin saatu valmisteluun ja tuotu ympäristölautakunnalle päätettäväksi vuoden 2018 ja 2019 aikana. Ympäristötarkastajan määräaikaisuus päättyy keväällä 2020, mutta työ on kesken ja suunniteltujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää työn jatkamista vuoden loppuun saakka. Määräaikaisuuden jatkamisella on myös tulovaikutus: vuonna 2020 viranhaltijan tuottama työpanoksella arvioidaan 10 000 € lupahakemusten käsittelytuloja ja suunnitelmallisen valvonnan tuloja.
Yhteensä uudet				0	50 000	0	50 000	1,0	
Yhteensä kaikki				15 000	50 000	0	65 000	1,0	

VIHTA-OHJELMIEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET 2020-2023	2020	2021	2022	2023	Yhteensä	HTV
VIHTA 2019 (KV 11.11.2019) TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET						
Kunnanhallitus	1 196 163	1 275 000	0	0	2 471 163	1,5
Lasten ja nuorten lautakunta	70 833	1 122 501	976 666	0	2 170 000	42,0
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	0	0	0	0	0	0,0
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	316 000	410 000	100 000	0	826 000	0,0
Ympäristölautakunta	15 000	0	0	0	15 000	0,0
VIHTA 2019 HYVÄKSYTTYJEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET YHTEENSÄ	1 597 996	2 807 501	1 076 666	0	5 482 163	43,5
VIHTA 2020 (KV 9.11.2020) TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET						
Kunnanhallitus	0	3 257 775	2 200 000	2 400 000	7 857 775	1,0
Lasten ja nuorten lautakunta	0	423 500	323 500	0	747 000	10,0
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	0	13 400	28 000	0	41 400	2,0
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	0	506 000	-190 000	0	316 000	1,5
Ympäristölautakunta	0	50 000	0	0	50 000	1,0
VIHTA 2020 HYVÄKSYTTYJEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET YHTEENSÄ	0	4 250 675	2 361 500	2 400 000	9 012 175	15,5
VIHTA 2019 + VIHTA 2020 TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET						
Kunnanhallitus	1 196 163	4 532 775	2 200 000	2 400 000	10 328 938	2,5
Lasten ja nuorten lautakunta	70 833	1 546 001	1 300 166	0	2 917 000	52,0
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	0	13 400	28 000	0	41 400	2,0
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	316 000	916 000	-90 000	0	1 142 000	1,5
Ympäristölautakunta	15 000	50 000	0	0	65 000	1,0
VIHDAT YHTEENSÄ	1 597 996	7 058 176	3 438 166	2 400 000	14 494 338	59,0

TAULUKKO 9. Vihdin tasapainotusohjelma Vihdan toimenpiteet 2020-2023.

4.3 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN ULKOPUOLISET TALOUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Vihdin kunnan talousarviota käsiteltäessä ei ole vielä olemassa eduskunnan hyväksymää, kuntia velvoittavaa lainsäädäntöä esimerkiksi sote-uudistuksesta ja oppivelvollisuusiän nostosta.

Vihdin kunnan talousarviota käsiteltäessä ei ole vielä olemassa eduskunnan hyväksymää, kuntia velvoittavaa lainsäädäntöä esimerkiksi sote-uudistuksesta ja oppivelvollisuusiän nostosta.

4.3.1 Sote-uudistus

Aiemmin Antti Rinteen hallituksen ja nykyisen Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa on strategisissa kokonaisuuksissa kirjaus ”Sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutos.” Hallitusohjelmaan on kirjattuna muun muassa, että ”Hallitus käynnistää sote-uudistuksen valmistelun. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Uudistus tehdään hallitusti ja vaiheistaen. Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopistettä siirretään perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Palvelut ovat yhteensovitettuja, hoitoketjut ovat sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut. Asukkaiden osallisuutta ja käyttäjädemokratiaa vahvistetaan. Mahdollisuus käyttää palveluita yli maakuntarajojen säilytetään. Maakunnat tekevät yhteistyötä keskenään. Erityistason palveluiden turvaamiseksi muodostetaan viisi yhteistoiminta-aluetta. Alueet pohjautuvat voimassaoleviin erityisvastuualueisiin (erva).” Hallitusohjelmasta poiketen hallitus on linjannut 13.10.2020, että sote-maakuntia kutsutaan hyvinvointialueiksi.

Sanna Marinin hallitus on edistänyt sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutosta. Uudistuksesta kunnilta siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämistä varten Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta. Ne ottavat järjestämistehtävät vastaan vuodesta 2023 alkaen. Helsingin kaupunki vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä alueellaan eikä kuulu mihinkään hyvinvointialueeseen. Lisäksi uusi HUS-yhtymä järjestää laissa erikseen säädetty tai Uudellamaalla erikseen sovitut vaativan erikoissairaanhoidon toiminnot. Vihdin ja Karkkilan sote-palvelut tuottava Karviainen siirtyisi osaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön lausuntokierrokselle ajalle 15.6.2020 – 25.9.2020. Ministeriö sai lausuntoja lausuntokierroksen aikana yli 800, myös Vihdin kunta antoi lausuntonsa. Ministeriön tarkoituksena on muokata lausuntojen perusteella lakiesityksiä sekä hioa kokonaisuutta niin, että lakiesitykset olisivat eduskunnan käsittelyssä vuoden 2020 loppuun mennessä. Sote-uudistuksen virallisessa aikataulussa on arvioitu sote-uudistuksen lainsäädännön eduskunta käsittelyyn kuluvaan kevät 2021 ja lait tulisi arviolta hyväksyttyä vuoden 2021 aikana ja myös väliaikaishallinto alkaisi vuoden 2021 aikana. Aluevaalit pidettäisiin alkuvuonna 2022 ja aluevaltuustojen toimikausi alkaisi maaliskuussa 2022. Hyvinvointialueille soteen ja pelastustoimeen liittyvät tehtävät siirtyisivät 1.1.2023. Sote-lainsäädäntö on kuitenkin riippuvainen toisaalta eduskunnan valiokuntatyöskentelyn edistymisestä sekä yhtäältä perustuslakivaliokunnan näkemyksistä. Lisäksi lakikokonaisuuteen voi käsittelyn edetessä tulla muutoksia ja täsmennystarpeita.

Hallituksen linjausten mukaisesti kunnilla ei ole jatkossa merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta, vaan rahoitusvastuu siirtyy valtiolle. Sen myötä uudistetaan verotusta ja kuntien peruspalve-

lujen valtionosuusjärjestelmä. Kokonaisuudessa kunnille jääviä soteen liittyviä tehtäviä ovat esimerkiksi hyvinvoinnin edistäminen. Kuntiin jääviä valtionosuustehtäviä ovat muun muassa varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuri ja taiteen perusopetus. Em. tehtävien lisäksi kunnat vastaavat jatkosakin elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja yleisen infrastruktuurin ylläpidosta, toisen asteen koulutuksesta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Sote-uudistuksen myötä yli puolet (noin 57 %) – arviolta noin 19,1 miljardia euroa vuoden 2020 tasossa – kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyy hyvinvointialueille, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Tällä hetkellä arviona on, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyvä määrä on noin 4,85 miljardia euroa. Veromenetyksen korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,6 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirtyisi 12,1 miljardia euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,55 mrd. euroa). Kunnallisveron siirto toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia 12,63 prosenttiyksiköllä (tämänhetkinen arvio). Kustannusten ja tulojen siirto on koko maan tasolla kustannusneutraali. Sen sijaan kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan. Kuntakohtaisia eroja kuitenkin rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla.

Sote-uudistuksella on vaikutuksia myös kuntien omaisuuteen. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät ja erityis- huoltopiirit siirretään hyvinvointialueille suoraan lain nojalla eli niiden omaisuus, vastuut ja velvoitteet siirtyisivät yleisseuraantona hyvinvointialueille. HUS-sairaanhoidopiirin omaisuus siirtyy HUS-yhtymälle. Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueiden hallintaan. Siirtymäkauden vuokrasopimus on voimassa vähintään kolme vuotta, ja hyvinvointialueella olisi oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloa vuodella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaan liittyvä kunnan omistama irtaimisto eli koneet kalusteet, laitteet, materiaalit sekä immateriaaliset oikeudet ja muut luvat siirtyvät hyvinvointialueelle. Siirtyvään irtaimistoon eivät kuulu kunnan osakeomistukset eräiden sosiaali- ja terveystalouksien tuottavien osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta. Hyvinvointialueille siirtyy myös niille siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Kunnan on siirrettävä hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset. Mikäli sopimus liittyy myös kunnan jäljellejääviin tehtäviin eikä sitä ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan on tehtävä esitys siitä, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan ja hyvinvointialueen välillä sopimuksen voimassaoloajan. Vapaaehtoisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiin ja pelastustoimen tehtäviä hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan samoja periaatteita kuin kuntiin. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyviä varoja, vastuita ja velvoitteita ei siirretä, vaan ne jäävät Helsingin kaupungin omistukseen kaupungin asemaa koskevan erityisratkaisun seurauksena. Uudistuksesta seuraavista omaisuussiirroista ei makseta korvausta tai kompensatiota kunnille eikä kuntayhtymille. Kuntayhtymäosuus- ja irtaimiston poistuminen kunnan taseesta katetaan ilman tulosvaikutusta kirjanpidollisesti kunnan peruspääomaa alentamalla. Vastaavalla tavalla peruspääoman oikaisuna käsitellään myös lomapalkkavelkaa. Kunta on kuitenkin oikeutettu korvaukseen sellaisista omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa. Tällaisia voi syntyä esimerkiksi siirtymäajan jälkeen tarpeettomiksi jäävistä kuntien omistamista toimitiloista. Korvausta myönnetään hakemuksen perusteella ja vain tilanteissa, joissa kunnan taloudellinen itsehallinto vaarantuu omaisuusjärjestelyiden seurauksena. Tätä arvioidaan omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvan kunnallisveroprosentin laskennallisen korotustarpeen perusteella. Kunnille omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista maksettavan kompensaa- tion raja 0,5%

Tämä tarkoittaa sitä, että Vihdin kunnan kunnallisveroprosentti nykytasoisena olisi 7,87 prosenttiyksikköä (nykyisin 20,5 prosenttiyksikköä). Tasapäisesti toteutettava verovähennysesitys ei ota kantaa siihen onko kunta tuottanut palvelut kustannustehokkaasti.

Sote-siirron muutosrajoittimen (rajoitetaan siirtyvien tulojen erotusta symmetrisesti 60 % (omavastuuksi jää 40 %) lisäksi suuria kuntakohtaisia muutoksia aiotaan tasata porrastetulla siirtymäkaudella sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Tämän lisäksi verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen tehtävät muutokset pienentävät omalta osaltaan suuria kuntakohtaisia muutoksia. Sote-uudistuksen voimaantulovuonna kunnan talouden tasapainotilan muutos rajataan noltaan eli tasapaino (tasapainotilalla tarkoitetaan vuosikatetta poistojen jälkeen) pysyy uudistusta edeltävällä tasolla. Voimaantulovuoden muutos on kuitenkin kaikille kunnille noin 4 euroa asukasta kohden laskettuna positiivinen, mikä johtuu siitä, että kuntien rahoitusosuus lääkärihelikopteritoiminnasta lakkaa. Näin uudistuksesta aiheutuva kunnan tasapainotilan muutos pysyvällä siirtymätasauksella on pysyvästi enintään +/- 60 euroa/asukas vähitellen siirtymäajan kuluessa. Uudistuksen voimaantulon jälkeen kuntien talouden tilaan vaikuttaa merkittävästi kunnan talouden tila ennen uudistusta. Siirtymätasauksella ei muuteta kuntien uudistusta edeltävää tasapainotilannetta. Uudistuksella ei myöskään kateta kuntien aikaisemmin kertynyttä alijäämää. Edellä todetut elementit voivat muuntua.

Kuntien kokonaistilannetta helpottaakseen valtioneuvosto on täydentänyt esitystään 13.10.2020 siten, että valtionosuuskriteereihin lisättäisiin uutena kriteerinä asukasmäärän kasvuun perustuva lisä (noin 29 miljoonaa euroa), jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisäykseen. Rahoitetaan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän sisällä tasasuuruisesti euroa per asukas-

Sote-uudistuksesta julkistettujen 13.10.2020 laskelmien perusteella Vihdin kunnan muutos olisi noin 27 euroa/asukas, tarkoittaen, että Vihdin taloudellinen asema paranisi noin 0,8 miljoonaa euroa. Muutos tapahtuu asteittain: vuonna 2023 vaikutus 4 euroa per asukas, vuonna 2024 17 euroa per asukas, vuonna 2025 26 euroa per asukas sekä vuodesta 2026 lähtien 27 euroa per asukas. Kuitenkin on huomioitava, että nykyisellään Vihdin kunnan talous ja tuloslaskelma ei ole tasapainossa, eikä sote-uudistus itsessään nosta Vihdin kunnan taloutta tasapainoon. Laskelmat voivat muuttua ja muutosrajoitin voi vaikuttaa kokonaisuuteen riippuen, miten Vihdin kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousluvut kehittyvät.

4.3.2 Oppivelvollisuusiän nosto

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle hallituksen esityksen, jolla oppivelvollisuutta jatkettaisiin 18 ikävuoteen asti (laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta). Samalla toisen asteen koulutuksesta tulisi laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvalla opiskelijalle maksutonta. Ohjausta vahvistettaisiin ja nivelvaiheen koulutusta kehitettäisiin. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021, mutta lakiuudistus on eduskunnan käsittelyssä, eikä ole siten vielä astunut voimaan, lisäksi eduskuntakäsittelyn aikana esitykseen voi tulla muutoksia. Se koskisi ensimmäisen kerran perusopetuksen keväällä 2021 päättäviä nuoria eli pääosin vuonna 2005 syntyneitä.

Oppivelvollisuuden laajentaminen on kirjattu hallitusohjelmaan. Uudistuksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa, kaventaa oppimiseroja sekä lisätä koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Oppivelvollisuuden laajentamisella nostetaan myös työllisyysastetta. Oppivelvollisuusiän nostaminen 18 vuoteen ja oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle edellyttää sen varmistamista, että kaikilla perusopetuksen päättävillä on toisen asteen opinnoissa tarvittavat tiedot, taidot ja osaaminen.

Lakiesityksen mukaan oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai suorittaa ennen sitä toisen asteen (lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto) tutkinnon. Opiskelijalle maksuttomia ovat jatkossa opetus ja päivittäinen ruokailu (kuten nykyisinkin), opetuksessa tarvittavat oppikirjat

ja muut materiaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 koetta - myös hylättyjen uusiminen. Myös vähintään 7 kilometrin pituiset koulumatkat olisivat maksuttomia toisella asteella.

Opinnoissa tarvittavat erityisvälineet, kuten soittimet ja urheiluvälineet, jäisivät edelleen opiskelijan itsensä maksettaviksi.

Maksuttomuus jatkuisi sen kalenterivuoden loppuun saakka, jona opiskelija täyttää 20 vuotta. Maksuttomuusajaa voitaisiin myös perustellusta syystä pidentää, esim. sairauden tai nivelvaiheen koulutuksen suorittamisen johdosta. Perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus tehostettuun oppilaanohjaukseen perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokalla, painopisteenä jatko-opintovalmiudet.

Oppivelvollisen tulee hakeutua ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Hakeutumisvelvollisuus jatkuu, kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan.

Perusopetuksen päättymisen jälkeen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta on perusopetuksen järjestäjällä siihen asti, kun oppivelvollinen aloittaa opinnot perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Jos joku perusopetuksen päättävä jää ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppilaan asuinkunnalle, joka ottaa kopin nuoresta. Kunnan tulee selvittää nuoren kokonaistilannetta ja tuen tarvetta yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Kun opiskelija aloittaa toisen asteen koulutuksessa, vastuu opiskelijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle.

Uudistus tuo mukanaan uudistetun nivelvaiheen koulutuskokonaisuuden vuonna 2022. Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA) yhdistetään perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus.

TUVA-koulutuksen tavoitteena on antaa valmiuksia tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutumiseen ja tutkinnon suorittamiseen. Se on tarkoitettu sekä oppivelvollisille että muille jatko-opintovalmiuksia tarvitseville henkilöille (maahanmuuttajat, aikuisopiskelijat).

Kuntien tehtävien laajentaminen erityisesti opetustoimen ja varhaiskasvatuksen osalta on todennäköistä voimassa olevan Sanna Marinin hallitusohjelman vuoksi. Julkisen talouden heikentyminen lisää kompensaatoiden toteutumisen epävarmuutta. Yksityiskohtaisia tietoja vaikutuksista ei ole saatu valtion taholta kuntakohtaisesti, eikä esimerkiksi valtion 5.10.2020 julkaisemassa kuntakohtaisessa painelaskelmassa ole eritelty mikä on mahdollisesti tämän uudistuksen osuus valtionosuuskokonaisuudessa. Siten on todennäköistä, että valtionosuuksissa on mukana jossain määrin tähän kohdistuvaa valtionosuutta.

Muutoksen vaikutuksia kunnan menoihin ei ole huomioitu vuoden 2021 talousarviossa.

4.3.3 Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen valtakunnallisesti

Opetus- ja kulttuuriministeriön antaman tiedotteen 28.9.2020 mukaan hallituspuolueet ovat linjanneet varhaiskasvatusmaksujen laskemisesta. Varhaiskasvatusmaksujen alentamista koskevan hallituksen esityksen valmistelu on aloitettu siten, että tuloaraja korotetaan 31 prosentilla ja samalla toisen lapsen enimmäismaksu lasketaan 50 prosentista 40 prosenttiin. Varhaiskasvatuksen enimmäismaksu ensimmäisestä lapsesta tulee säilymään 288 eurossa.

Varhaiskasvatusmaksuista säädetään laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016). Varhaiskasvatus maksu määräytyy perheen henkilömäärän ja bruttotulojen mukaan. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksu lakia ollaan muuttamassa 1.8.2021 alkaen hallituksen esittämän mukaisesti. Tämä lainsäädäntöehdotus ei ole vielä saanut eduskunnan hyväksyntää.

Varhaiskasvatus maksujen alentamisen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä ja lisätä varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Arvioiden mukaan uudistus kasvattaisi työllisyyttä noin 2900 henkilöllä. Muutoksen katsotaan aiheuttavan kunnissa noin 70 miljoonan euron maksutuottojen alenemisen. Tämä on tarkoitus kompensoida kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille. Kuntatasoista arviota tämän kompensatiovaikutuksesta ei ole. Muutosta ei ole huomioitu Vihdin kunnan vuoden 2021 talousarviossa varhaiskasvatusmaksutuotoissa alemana. Veroennustekehikon tiedoissa tätä on mukana, mutta yhteisöverotuottoon kohdistuvaa arviota on maltillistettu 200 000 eurolla osin huomioimaan tätä ja sekä mahdollista yhteisöveron muutosalttiutta vuoden 2021 aikana.

4.4 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO

4.4.1 Toimintatuotot

Vuoden 2021 ulkoiset toimintatuotot kasvavat vuoden 2020 talousarvioennusteeseen nähden 429 tuhatta euroa ja vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna kasvavat 1,2 miljoonalla eurolla. Merkittävimmät erot vuoden 2020 talousennusteeseen johtuvat maksutuottojen arvioidusta noususta vuodelle 2021.

Ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2021 on yhteensä 17 278 304 euroa.

4.4.2 Toimintakulut

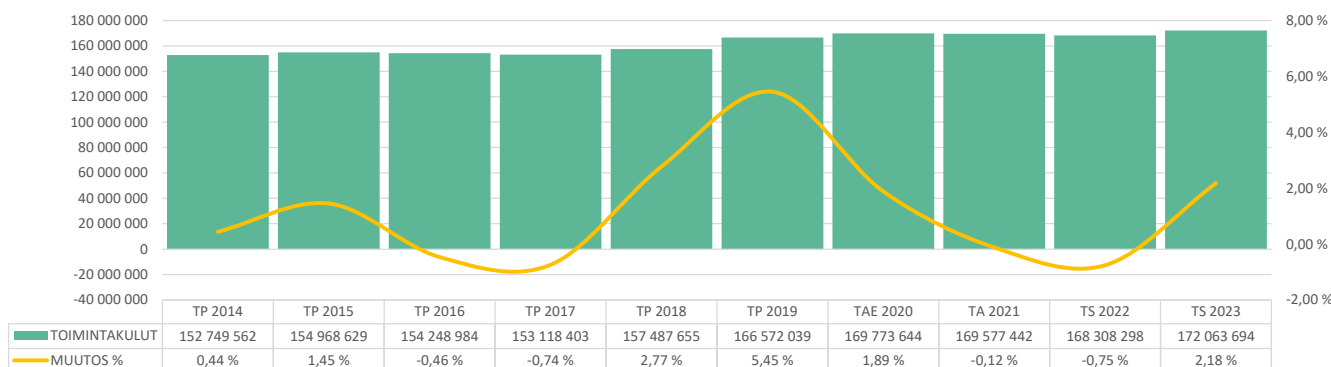
Toimintakulujen osuus talousarvion kokonaismenoista on noin 92 prosenttia. Ulkoisten toimintakulujen odotetaan laskevan vuoden 2020 talousarvioennusteeseen nähden 0,12 prosenttia eli noin 196 tuhatta euroa ja vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden toimintakulut kasvavat noin 3 miljoonaa euroa. Toimintakuluissa kasvavat henkilöstökustannukset 0,2 miljoonaa euroa vuoden 2020 talousarvioennusteeseen nähden. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintakuluille on asetettu selkeä tavoite olla hillityt. Kasvua vuoden 2020 talousarvioennusteeseen nähden hidastavat Vihta-ohjelmassa esitetyt talouden tasapainotustoimet. Toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2021 on yhteensä -169 577 442 euroa.

Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä avustukset

Henkilöstökuluja kasvattavat muun muassa kunta-alan työmarkkinaratkaisu, mutta osin vähentävät Vihta-ohjelman tasapainotustoimenpiteet. Vuodelle 2020 palkkoihin ja palkkioihin on laskettu 2,26 prosentin kasvu kesäkuun 2020 palkkojen perusteella johtuen kunta-alan työmarkkinaratkaisusta.

Palvelujen ostot kasvavat vuoden 2020 talousarvioennusteeseen nähden noin 368 tuhannella eurolla ja vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna 3,23 miljoonalla eurolla. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omaan toimintaan on osoitettu -51 478 523 euron määräraha Vihtin kunnan talousarviokehityksen mukaisesti. Luvut pohjautuvat erikoissairaanhoidon osalta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin omaan ennusteeseen sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta yhtymähallituksen tekemään talousarvioesitykseen.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa lasku vuoden 2020 ennusteeseen on 68 tuhatta euroa ja vuoden 2019 tilinpäätöksen nähden määräraha laskee 277 tuhatta euroa. Avustusten osalta lasku vuoden 2020 ennusteeseen on 85 tuhatta euroa ja tilinpäätökseen 2019 on kasvua yhteensä -206 tuhatta euroa. Muut toimintakulut laskevat vuoden 2020 ennusteeseen nähden 202 tuhatta euroa ja vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden 111 tuhatta euroa.

KUVIO 9. Ulkoisten toimintakulujen kehitys 2014–2023

4.4.3 Verotulot

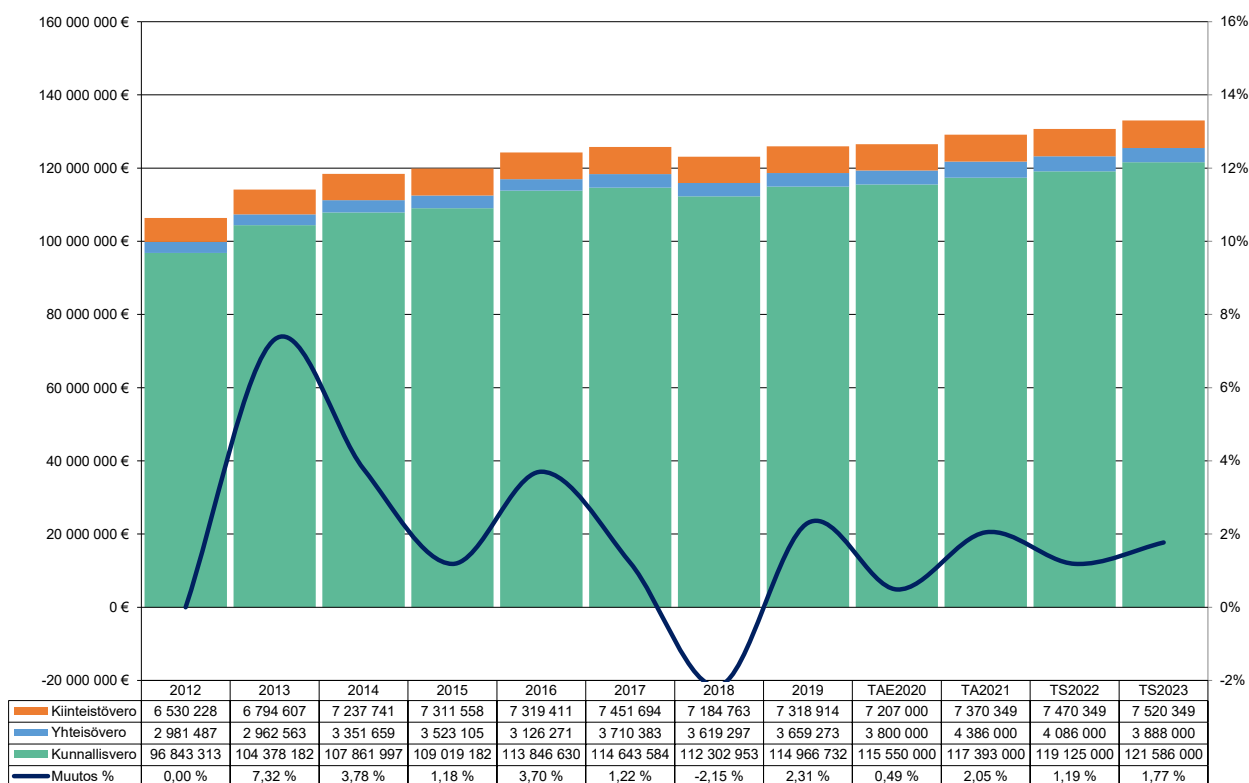
Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero. Kunnat vahvistavat kunnallisveroprosenttinsa vuosittain. Veromenettelystä annettu laki (1558/1995) 91 a säättää, että kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus. Kunta ilmoittaa tuloveroprosentin neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella. Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momentissa säädettyä aikana taikka Verohallinnon myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Vuodelle 2021 Vihdin kunnallisveroprosentti pysyy 20,5 prosentissa (vuonna 2020 kunnan tuloveroprosentti ollut myös 20,5%).

Vuoden 2020 syyskuun tietojen pohjalta laadittu talousarvioennuste arvioi, että kunnallisverokertymä olisi vuonna 2020 noin 115,6 miljoonaa euroa eli noin 1,6 miljoonaa euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa varauduttiin. Vuoden 2021 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 117 393 000 euroa (maltillistettu varovaisuuden takia veroennustekehikosta 1,1 miljoonaa euroa), vuoden 2022 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 119 125 000 euroa (maltillistettu varovaisuuden takia veroennustekehikosta 2,5 miljoonaa euroa) ja vuoden 2023 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 121 586 000 euroa (maltillistettu varovaisuuden takia veroennustekehikosta 3,8 miljoonaa euroa).

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa koko valtakunnan tasolla arviolta 179 miljoonalla eurolla vuonna 2021. Tästä 172 milj. euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista, jotka olemme huomioineet ennusteessa jo aiemmin. Lisäksi tehtiin muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

KUVIO 10. Verotulojen kehitys verolajeittain 2012–2023.

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Yhteisöverokanta on 20 prosenttia.

Ensi vuonna arvioitu kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 700 miljoonalla eurolla, josta jako-osuus-korotusten vaikutus on reilu 85 %. Verovuosina 2022 – 2024 kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 200 miljoonalla eurolla per vuosi. Tästä reilu puolet selittyy varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompen-saatiolla.

Vuoden 2021 yhteisöverotuoton arvioidaan olevan 4 386 000 euroa, vuonna 2022 4 086 000 euroa sekä vuonna 2023 3 888 000 euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mu-kaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin.

Kiinteistöverotulojen arvioidaan olevan vuonna 2021 yhteensä 7,3 miljoonaa euroa, vuonna 2022 7,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 7,5 miljoonaa euroa. Vuosien 2021 ja 2022 osalta huomioitu kiinteistöveroselvitys.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2021	2020	2019
		%	%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1,00	1,00	1,00
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	0,95	0,95	0,95
rakentamaton rakennuspaikka	2,00 - 6,00*	4,00	4,00	4,00
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0,00	0,00	0,00

*Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien (mukaan lukien Vihti) on kuitenkin määrättävä prosentti vähintään 3,00 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeammaksi, kuitenkin enintään 6,00 prosenttia.

TAULUKKO 10. Kiinteistöveroprosentit 2019 – 2021

4.4.4 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuus-rahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromene-tysten kompensatio.

Kustannusten laskennallinen määrä perustuu uudessa järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asu-kastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhtey-dessä.

Valtiovarainministeriö sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2020 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2019. Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton julkaisemia materiaaleja.

Vihdin kunnan valtionosuusarvio perustuu valtion 5.10.2020 julkaisemiin painelaskelmiin ja niissä oleviin valtionosuusarviointeihin. Yksityiskohtaisempaa ei aikaisempien vuosien tapaan ole ollut käytettävissä.

Taulukko 6. Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut 2019–2021, milj. euroa, ja muutos 2020–2021, %

	TA 2019	TA 2020	TA 2020 + LTA:t 2020	TAE 2021	Muutos TA2020– TAE2021, %	Muutos TA+LTA:t 2020– TAE2021, %
Laskennalliset valtionosuudet	9 656	8 098	8 972	8 720	8 %	-3 %
VM, valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen ¹⁾	8 729	7 074	7 902	7 697	9 %	-3 %
OKM ²⁾	928	1 024	1 070	1 023	0 %	-4 %
josta kuntayhtymien osuus	978	1 040	1 065	1 024	-2 %	-4 %
VM, Valtion korvaus kunnille vero- perustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä		2 269	2 383	2 360	4 %	-1 %
Muut valtionavut						
OM yhteensä	20	0	0	0		
SM yhteensä	5	5	5	5	0 %	0 %
VM yhteensä	43	110	290	90	-18 %	-69 %
OKM yhteensä	215	231	387	262	13 %	-32 %
MMM yhteensä	6	6	6	6	0 %	0 %
LVM yhteensä	60	49	211	80	61 %	-62 %
TEM yhteensä	219	196	211	188	-4 %	-11 %
STM yhteensä ³⁾	405	538	654	573	6 %	-12 %
YM yhteensä	30	81	116	113	40 %	-3 %
Muut valtionavut yhteensä	1 003	1 216	1 881	1 316	8 %	-30 %
Valtionavut yht. milj. euroa	10 659	11 583	13 236	12 395	7 %	-6 %

1) Kunnille maksettavat verokompensaatiot siirrettiin vuonna 2020 omalle määrärahamomentilleen.

Aiemmin verokompensaatiot ovat olleet mukana peruspalveluiden valtionosuusmomentilla.

2) Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

3) Vuoden 2021 talousarvioesityksessä hybridistrategian mukaisiin toimiin ehdottu 1,66 mrd. euroa ei sisälly STM:n valtionapuihin tässä taulukossa.

TAULUKKO 11: Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut 2019 - 2021

	Menot	Tulot	Yhteensä
1. Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset			
VM hallinnonala			
Lastensuojelun jälkihuolto-oikeuden laajennus	12	12	0
YTHS-uudistus, kuntien rahoitusosuus amk- ja yliopisto-opiskelijoiden opiskelijaterveydenhuollosta	-24	-32	-8
A1 -kielen opetuksen varhentaminen	4,5	4,5	0
Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus	9,9	9,9	0
Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen	9,3	9,3	0
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7)	53	53	0
Kansallinen mielenterveysstrategia	10	10	0
Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	15	15	0
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko	-2	-2	0
Oppivelvollisuuden laajentaminen siirto	5,9	5,9	0
Asiakasmaksulain uudistus	0,9	17,9	17
Kertaluonteinen perupalveluiden valtionosuuden korotus	0	280	280
Harkinnanvaraisen valtionosuuden lisäys	0	20	20
VM yhteensä	94,5	403,5	309
STM hallinnonala			
Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut	-18	-18	0
Turvakotipaikkojen lisääminen	1,5	1,5	0
Paperittomien terveydenhuolto	2	2	0
Toteutetaan maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille.	5	5	0
Osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma	0,9	0,9	0
Välitä viljelijästä -toimintamalli	2	2	0
Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi	0,1	0,1	0
Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan	0,8	0,8	0
STM yhteensä	-5,8	-5,8	0,0
OKM hallinnonala			
Lukiouudistus	2,9	2,9	0
Harrastusmahdollisuus kaikille koulupäivän yhteydessä	16,7	9,5	-7,2
Oppivelvollisuuden laajentaminen	16,1	16,1	0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella	10	10	0
Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen liikuntapoliittisen selonteon toimeenpanolla	0,3	0,3	0
Varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo valtionavustus	28	23,7	-4,3
Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen	-55,2	-55,2	0
Luodaan poikkihallinnollinen liikumisohjelma ja perustetaan liikuntapoliittinen koordinaatioelin.	-5,8	-5,8	0
Liikuntapaikkarakentaminen ml. kuntoilureitit.	-1,3	-1,3	0
Kansallinen virkistyskäyttöstrategia.			
Yleisten kirjastojen saavutettavuus, kirjastoautot, kokoelmien monimuotoisuus	-1	-1	0
Opiskelijajavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	20,0	20,0	0

TAULUKKO 12. Valtionosuuksien taustatekijät ja toiminnanmuutokset hallinnonaloittain

VALTIONOSUUDET	TP2017	TP2018	TP2019	TAE2020*	TA2021	TS2022	TS2023
Peruspalvelujen valtionosuus	28 208 991	27 657 931	28 841 150	28 702 904	26 080 066	25 758 746	28 692 104
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 528 056	-1 653 135	-1 592 628	-1 301 807	-1 019 962	-1 019 962	-1 019 962
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-2 637 662	-3 139 420	-2 835 080	-2 882 621	-2 883 000	-2 883 000	-2 883 000
Veromenetysten kompensatiot	-	-	-	10 987 782	10 754 928	11 809 497	12 728 567
Valtionosuudet yhteensä	24 043 273	22 865 376	24 413 442	35 506 258	32 932 032	33 665 281	37 517 709

TAULUKKO 13. Valtionosuudet Vihdin kunnassa vuosina 2017–2023. Lähde: Valtiovarainministeriö

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten teiden. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisiosassa. Käyttötalouso- osassa on esitelty toimielimien ja tulos- alueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2021-2023, palvelujär- jestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimintaan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalouso- san taulukoiden lukuohje

TP 2019	= edellisvuoden tilinpäätös
MTA 2020	= vuoden 2020 muutettu talousarvio
TAE 2020	= vuoden 2020 talousarvioennuste
LTK 2021	= lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2021
TA 2021	= valtuuston päättämä talousarvio 2021
TS 2022 – 2023	= taloussuunnitelmavuodet 2022-2023

5.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	95 214	0	0	40 000	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-86 436	0	0	-40 000	-59 476	-59 616	0 %	-60 822	-62 054
Toimintakate	8 778	0	0	0	-59 476	-59 616	0 %	-60 822	-62 054
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-3 896	0	0	0	-850	-850	0 %	-850	-850

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	47 164	95 214	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-38 143	-82 539	0	-58 766
Sisäiset menot	-2 442	-3 896	0	-850
Toimintakate	6 578	8 778	0	-59 616

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate = - 59 616

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Kuntavaalit toimitetaan huhtikuussa 2021. Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-30 707	-29 839	-29 405	-30 538	-28 891	-28 898	97 %	-29 514	-30 143
Toimintakate	-30 707	-29 839	-29 405	-30 538	-28 891	-28 898	97 %	-29 514	-30 143
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	0	0	0		0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-461	-700	-700	-700	-350	-350	50 %	-350	-350

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-26 066	-30 246	-29 139	-28 548
Sisäiset menot	-634	-461	-700	-350
Toimintakate	-26 699	-30 707	-29 839	-28 898

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate = - 28 898

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä.

5.3 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	1 823 405	1 888 346	2 137 900	1 916 671	1 730 520	1 700 520	90,1 %	1 717 565	1 734 985
Toimintakulut	-98 431 653	-100 411 819	-101 889 146	-100 420 248	-102 171 418	-101 241 790	100,8 %	-100 915 822	-103 188 769
Toimintakate	-96 608 248	-98 523 473	-99 751 246	-98 503 577	-100 440 898	-99 541 270	101,0 %	-99 198 257	-101 453 784
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	380	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-413 876	-318 130	-318 130	-318 130	-318 052	-318 052	100,0 %	-318 052	-318 052

Kunnanvaltuusto kp 1300	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-72 382	-65 899	-67 935	-57 069	-57 117	86,7 %	-58 347	-59 605
Toimintakate	-72 382	-65 899	-67 935	-57 069	-57 117	86,7 %	-58 347	-59 605
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-3 216	-3 300	-3 300	-1 150	-1 150	34,8 %	-1 150	-1 150

Kunnanhallitus kp 1400	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-76 629	-63 496	-108 740	-68 197	-68 332	107,6 %	-69 837	-71 372
Toimintakate	-76 629	-63 496	-108 740	-68 197	-68 332	107,6 %	-69 837	-71 372
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-4 540	0	0	0	0	0,0 %	0	0

KUNNANHALLITUS	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	1 767 628	1 823 025	1 888 346	1 700 520
Sisäiset tulot	14 236	380	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-92 007 049	-98 017 777	-100 093 689	-100 923 738
Sisäiset menot	-410 842	-413 876	-318 130	-318 052
Toimintakate	-90 636 028	-96 608 248	-98 523 473	-99 541 270

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 99 541 270

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, elinkeinopolitiikasta, markkinoinnista ja viestinnästä, asuntopolitiikasta, työllisyyspolitiikasta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Organisatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat työskentelevät konsernipalveluissa sekä maankäytön, elinkeinotoimen ja markkinoinnin ja viestinnän osalta elinvoimapaalveluissa.

Riskeinä toiminnan ja talouden toteutumisessa nähdään erityisesti maailmantalouden tilanne ja sen vaikutukset kunnan talouteen ja COVID-19 (koronavirus)-epidemian tilanne.

5.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

Konsernipalvelut	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	1 808 134	1 753 346	2 132 900	1 730 520	1 700 520	97,0 %	1 717 565	1 734 985
Toimintakulut	-8 855 735	-9 339 602	-9 924 605	-9 540 522	-9 516 156	101,9 %	-9 572 556	-9 783 487
Toimintakate	-7 047 600	-7 586 256	-7 791 705	-7 810 002	-7 815 636	103,0 %	-7 854 991	-8 048 502
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	380	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-393 867	-298 864	-298 864	-303 301	-303 301	101,5 %	-303 301	-303 301

Konsernipalvelut huolehtii koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, kuten hallinnon, talouden, henkilöstön ja tietohallinnon palvelut, kehittäminen, investointien ja hankinta-asioiden koordinointi. Konsernipalvelut vastaa myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, maahanmuutosta sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Konsernipalveluiden vastuulla on myös työllistäminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen osto Perurusturvakuntayhtymä Karviaiselta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä.

Palvelutarve 2021-2023

Vihdin kunnan strategian myötä konsernipalvelun tavoitteena on kehittää sisäistä palvelutuotantoa siten, että kuntalaiset saavat yhä parempaa palvelua. Edistämme asiakaslähtöisyyttä, yhteistyötä ja innovatiivi-

suutta koko kunnan tasolla strategian toteuttamiseksi. Keskeisiksi kehittämiskohteiksi taloussuunnittelu-kaudella nousevat osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, joukkoliikenteen palvelutason parantaminen sekä asiakaspalvelun kehittäminen.

Päätösvalmistelun laatua pyritään parantamaan ottamalla käyttöön päätösten ennakko vaikutusten arviointimenettely. Tavoitteena on tuottaa päättäjille valmistelun osalta yhä monipuolisemmin arvioituja ja valmisteltuja vaihtoehtoja sekä mahdollistaa kuntalaisten osallisuuden lisääminen päätöksenteossa. Myös jo vaikiintunutta osallistuvan budjetoinnin menettelyä on tarkoitus jatkaa.

Vuonna 2021 hallinnon toimintaan vaikuttavat myös huhtikuussa järjestettävät kuntavaalit ja kesäkuun alusta käynnistyvä valtuuston toimikausi uusine toimielinvalintoineen. Valtuustokauden vaihtuessa myös hallinto- ja toimintasäännöt on tarkoitus uudistaa kevään aikana vastaamaan valmistelussa olevaa uutta toimielinrakennetta, jossa lautakuntien tehtävä- ja vastuualueita on tarkoitus tarkastella uudelleen. Vuodenvaihteessa käyttöön otettava asianhallintajärjestelmän uusi versio muuttaa myös toimintatapoja ja nostaa jonkin verran järjestelmän kustannuksia.

Teleoperaattoripalvelun ja asiakaspalvelujärjestelmän vaihtuminen mahdollistaa sähköisen asioinnin lisäämisen ja seudullisen yhteistyön kehittämisen asiakaspalvelussa ja siten mahdollisuuden tarkastella asiakaspalvelun henkilöstöresurssin tarvetta seudullisesti. Tavoitteena on toiminnan tehostamisen lisäksi parantaa asiakaspalvelun laatua ja saavutettavuutta.

Joukkoliikenne ja talouspalvelut –yksikössä on havaittu entisestään tarve ajantasaiselle sekä ohjaavalle taloudelliselle tiedolle. Tätä tukemaan on tavoitteisiin asetettu muun muassa tiedolla johtamisen edistäminen tuotteistuksen eteenpäinviemisen ja ostolaskutietojen julkaisun kautta, lisäksi vastataan valtionhallinnon taholta tulleisiin vaateisiin kuntatietolainsäädännön myötä, jossa taloustietoa tulee toimittaa sähköisesti automatisoidusti entistä nopeammassa tahdissa valtion ja muiden sidosryhmien käyttöön. Joukkoliikenteessä nykyiset liikennöintisopimukset päättyvät keuhällä 2021 ja käytännössä kilpailutus tulee aloittaa heti vuodenvaihteen jälkeen. Näihin liittyen on tarve kehittää joukkoliikennettä ja palvelulupausta kohdentuen käyttäjämääriltään tarpeellisiin vuoroihin ja yhteysväleihin. Samalla joukkoliikenteen informaatiota ja yhtenäistä lipputuotetta Länsi-Uudellemaalle edistetään.

Maahanmuutto

Vihdissä asui alkuvuonna 2020 hieman alle 1 700 vieraskielistä henkilöä. Loppuvuonna 2020 kuntalaisista arviolta 160 tulee olemaan pakolaistaustaisia. Noin kaksi kolmasosaa pakolaistaustaisesta väestöstä on muuttanut kuntaan itsenäisesti, noin yksi kolmasosa Vihdin kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen välisen pakolaisten vastaanottosopimuksen perusteella. Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Vihti on sitoutunut ottamaan vastaan vähintään 25-30 kiintiöpakolaista tai oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa joka kolmas vuosi. Vuonna 2021 esitetään vastaanotettavaksi 25 kiintiöpakolaista tai oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti vastaanotto muodostuu ensisijaisesti perheistä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tuottavat työllistymistä edistäviä palveluita vihtiläisille alle 29 -vuotiaille nuorille ja kaikille työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneille kuntalaisille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen muodossa. Lisäksi palkkatukityöllistämällä toteutetaan lakisääteistä veloitetta työllistää 57-59 vuotta täyttänyt työtön työnhakija 6 kuukauden määräajaksi. Palveluiden tarkoituksena on rajoittaa työmarkkinatukikustannuksien nousua ja tarjota kohderyhmän työttömille työnhakijoille mahdollisuutta palata työelämään tai hakeutua koulutukseen työkokemuksen, työvalmennuksen ja rutiinien tuoman itseluottamuksen sekä tulevaisuuden näkymien kehittymisen avulla.

Työvoimaa kunnassa oli vuoden 2020 elokuussa 14 563 henkilöä, joista työttömänä työnhakijana 1 483 henkilöä (10,2% vrt. Uusimaa 13,1%, Helsingin seutu 13,2%). Heistä pitkäaikaistyöttömiä 436 henkilöä ja nuoria alle 25-vuotiaita 192 henkilöä.

Työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita vuonna 2019 oli yhteensä 518 henkilöä, joista nuoria 17-29 vuotiaita oli 62 henkilöä. Puolivuosittaiskertymässä kesäkuussa vuonna 2020 saajia oli yhteensä 444 henkilöä, joista nuoria 44 henkilöä.

Koronatilanteen aikana työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi tammi-elokuun aikana 38% ja työmarkkinatukea saavien määrä tammi-kesäkuun aikana 21%. Työttömien työnhakijoiden ja työmarkkinatuen kuntaosuuden saajien määrä on ollut laskussa kesän jälkeen. Kuitenkin työttömyydestä aiheutuvien kustannusten kunnassa odotetaan nousevan, muun muassa työmarkkinatuen kuntaosuuden 100 000 eurolla 1,5 miljoonaan euroon.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Konsernipalveluiden henkilöstö koostuu keskitettyjen yleishallinnon, talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, joukkoliikenteen, työllistämispalveluiden, tietohallinnon ja kehittämisen sekä maahanmuuton tehtävissä työskentelevistä.

Vihta 2021-2023 -talousohjelman mukaisesti kunnan toimintaa ja taloutta pyritään tasapainottamaan siten, että sen vaikutukset näkyisivät mahdollisimman vähän suoraan asiakkaiden arjessa. Taloudellisesti tiukkana aikana erityisesti sisäisten tukipalvelujen tehtäviä ja toimintoja on kohdennettava strategisesti merkittäviin ja kuntalaisten arkea parantaviin kehittämiskohteisiin. Konsernipalvelun tehtävistä on vuonna 2020 vähennetty yhteisökehittäjän ja monistamonhoitajan tehtävät.

Tiedolla johtamisen kehitystyössä on kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi ja riskien hallinnan kannalta turvallisimmaksi osoittautunut malli, jossa kunta omistaa ja hallinnoi itse raportoitavia tietoja. Kunta vastaa tietojen olemassaolosta ja oikeellisuudesta sekä tiedonsiirtojen toimivuudesta omien järjestelmien osalta. Raporttien muotoilu ja visuaalinen toteutus on toistaiseksi tilattu ulkopuoliselta konsultilta, mutta syksystä 2020 alkaen raportteja on tehty enemmän itse. Tietohallinnon suunnittelijan työtä suunnitellaan jatkettavaksi 40 % osa-aikaisuudella vuoden 2022 loppuun saakka erityisesti tiedolla johtamisen hankkeen etenemisen varmistamiseksi.

Maahanmuuttotyössä pakolaistaustaisen ja maahanmuuttajaväestön kasvu on ollut Vihdissä viime vuosien ajan huomattavaa ja itsenäisen muuton osalta myös vaikeasti ennakoitavaa. Maahanmuuttajaväestön kasvusta ja palvelutarpeen vakiintumisesta johtuen esitetään nykyisen maahanmuuttohenkilöstön (maahanmuuttokoordinaattori ja kotoutumisohjaaja) vakinaistamista.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Tietojenkäsittelyyn liittyvä lainsäädäntö sekä julkishallinnon yhteiset palvelut ovat huomattavasti kehittyneet viime vuosina. Tavallisten kansalaisten oikeusturva ja sähköiset palvelut ovat parantuneet. Jotkin kuntiin kohdistuneista vaatimuksista ovat välittömästi hyödyttäneet kuntalaisia, mutta osalla uusista järjestelmistä ja menetelmistä vasta luodaan pohjaa tulevaisuuden palvelutuotteille. Vuoden 2021 aikana jatkamme toimintamme kehittämistä tiedonhallinta- ja digipalvelulaeissa sekä saavutettavuusdirektiivissä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi entistä paremmin ja siten, että kuntalaisia nopeimmin hyödyttävät muutokset pyritään toteuttamaan ensin.

Tiedonhallintalaki painottaa mm. tietojärjestelmien yhteentoimivuuden parantamista, ja osana näitä pyrkimyksiä Vihdin kunta on käynnistänyt ydintietokantahankkeen, jolla pyritään nopeuttamaan kunta-alan ohjelmistojen käyttöönottoa, vähentämään tietojärjestelmäkustannuksia sekä helpottamaan tiedonsiirtoa eri järjestelmien välillä. Hanke edistää myös kunnan kokonaisarkkitehtuurityötä ja siihen osallistuu hallinto- ja henkilöstöä eri palvelukeskuksista. Hanke saa valtiovarainministeriön tukea, ja sen on määrä valmistua vuoden 2021 aikana.

Sähköistä asiointia on aiemmin kehitetty perusjärjestelmiin saatavilla lisätoiminnoilla sekä prosessikohtaisilla valmistuotteilla. Vuonna 2019 hankittiin yleiskäyttöinen sähköinen asiointialusta ja sen päällä toimiva palautejärjestelmäprosessi. Palautejärjestelmää kehitettiin ja viimeisteltiin vuoden 2020 aikana, ja työn aikana saatiin arvokkaita kokemuksia siitä, mitä yksittäisen kuntalaispalvelun sähköistäminen vaatii, mitä sähköistäminen käytännössä edellyttää ja mitkä ovat käytännön hyödyt kunnalle ja kuntalaisille. Sähköisen asiointialustan myötä kaikki tarvittavat tekniset ratkaisut ovat käytettävissä, ja sähköisen asioinnin kehittämistä voidaan vuonna 2021 jatkaa palvelukeskuksista nousevien käytännön tarpeiden mukaan.

Toimivat tietotekniikkapalvelut ovat välttämättömiä nykyaikaiselle organisaatiolle. Ulkoistetuissa palveluissa pääpaino on monesti toimintatapojen tarkassa määrittelyssä ja sen jälkeen tämän määrittelyn mukaisten palveluiden tuottamisessa. Valitettavasti tietotekniikka-alan ulkoistuskäytäntöihin ei tyypillisesti kuulu palveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen. Vihdin käyttämien palveluiden kehittämiseksi on tarpeen laatia keskipitkän aikavälin suunnitelma, jossa huomioidaan sekä yleinen tekniikan kehitys että työ-
kulttuurin muutos monipaikkaiseen, ajasta ja paikasta riippumattomaan suuntaan.

Kunnan sisäisten palveluiden kehittämisen tavoitteena on viime kädessä parantaa asiakkaan saamaa palvelua. Panostamme edelleen oikea-aikaisen ja ajantasaisen raportointitiedon tuottamiseen johtamisen tueksi. Vuoden 2020 alusta käyttöön otettu uusi henkilöstöhallinnon järjestelmä mahdollistaa ajantasaisen tiedon tuottamisen esimiehille sekä järjestelmään liitettävien johtamista ja esimiestyötä helpottavien HR-työn lisäosien käyttöönoton. Vuoden 2021 aikana saatetaan loppuun henkilöstöjärjestelmän täysimääräinen hyödyntäminen.

Talouspalvelut ja joukkoliikenne –yksikkö kehittää ja mukautuu toimintaympäristönsä muutokseen. Talouspalveluissa tuodaan uusia näkökulmia tiedolla johtamiseen muun muassa tuotteistamisen aloittamisen ja ostolaskutietojen julkaisun myötä. Samalla kiinnitetään koko organisaatiossa entistä enemmän huomiota riskienhallintaan ja päivitetään kunnan riskienhallintaa ajantasaiselle tasolle. Kunnan taloudellista tilaa seurataan ja aktiivisesti toimenpannaan tehtyjä talouden tehostamistoimenpiteitä. Joukkoliikenteen osalta palvelulupausta ja joukkoliikennettä kohdennetaan käyttäjämääriltään tarpeellisiin vuoroihin ja yhteyksiväleihin sekä kehitetään pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa työmatkaliikennettä. Parannetaan joukkoliikenne-informaatiota Vihdin linja-autoasemilla sekä edistetään yhtenäistä lipputuotetta Länsi-Uudellemaalle.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua rajoitetaan vuonna 2020 noin 0,6 miljoonalla eurolla kunnan omilla työllistämistoimenpiteillä. Yrityksille ja yhdistyksille on myös tarjolla harkinnanvarainen Työllistämisen kuntalisä työttömän vihtiläisen palkkaamiseksi.

Työllisyyspalvelujen toiminnan ja resurssien käytön tehostamiseksi on vuodelle 2021 sovittu 50 000 euroa työllisyydenhoidon säästöistä. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannusten rajoittamisessa se tarkoittaa palvelujen lisäämistä noin 10 henkilötyövuodelle, jolloin säästyy 125 työmarkkinatuentuen kuntaosuuden maksukuukautta. Pääasiallinen kohderyhmä palveluihin ohjattaessa on nuoret alle 29-vuotiaat, jotka saavat tai ovat saamassa työmarkkinatukea vähintään 300 päivää.

Palveluun ohjaututaan itsenäisesti, TE-toimiston, Karviaisen sosiaaliohjaajien tai nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön kautta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajia tavoitellaan myös kirjeellä heidän tilanteensa kar-toittamiseksi. Lisäksi palveluja markkinoidaan nettisivujen ja sosiaalisen median kanavien avulla sekä tapahtumiin osallistumalla.

Koronatilanteen vuoksi Nuorten Työpajalla on otettu käyttöön etävalmennus, jolla palveluja voidaan tuottaa suoraan kotiin ja palvelua kehitetään yhdessä osallistujien kanssa. Nuorten Työpaja saa vuosittain aluehallintoviraston avustusta 50 000 €. Vuodelle 2021 haetaan avustusta myös Starttipajan/-ryhmän perustamiseksi, jolla pyritään tukemaan nuorten siirtymistä työelämään tai koulutukseen. Hankerahoituksella ja –kaudelle palkataan yksi työpajaohjaaja toimintaa vetämään.

Kuntoutuksen työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen lisäksi on Työllisyyspalveluilla valmis prosessi edelleensijoittamiseen, jossa palvelujen kohderyhmään kuuluva siirretään palkkatyöhön yritykseen määrääjäksi. Ensisijaisena tarkoituksena on siirrettävän työntekijän saaminen vakituiseen työsuhteeseen yrityksessä ja yrityksen riskitön rekrytointi. Edelleensijoittamista pilotoidaan mahdollisuuksien mukaan vuoden aikana ja kehitetään vastaamaan työntekijöiden ja yritysten tarpeita.

5.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

Sosiaali- ja terveystaloudet	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	5 976	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-88 786 613	-90 208 635	-91 211 703	-91 924 854	-91 086 677	101,0 %	-90 690 584	-92 738 577
Toimintakate	-88 780 637	-90 208 635	-91 211 703	-91 924 854	-91 086 677	101,0 %	-90 690 584	-92 738 577

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-51 663 202	-52 998 199	-52 998 199	-52 880 830	-52 042 653	98,2 %	-52 187 592	-52 357 719
Toimintakate	-51 663 202	-52 998 199	-52 998 199	-52 880 830	-52 042 653	98,2 %	-52 187 592	-52 357 719

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhtymähallituksen esitys ltk-vaiheessa Vihdin osalta 51 316 700 euroa (+ muita eläke- ja vastaavia kuluja 564 130 euroa).

Palvelutarve 2020 - 2022

Sosiaali- ja terveystalouden määrää ja laatua säätelevät lukuisat lait ja asetukset kuten nk. neuvola-asetus neuvolatyön, lääkäri vastaanottojen ja suun terveydenhuollon osalta. Sosiaalihuollon lait määrittelevät palvelujen sisällön ja aikarajat, joissa palvelu on tarjottava, ja vammaispalvelulaki määrittää asiakkaiden saamia palveluja määrällisesti ja laadullisesti. Lisäksi hoitoonpääsyn aikarajat on kirjattu terveydenhuoltolakiin. Kaikkia edellä mainittuja aikarajoja ja muita laadullisia tai määrällisiä kriteerejä seurataan valtakunnallisesti ja kriteerien noudattamatta jättäminen aiheuttaa sanktioita valvontaviranomaisten taholta.

Tavoitteena on, että palvelujen saatavuus asiakkaille on valtakunnallisten suositusten mukainen ja alueellisesti tasa-arvoinen. Tavoitteena on myös, että Karviaisen palvelujen saatavuus ja päätösten käsittelyajat noudattavat vähintään erilaisia normitettuja käsittelyaikoja (esim. hoitotakuusäädös/ terveydenhuoltolaki, vammaispalvelulaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki), mikä on palveluilta vaadittava minimitaso. Palvelujen saatavuutta ja riittävyyttä seurataan systemaattisesti odotusaikoja ja käsittelyaikoja seuraamalla. Joissakin palveluissa tavoitteena on minimitasoa korkeampi palvelutaso, kuten esimerkiksi lääkärin vastaanottotoiminnassa ja suun terveydenhuollossa. Kiireelliset tai päivystysluontoiset asiat hoidetaan välittömästi.

Vuoteen 2021 ja taloussuunnitelmakauteen vaikuttavat lasten määrän vähentyminen ja yli 75-vuotiaiden lukumäärän kasvaminen. Tämä merkitsee hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden palvelujen tarpeen vähenemistä.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Perusturvakuntayhtymä Karviainen tuottaa palveluita Vihdissä useissa toimipisteissä, joista merkittävimmät ovat Nummelan terveysasema, Ojakkalantie 10, sosiaalitoimisto Tehtaantie 3:ssa sekä kunnassa toimivat neuvolat. Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS-kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen järjestämien palvelujen pohjana on vuonna 2017 hyväksytty palvelutasosuunnitelma. Palvelujen järjestämiseen suunnitelmakaudella 2019–2021 vaikuttaa alueen väestön kehitys: lasten määrä on vähentynyt ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Tämä merkitsee hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden peruspalvelujen tarpeen vähenemistä. Vähenevästä lasten määrästä huolimatta perheiden erityispalvelujen tarve on kasvanut. Lastensuojelun ja perheiden erityisen tuen asiakasmäärät ovat lisääntyneet voimakkaasti vuoden 2017 alusta lukien. Tulevina vuosina palveluiden järjestämiseen vaikuttaa myös Suomen hallituksen valmisteleva sosiaali- ja terveystalouden uudistus.

Vihdin kunta on asettanut osana omaa Vihta-ohjelmaansa tuottavuustavoitteen Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluiden tehostamiseksi.

Yhtymähallituksen esityksessä Vihdin maksuosuudeksi vuodelle 2021 ehdotetaan Karviaisen oman toiminnan palvelujen osalta 52 316 700 euroa. Muutos vuoden 2020 talousarvioon nähden on 0,6 % ja 2,3 % tilinpäätökseen 2019. Erikoissairaanhoidon maksuosuudeksi ehdotetaan 38 460 600 euroa. Muutos vuoden 2020 talousarvioon on 3,8 % ja 5,1% tilinpäätökseen 2019. Maksuosuudet yhteensä ovat 90 777 200 euroa. Kasvua vuoden 2020 talousarvioon nähden on 1,9 % ja tilinpäätökseen 2019 nähden 3,5 %.

Vihdin kunnan talousarviota vuodelle 2020 on valmisteltu edelleen tiukassa taloudellisessa tilanteessa, mitä muun muassa COVID-19 (koronavirus)-epidemia on sävyttänyt. Syyskuun perusteella laaditun ennusteen mukaan Vihdin kunta tekee vuonna 2020 noin 3,2 miljoonaa euroa alijäämäisen tuloksen. Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä vuodelle 2021 on mukana kunnan taloudellista asemaa vahvistava tasapainotusohjelma (Vihta) ja siinä on ehdotettu säästötavoitetta Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle. Vihdin kunnan vuoden 2020 talousarvio sisälsi jo yhteensä 2 301 163 euron säästötavoitteen vuosille 2020 ja 2021. Vuoden 2021 talousarvio sisältää 2 320 000 euron lisäsäästötavoitteen vuodelle 2021. Kaikkinsa säästötavoitteet ovat yhteensä 4 621 163 euroa. Säästötavoitteiden avulla ohjataan Perusturvakuntayhtymä Karviaista kohti vähintään vakioitujen kustannuksien keskiarvoa.

Kunnanhallitus on 8.6.2020 § 109 päättänyt vuodelle 2021 talousarviokehityksen. Talousarviokehityksessä on Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle huomioitu yleistä kustannustason nousua ja palvelutarpeen kasvua, mutta myös Vihdin kunnan vuoden 2019 talousarviossa päätetyt vihta-toimenpiteet sekä vaade talouden tehostamisen lisätarpeelle. Vihdin kunnan kehityksessä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen oman toiminnan kehikseksi oli asetettu 51 478 523 euroa ja erikoissairaanhoidolle 37 577 658 euroa.

Kunnanjohtajan esityksessä Vihdin kunnan talousarvioksi vuonna 2021 Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluihin on varattu kehityksen mukaisesti 51 478 523 euroa (yhtymähallitus 52 316 700 euroa) ja erikoissairaanhoidon 38 460 600 euroa (yhtymähallitus 38 460 600 euroa). Käytännössä oman toiminnan osalta Vihdin kunta edellyttää Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta heidän talousarvioehdotukseensa nähden 838 177 euron tehostamista toiminnasta vuoden aikana. Kunnanjohtajan esityksessä oleva erikoissairaanhoidon kustannusarvio perustuu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin esittämiin arvioihin ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa käsiteltyihin arvioihin.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	5 976	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-37 123 411	-37 210 436	-38 213 504	-39 044 024	-39 044 024	104,9 %	-38 502 992	-40 380 858
Toimintakate	-37 117 435	-37 210 436	-38 213 504	-39 044 024	-39 044 024	104,9 %	-38 502 992	-40 380 858

Erikoissairaanhoidon määrärahat sisältyvät Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvioon. Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen. Erikoissairaanhoidon osalta HUS:n palvelusopimuksen kustannukset kasvavat talousarvioon 2020 nähden. Erikoissairaanhoidon maksuosuudeksi ehdotetaan 38 460 600 euroa. Muutos vuoden 2020 talousarvioon on 3,8 % ja 5,1% tilinpäätökseen 2019. Tässä on myös eläkemaksuja 583 424 euroa kuluina tuon 38 460 600 eur lisäksi.

5.3.3 Elinkeino ja markkinointi

Elinkeino ja markkinointi	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022*	TS 2023*
Toimintatuotot	9 295	135 000	5 000	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-640 295	-734 187	-576 163	-580 776	-513 508	69,9 %	-524 498	-535 728
Toimintakate	-631 000	-599 187	-571 163	-580 776	-513 508	85,7 %	-524 498	-535 728
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-12 254	-15 966	-15 966	-13 601	-13 601	85,2 %	-13 601	-13 601

Palvelutarve 2021-2023

Toimivien yritysten määrä Vihdissä on noin 3 000. Valtaosa niistä eli noin 2300 on alle viisi henkilöä työllistäviä ja liikevaihdoltaan alle 200 000 €. Toimialoittain osuudet jakaantuvat seuraavasti: Alkutuotanto 2,5 % (3,65 % vuonna 2007), Jalostus 26,7 % (32,0 % vuonna 2007), Palvelut 68,7 % (62,0 % vuonna 2007). Työpaikkojen toimialoittaisessa kehityksessä tapahtui muutos vuonna 2014, kun jalostuksen osuus pitkän laskun jälkeen kääntyi nousuun ja vastaavasti palveluiden osuus kääntyi pitkän nousun jälkeen laskuun. Yli viisi henkeä työllistäviä yrityksiä on noin 260. Yritysten määrää on kasvattanut viime vuosina palkkatyön ohella tehtävän sivutoimisen yritystoiminnan kasvu.

Vihdin kunnan strategian mukaisesti kunnan elinvoimaisuus tarvitsee yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vihdin kunnan elinkeinopalvelut ovat viime vuosina alkaneet toimia entistä aktiivisemmin yrittäjyyden ja yritysten yhteistyön edistäjänä. Vihti on monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta.

Kunnan tarjoamilla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista Vihtiin. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritys-toiminta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyyssympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittymisen ja yritys-yhteistyön edistämistä.

Elinkeinopalveluissa on vuonna 2020 ollut yksi palkattu henkilö (elinkeinopäällikkö). Alkavien yritysten neuvonta on ostettu kilpailutuksen kautta YritysVihti ry:ltä (kustannus noin 3 340 €/kk). Matkailun markkinointi ja koordinointi on myös ostettu ulkoa Jotuca Oy:ltä (kustannus noin 2 250 €/kk).

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2021-2023

Vuonna 2020 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa on elinkeinovision luominen sekä elinkeinotoimen uudelleen organisointi. Toiminnan ja resurssien käytön tehostamiseksi otetaan ulkoistetut matkailu- ja uusyrityksneuvontapalvelut kunnan omaksi toiminnaksi. Samalla vähennetään toiminnan haavoittuvuutta, kun kaikki yrityspalvelut eivät enää ole elinkeinopäällikön hoidossa. Tiedon ja henkilöresurssien jakamisella pyritään parantamaan elinkeinopalveluitten saatavuutta ja kohentamaan kunnan ja yrittäjien yhteistyötä. Yrityspalveluitten parantamiseen tähdätään myös elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyöllä. Kunnan yritys-myönteisen ilmapiirin parantamisella on merkittävä vaikutus myös yritystonttien menekkiin tulevaisuudessa.

Vuonna 2021 on määrä saattaa hyväksyttäväksi 2 laajan yritysalueen asemakaavat. Tonttien markkinointi voi alkaa kaavojen saatua lainvoiman, ja ensi vuoden aikana tavoitellaan yritystonttimyynnin osalta tilannetta, jossa uusien alueiden tontteja olisi ainakin alustavasti ennakkoon varattu.

MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Palvelutarve 2021 - 2023

Markkinointi ja viestintä tukevat kunnan muita työntekijöitä ja yksiköitä sekä viestinnällisen että visuaalisen sisällön laatimisessa, tuottamisessa kunnan kanaviin, tiloihin ja yhteistyökumppaneille ja sen hionnassa brändinmukaiseen suuntaan. Ohjeilla ja tarjotulla tuella autetaan orgaanisen viestinnän muodostumisessa eri kanaviin esimerkiksi brändilähettyjyyttä edistämällä. Pyrkimyksenä tällä on tuottaa lisäarvoa kunnan profiilia nostamalla ja sitä kautta lisätä kunnan kiinnostavuutta kunnan rajojen ulkopuolella vierailu- ja asuinpaikkana, työmarkkinoilla ja yrittäjien keskuudessa.

Orgaanista viestintää täydennetään eri markkinoinnin keinoin ostetun medianäkyvyyden kautta kohdistetusti tai brändikampanjoilla sekä valtamedioihin suunnatulla tiedottamisella. Tällä pyritään saamaan positiivisia kuntaviestejä erityisesti tulomuuttajien kohderyhmässä ja valtakunnallisten päättäjien keskuudessa.

Kuntalaisille suunnatulla viestinnällä vastataan kuntalaisten tiedontarpeeseen ja vaikutetaan samalla mieli-kuvaan kunnan toiminnasta ja kuntalaisten mahdollisuuksista siellä.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Markkinointi- ja viestintäpalveluja tuottaa Vihdin kunnassa kaksi henkilöä. Työkaluina ja kanavina käytetään mm. Vihdin kunnan intra- ja internet-sivuja, LinkedIn-sivustoa, kunnan Facebook-sivua, Twitteriä, tapahtumakalenteria, perinteisiä (esim. lehtimainoksia) ja elektronisia medioita (esim. internet-sivuilla olevia bannereita) sekä markkinointia omissa ja muiden toimijoiden tapahtumissa (screenit, esitteet, äänimainokset jne.)

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2021-2023

Vuosina 2020-2022 markkinoinnissa ja viestinnässä panostettiin aluksi merkittävästi kesälle 2020 suunniteltuun Sepänpihan Kotinäyttelyyn. Markkinoinnin ja viestinnän panos on ollut hankkeessa merkittävä sen kaikissa vaiheissa. Syksyllä 2020 on käynnissä tapahtuman jälkimarkkinointi, jonka on määrä jatkaa myös vuodelle 2021.

Sepänpihan toteutuksen jälkeen on mahdollista siirtää pääpainoa muille toimille, joita ovat muun muassa kyläbrändäyksen valmistelu syksystä 2020 lähtien ja Vihdin sijaintia korostavien ja katunäkymiä parantavien elementtien suunnittelu. Konkreettisena kehittämiskohteena katukuvan parantamisesta on strategiseksi teoksi merkitty Meritien VT:2:n ylittävän sillan facelift.

Nettisivujen uudistustyö on käynnistetty syksyllä 2020 ja saavutettavuusdirektiivin mukaisten muutosten valmistelu on käynnissä. Työn aloittaminen siirtyi Sepänpihan kotinäyttelyn järjestelyjen vaatiman työpanoksen vuoksi, mutta on määrä saattaa valmiiksi vuoden 2021 aikana.

Markkinoinnissa panostetaan vuonna 2021 elinkeinostrategian jalkauttamistyöhön, ja tehdään määrätietoista työtä Vihdin tunnettuuden lisäämiseksi yritysten hyvänä sijoittumispaikkana. Tavoitteena on uudistaa vuoden 2021 aikana kunnan elinkeinobrändi, ja siten tukea elinkeinostrategian toimeenpanoa ja yrityspalveluille asetettuja tavoitteita.

Edellämainittujen brändinmukaisten markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden päämääränä on kunnan elinvoimaisuuden lisääminen ja taloudellisen tilanteen parantaminen tukemalla kunnan väestönkasvutavoitteita. Tiedotus- ja markkinointitarve pysyy tai jopa kasvaa tulevinä vuosina kilpailun koventuessa kunnan talouden kannalta optimaalisen väestöjakauman saavuttamiseksi.

5.4 LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	3 717 444	3 987 287	3 754 059	4 047 096	4 065 247	4 065 247	102,0 %	4 138 086	4 212 528
Toimintakulut	-60 759 681	-60 527 199	-60 141 033	-57 455 928	-60 466 174	-60 683 969	100,3 %	-60 141 290	-61 063 745
Toimintakate	-57 042 237	-56 539 912	-56 386 974	-53 408 832	-56 400 927	-56 618 722	100,1 %	-56 003 204	-56 851 217
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	302	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-18 206 036	-17 941 226	-17 715 932	-17 941 226	-18 680 103	-18 680 103	104,1 %	-18 680 103	-18 680 103

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-20 671	-25 859	-25 884	-21 087	-21 119	81,7 %	-21 572	-22 032
Toimintakate	-20 671	-25 859	-25 884	-21 087	-21 119	81,7 %	-21 572	-22 032
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-1 240	-1 000	-1 000	-600	-600	60,0 %	-600	-600

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	3 474 351	3 717 142	3 987 287	4 065 247
Sisäiset tulot	271	302	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-40 292 879	-42 553 645	-42 585 973	-42 003 866
Sisäiset menot	-18 622 525	-18 206 036	-17 941 226	-18 680 103
Toimintakate	-55 440 781	-57 042 237	-56 539 912	-56 618 722

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -56 618 722 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Lasten- ja nuorten lautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, opetuksesta ja nuoriso- ja opiskeluhoitopalveluista. Sivistyspalvelut tuottaa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Opiskeluhoito pystyy universaalina palveluna tukemaan ja edistämään yhdenvertaisuutta ja tasoittamaan lasten ja nuorten elämän hyvinvointieroja. Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito pyrkii tarjota tukea riittävän varhain sitä tarvitseville ja näin ennen kaikkea ennaltaehkäisemään ongelmien ja haasteiden kasaantumista ja syvenemistä. Oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia seurataan yhteisöllisen opiskeluhoito-keinoon, jonka suunnittelussa ja kehittämisessä ovat esiopetuksen ja koulun henkilökunnan lisäksi myös oppilaat ja huoltajat. Vihdin kunta järjestää opiskeluhoitoon kuraattoripalvelut kunnan omana palveluna kun taas puolestaan psykologi- ja kouluterveydenhuoltopalvelut järjestää Karviainen.

Vihdissä on tavoitteena aloittaa UNICEF Lapsiystävällinen kunta –kehittämistyö keväällä 2021. Ohjatun ja systemaattisen kehittämistyön avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen vihtiläisen lapsen arjessa. Lapsuus on poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso ihmisen elämässä. Varhaisvuosien pohjalle rakentuu sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus. Kuntien päätöksenteossa tehdään suurin osa päätöksistä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan lapsien oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin tilaan.

Lasten ja nuorten lautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja toimia vuonna 2021 ovat (1) varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen sekä varhaisen tuen tarjoaminen perheille, (2) opetuksen kehittäminen, oppilaaksiottoalueuutokset sekä toimiva kouluverkko(3) koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen, etsivän nuorisotyön yhteistyö- ja ohjausrakenteiden vahvistaminen sekä avoimen nuorisotyön saavutettavuuden parantaminen ja (4) hyvinvointitaitojen kehittäminen yksilö- ja yhteisöllisessä opiskeluolosuhteissa.

Vihdin kunnan, Karkkilan kaupungin sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhdessä valmisteleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään vuoden 2021 kevään aikana vuosille 2021-2025. Hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin edellisen kerran keuhällä 2019. Hyväksyttyyn Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy 4 tavoitetta: 1) vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen, 2) tasapainoisesti kehittävä leikki-ikäinen lapsi, 3) osallistuva ja oppiva kouluikäinen ja 4) myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät tavoitteet vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä korostavat riittävän varhaisen tuen merkitystä. Lasten ja nuorten lautakunnan vuoden 2021 talousarvio rakentuu näiden tavoitteiden ympärille. Vuoden 2021 keskeinen teema on tehdä näkyväksi lasten ja nuorten lautakunnan alaisen toiminnan ennalta ehkäisevä työ.

Vuoden 2021 talousarviossa sekä tulevien taloussuunnitelmavuosien 2021-2023 suunnittelussa tulee tiedottaa lasten lukumäärän merkittävä väheneminen. Lasten määrän vähenemisellä on suora vaikutus päiväkotija kouluverkkoon sekä tuleviin investointeihin. Vuoden 2021 aikana on tarkasteltava varhaiskasvatuksen palveluverkkoa sekä tuntikehyksen määrää suhteessa koulun oppilasmäärään. Oppilaaksiottoalueiden muutokset on tehtävä riittävän ajoissa, jotta perheet tietävät mahdolliset muutokset kouluverkossa.

Vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan tavoitteena ja palveluasenteena on luottamus ja yhteistyö perheen ja perheen kanssa toimivien välillä. Vuoden 2020 talousarviossa korostetaan oikea-aikaisen ja varhaisen tuen merkitystä perheelle, erityisesti sitä, miten tärkeää perheelle on saada riittävä ja oikea-aikainen tuki neuvolasta, varhaiskasvatuksesta sekä muista perheiden palveluista. Riittävän ja varhaisen tuen edellytyksenä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö neuvolassa, varhaiskasvatuksessa sekä muissa perheiden palveluissa.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat yhdessä mukana Sitran koordinoimassa SIB- hankkeessa, jossa tuetaan vanhemmuutta perheen perustamisesta alkaen. Hankkeessa pyritään oikea-aikaisella ja varhaisella tuella vähentämään vanhemmuuteen liittyviä korjaavia kustannuksia, joita ovat lastensuojelu-, perhesosiaalityön - ja erityissairaanhoidon sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kulut.

Käytännössä hanke toimii niin, että jo äitiysneuvolassa tunnistetaan perheet, jotka tarvitsevat tukea vanhemmuudessa. Perheillä on tietenkin oma valinnan vapaus siinä, haluavatko perheet olla mukana hankkeessa vai ei. Varhaisella tuella vahvistetaan perheiden hyvinvointia ja sitä kautta pyritään siihen, että lastensuojelutannukset sekä muut vastaavat kustannukset ovat hallittavissa.

Hankkeen päättyessä korjaavan ja jälkihoidon kustannukset ovat vähentyneet ja budjetoinnissa pääpaino on ennalta ehkäisevässä työssä: äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä varhaiskasvatus, opetus- ja nuorisopalvelut tavoittavat perheet oikeaan aikaan ja pystyvät tarjoamaan riittävän tuen varhaisessa vaiheessa. SIB- hankkeen hankehallinnointikilpailutus on syksyllä 2019, hanke alkaa vuonna 2020 ja hankkeeseen liittyvät kustannukset budjetoidaan vuoden 2021 talousarvioon. Hanke toteutetaan kuntien ja kuntayhtymän yhteisenä hankkeena, mutta varsinainen työ sijoittuu äitiysneuvolavaiheeseen.

Tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi

Lasten määrä tulee lähivuosina vähenemään merkittävästi: ikäluokan koko on ollut Vihdissä pitkään noin 400 lasta, vuonna 2019 syntyneiden lasten ikäluokka oli noin 250 lasta. Varhaiskasvatuksessa lasten määrän väheneminen näkyy vielä parin seuraavan vuoden ajan, kun isot ikäluokat siirtyvät kouluun ja tilalle tulee pieniä ikäluokkia. Tämän jälkeen tilanne näyttäisi tasaantuvan. Vaikka lapsimäärä on vähentynyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan niin varhaiskasvatuksessa kuin lasten neuvolassa pyritään vahvistamaan leikki-ikäisten tasapainoista kehittymistä.

Varhaiskasvatus ja perhesosiaalityö vahvistavat yhteistyötä siten, että perhesosiaalityöntekijät jalkautuvat päiväkoteihin: perhesosiaalityön työntekijä on tavoitettavissa päiväkodissa, mikä mahdollistaa matalan kynnyksen perhetyön ja sen, että perhe voi tavata perhetyöntekijän päiväkodissa. Tätä toimintaa pilotoitiin vuoden 2020 alussa, mutta korona –tilanteen vuoksi toiminta jäi tauolle. Tarkoituksena on toimintaa jatkaa vuonna 2021.

Lasten tasapainoinen kehittyminen edellyttää sitä, että lapset saavat tukea riittävän varhaisessa vaiheessa: toivottavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajamäärää pystytään lähivuosina lisäämään ja tavoitteena on sitä kautta tukea lasten kehitystä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen on edelleen keskeisenä teemana vuoden 2021 toiminnassa. Työhyvinvoinnin eteen on vuosien aikana tehty erilaisia toimia, kuitenkin työhyvinvointi lähtee työyksiköjen omasta työskentelystä ja jokaisen työntekijän omasta panostuksesta työhyvinvoinnin ja samalla oman hyvinvoinnin eteen. Varhaiskasvatuksessa keskustellaan ja tiedostetaan niistä toimista, joilla työhyvinvointia voidaan vahvistaa ja jotka ovat toteutettavissa jokaisessa työyksikössä.

Osallistuva ja oppiva kouluikäinen

Vihdin kunnan koulurakennuksista suurin osa on rakennettu 2000 –luvulla, joten opiskelu tapahtuu kunnassamme pääosin uusissa ja nykyisen opetussuunnitelman vaatimukset täyttävissä koulukiinteistöissä. Lukuvuoden 2019 -2020 alussa otettiin käyttöön VIHKO, joka on kirkonkylälle valmistunut uusi tila sisältäen Vihdin yhteiskoulun luokat ja Pappilanpellon koulun vuosiluokat 4-6 sekä nuorisotilan ja kirjaston.

Tulevien vuosien aikana kouluverkon toimivuutta on tarkasteltava. Oppilaaksiottoalueisiin on tehtävä tarvittavat muutokset, kun Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskushankkeen aikataulu varmistuu. Nummelan ja Kuoppa-Nummen kouluissa on lähivuosien aikana erillisjärjestelyjä opetustilojen suhteen. Kun Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus valmistuu, osa Nummelan ja Kuoppa-Nummen koulun oppilaista siirtyy Etelä-Nummelan koulun oppilaiksi. Ruotsinkielinen päiväkotikoulu ja koulu tulevat sijoittumaan rakennettavaan Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskukseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti huoltaja ja oppilas osallistuvat aktiivisesti arjen toiminnan ja toimintaympäristön suunnitteluun: oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia yhteisön jäsenenä seurataan ja tuetaan yhteisöllisenä oppilashuoltona, jota suunnittelee ja toteuttaa oppilaat, huoltajat ja koulun henkilökunta yhdessä.

Vihdin kunnassa on kehitetty ns. OpePoppanen-malli, jossa luokanopettaja ja koulukuraattori yhdessä tukevat oppilaan koulukäyntiä sekä vahvistavat perheen valmiuksia olla mukana lapsen koulunkäynnissä. Tätä mallia kehitetään ja sovelletaan eri kouluissa. Perusopetuksessa tarkastellaan eri toimenpiteitä, joilla hallitaan erityisen tuen päätösten tarvetta.

Vihdin kunta on ollut useamman vuoden mukana koulukerho-hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista, ohjattua vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Kerhotoiminnan kautta pyritään tarjoamaan erilaisia harrastusmahdollisuuksia kaikilla kunnan peruskouluilla. Lukuvuonna

2019-2020 jokaisella Vihdin kunnan peruskouluilla toimi koulupäivän jälkeen vähintään yksi maksuton oppilaille suunnattu kerho, joissa oppilaat pääsivät tutustumaan mm. eri liikunta- ja taideaineisiin, kieliin ja kulttuureihin sekä esimerkiksi luonnossa liikkumiseen ja keppihevosharrastukseen. Vihdin kunta on hakenut opetushallitukselta lukuvuodeksi 2020-2021 avustusta koulukerhotoiminnan järjestämiseen. Opetuksen tulosalueen talousarvioon varataan riittävä määräraha koulukerho-hankkeen omavastuuosuuden kattamiseksi.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen, kolmas sektori sekä nuorisopalvelut järjestävät teemallisia ja kohdennettuja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. koulunuorisio-ohjaaja työskentelee yläkouluilla niin nuorten vapaa-aikana kuin myös teemapäivissä ja –tapahtumissa. Elämänhallintaan ja päihteisiin ennaltaehkäisevästi liittyviin Haltuun –oppitunteihin osallistuvat kaikki 6 –luokkalaiset.

Vihdin kunnankirjasto järjestää sekä hankerahoituksella omana toimintanaan että yhteistyössä kumppaneiden kanssa lapsille harrastustoimintaa koulun jälkeen. Hankerahoituksella järjestetään erilaisia temaattisia, määräkestoisia työpajaryhmiä, jotka ovat keskittyneet sanataiteeseen, ilmaisutaitoon ja koodaamiseen. Yhteistyössä MLL:n kanssa pääkirjastolla järjestetään kaikille avointa Kirjastoklubia, johon voi tulla pelaamaan, lukemaan, tekemään läksyjä ja olemaan MLL:n vapaaehtoisten kanssa.

Myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma korostaa nuoren asemaa ja roolia merkityksellisenä ja aktiivisena toimijana. Nuoren perhe on hänen tärkein tukiverkkonsa, jota täydentävät koulu tai oppilaitos, opiskeluhoitopalvelut sekä muut tukitoimet.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää nuorille suunnattua, kattavasti saavutettavaa ja nuoria osallistavaa toimintaa erilaisissa toimintaympäristössä. Nuorisopalvelujen työmuotoja ovat esimerkiksi avoimet nuortenillat nuorisotiloilla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyö sekä jalkautuva Pop Up –nuorisotyö. Lisäksi nuorisopalvelut järjestää eri teemoihin liittyviä tapahtumia, toteuttaa harrasteryhmiä sekä kohdennettuja pienryhmiä, järjestää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kaikki kuudesluokkalaiset tavoittavan Haltuun – päihde- ja elämänhallintakokonaisuuden sekä jalkautuu vilkkaina viikonloppuina sekä juhlapäivinä kaduille nuorten keskuuteen yhteistyökumppanien kanssa. Nuorisotilat ovat auki loppuviikkopainotteisesti tarjoten kävijöille turvallisen ja päihteettömän vapaa-ajanviettopaikan.

Kouluilla ja oppilaitoksissa työskentelee tällä hetkellä yksi nuorisio-ohjaaja sekä yksi erityisnuorisotyöntekijä. Vuoden 2020 lopulla haetaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön hankkeelle rahoitusta aluevalvontavirastolta, jonka avulla on tarkoitus vahvistaa kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä sekä tuottaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyön malli.

Ankkuritoiminta aloitettiin vuoden 2020 alussa Vihdin, Lohjan, Karkkilan, Karviaisen sekä Länsi-Uudenmaan poliisin yhteistyönä. Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi ankkuri pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille. Ankkuritiimi aloitti poliisin ja sosiaalityöntekijöiden voimin. Erityisnuorisotyöntekijä liittyi tiimiin kesällä ja syksyn myötä Ankkuritoimintaa päästään kehittämään koko tiimin voimin.

Yhteistyö perusturvan kanssa sekä puuttuminen ajan ilmiöihin

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään kutsutaan tarvittaessa edustus myös järjestöistä ja Kelasta. Ryhmä koontuu säännöllisesti tarkastelemaan lasten ja nuorten palveluiden toteutumista, resursseja ja arvioimaan

niiden oikein kohdistamista. On ensiarvoisen tärkeää, että lapset ja nuoret saavat mahdollisimman nopeasti avun esim. kuraattorin, psykologin tai terapeutin palveluissa. Lasten ja nuorten parissa työskentelevien on hyvä tuntee toistensa tehtäväalueet sekä tehdä yhteistyötä aina, kun tarve siihen ilmenee.

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä pyrkii puuttumaan ajankohtaisiin ilmiöihin sekä tarjoamaan erilaista osaamista esiin tuleviin asioihin. V. 2019 puhutti erityisesti päihteiden käytön ympärille liittyvät moninaiset ilmiöt, jotka koskettavat suoraan tai välillisesti lapsia, nuoria ja huoltajia.

Lasten ja nuorten parissa työskenteleviä koulutetaan käyttämään erilaisia toimintamalleja, joiden avulla voidaan tunnistaa lasten ja nuorten ongelmat entistä aikaisemmin sekä ohjata riittävän aikaisin erikoissairaanhoidon piiriin. Lisäksi perustasolla pyritään ottamaan systemaattisemmin käyttöön menetelmiä, joiden kautta syntyviin pulmiin pystytään vastaamaan jo perustason palveluissa. Käytössä olevina menetelminä ovat IPC, Varhais OPS sekä Cool Kids. IPC- menetelmä on lyhytterapeuttinen menetelmä lievien ja keskivaikeiden masennusoireiden hoitoon, Tarkoitus on vähentää erikoissairaanhoidon lähettämistä ja hoitaa perustasolla nuorten masennusoireita. Cool Kids on kehitetty ahdistusoireiden hoitoon ja Varhais OPSin avulla hoidetaan lyhytterapeuttisesti mielenterveysongelmia.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Kansalliset lakimuutokset: (oppivelvollisuuden laajeneminen, tuen portaat varhaiskasvatukseen, lukiolaki)	Huolellinen lakien esivalmistelu kuntatasolla, resurssien riittävyys.	Lakisääteisten palveluiden järjestäminen
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

TAULUKKO 14. Merkittävimmät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

5.4.1 Opetuksen tulosalue

Opetuksen tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 463 926	1 743 676	1 820 000	1 657 284	1 657 284	95,0 %	1 683 457	1 710 206
Toimintakulut	-36 828 562	-36 202 042	-36 477 104	-36 280 167	-36 399 330	100,5 %	-35 826 939	-36 340 028
Toimintakate	-35 364 636	-34 458 366	-34 657 104	-34 622 883	-34 742 046	100,8 %	-34 143 482	-34 629 822
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-12 553 794	-12 281 491	-12 152 198	-12 822 132	-12 822 132	104,4 %	-12 822 132	-12 822 132

Palvelutarve 2021-2023

Lasten määrän väheneminen Vihdissä ei vielä näy perusopetusikäisten lasten määrässä. Lukuvuonna 2015-2016 koulunsa aloitti 400 lasta ja perusopetuksen piirissä oli 20.9.2015 3517 lasta. Lukuvuonna 2020-2021 koulunsa aloitti 396 lasta ja perusopetuksen piirissä oli elokuussa 2020 3688 lasta, varsinainen tilastointipäivä on 20.9.2020. Varhaiskasvatuksessa nähtävillä oleva lasten määrän väheneminen tulee näkymään opetuksen osalta seuraavan viiden vuoden aikana, jonka seurauksena opetusryhmiä voidaan vähentää asteittain.

Vihta 2- ohjelmassa esitetään koulukuljetuksiin muutoksia siten, että toissijaisessa koulussa opiskelevat oppilaat eivät saa koulumatkaetua.

Perusopetuksessa yleisopetuksen opetusryhmien kokoa esitetään kasvatettavaksi 24 oppilaaseen. Tämä tarkoittaa määräaikaisten opettajan virkojen vähenemistä n. 13 opettajalla ja on osa Vihta 2- ohjelmaa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu oppivelvollisuusiän nostaminen 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoituksena on varmistaa, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2021. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta. Hallitus on luvannut kattaa laajentamisesta aiheutuvat kustannukset, mutta esim. Kuntaliiton laskelmien mukaan hallituksen laskelmat laajentamisen kustannuksista ovat alimitoitettuja. Mikäli uudistus toteutuu, vaarana on, että osa sen kustannuksista tulee kunnan maksettavaksi.

Opetuspalvelut on hakenut ja saanut vuosittain koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa- valtion erityisavustusta. Lukuvuonna 2020-2021 on lisäksi käytössä COVID-19 hankerahaa paikkamaan koronaviruksen aiheuttamia haasteita niin perusopetuksessa kuin lukio-opetuksessakin. Näihin hankkeisiin on opetuksen osalta yhteensä käytössä n. 770 000 euroa. Hankerahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta yhtä suurina kululuina henkilöstömenossa. Lisäksi opetuspalveluissa on syksyllä 2020 vielä käytössä #Uttakoulua- ja A1-kielen varhentamisen hankerahaa, joiden avulla järjestetään opettajille koulutusta ja kustannetaan koulutuksista aiheutuvia sijaiskuluja.

Erityisopetuksen kehittämisen linjaus seuraaville vuosille tehdään syksyn 2020 aikana. Sen keskeiset kohdat ovat tuen portaiden kriteerien selkiyttäminen perusopetuslain näkökulmasta ja erityisopetuksen rakenteiden tarkastelu kuntakohtaisesti ja alueellisesti oppilaiden yhdenvertaisuuden ja oikea-aikaisen ja –muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi. Sijoitettujen lasten koulupolkua pyritään vakioimaan yhteistyössä lastensuojelulaitosten kanssa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä 2020 kehitetyn mallin mukaisesti. Oppilaiden seulonta- ja yksilötestauksessa siirrytään tukivastemalliin ja kunnassa käytettävä testikalenteri uudistetaan ja testistöä nykyaikaistetaan. Avainasemassa on varmistaa pätevän ja pysyvän erityisopetuksen henkilöstön saaminen kuntaan riittävän hyvillä työskentelyolosuhteilla ja tuella. Erityisopetuksen henkilöstön konsultointi, kollegiaalinen tukeminen sekä yhteisöllisyyden kehittäminen ovat tärkeä väylä yhteisten toimintamallien juurruttamiseen ja osaamisen jakamiseen. Yhteisöllisyys on myös työssä jaksamisen perusta. Oppilashuollollisen yhteistyön rajapintoja tarkastellaan koulun toimintaympäristön näkökulmasta yhteistyötä ti-

vistäen. Syksyllä 2019 käynnistetty tukiopinto-ohjauksen työparimalli, jossa 8. – 9. pienluokkien erityisopettajat, opinto-ohjaajat ja kuraattorit yhdessä 2. asteen henkilöstön ja nuorisopalveluiden kanssa työskentelevät entistä tiiviimmin oppilaiden ja huoltajien kanssa jatkuu.

Lukion opiskelijamääräksi on vakioitunut noin 550 opiskelijaa. Lukion ensimmäiselle vuosikurssille otetaan 180 opiskelijaa, sisäänpääsykeskiarvo lukuvuodeksi 2021-2022 on 7,4. Lukion kurssimäärä on lukuvuonna 2020-2021 670 kurssia. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-ohjausta ja oppimisen tukea sekä huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat rajattomasti osallistua ylioppilaskokeiden uusintoihin. Esityksestä aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen lisäämisestä, oppimisen tuen järjestämisestä ja ylioppilaskokeiden uusimisen järjestämisestä. Vihdin lukion osalta nämä uudistukset vaativat yhden opinto-ohjaajan vakanssin perustamista vuonna 2021.

Opetuksen käyttötalouteen on varattu määrärahat opetuksen järjestämisen kannalta oleellisten (ja tarpeellisten) lisenssien hankintaan. Näitä ovat oppilashallintojärjestelmän (Visma SaaS-palvelu), Edison opetuksen työpöytä ratkaisun, Edustoren, Seppo-ympäristön, Näppistaiturin lisenssit.

Käyttötalouteen on myös varattu Visman pääkäyttäjätuen vuosikustannus. Opetuksen tarvitsema TVT-laitteiden ylläpito ja lähituki palvelu hankitaan Opinsys Oy:ltä.

Opetushallituksen tukeman tutoropettaja-hankkeen valtionrahoitus on päättymässä 31.7.2021. Digitutortointi alkoi Vihdissä vuonna 2014. Hankkeessa on työskennellyt viisi tutoropettajaa, joiden tehtävänä on ollut opettaa, ohjata ja tukea Vihdin kunnan opettajia TVT-laitteiden, ohjelmistojen ja opetussuunnitelmia tukevien oppistilanteiden suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinneissa, sekä tukea opettajia muuttuvassa koulumaailmassa. Hankkeessa on rakennettu opettajien osaamiskartoitusmallia opettajien osaamisen seurantaan ja kouluttamiseen.

Tutoropettajatoiminta oli merkittävältä osalta auttamassa kevään 2020 etäopetuksen onnistumisessa.

Vihti on mukana opetushallituksen rahoittamassa KUUMA-kuntien alueellisessa tutorhankkeessa.

Kevään 2020 koronapandemia toi konkreettisesti esille puutteet koulujen TVT-varustelussa. Kannettavien koneiden määrä ei tällä hetkellä ole riittävä turvaamaan kaikkien oppilaiden tasavertainen opiskelu poikkeusolosuhteissa.

Kouluilla ja päiväkodeilla on mahdollisuus hyödyntää liikuntatuntien ja muuhun liikunnalliseen toimintaan jää- ja palloiluhallia. Jäähalliyhtiö ja kunta ovat uudistaneet sopimustaan ja uuden sopimuksen vaikutukset ovat kuluina mm. opetuksen talousarviossa. Jää- ja palloiluhallin merkitys koulujen liikuntatuntien pitopaikana korostuu erityisesti silloin, kun sääolosuhteiden vuoksi ulkoliikunta on haasteellista. Esi- ja alkuopetuksen oppilaille järjestetään uimaopetus kunnan uimahallissa.

Vihdin kunta on ollut mukana Liikkuva koulu –hankkeessa useita vuosia ja tämän hankkeen myötä peruskoulujen piha-alueiden liikunnallisuutta on voitu kehittää samoin kuin koulujen sisäliikuntavarusteita sekä muuta liikumista ja toiminnallisuutta on voitu lisätä. Valtionavustus Liikkuva koulu- hankkeessa päättyi vuoden 2019 loppuun. Liikkuva koulu toiminta jatkuu Vihdin peruskouluilla kunnan omana toimintana kouluilla toimivien vastuupettajien organisoimana. Kouluilla kiertävät liikunnanohjaajat muodostuivat hankkeen aikana tärkeäksi osaksi oppilaiden koulupäivänaikaisen liikumisen lisäämistä. Liikunnanohjaajista on lisäksi ollut hyötyä ryhmässä toimimisen sekä sosiaalisten taitojen opettelussa ja ryhmien me-hengen vahvistamisessa. Sekä oppilaat että opettajat ovat kokeneet, että toiminnalla on positiivisia vaikutuksia oppilaiden koulunkäyntiin. Oppilaille suunnatun kyselyn mukaan alakoululaisista 86% oli sitä mieltä, että liikunnanohjaajan toiminnalla on ollut positiivinen (42%) tai vähän positiivinen (44%) vaikutus vastaajan koulunkäyntiin. Yläkoululaisista puolestaan 76% oli sitä mieltä, että liikunnanohjaajan toiminnalla on ollut positiivinen (27%) tai vähän positiivinen (49%) vaikutus vastaajan koulunkäyntiin. Valtionavustuksen loputtua ja Vihti-ohjelman

myötä toiminta on laitettu tauolle. Toimintaa on tarkoitus käynnistää uudelleen, jos vuoden 2020 valtionavustuksista saadaan sille osittaista rahoitusta. Avustuksen mahdollinen omavastuuosuus tulee kattaa kunnan budjetista.

Vihdin kunnan ja Luksian yhteiseen Liikkuva opiskelu -hankkeeseen on saatu lukuvuodeksi 2020-2021 6 400 euroa valtionavustusta. Hankkeen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia ja tuoda lisää liikettä toisen asteen opiskelupäiviin luomalla liikunnallista toimintakulttuuria tukevia rakenteita oppilaitoksissa sekä yhteistyökumppaneiden suuntaan. Hankkeessa pyritään löytämään tapoja, joilla myös vähän liikkuvat opiskelijat saadaan mukaan liikkumaan. Kunnan talousarvioon on varattu 5 400 euroa Liikkuva opiskelu -hankkeen kunnan omavastuuosuuden kattamiseksi.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunnassa on kahdeksan vuosiluokkien 1-6 koulua, kaksi vuosiluokkien 7-9 koulua, kaksi yhtenäiskoulua, yksi ruotsinkielinen vuosiluokkien 1-6 koulu ja yksi lukio. Opetushenkilöstöä on noin 300 opettajaa, 8 virkarehtoria sekä noin 90 kouluohjaajaa.

Kunnan kouluverkosta päättää kunnanvaltuusto. Lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä tarkoittaa sitä, että lapsi ja nuori opiskelee pääsääntöisesti oman oppilaaksiottoalueensa koulussa. Poikkeuksena on maahanmuuttajien ja kehitysvammaisten lasten opetus, jotka järjestetään Nummelan ja Kuoppanummen kouluissa. Erityisen tuen oppilaiden osalta tarkastellaan oppilas-kohtaisesti sopivinta luokkamuotoa ja koulua yhdessä huoltajien kanssa.

Vihdin lukiossa opiskelee noin 550 opiskelijaa. Lukion sisäänpääsykeskiarvo on 7,4. Lukion henkilökuntaan kuuluu noin 30 opettajaa, kaksi opinto-ohjaajaa, rehtori, apulaisrehtori sekä koulusihteeri. Opiskeluhollossa toimii psykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja.

Perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärien tilastointipäivä on 20.9.2020.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Perusopetuksen opetusresurssi on lukuvuonna 2020-2021 noin 6570 tuntia, joka on 80 tuntia vähemmän kuin lukuvuonna 2019-2020. Talousarviovuoden 2021 sekä taloussuunnitelmavuosien 2022 ja 2023 suunnittelussa on otettu huomioon sekä Vihta 1:n että Vihta 2:n tasapainotustoimenpiteet opetuksen osalta. Lisäksi opetusjärjestelyjä suunniteltaessa on tarkasteltava oppilasmäärien kehitystä alueittain ja ikäkausittain. Vihta 1-ohjelma vaikuttaa lukuvuoden 2021-2022 tuntikehykseen alentavasti n. 225 tuntia verrattuna lukuvuoteen 2020-2021. Mikäli myös Vihta 2-ohjelman tasapainotustoimenpiteet toteutuvat suunnitellusti, on lukuvuoden 2021-2022 tuntikehys perusopetuksessa n. 530 tuntia pienempi kuin lukuvuonna 2020-2021. Kullekin kalenterivuodelle suunnitellut säästöt pystytään aloittamaan ja ajoittamaan opetuksen osalta lukuvuoden alkaessa eli vasta 1.8. alkaen.

Vihdin lukio on toisen asteen oppilaitos, johon haetaan yhteishaussa. Lautakunta on päättänyt lukion johtoryhmää kuultuaan asettaa Vihdin lukion lukuvuoden 2020-2021 sisäänpääsykeskiarvoksi 7,4.

Lukion ensisijainen tehtävä on taata opiskelijoille hyvät jatko-opintovalmiudet. Korkeakoulujen opiskelijavainnats uudistuivat keväällä 2020 alkaen siten, että jatkossa opiskelijat valitaan yliopistoihin ja korkeakouluihin pitkälti suoraan ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen perusteella, mikä lisää entisestään opiskelijoiden painetta hyviin suorituksiin. Jotta Vihdin lukiosta valmistuvilla opiskelijoilla olisi parhaat mahdolliset lähtökohdat valmistua hyvin arvosanoin ja päästä jatko-opintoihin, oppiaineiden ryhmäkokojen tulee olla oppimista edistävällä tasolla, mikä tarkoittaa resurssin lisäämistä pysyvästi 650 kurssista 670 kurssiin.

Lisäksi lukiossa on meneillään opetussuunnitelman uudistustyö, joka edellyttää opettajilta uudenlaisen rakenteellisen ja sisällöllisen kokonaisuuden kehittämistä, sisäistämistä ja käyttöönottoa työn ohessa. Lukiossa

valmistellaan ja suunnitellaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ilmailualan kurssien järjestämistä lukuvuonna 2021-2022.

Ylioppilastutkinto uudistuu ja kevästä 2022 alkaen (koskee lukionsa 2019 syksyllä aloittaneita opiskelijoita) kaikki ylioppilaat tulevat kirjoittamaan vähintään viisi ainetta nykyisen neljän pakollisen kokeen sijaan. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijoiden on valittava useammasta aineesta pakollisten kurssien lisäksi sekä syventäviä että soveltavia kursseja, jotta menestyisi ylioppilaskirjoituksissa.

Tunnusluvut	TP 2019/20.9.2019	TA 2021/20.9.2020	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 690	3 677	3 624	53
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 443	2 434	2 381	53
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 238	1 240	1 240	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	9	3	3	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	198	231	231	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	643	643	632	11
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	561	561	558	3
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	35	35	35	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	6	6	6	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	40	40	40	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	11	11	11	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	15	15	15	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	14	14	14	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	2	2	2	
		0		
Vahvistettu tuntikehys	6 650	6 570		
Käytetty tuntikehys	6 650	6 570		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2018-2019 (%)	27 %	27 %	985	14
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,5 %	1,4 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori)	770,0	758,0		
Kouluohjaajia	89	93		
Oppilasta/kouluohjaaja	41,46	39,54		
Kuljetusoppilaiden määrä	1 028	1 028	1 004	24
Kuljetusoppilaiden määrä %	28 %	28 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	1,9 %	2,3 %		
Lukion oppilasmäärä	556	559	559	

TAULUKKO 15. Opetuksen tunnuslukuja, osa 1

Tunnusluvut	LV 2017-2018	LV 2018-2019	LV 2019-2020	LV 2020-2021					
Opetustuntien määrä	6 273	6 541	6 650	6 570					
Lukion kurssimäärät	650	650	670	670					
Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP2019	MTA2020 20.9.2019	TA2021 20.9.2020	Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2020	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2020	Ennuste 2022	Ennuste 2023
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 647	3 694	3 690	3 690	3 677	3 624	53	3 578	3 454
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 473	2 505	2 443	2 443	2 434	2 381	53		
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 153	1 182	1 238	1 238	1 240	1 240			
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	21	7	9	9	3	3			
Lukion oppilasmäärä	552	537	556	556	559				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht. (vuoden ka.)	1313	1258	1242	1261	1204				

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP2019	MTA2020	TA 2021/LTK	TA 2021		
<u>Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)</u>								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 456	15 784	16 308	16 204	16 683	16 760		
Perusopetus	8 297	8 361	8 613	8 330	8 436	8 465	8 518	8 951
Lukiokoulutus	6 702	6 347	6 446	6 690	6 446	6 467		
<u>Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)</u>								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 265	11 507	11 861	11 846	11 932	12 008		
Perusopetus	5 308	5 174	5 571	5 378	5 333	5 362	5 329	5 647
Lukiokoulutus	3 794	3 851	4 055	4 195	3 922	3 944		
<u>Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+ sisäiset erät)</u>								
Perusopetus	4 899	4 837	4 825	4 646	4 721	4 738		
<u>Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)</u>								
Perusopetus	3 134	2 993	3 121	2 999	2 984	3 001		
<u>Henkilöstömenot €/opetustunti</u>								
Perusopetus	2 678	2 628	2 770	2 668	2 633	2 649		
<u>Henkilöstömenot €/oppilas</u>								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	9 962	9 909	10 553	10 295	10 633	10 710		
Perusopetus	4 535	4 543	4 945	4 783	4 704	4 733		
Lukiokoulutus	3 664	3 777	3 850	4 066	3 866	3 887		
<u>Kotikuntakorvaukset</u>								
Kotikuntakorvaustulot oppilasmäärä	569 664 68	686 552 82	589 272 75	858 124 102	855 582 102	855 582 102		
Kotikuntakorvausmenot oppilasmäärä	-916 092 121	-743 853 92	-703 980 88	-736 931 93	-741 546 94	-741 546 94		
Netto oppilasmäärä	-346 428 -53	-57 301 -10	-114 708 -13	121 193 9	114 036 8	114 036 8		

Huom! Talousarviovuotta 2021 lukuunottamatta
opetustuntien osalta käytetty painotettua keskiarvoa

Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta
tulevat erät

TAULUKKO 16. Opetuksen tunnuslukuja, osa 2

5.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	2 129 214	2 091 598	1 802 876	2 273 700	2 273 700	108,7 %	2 319 750	2 366 814
Toimintakulut	-22 383 660	-22 525 314	-21 829 861	-22 360 138	-22 452 256	99,7 %	-22 452 616	-22 824 333
Toimintakate	-20 254 447	-20 433 716	-20 026 985	-20 086 438	-20 178 556	98,8 %	-20 132 866	-20 457 519
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-5 522 838	-5 495 792	-5 399 791	-5 720 843	-5 720 843	104,1 %	-5 720 843	-5 720 843

Palvelutarve 2021-2023

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on Vihdissä vähentynyt tilastojen mukaan vuodesta 2015 alkaen, jonka seurauksena varhaiskasvatuksen toimintaa on sopeutettu vuosittain vähentämällä lapsiryhmien ja kasvattajien määrää. Vuosi 2019 on ollut poikkeus tähän, sillä keväällä jouduttiin perustamaan neljä tilapäistä lapsiryhmää lisää, joista toukokuun loppuun 2020 jatkoi kolme. Tämä on seurausta varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noususta pitkällä aikavälillä. Kuitenkin syksyllä 2020 jälleen lapsiryhmiä vähennettiin näiden tilapäisten ryhmien lisäksi yhden ryhmän verran sekä Metsäpolusta että Otalammelta. Sama suuntaus näkyy varhaiskasvatuksessa todennäköisesti vielä ainakin kaksi seuraavaa vuotta eli syksyt 2021-2022. Tämän jälkeen lasten määrän lasku hieman tasaantuu, kun kouluun lähtijöiden määrä jää alle 300 lapsen ja syntyneiden määrä on noin 250 lasta. Tämän vuoksi Vihta 1 toimenpiteenä voidaan henkilöstösäästöt toteuttaa suunnitelman mukaisesti vuosina 2021-2022.

Todennäköisesti vuoden 2021 syksyllä jää yksittäisiä lapsiryhmiä jossain yksikössä täyttämättä, koska syksyllä 2021 kouluun lähtevien ikäluokka on noin 340 lasta ja vuonna 2020 syntyvien määrä jää huomattavasti pienemmäksi. Nämä vähennykset on huomioitu vuoden 2021 talousarviossa. Lasten määrän vähentyessä myös varhaiskasvatuksen tulot pienenevät samassa suhteessa. Vihta 2 -ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksesta ollaan purkamassa ylimääräisiä hyvityksiä asiakasmaksuista, joita Vihdissä on asiakkaat saaneet kesä-elokuulta ja muilta koulujen loma-ajoilta. Hyvitysten poistaminen kattaa osan lasten määrän vähenemisen myötä vähenevistä maksutuotoista vuonna 2021. Hallituksen budjettiehdotuksessa on esitys varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta 1.8.2021 alkaen. Tarkoituksena on nostaa nollamaksuluokan tuloarajaa ja tämän myötä myös varhaiskasvatusmaksut alenevat porrastetusti kaikissa maksuluokissa. Tätä ei ole vielä otettu huomioon varhaiskasvatuksen talousarviossa vuodelle 2021, koska esitys vaatii päivityksen asiakasmaksulakiin.

Vuosittain on ollut haettavissa valtion erityisavustukset: koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksen vastaava hanke, joita Vihdissäkin on haettu. Hankkeiden kautta on palkattua neljänsä kasvattajia kaikkein haastavimpiin lapsiryhmiin. Omavastuuosuus näissä hankkeissa on 20 prosenttia, joka on katettu omasta talousarviosta. Lisäksi haettavissa oli COVID-19 hankerahaa paikkamaan koronaviruksen aiheuttamia haasteita lasten varhaiskasvatusarjessa. Tässä omavastuuosuus on 5 % kokonaismenoista. Hankerahaa vuosille 2020-2021 saatiin esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen yhteensä noin 300 000 euroa. Hankerahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta samalla ne myös nostavat varhaiskasvatuksen henkilöstömenoja saman osuuden.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstömitoitusta tulee noudattaa myös henkilöstön sairaus- ja vuosilomien sekä muiden ennakoitavissa olevien poissaolojen, kuten koulutuksen aikana. Kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee vuonna 2021 noin 250 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä lasten parissa, avustavissa tehtävissä työskentelee noin 45 työntekijää ja alueellisia erityisopettajien paikkoja on kahdeksan, joista yksi paikka on vielä täyttämättä. Päiväkodin johtajia on 11. Perhepäivähoitajien määrä on laskenut ja kunnallisia hoitajia on kuusi. Varhaiskasvatuksen hallinnon käytössä on 3,5 henkilötyövuotta.

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2017	Lasten määrä 31.5.2018	Lasten määrä 31.5.2019	Lasten määrä 31.5.2020
<i>Kunnallinen päiväkotihoido</i>	1361	1280	1296	1230
<i>Kunnallinen perhepäivähoito</i>	81	66	45	24
<i>Palvelusetelin piirissä</i>	202	220	229	213
<i>Yksityisen hoidon tuella</i>	79	44	26	21

TAULUKKO 17. Lasten määrä 2017-2020

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoidon on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, vuorohoidon määrä näyttää tasaantuneen noin sadan tarvitsijan tasolle kuukausittain. Avoin päiväkotitoiminta on keskitetty Annantien perhetupaan.

Yksityisessä päiväkotihoidossa tukimuotona on palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidosta myönnettävän palvelusetelin maksimiarvo on 830 € ja alle 3-vuotiaan vastaava on 1162 €. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat perheen koko ja tulot. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin menettelytapaohjeeksi on laadittu sääntökirja. Vihdin kunnan alueella yksityisiä päiväkoteja on viisi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan hoitajan kotona tapahtuvaan perhepäivähoitoon sekä lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon. Yksityisen hoidon tuki sisältää hoitorahan ja tulosisidonnaisen hoitolisän. Lisäksi perhe voi hakea yksityisen hoidon tuen kuntalisää, jonka maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen päivähoidon viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Kotihoidon tukeen on perheellä oikeus, jos alle 3-vuotiaasta lasta hoidetaan kotona, alle 3-vuotiaan kotona hoidettavan lapsen muista alle kouluikäisistä sisaruksista voidaan myös maksaa kotihoidon tukea. Kotihoidon tuen hoitorahan lisäksi perhe voi saada tulosisidonnaista hoitolisää.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen joustavasti vihtiäisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteena on mahdollistaa lapselle hyvä ja huoleton arki huomioiden hänen ainutkertaisuutensa. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen pedagogisina tavoitteina toimintakausille 2018-2021 ovat leikin pedagoginen merkitys lapsen kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle sekä kasvattajan toiminnalle ja toimintaympäristön muutokselle. Lisäksi pedagogisena tavoitteena on lapsen osallisuuden ja liikunnan lisääminen. Henkilöstön koulutus tullaan keskittämään näiden painopistealueiden ympärille. Varhaiskasvatukselle on tärkeää, että sitä kehitetään yhdessä määriteltujen painopisteiden mukaisesti.

Yhteistyötä Karviaisen kanssa jatketaan mm. perhesosiaalityön jalkautumisen tehostamisella varhaiskasvatuksen pariin. Tätä työmuotoa pilotoitiin keväällä 2020, mutta valitettavasti se jouduttiin keskeyttämään poikkeusolojen vuoksi.

Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat lisääntyneet vuosien 2017–2019 aikana ja tähän on haettu apua mm. seitsemän varahenkilön lisäämisestä elokuusta 2019. Näin saatiin paremmin varmistettua toimintakulttuurin tuntevien sijaisten saatavuus. Varahenkilöiden määrän säilyttäminen tällä tasolla on lasten turvallisuuden takaamiseksi välttämätöntä. Lisäksi varhaiskasvatuksen henkilökunnalle on saatu kaksi kiila-kuntoutusta ja näiden vaikutuksia seurataan. Työhyvinvoinnin eteen on jatkossakin tehtävä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa sekä tulosityksikkö että yksikkö tasolla.

Varhaiskasvatuksessa on strategian mukaisesti sähköistetty palveluja jo vuosien ajan. Asiakkaat ovat voineet jo pitkään hakea varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkoja sekä palveluseteliä sähköisesti, nyt myös sijoitus- ja maksupäätökset lähtevät asiakkaille sähköisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen eli huoltajat ilmoittavat lasten hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta. Syksyllä 2020 otettiin käyttöön sähköinen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Lasten määrän kehittymistä seurataan jatkuvasti, jonka seurauksena myös varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelua tehdään tarpeen mukaan. Täyttöaste pyritään pitämään korkeana ja henkilöstöresurssia käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

5.4.3 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalue

Lasten ja nuorten hyvinvointi	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	124 305	152 013	131 183	134 263	134 263	88,3 %	134 879	135 508
Toimintakulut	-1 526 788	-1 773 984	-1 808 184	-1 804 782	-1 811 264	102,1 %	-1 840 163	-1 877 352
Toimintakate	-1 402 483	-1 621 971	-1 677 001	-1 670 519	-1 677 001	103,4 %	-1 705 284	-1 741 844
siitä sisäiset								
Toimintatuotot	302	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-128 164	-162 943	-162 943	-136 528	-136 528	83,8 %	-136 528	-136 528

NUORISOPALVELUT

Palvelutarve 2021-2023

Nuorisotyö ja –politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja –toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisotyötä tehdään, jotta nuorten hyvinvointi sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset lisääntyisivät. Pahoinvoinnista puolestaan kertovat lastensuojelun tilastot tai esimerkiksi kouluterveyskyselyn tulokset. Alaikäisten päihteiden käyttö ja suhtautuminen päihteisiin ovat herättäneet huolta ja poikineet paljon keskustelua. Vihtiläisistä ammattikoululaisista 32,7% kertoo kokeilleensa laittomia huumeita ainakin kerran. Vuonna 2017 vastaava luku oli 17,3%, joten huumeita kokeilleiden määrä on lähes kaksinkertaistunut. Yläkoulun 8. ja 9. –luokkalaisten kohdalla vastaava luku on 13,3%. Molemmat luvut ovat Kuuma –kuntien vertailuissa kaikista korkeimmat.

Mielenterveyteen liittyvät haasteet näyttäytyvät yhä nuoremmilla ja yhä laaja-alaisemmin; kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9. –luokkalaisista oppilaista noin 38% on ollut mielialastaan huolissaan kuluneen 12 kuukauden aikana. Luku on Kuuma –kuntien korkein. Samoin itsensä yksinäiseksi tuntee samasta kohderyhmästä 13,9%, mikä on myöskin korkein prosenttiosuus Kuuma –kuntien vertailussa.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa Vihtiläisille nuorille. Toiminnan tulisi olla hyvin saavutettavaa ja mahdollisimman matalakynnyksistä. Vihdin suuri maantieteellinen koko pienine taajamineen ja haja-asutusalueineen haastaa miettimään uudenlaisia ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Palvelujen tuottaminen yhteistyössä nuorisotyötä tekevien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa mahdollistaakin monipuolisempien ja laadukkaampien palvelujen ulottamisen myös Nummelan ja Vihdin kirkonkylän ulkopuolelle.

Kevät 2020 koetteli raskaasti osaa koululaisista ja opiskelijoista osoittaen, että kouluissa ja oppilaitoksissa tarvitaan monialaisesti toteutettua monipuolista koululaisten ja opiskelijoiden hyvinvointia ja voimavaroja kasvattavaa ja tukevaa toimintaa. Edellytykset opiskelemiselle poikkeusolosuhteissa laskevat nopeasti, mikäli tukitoimia ei kohdenneta oikein. Erityisnuorisotyön kentällä toimiva etsivä nuorisotyö ohjaa opintojen, työelämän tai palvelujen ulkopuolelle jääneitä nuoria eteenpäin tukien ja nuorilähtöisesti. Etsivän nuorisotyön asiakkuuteen päätyy Vihdissä vuosittain 150–200 nuorta, joka jo itsessään osoittaa palvelun tarpeellisuuden. Vuonna 2019 etsivällä nuorisotyöllä oli 204 asiakasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön sekä erityisnuorisotyöhön. Lisäksi nuorisopalveluissa työskentelee nuorisokoordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu mm. kesäsetelit, loma-ajan toiminnot, nuorisovaltuusto sekä kehittäminen. Nuorisopalveluita johtaa nuorisopäällikkö.

Avoin nuorisotyö sisältää nuorisotilatyön, koulunuorisotyön, harrasteryhmät, kohdennetut pienryhmät, jalautumisen, pop up –nuorisotyön sekä tapahtumien järjestämisen. Keskiössä palvelujen järjestämisessä on ollut palveluiden saavutettavuuden parantaminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen, toiminnan toteuttaminen laajasti erilaisissa ympäristöissä sekä yhteistyön vahvistaminen. Palvelut on järjestetty siten, että ohjaajaresurssit ovat riittäneet kohdennettujen pienryhmien vetämiseen, nuorisotilojen auki pitämiseen

3 – 4 iltana viikossa, pop up –nuorisotoiminnan viemiseen taajamiin ja haja-asutusalueille, koulunuorisotyön toteuttamiseen kaikilla yläkouluilla sekä loma-ajan toimintojen toteuttamiseen.

Erityisnuorisotyön puolella keskiössä on etsivä nuorisotyö sekä oppilaitosnuorisotyö. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on opintojen, työelämän tai tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolella olevien nuorten tukeminen ja ohjaaminen eteenpäin. Nuoria pyritään pääasiassa yksilötyön avulla ohjaamaan tarvitsemiensa palvelujen, opintojen tai työelämän piiriin. Työmuotoina on myös erilaiset pienryhmät, teemapäivät ja tapahtumat. Oppilaitosnuorisotyön tarkoituksena on auttaa ja tukea keskeyttämisvaarassa olevia opiskelijoita ennaltaehkäisevästi.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihta –talouden tasapainotusohjelman vaikutukset Nuorisopalveluihin keskittyivät tilavuokratustannusten alentamiseen. Nummelan nuorisotilatoiminta siirretään nuorisokeskus Klubilta Prisman yhteydessä SSO:lta vuokrattaviin kustannustehokkaampiin ja moderneihin tiloihin. Näin saavutetaan vuonna 2021 7 500 euroa ja vuodesta 2022 alkaen 15 000 euroa vuotuinen kustannussäästö vuokratuluissa nykyisiin kustannuksiin verrattuna.

Nuorisopalvelut jatkavat nykyisen palvelujärjestelmän pohjalta laadukkaiden palvelujen tuottamista. Palvelutarpeesta esille nostetaan seuraavat kärjet:

Saavutettavuus: Pop up –nuorisotyön toteuttamista pienemmissä taajamissa sekä haja-asutusalueilla jatketaan yhteistyössä Vihdin Vanhemmat ry:n, Vihdin seurakunnan nuorisotyön, Yöjalka ry:n sekä muiden kumppanien kanssa. Pop up –nuorisotyöllä parannetaan nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuutta.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö: Nuorisopalvelut hakee syksyllä 2020 aluehallintovirastolta koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön kohdennettua erityisavustusta, jonka avulla pyritään tukemaan, kehittämään ja mallintamaan kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä tullaan erityisesti keskittymään koronapandemiasta eniten kärsineiden ja kärsivien koululaisten ja opiskelijoiden tukemiseen. Toinen keskeinen kärki on peruskoulun ja 2. asteen välisessä nivelvaiheessa olevien nuorten tukeminen.

Mielekäs tekeminen: Nuorisopalvelut järjestää esimerkiksi erilaisia harrasteryhmiä, harrastusmaista toimintaa sekä tapahtumia. Toimintaa järjestetään siten, että nuoret ovat mukana jo ideointivaiheesta alkaen. Näin nuorten kokemus osallisuudesta mahdollistuu, joka puolestaan kasvattaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Mielekkään tekemisen, päihteiden käytön ja mielen hyvinvoinnin välillä on havaittu olevan yhteys, jota on tutkittu etenkin Islannissa (ns. ”Islannin malli”). Harrastustoiminnan voimakas lisääminen vähensi alaikäisten päihteidenkäyttöä ja kasvatti mielen hyvinvointia huomattavasti. Kaikki nuorisopalvelujen järjestämä toiminta on nuorilähtöistä, nuoria osallistavaa ja kasvatuksellista.

Laaja-alainen yhteistyö ja verkostotyö sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoiden kanssa: Monialainen ja laadukas verkostotyö sekä selkeät rakenteet mahdollistavat etenkin etsivän nuorisotyön palveluohjauksen. Avoimen nuorisotyön puolella nuorisopalvelut on tehnyt ja tekee yhteistyötä esimerkiksi Vihdin seurakunnan, Vihdin 4H –yhdistyksen, Yöjalka ry:n, Vihdin Vanhemmat ry:n sekä Salisusien, Kuvataidekoulun, Vihdin Urheiluautoilijat ry:n sekä muiden nuorten parissa työskentelevien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tullaan kehittämään entistä laadukkaimmiksi sekä mukaan haetaan uusia yhteistyökumppaneita.

OPISKELUHUOLTO

Palvelutarve 2021-2023

Opiskeluhuollon tehtävä on hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Opiskelijalla on lakisääteinen oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunta vastaa opiskeluhuollon kuraattoripalveluiden järjestämisestä. Olennaista yksilökohtaisessa kuraattorityössä on oppilaan koulunkäyntiin, kasvuun, kehitykseen ja ihmissuhteisiin liittyvien pulmien varhainen tunnistaminen, tuen tarjoaminen sekä tarvittaviin palveluihin ohjaaminen. Kuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa sekä verkostoissa muiden lasten ja nuorten palveluja tarjoavien kanssa. Opiskeluhuolto tekee tiivistä yhteistyötä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa. Vihdissä työskentelee yksi vastaava kuraattori ja viisi kuraattoria. Suositus on, että oppilaita yhden kuraattorin alueella on noin 800.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Koulu on keskeinen lapsen kehitysyhteisö ja hyvinvoinnin areena. Koulun toimintakulttuurilla voidaan vaikuttaa lasten terveyteen ja hyvinvointiin. Suomessa väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat viime vuosina kasvaneet ja haasteet kasautuneet. Perheen huonolla taloudellisella tilanteella tiedetään olevan vahva yhteys lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin sekä positiivisiin koulukokemuksiin (Kouluterveyskysely 2015; 2017).

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarkoitus on tarjota tukea varhaisessa vaiheessa ennaltaehkäisevällä työotteella sitä tarvitseville ryhmille ja yksilöille. Resurssin tulee mahdollistaa oppilas- ja opiskeluhoitolain mukaisten palvelujen laadukas järjestäminen ja työn painottaminen lain mukaisesti yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön. Opiskeluhoitopalveluihin kuuluvat kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuoltopalvelut sekä koulupsykologipalvelut.

Opiskeluhuollon tulee olla kaikkien oppilaiden käytettävissä Vihdissä. Opiskeluhuollon koordinoitua sekä resurssointia tulee vahvistaa siten, että vihtiläiset koulut ovat yhdenvertaisessa asemassa opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa. Organisaatiouudistuksen yhteydessä vastaava kuraattori siirtyi kuraattoreiden esimieheksi. Vastaavan kuraattorin työaikaa suuntautuu varsinaisen kuraattorityön lisäksi kuraattorityön sisällölliseen sekä organisatoriseen kehittämiseen sekä kuraattoritiimin arjen työn johtamiseen.

Opiskeluhuoltoa tulee jatkossa kehittää huomioimaan eri oppilasryhmien yksilölliset tarpeet. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa oleville on kehitettävä toimintamalleja ja menetelmiä, jotka riittävästi vastaavat heidän tarpeisiinsa. Useat Vihtiin sijoitetut lapset ovat erityisen tuen tarpeessa ja kunnalla tulee olla riittävä ja joustava resurssi tarjota riittävää tukea heille sekä vastata muihin nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Valtakunnallisen sote –valmistelun mukaisesti kaikki edellä mainitut oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset palvelut tulevat siirtymään hyvinvointialueen järjestettäväksi 1/2023 alkaen.

5.5 KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	327 030	281 125	254 425	284 941	289 600	288 300	102,6 %	280 241	282 223
Toimintakulut	-3 968 132	-4 251 976	-4 255 364	-4 058 370	-3 549 411	-3 578 409	84,2 %	-3 573 557	-3 619 453
Toimintakate	-3 641 102	-3 970 851	-4 000 939	-3 773 429	-3 259 811	-3 290 109	82,9 %	-3 293 316	-3 337 230
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	44 913	26 700	26 700	26 700	30 000	30 000	112,4 %	30 000	30 000
Toimintakulut	-1 675 436	-1 902 229	-1 902 229	-1 902 229	-1 214 099	-1 214 099	63,8 %	-1 214 099	-1 214 099

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-10 751	-15 970	-15 479	-13 387	-13 399	83,9 %	-13 688	-13 984
Toimintakate	-10 751	-15 970	-15 479	-13 387	-13 399	83,9 %	-13 688	-13 984
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-474	-300	-300	-250	-250	83,3 %	-250	-250

KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	298 102	282 117	254 425	258 300
Sisäiset tulot	43 708	44 913	26 700	30 000
Ulkoiset toimintakulut	-2 076 674	-2 292 696	-2 349 747	-2 364 310
Sisäiset menot	-1 582 464	-1 675 436	-1 902 229	-1 214 099
Toimintakate	-3 317 328	-3 641 102	-3 970 851	-3 290 109

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -3 290 109 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sekä elinvoimapaalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta vastaa kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja museopalveluista. Hiidenopisto ja Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto kuuluvat kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen.

Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluiden tulosalue on osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua.

Liikuntapalveluiden tulosalue on osa elinvoimapaalveluiden palvelukeskusta. Liikuntapalveluiden tehtävänä on mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen,	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta.
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

TAULUKKO 18. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

5.5.1 Kulttuuripalveluiden tulosalue

Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	81 038	75 425	92 725	92 600	92 600	122,8 %	82 928	83 263
Toimintakulut	-2 887 829	-3 149 301	-3 151 302	-2 852 073	-2 848 042	90,4 %	-2 829 438	-2 861 284
Toimintakate	-2 806 791	-3 073 876	-3 058 577	-2 759 473	-2 755 442	89,6 %	-2 746 510	-2 778 021
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-1 229 192	-1 481 899	-1 481 899	-1 131 436	-1 131 436	76,4 %	-1 131 436	-1 131 436

KIRJASTO

Palvelutarve 2021–2023

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu Lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Mediassa on ollut toistuvasti esillä huoli lukutaidon heikkenemisestä. Paitsi tekninen lukutaito, myös kyky ymmärtää ja soveltaa lukemaansa on välttämätön taito nyky-yhteiskunnassa. Kirjasto on keskeinen toimija kansalaisten lukemisen ja monilukutaidon edistämässä ja tätä kautta myös syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Palveluiden muuttuessa kiihtyvällä tahdilla sähköisiksi kuntalaiset tarvitsevat apua niiden käytössä. Sekä julkisen että yksityisen sektorin toimijat ovat kukin ensisijaisesti itse vastuussa omien palveluidensa käytön opastamisesta, mutta monesti myös kirjasto on digitukea tarvitseville ihmisille luonteva paikka tulla kysymään neuvoja. Suurimmalla osalla kuntalaisista on jokin internetiin kytketty laite, mutta käyttötaidossa ja tietoturva-asioissa on tarvetta opastamiselle.

Vihti -talouden tasapainottamisohjelman yhtenä toimenpiteenä vuodelle 2021 kunnanjohtajan ehdotuksessa on kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen. Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta on kokouksessaan 30.9.2020 päättänyt, että päätöstä kirjastoautotoiminnan lakkauttamisesta ei tehdä, ennen kuin tarvittavat kustannuslaskelmat eri vaihtoehdoista on saatu tehtyä. Kunnanhallitus päätti uudelleen muotoilla kirjastoautotoiminnan lakkauttamista koskevan tehostamistoimen ja poistaa siitä euromääräiset vaikutukset. Kirjastoauto palvelee tällä hetkellä 19 koulua ja päiväkotia, yhtä laitosta ja ympäri Vihtiä kyläkeskuksissa ja haja-asutusalueilla asuvia kuntalaisia. Vuoden 2019 alussa tehdyn aikataulu-uudistuksen myötä kirjastoauton laina- ja kävijäluvut lähtivät selvään kasvuun. Koulujen, päiväkotien ja kauempana pääkirjastosta ja Kirkonkylän kirjastosta asuvien kuntalaisten palvelutarpeet on huomioitava myös tulevaisuudessa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnankirjastolla on kolme toimipistettä: pääkirjasto Nummelassa, Kirkonkylän kirjasto Vihdin kirkonkylällä ja kirjastoauto. Kirjastot ovat talvikaudella auki kuutena päivänä viikossa ja kesällä viitenä päivänä viikossa. Kirkonkylän kirjasto palvelee kuntalaisia omatoimikirjastona asiakaspalveluaikoja laajempina aukioloaikoina omatoimikirjastona. Kirjastoauto liikennöi viitenä päivänä viikossa.

Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön painetun ja äänitetyn aineiston lisäksi myös e-aineistoja, joista suurinta osaa voi käyttää myös kirjastotilojen ulkopuolella omalla kirjastokortilla ja pin-koodilla tunnistautumalla. Kirjaston etäkäytettävien e-aineistojen käyttömäärät kasvoivat keväällä 2020 koronaviruspandemian aiheuttaman poikkeustilanteen ja yleisten kirjastojen kiinniolon aikana selvästi aiemmasta, ja kysyntä on pysynyt aiempaa korkeampana myös kesällä ja alkusyksystä 2020. Aineistomäärärahat eivät kuitenkaan mahdollistaneet täysimääräistä vastaamista kasvaneeseen kysyntään.

Kirjasto edistää lukemista erilaisilla tapahtumilla ja tempauksilla, kirjailijavierailuilla sekä systemaattisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä koulujen ja päiväkotien kanssa. Kaikille perusopetuksen vuosiluokille tarjotaan vuosittain lukemisen edistämiseen tähtäävää tuntia sekä joka toinen vuosi mediakasvatustuntia. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille erilaisia tiloja myös esim. kokousten järjestämiseen.

Kunnankirjaston vakituisen henkilökunnan tämänhetkinen määrä on 16, joista 12 työskentelee pääkirjastossa, 3 kirkonkylän kirjastossa ja 1 kirjastoautossa. Henkilökunnasta 10 on korkeakoulutettuja. Tällä henkilökuntamäärällä kirjasto on erittäin tehokas: asukasluvuun suhteutettuna kirjaston päävastuullisena järjestäjänä toteuttamiin tapahtumiin osallistui vuonna 2019 yli 60% enemmän kuntalaisia kuin Uudellamaalla keskimäärin ja käyttäjäkoulutuksiin, kuten kirjastonkäytön opetukseen ja kirjavinkkauksiin, osallistujia oli lähes nelinkertainen määrä verrattuna siihen, miten osallistujia oli Uudellamaalla keskimäärin. Lisäksi asukasluvuun suhteutettu fyysisen aineiston lainamäärä oli 36% korkeampi kuin Uudellamaalla keskimäärin. Samalla toimintakulut ovat huomattavasti pienemmät ja toiminta n. 32 % taloudellisempaa (henkilöstökulut + kirjastoaineistokulut) / (fyysiset käynnit + kokonaislainaus) kuin Uudellamaalla keskimäärin.

Vihti, Lohja ja Karkkila muodostavat yhdessä Lukki-kirjastokimpan, joka toimii tiiviissä yhteistyössä. Kimpan kesken järjestetään koulutuksia ja kokouksia, joissa tavoitteena on toiminnan kehittäminen ja palveluiden saannin helpottaminen kuntalaisille. Asiakkaat hyötyvät seudullisesta varaus- ja lainauspalvelusta sekä niihin liittyvästä, kuntarajat ylittävästä aineiston liikkumisesta (seutukuljetukset). Kirjastokimppayhteistyö mahdollistaa myös laajemman e-aineistokokoelman tarjoamisen asiakkaiden käyttöön kuin kunnankirjaston omilla resursseilla olisi mahdollista.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnanjohtajan esityksessä Vihdin talouden tasapainotusohjelmaksi (VIHTA-ohjelma) on kolme kirjastoon kohdistuvaa toimenpidettä:

- 1) Kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen (säästö vuodelle 2021 25 000 euroa ja vuodelle 2022 25 000 euroa)
- 2) Kirjaston perimien maksujen maksamisen tehostaminen (arvio lisätulosta vuodelle 2021 10 000 euroa)
- 3) Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen (säästö vuodelle 2022 38 000 euroa)

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta päätti kokouksessaan 30.9.2020 lautakunnan vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2022–2023 taloussuunnitelman osalta, että päätöstä kirjastoauton lakkauttamisesta ei tehdä, ennen kuin tarvittavat kustannuslaskelmat eri vaihtoehtoista on saatu tehtyä. Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan talousarvioon vuodelle 2021 on tämän päätöksen jälkeen palautettu kirjastoautonkuljettajan palkkakustannukset 12 kuukaudelle sekä poltto-aine- ja huoltokustannuksista puolelta vuodelta leikatut rahat niin, että ne kattavat kirjastoauton toiminnan kustannukset koko vuoden 2021 ajan. Kunnanjohtajan toimenpide-ehdotuksen kirjastoautotoiminnan lakkauttamisen kustannusvaikutus eli 25 000 euron säästö ei siis ole mukana lautakunnan talousarvion käyttötalouden luvuissa. Kunnanhallitus päätti muuttaa kirjasto-autotoiminnan lakkauttamista koskevaa muotoilua ja poistaa euromääräiset vaikutukset.

Koulujen, päiväkotien ja kauempana pääkirjastosta ja Vihdin kirkonkylän kirjastosta asuvien kuntalaisten palvelutarpeisiin on vastattava myös jatkossa, jos kirjastoautotoiminta lakkautetaan. Mahdollisia keinoja ovat kirjastoautopalvelun ostaminen naapurikunnilta, kirjakassien toimittaminen kouluille ja päiväkodeille, koulu-kirjastotoiminnan kehittäminen sekä Kirjat kotiin -palvelun laajentaminen. Näiden palveluiden mahdollisen käyttöönoton aiheuttamia kustannuksia ei ole huomioitu kirjaston vuoden 2021 käyttötaloudessa. Kustannusten suuruus riippuu siitä, miten laajana ja millä tavalla kirjastoautopalvelu korvattaisiin. Palveluiden järjestäminen edellyttää lisäksi kirjastohenkilökunnan työtehtävien uudelleen järjestelyä ja vaikuttaa muihin kirjaston kuntalaisille tarjoamiin palveluihin, erityisesti varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyöhön. Kirjastotoimenjohtaja on laatinut erillisen selvityksen vaihtoehtoista oman kirjastoautotoiminnan korvaamiseksi. Näiden vaihtoehtojen kustannusten selvittäminen on vielä kesken ja sitä jatketaan.

Kirjaston perimien maksujen maksamisen tehostaminen on huomioitu kirjaston vuoden 2021 käyttötaloudessa. Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen vaikuttaa vasta vuoden 2022 käyttötalouteen.

Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen edellyttää asiakaspalveluaikojen supistamista sekä Vihdin kirkonkylän kirjastossa että loma- ja muiden sijaistustarpeiden vuoksi Vihdin pääkirjastossa Nummelassa. Lisäksi toimen täyttämättä jättäminen vaikuttaa kunnankirjaston mahdollisuuksiin järjestää nykyisen laajuista koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä ja sekä kehittää muuta hakeutuvaa kirjastotoimintaa.

Kirjaston peruspalveluiden maksuttomuus tarjoaa kaikille tasavertaiset mahdollisuudet käyttää palveluita. Laadukas aineistokokoelma niin fyysisen kirjastoaineiston kuin e-aineistojenkin osalta tarjoaa kuntalaisille pääsyn erilaiseen tietoon ja kulttuurielämyksiin. E-aineistojen käytön lisääntyessä joudutaan aineistomäärärahojen kohdentamista jatkuvasti arvioimaan, jotta kunnankirjaston pystyy vastaamaan mahdollisimman hyvin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vihdin kunnankirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille myös tulevaisuudessa Vihdin kunnan strategian mukaisia mahdollisuuksia aktiiviseen elämään muun muassa tarjoamalla kuntalaisten käyttöön tiloja, joissa he voivat maksutta esitellä omaa taidettaan yleisölle, ja järjestämällä yksin ja yhteistyökumppaneiden kanssa tilaisuuksia, joihin kuntalaiset voivat osallistua yleisönä, aktiivisina toimijoina tai tilaisuuksien järjestäjinä.

Kirkonkylän kirjaston muutettua vanhalta kunnantalolta Vihkoon marraskuussa 2019 kouluikäisten lasten osuus kirjaston asiakaskunnasta on kasvanut. Uusi toimintaympäristö tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden syventää yhteistyötä koulujen kanssa lukuinnostuksen kasvattamisessa ja mediataitojen opettamisessa. Tätä työtä kehitetään edelleen tulevaisuudessa käytettävissä olevien henkilöstöresurssien määrä kuitenkin koko ajan huomioiden.

Kirjastohenkilökunta auttaa asiakkaitaan päivittäin erilaisissa digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Välttämättömien julkisten palveluiden, pankkipalveluiden tai verkko-ostosten opastus ei kuitenkaan ole työtä, jota kirjastohenkilökunta voi tehdä oman toimensa ohessa. Palveluissa, joissa voi olla kyse myös ihmisen toimeentulosta, tarvitaan neuvojaksi henkilö, joka tuntee nämä palvelut kunnolla. Vuoden 2020 aikana viedään loppuun Vihdin pääkirjastossa AVI-hanke ”EMOtila eli elinikäisen mediaoppimisen tila Vihdin pääkirjastoon”. Hankkeessa on tehty tilajärjestelyjä ja tullaan syksyn 2020 aikana tekemään laitehankintoja, jotka mahdollistavat aiempaa paremmin erilaisten digiopastusten järjestämisen ja digituen tarjoamisen kirjastohenkilökunnan omana työnä ja yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa. Tätä toimintaa tullaan kehittämään vuoden 2021 aikana.

Pääkirjaston aukioloaikoja pyritään laajentamaan hankkimalla vastaava omatoimikirjastojärjestelmä kuin Kirkonkylän kirjastossa on. Jotta pääkirjasto voi toimia omatoimikirjastona, tarvitaan lisäksi muutoksia mm. valaistuksessa, valvontakameroissa ja lainaustoimiston alueella. Muutoksien suunnittelu on aloitettu vuonna 2020 yhdessä teknisen toimen kanssa ja niitä aletaan tehdä vuonna 2021.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP2019	TA2020	TOT 9/2020	TA 2021
Lainat	503 136	535 626	587 653	538 000	323 739	547 000
Lainat / asukas	17,32	18,34	20,15	18,39	11,07	18,73
Kävijämäärä	300 685	419 548	426 537	422 000	301 906	402 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	50,28	50,16	52,68	51,51	38,45	52,05
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	29,70	30,56	33,00	31,98	22,58	32,83
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,90	2,74	2,61	2,80	3,47	2,78
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,71	1,67	1,64	1,74	2,04	1,75

Huom! Vuodesta 2018 alkaen lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

TAULUKKO 19. Kirjaston tunnuslukuja 2017-2021

MUSEO

Palvelutarve 2021-2023

Vihdin museo vastaa kunnan omien palvelukeskusten ja kuntalaisten sekä kunnassa vierailevien palvelutarpeeseen tarjoamalla sellaista monipuolista, koottua ja kauaskatseista asiantuntevaa tietoa Vihdistä ja vihtiläisyydestä, jota muualta ei saa.

Vihdin museo vastaa museolaissa säädettyjen tehtävien toteutumisesta ja toteuttamisesta Vihdin alueella. Se vastaa järjestettävien museopalvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, saavutettavuudesta sekä palvelutarpeen, -määrän ja -laadun määrittelemisestä kunnan strategian puitteissa sekä kuntalaisten tarpeita kuullen. Museo vastaa myös museopalvelujen tuottamistavasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Museolla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä ympäristön rakentamisessa ja hyvinvoinnin edistämässä. Museo vastaa paikallisen kulttuuriympäristön suojeluun ja hoitoon liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä yhteistyössä kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa.

Vihtiä kiinnostaa tällä hetkellä vetovoima, pitovoima ja elinvoima. Meneillään on pohdinta siitä, mihin Vihti on menossa. Siinä tiimellyksessä on hyvä tietää, mistä Vihti on tulossa. Tarve historian tuntemiselle kasvaa, ja se tulee tuleen nykyajasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Tilat ovat museon keskeinen toimintaresurssi. Museotiloihin liittyy erityisiä museoteknisiä ja laadullisia vaatimuksia. Vihdin museon tilahaasteet ovat jatkuneet jo pitkään. Nykyiset museorakennukset ovat useista syistä sopimattomia museotoimintaan. Tämän hetken haasteita ovat muun muassa tilojen rajallisuus ja toimipisteiden hajanaisuus. Rakennuksia on useita, mikä on johtanut siihen, että toiminta on jakautunut useisiin toimipisteisiin. Henkilöresurssin vähäisyys aiheuttaa tämän vuoksi ongelmia päivittäin. Puutteita on myös museotoimintaa tukevista tiloista, joita ovat esimerkiksi yleisötilat, monitoimitila pedagogiikan ja työpajojen järjestämiseen, kahviopalvelut sekä käsittelytila lahjoituksille sekä kokoelmille.

Tavoitteena on, että uusi sijainti ja toimivat tilat mahdollistaisivat uusia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja sekä olisivat luonnollisesti asiakasvirtojen helposti saavutettavissa. Museopalveluiden kehittäminen keskelle kirkonkylää ja kirkonkylän täydennysrakentaminen mahdollistavat ns. kunnantalon kentän kytkemisen mukaan suunnittelualueeseen, joka avaa monenlaisia kehittämismahdollisuuksia nykyään vajaakäytössä olevalle torialueelle sekä Kirkkojärven ranta-alueen kehittämisen vetovoimaiseksi osaksi kulttuuriverkkoa, joka ulottuu keskiaikaisen kirkon raunioista, kesäteatterin, kulttuurikeskuksen ja maatalousmuseon kautta tulevaan museo- ja matkailukeskittymään. Tavoitteena on saada aktivoiva, inspiroiva ja ravisteleva uusittu museo kuntalaisille sekä vetovoimainen kohde matkailijoille. Uudistettu museo olisi parhaimmillaan kunnan käyntikortti ja kulttuurimatkailun kulmakivi. Lisäksi olisi hienoa, että museosta tulisi aktiivinen toimija ja alueen kehittäjä, jonka kautta syntyisi uusia työpaikkoja, koulutuspaikkoja, tutkimusta ja yhteistyötä eri aloille.

Vuonna 2017 aloitetun tilahankkeen on ollut määrä ratkoa museon akuuttia tilaongelmaa. Museon palvelumahdollisuuksien määrä ja laatu heikkenee jatkuvien tilahaasteiden vuoksi sekä henkilöstön motivaatio laskee ja työssä viihtyminen vähenee, mikäli tilaratkaisujen viivästyminen jatkuu näin epäselvänä vielä pitkään.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin museo tarvitsee toimitilaratkaisun, jolla optimoidaan talouden, tilankäytön, henkilöstöressurssien, laitteiston, sähköisten palveluiden ja toimistorutiinien tehostaminen. Museopalveluiden järkipäiseksi tuottamiseksi ammatillinen osaaminen tulee keskittää itse toimintaan ja sen kehittämiseen. Museotoiminnan talous perustuu julkiseen rahoitukseen nyt ja tulevaisuudessa. Tavoitteena on selkiyttää museopalvelut ja miten toiminta tulee kehittymään tulevina haastavina taloussuunnitteluvuosina siten, että museolakia noudatetaan, kuntastrategia toteutuu ja edellytykset museon tehtävien hoitamiseen turvataan.

Museon tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP2019	TA2020	TOT 9/2020	TA 2021
Näyttelyjen määrä	6	4	8	5	5	5
Kävijämäärä	6 846	7 348	12 334	7 000	384	7 000
Nettomenot €/asukas (ulk.+sis.)	8,02	7,87	10,15	11,04	4,96	9,30
Nettomenot €/asukas (ulk.)	4,12	3,47	3,45	4,06	1,48	4,08
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	34,06	31,29	23,99	46,12	377,80	38,82
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.)	17,47	13,79	8,16	16,96	112,82	17,04

TAULUKKO 20. Museon tunnuslukuja 2017-2021

KULTTUURI

Palvelutarve 2021-2023

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Jatkuvan ja laadukkaan kulttuuritoiminnan mahdollistaminen onnistuu tarjoamalla kunnan kulttuuritoimijoille kestäviä ja ketterästi tarpeisiin mukautuvia rakenteita toiminnan mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi.

Kulttuuri on merkittävä kilpailutekijä metropolialueen kehyskuntien palvelutarjottimia vertailtaessa. Vihdin kunnan veto- ja pitovoiman ylläpitäminen, sekä kehittäminen edellyttää laadukkaita ja helposti saavutettavia kulttuuripalveluja. Kulttuuri, tapahtumat, aktiiviset taideopistot ja järjestöt sekä Vihdin värikäs kulttuurihistoria on nostettava osaksi "Aktiivisten ihmisten Vihti" -brändilupausta ja strategiaa.

Taiteellinen ja kulttuurinen toiminta ja kulttuuriperintö synnyttävät ympärilleen eläviä ja kiinnostavia miljöitä sekä korkeaa elämänlaatua. Tätä kautta ne tarjoavat pitkäkestoista tukea alueiden kehitykselle ja uudistumiselle. Tutkimusten mukaan taide, kulttuuri ja luovat alat, sekä niiden keskinäinen klusteroituminen rakentavat paikallista identiteettiä ja alueen brändiä, houkuttelevat korkeasti koulutettuja asukkaita ja luovien alojen työntekijöitä, houkuttelevat erityisesti kasvuyrityksiä ja korkean teknologian yrityksiä ja tukevat alueen kaikkien toimialojen kehitystä.

Taide ja kulttuuri sekä luova toiminta ovat keskeinen motiivi myös matkailulle maailmanlaajuisesti. UNESCO:n arvion mukaan kulttuurimatkailu on yksi nopeimmin kasvavista sektoreista ja 40% matkustajista kokee itsensä kulttuurimatkailijoiksi. Kulttuurimatkailu vahvistaa matkakohteiden identiteettiä, kannustaa kulttuuriperinnön vaalimiseen ja tuottaa kertautuvia vaikutuksia alueen talouteen. Yhteensä matkailuun kulutettiin Suomessa vuonna 2016 arviolta 13,8 miljardia euroa.

Väestörakenteen moninaistuessa moninaistuvat myös arvot, tavat ja maut. Sekä yksilöllisyyttä että yhteisöllisyyttä suosivat kehitystrendit toteutuvat samanaikaisesti. Elämäntyylien ja makujen kirjo lisääntyy, ja yhteisöllisyys toteutuu pienyhteisöissä. Väestöryhmien erilaistumisen ohella lisääntyy myös taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus. Kunnan kulttuuripalvelujen haaste on pysyä mukana tässä kehityksessä ja vastata tämän päivän ja huomisen kuntalaisen vaatimuksiin muuttuvissa tilanteissa.

Suurin haaste kulttuuripalveluiden kehittämiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennettaillun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja noin kolmannes Uudenmaan kuntien tasosta.

Kulttuuritoimijoille keväällä 2019 teetetyn kyselyn ja tapaamisten perusteella akuuteimpana tarpeena esille nousee toimivat tilat. Kulttuuritoimijat tarvitsevat moderneja, terveitä ja monikäyttöisiä tiloja ja alueita, joissa toimintaa ja palveluja voidaan toteuttaa joko kunnan itse tuottamana tai muiden järjestämänä; kulttuuritiloja, taiteilijoiden työ- ja esitystiloja, esiintymislavoja, tapahtuma-alueita, harjoitustiloja, varastotiloja, kokoelma- ja näyttelytiloja sekä julkista taidetta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnan kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista. Vihdin kulttuuripalveluiden henkilöstö koostuu kulttuurituottajasta ja Galleria Pictorin gallerianhoitajasta.

Kulttuurituottajan tehtäviin kuuluu mm. kehittää kunnan kulttuuri- ja kansalaistoimintaa, yhteistyötä kulttuurijärjestöjen ja kylätoimikuntien kanssa sekä huolehtia ystävyyskuntayhteistyöstä. Kulttuurituottaja organisoii ja osallistuu kunnan juhlien ja tapahtumien järjestelyihin; tapahtumia ovat mm. Vihdin Vuosisatamarkkinat sekä Päivölän kirjallisuuspäivät. Kulttuurituottaja vastaa kunnan myöntämien avustusten valmistelusta, erityisesti avustusprosessin sähköisen järjestelmän kehittämisestä sekä esittelystä lautakunnassa. Kulttuurituottaja on kunnan taidegallerian, Galleria Pictorin, toimikunnan jäsen ja osallistuu Galleria Pictorin toiminnan kehittämiseen yhteistyössä Galleria Pictor –toimikunnan, sekä gallerianhoitajan kanssa.

Gallerianhoitajan työtehtäviin kuuluu Galleria Pictorin näyttelyistä sopiminen, näyttelytuotanto, viestintä ja markkinointi, taiteilijayhteistyö, sekä näyttelyiden valvonta. Gallerianhoitaja toimii Galleria Pictor toimikunnan puheenjohtajana. Gallerianhoitajan työaika on 12 tuntia viikossa.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kulttuuripalvelut tukee vuosittain jakamalla taloudellista avustusta ja osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toiminta mahdollistetaan ostopalveluna Lohjan kaupungilta.

Vuonna 2020 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 95 000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kulttuuripalveluiden kehittämisen ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävänn toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Talousarviossa on esitetty kulttuuripalvelujen palveluostojen korotusta yhteen euroon kuntalaista kohti. 0,34€ vuotuinen lisä on tarkoitus käyttää valtakunnallisesti arvostetun kunnan taidegallerian, Galleria Pictorin, aukioloaikojen ja markkinoinnin kehittämiseen kuntalaisia ja matkailua paremmin palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Kunnan kulttuuritoimijoiden osallistaminen palveluiden kehitystyöhön jatkuu säännöllisesti kokoon kutsuttavassa kulttuurifoorumissa. Kulttuurifoorumin tarkoituksena on edistää järjestöjen ja kuntalaisten osallisuutta kunnan palveluiden kehittämiseen, sekä ruokkia toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

Vuoden 2020 loppuun mennessä valmistuvan, kuntaorganisaation ja järjestökentän välistä suhdetta selkeyttävän, järjestöstrategian mahdollistamana vuoden 2021 asialistalla on mm. kulttuuritiloihin liittyvien haasteiden ratkominen esimerkiksi tehostamalla koulujen taideluokkien ja muiden kunnan tilojen käyttöä kulttuuriharrastustoimintaan. Akuutteja kehityskohteita on myös kunnan avustus- ja stipendissäännön päivittämisessä vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeita, sekä avustusprosessin siirtäminen sähköiseen muotoon. Vuoden 2021 tavoitteena on luoda helposti päivitettävä sähköinen järjestörekisteri tietojenkäsittelyn, asioinnin, analysoinnin, raportoinnin ja arkistoinnin helpottamiseksi.

Lisäksi järjestöstrategian valmistumisen myötä taiteen perusopetusta antavien opistojen ja kunnan väliset sopimukset uusitaan tasa-arvoiseen muotoon.

Vihdin kulttuurihistorian tuotteistamista jatketaan yhteistyössä Vihdin museon, brändikehittäjän sekä paikallisten yrittäjien kanssa. Kunnan kulttuuritapahtumista, harrastusmahdollisuuksista ja palveluista viestimistä tehostetaan aktiivisesti päivitettävien tapahtumakalenterin, harrastushakupalvelun, kunnan kotisivujen, sekä aktiivisen sosiaalisen median käytön ja tiedotuksen keinoin.

Taloudellisten resurssien niin salliessa vuoden 2021 tavoitteena on laatia perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmat yhteistyössä opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden, kirjasto- ja museotoimen sekä paikallisten järjestöjen ja opistojen kanssa. Tavoitteena on myös avata keskustelu perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa kulttuurin ja taiteen hyödyntämiseksi osana sote-palveluja esimerkiksi etsimällä keinoja edistää yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia kulttuurielämään ja harrastamiseen. Kulttuurisen yhdenvertaisuuden toteutuminen mahdollistaa kulttuurisen pääoman karttumisen osaksi jokaisen yksilön kyvykkyyttä tehdä valintoja ja toimia aktiivisesti omassa elämässään tavoilla, jotka edistävät hyvinvointia, terveyttä ja mielekästä elämää.

Tasa-arvoisen kulttuuripalvelujen saatavuuden turvaamiseksi etsitään aktiivisesti uusia tapoja ja rakenteita järjestää, levittää ja rahoittaa palveluja, myös hallinnonalarajojen yli.

5.5.2 Liikuntapalveluiden tulosalue

Liikuntapalveluiden tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	245 992	205 700	161 700	197 000	195 700	95,1 %	197 313	198 960
Toimintakulut	-1 069 553	-1 086 705	-1 088 583	-683 951	-716 968	66,0 %	-730 431	-744 185
Toimintakate	-823 560	-881 005	-926 883	-486 951	-521 268	59,2 %	-533 118	-545 225
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	44 913	26 700	26 700	30 000	30 000	112,4 %	30 000	30 000
Toimintakulut	-445 770	-420 030	-420 030	-82 413	-82 413	19,6 %	-82 413	-82 413

Palvelutarve 2021 – 2023

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa. Liikuntapalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista järjestöjen liikuntatoimintaa.

Liikuntapalvelun suunnittelussa näkyy vahvasti kuntalaisten ja järjestöväen osallisuus, paikallinen omaehtoista liikuntaa tukeva painopiste sekä tasa-arvoinen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Liikuntapalvelut ovat yksi kunnan ja kuntalaisten menestystekijöistä sekä kunnan strateginen painopiste. Liikuntapalvelun toiminta edistää ja tukee laajempaa kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävää strategiaa.

Kunnan asukasluku, sen rakenne, liikuntapalvelun kehittyminen niin yritys- kuin järjestömuotoisena vaikuttaa ratkaisevasti liikuntapalvelun palvelutarpeen määrittämiseen, palvelun määrään, kohdentamiseen sekä kumppanuuksiin ja rahoitukseen.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Liikuntapalvelun kausiohjelma toteutetaan seitsemän liikunnan ammattilaisen voimin. Ohjaustoiminnan tavoitteena on kannustaa yhä useampi kuntalainen liikunnan pariin. Tämä edellyttää uusien sisältöjen ja monimuotoisen palvelujen jatkuvaa kehittämistä. Liikuntakoordinaattori ja liikuntatoimenjohtaja vastaavat erillisestä tapahtuma- ja hanketoiminnasta poikkihallinnollisessa yhteistyössä eri paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten liikunta- ja terveysorganisaatioiden kanssa sekä ulkoisen rahoituksen hankkimisesta sekä järjestöjen toiminnan tukemista neuvonnan, koulutuksen ja avustamisen avulla. Uimahallityöntekijä liikuntapalvelun kassa- ja asiakaspalvelusta. Toimistosihteerin työajasta 60% on varattu liikuntapalveluiden toimisto- ja hallintoasioiden hoitamiseen. Kolmivuotisen liikuntakasvatuksen kehittämishankkeessa toimii hanketyöntekijä.

Liikuntapalvelun laatua mitataan valtakunnallisella, THL:n toteuttamalla, TEA-Viisari-mittaristolla, AVI:n eri painopisteselvityksin sekä paikallisilla käyttäjäkyselyillä. Vihdin tavoitteena on säilyä maan keskiarvoa laadukkaampana palveluntuottajana (teaviisari.fi) ja huomioida muutostarpeet liikuntapalvelun toteuttamisessa kausittain.

Liikuntapalvelu osana elinvoimapalveluita on ollut se keskeinen tekijä, jolla liikuntapalvelu on näyttäytynyt osana kehittyvää, asukkaitten hyvinvoinnista huolehtivaa ja valtakunnan tasollakin hyvin tunnettua vihtiläistä liikuntapalvelua. Laadukas liikuntapalvelu on lähtenyt liikkeelle yhteisestä ymmärryksestä maankäytön ja kaavoituksen merkityksestä arkiliikunnan mahdollistajana, hyvä laadukas liikuntatiedottaminen ja -markkinointi on tuottanut kiistämätöntä positiivista lisäarvoa Vihdin kunnalle, ympäristöarvoja tukeva luontoliikunta on ollut Korona-aikanakin merkittävä vetovoimatekijä. Nämä vain esimerkkinä siitä, miksi liikuntapalvelun tulee jatkossakin olla statukseltaan yksi kunnan menestystekijöistä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnan organisaation uudistuttua jatketaan liikuntaan keskeisesti liittyvien poikkihallinnollisten prosessien avaamista katkeamattoman ja laadukkaasti sekä ilmastotavoitteita tukevan liikuntapalvelun toteuttamiseksi Vihdin kunnassa. Prosesseista keskeisimpiä ovat liikuntapaikkarakentaminen, (rahoitussuunnitelma, liikuntapaikkasuunnitelma, avustusjärjestelmä), liikuntaolosuhteiden kehittäminen pohjana kuntalaisosallisuus ja -kuuleminen sekä liikuntapaikkojen käyttöön ja varustamiseen sekä näihin liittyvien palvelujen sähköistäminen (Enkora). Tämä vaatii vahvaa keskus- ja toimialarajaa ylittävää toimintaa ja liikuntalakiin pohjautuvan liikuntapolitiikan tuntemista ja huomioon ottamista eri toiminnoissa.

Sähköisten palveluiden kehittämistä jatketaan osana perustoiminnan kehittämistä. Näin henkilöresursseja voidaan edelleen suunnata laadukkaaseen liikuntatoimintaan ja soveltavan liikunnan kasvavaan tarpeeseen

tukipalveluiden sijaan. Soveltavan liikunnan olosuhdeselvitystä jatketaan tasa-arvoisen liikunnan toteuttamiseksi. Selvityksestä nousevat pilottitoteutukset tehdään yhdessä paikallisten ja soveltavan liikunnan valtakunnan tason ja paikallisen tason kumppaneiden kanssa, hyödyntäen AVI:n erityisrahoitus. Ilmastostrategian tavoitteita tuetaan mm palvelua tarjoamalla lähellä kuntalaista toteutettuna palveluna kumppanuusyhteistyötä toteuttaen.

Lasten ja nuorten lomatoiminta toteutetaan liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelujen yhteistyönä. Vihti Race ja Vihdin Vitonen-tapahtumat ovat keskeistä liikuntapalvelun tapahtumatuotantoa. Näitä kuten vuoden aikana muitakin pienempiä tapahtumia toteutetaan laajan yhteistyöverkoston kanssa.

Liikuntapalvelut		TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 6/2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Uimahallin kävijät	kpl	46 336	44 598	51 917	52 000	64 825	52 000	32 520	52 000	53 000	53 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl				67	82	70	89	73	80	80
Liikuntaneuvonta	kpl	113	235	162	170	107	170	24	180	180	180
Avustuksella liikutettavien määrä	kpl	376 521	348 599	298 008	392 823	382 224	350 000	387 263	350 000	350 000	350 000
Uimakoulujen osallistujien uimataito prosentteina	kpl				85 %	87 %	89 %	83,7% 1-2-luokat 31,3% esikoululaiset	90 %	90 %	90 %

TAULUKKO 21. Liikuntapalvelujen tunnuslukuja 2015 - 2023

Tunnusluvuissa ei ole huomioitu Koronan vaikutusta. Todennäköisesti Ta 2021 aikana uimahallin kävijöiden määrä tulee olemaan alhaisempi. Liikuntajärjestöjen avustuksella liikutettujen määrä vähenee, koska tilastolukuna käytetään edellisen vuoden toteumatietoja.

5.6 KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	32 137 139	32 773 460	31 873 795	31 935 457	33 406 483	33 313 383	101,6 %	33 288 570	33 737 790
Toimintakulut	-24 307 296	-23 576 447	-23 598 130	-21 873 784	-25 891 195	-25 177 193	106,8 %	-24 767 589	-25 253 115
Valmistus omaan käyttöön	275 299	235 000	211 030	235 000	170 000	215 000	91,5 %	220 000	220 000
Toimintakate	8 105 141	9 432 013	8 486 695	10 296 673	7 685 288	8 351 190	88,5 %	8 740 981	8 704 675
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	22 316 367	21 973 681	21 748 387	21 973 681	22 450 146	22 450 146	102,2 %	22 450 146	22 450 146
Toimintakulut	-1 992 382	-1 770 755	-1 770 755	-1 770 755	-2 189 942	-2 189 942	123,7 %	-2 189 942	-2 189 942

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %		
Toimintakulut	-17 740	-5 600	-19 525	-18 155	-18 190	324,8 %	-18 574	-18 965
Toimintakate	-17 740	-5 600	-19 525	-18 155	-18 190	324,8 %	-18 574	-18 965
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-2 212	-1 500	-1 500	-750	-750	50,0 %	-750	-750

KAIVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	10 278 558	10 056 903	10 799 779	10 863 237
Sisäiset tulot	22 377 238	22 080 236	21 973 681	22 450 146
Valmistus omaan käyttöön	316 642	275 299	235 000	215 000
Ulkoiset toimintakulut	-21 908 231	-22 551 046	-21 805 692	-22 987 251
Sisäiset menot	-1 747 048	-1 756 250	-1 770 755	-2 189 942
Toimintakate	9 317 159	8 105 141	9 432 013	8 351 190

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 8 351 190 - 1 500 000 = 6 851 190

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta koostuu viidestä tulosalueesta, jotka on osin jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, kaavoitus- ja maankäyttö- ja tilapalveluiden tuottamisesta sekä vesihuollon palveluista sekä ateria- ja puhdistuspalveluista. Kaavoitus- ja tekninen lautakunta kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Koronapandemian toinen aalto ja siitä johtuva mahdollinen työn keskeytyminen	Ennaltaehkäistään tartuntariskiä mm. etätyötä tekemällä ja minimoimalla suorat asiakaskontaktit. Riskienarviointi pidetään ajan tasalla ja mahdollisiin epäkohtiin puututaan nopeasti.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalaverissa.
Budjetoidut maksutuotot jäävät toteutumatta poikkeuksellisesta ajanjaksoista johtuen	Suurien hankkeiden siirtymiseen aika- ja taloudellisesti eteenpäin koronapandemian vuoksi ei juurikaan voida vaikuttaa. Käynnistyvien hankkeiden luvitus ratkaistaan tehokkaasti, jolloin myös mittaustoimen tulosten kartuttamismahdollisuus paranee.	Seurataan jatkuvasti ja huomioidaan talousennusteissa.

TAULUKKO 22. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

Talous

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun kyseisen määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos ja sisään vuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjillään olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun. Kunnan omistamaan rakennuskannan kunnossapitovelka voi realisoitua vaikeasti ennakoitavina korjaustarpeina ja -laajuuksina. Sisäilmaongelmat ovat jatkuvassa seurannassa ja saattavat edellyttää erityistoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen liittyy riskejä vakanssien täyttämisen ja sijaisten saamisen osalta. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää pitää huolta ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä organisaation uudistuessa. Lautakunnalla on keskeinen tehtävä kunnan maankäytön kehittämisen ohjaajana ja valvojana.

Toiminta

Lautakunnan merkittävimmät, kuntastrategian pohjalta linjatut kehittämistavoitteet talousarviovuodelle ovat seuraavat:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- ilmastonmuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittäminen
- luonnossa liikkumisen ja sen virkistyskäytön edistäminen: nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.6.1 Elinvoimapalveluiden tulosalue

Elinvoimapalvelut	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 422 151	2 228 500	1 706 980	2 020 000	2 020 000	90,6 %	2 027 310	2 029 670
Toimintakulut	-1 464 552	-1 552 603	-1 532 309	-1 538 439	-1 546 079	99,6 %	-1 571 772	-1 600 681
Toimintakate	-42 401	675 897	174 671	481 561	473 921	70,1 %	455 538	428 989
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	370	0		0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-86 627	-86 894	-86 894	-87 977	-87 977	101,2 %	-87 977	-87 977

MITTAUS- JA PAIKKATIENTOPALVELUT

Palvelutarve 2021 – 2023

Vastuualue tuottaa mittaus- ja paikkatietopalveluja kunnan eri hallintokuntien sekä ulkopuolisten asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi on vastuu paikkatietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä osaltaan myös paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta.

Erilaisten paikkatietojen tarve on kasvanut selkeästi erityisesti kunnan eri hallintokunnissa, mutta myös ulkopuolisten asiakkaiden kohdalla, joten paikkatietoaineistojen saatavuutta karttapalveluissa ja rajapinnoilla tulee edistää. Myös paikkatietoaineistoihin liittyviä sähköisiä palveluita sekä paikkatietojärjestelmien kehittämistä olisi tarpeen toteuttaa mm. päivittämällä nykyiset vuoden 2017 sovellusversiot uudempiin.

Kaavoituksella on tarve tuottaa asemakaavoitettavista alueista kolmiulotteisia esityksiä. Tätä edesauttaa, että kantakartan (kaavan pohjakartan) kaikkiin kohteisiin liitetään korkeustieto.

Kaavoituksella ja rakennusvalvonnalla on tarve saada tarvittaessa laskettua mm. käyttämätön rakennusoikeus. Tämän helpottamiseksi kaikille kaavayksiköille on määritettävä tarkka alue paikkatietojärjestelmässä.

Kiinteistötoimituksiin liittyvien kustannusten vähentämiseksi saattaisi asemakaavoitettujen alueiden osalta olla perusteltua siirtyä pitämään kiinteistötoimitukset kunnan toimesta. Toiminnan muutoksella on mahdollista saada myös lisää joustavuutta kunnan omien tonttien luovutusmenettelyyn.

Arkistolaitoksen päätösten perusteella on nollaan päättyvän vuoden osalta muutamista mittaus- ja paikkatietopalvelujen ylläpitämistä aineistoista tuotettava arkistokelpoiset kappaleet.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Mittaus- ja paikkatietopalveluja kunnan eri toimialoille sekä kuntalaisille ja yrityksille tuottaa 8,5 henkilöä (vuoden 2020 aikana henkilömäärä väheni yhdellä). Paikkatietojärjestelminä ovat käytössä Trimblen sovellukset, joilla hoidetaan mm. karttojen ylläpito ja tuottaminen, kaavojen laatiminen, rakennus- ja poikkeamislupien sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittely, myytävien ja vuokrattavien tonttien haku, maanvuokrien hallinta, sisäinen ja ulkoinen karttapalvelu sekä rajapintapalvelut. Työasemien käyttöjärjestelmien päivitystöiden sekä tietokantapalvelimen uusimisen johdosta paikkatietojärjestelmiä ei ole pystytty päivittämään kolmen viimeisen vuoden aikana.

Kantakartta (kaavan pohjakartta), jota on yhteensä n. 9500 ha, sisältää osittain korkeustietoa, mutta esim. rakennuksilla, jotka ovat kolmiulotteisten mallien tuottamisessa oleellisia, on tietona korkeus vain maanpinnan tasolta.

Kaavayksiköiden alueista on arviolta noin 35 % määritetty paikkatietojärjestelmään. Tietoja lisätään sitä mukaa, kun kaavaa saadaan laskettua.

Kiinteistötoimitusten suorittamisesta Vihdissä vastaa tällä hetkellä Maanmittauslaitos. Kunta vastaa pitkälti toimitusten valmistelusta asemakaavoitettujen alueiden osalta.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Paikkatietojen saatavuutta edistetään jatkamalla aineistojen lisäämistä karttapalveluihin ja rajapinnoille vuoden 2019 Elinvoimapalvelujen palvelukeskuksen tarvekartoituksen pohjalta. Laajennetaan tarvekartoitus myös muihin palvelukeskuksiin.

Kolmiulotteisten kaavaesitysten mahdollistamiseksi aloitetaan 3D-kantakartan (kaavan pohjakartan) toteuttaminen yhdessä kaavoituksen kanssa valitulta alueelta.

Kaavayksiköiden tarkkoja alueita määritetään siten, että vuoden lopussa 50 % alueista on määritetty paikkatietojärjestelmään. Lisäksi selvitetään ja mahdollisesti myös toteutetaan väliaikainen epätarkempi alueiden määrittäminen siten, että kaikilla kaavayksiköille saadaan muodostettua alue.

Yhteistyössä maankäyttöpalveluiden kanssa on tavoitteena aloittaa kiinteistötoimitusten suorittaminen asemakaavoitetuilla alueilla ja luoda siihen mahdollisimman tehokas toimintatapa.

Kantakartasta, opaskartasta, kunnan maanomistuskartasta sekä mittausrunkoverkkokartasta tuotetaan arkistokelpoiset aineistot alkuvuoden aikana.

KAAVOITUSPALVELUT

Palvelutarve 2021 - 2023

Kaavoituspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhdyskuntarakenteen hallitusta ja tasapainoisesta kehittämisestä sekä arvioitun väestönkasvun edellyttämän asuin- ja palvelurakentamisen tonttitarpeen tyydyttämisestä yleis- ja asemakaavoituksen keinoin.

Vihti on mukana valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksissa. Sopimuksesta vuosille 2020-2031 on saatu neuvottelutulos 2.6.2020 ja se on kunnissa hyväksymiskierroksella. Sopimuksessa määritellään tavoitetila 12-vuotisen sopimuskauden osalta Helsingin seudulle sekä kehityspolku tämän tavoitetilan saavuttamiseksi sopimuksessa lueteltujen teemojen osalta. Tavoitetilan ja kehityspolun toteutumista ja toimenpiteitä tarkastellaan ja täsmennetään rullaavasti eduskunta-vaalikausittain. Vihdin kunnan tulee kaavoittaa sopimuksen mukaan 125 130 k-m² uutta asumisen kerrosalaa vuosina 2020-2023, ja uusista asunnoista 90 % tulee sijoittua seudullisesti ensisijaisesti kehitettävälle maankäytön vyöhykkeille. Asuntotuotantotavoite Vihdin osalta on 344 uutta asuntoa vuosittain.

Valtio ja kunnat ovat yhteistyössä tehneet MAL 2019-suunnitelman, joka toimii pohjana kuntien ja valtion väliselle maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevalle sopimusmenettelylle. Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi suunnitelman pääpiirteissään kokouksessaan 9.9.2019.

Elinkeinoelämän tarpeisiin on kaavoitettava uusia yhtenäisiä ja riittävän suuria alueita logistiikan ja joukko-liikenteen kannalta hyvillä paikoilla.

Tehtäväalueeseen sisältyvät myös suunnittelutarve-, poikkeamis- ja maisematyölupahakemukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kaavoituspalveluissa on yhdeksän vakituista vakanssia, suunnittelijoita ja avustavaa henkilökuntaa. Lisäksi on yksi liikennesuunnittelija, jonka työpanos jaetaan kunnallistekniikan kanssa. Kaavoituspalveluiden esimies toimii elinvoimapaalveluiden esimies, eli elinvoimajohtaja. Maankäytön suunnittelu ja lupavalmistelu on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita lakisääteisten selvitysten laatimiseksi.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin strategisen yleiskaava on tarkoitettu päivitettäväksi valtuustokausittain. Vuoden 2021 aikana on tarpeen alustaa yleiskaavan päivityksen tarve, tavoitteet ja strategia. Etelä-Nummelan osayleiskaavatyö tuodaan hyväksyttäväksi vuoden 2021 kevätkaudella, ja Tervalammen osayleiskaavatyötä edistetään suunnitteluresurssin vapauduttua Etelä-Nummelan osayleiskaavatyöstä.

Kunnassa vireillä olevat, merkittävien uusien yritysalueiden asemakaavatyöt saatetaan kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi kevätkaudella 2021, ja vuoden 2021 aikana tutkitaan mahdollisuuksia uusiin työpaikka-alueavauksiin tai olemassa olevien kehittämiseen. Kaavoituksessa tehdään vuoden 2021 vähintään yksi uusi asuinalueavaus, mikä osaltaan edesauttaa kunnan tontinluovutustavoitteiden saavuttamista. Muiden uusien asemakaavoitettavien kohteiden tarve arvioidaan vuosittain, elinkeinokaavat ja taajaman täydennysrakentamiseen ja saneeraukseen liittyvät hankkeet ovat etusijalla. Myös kaavamuutosprosessien joustavuutta kehitetään edelleen.

Vuoden 2021 aikana on myös tavoitteena laatia Vihdin kestävä liikunnan suunnitelma, jonka avulla tunnistetaan merkittävimmät kohteet kestävä liikunnan edistämiseksi.

Kaavoitus		TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 30.6.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Yleiskaavat (selostus alla)*:											
Asemakaavat, hyväksytyt	kpl	6	5	2	4	1	5		3	5	5
Poikkeusluvut/Suunnitteluratkaisut käsitelty	kpl	50	56	62	75	80	70		22	70	60
Maisematyöluvat käsitelty	kpl	46	39	59	50	23	30		9	30	20
Asuntoalueet	p-a ha	4,4	6,4	0	3,83	0	3		8	5	5
Asuntoalueet	k-m ²	18 743	30 475	0	2 331	350	15000	21000	15000	10000	10000
Työpaikka-alueet	p-a ha	9,97	2,2	0,48	1,45	0	68		0	210	20
Työpaikka-alueet	k-m ²	21 734	1 918	1 700	5 798	0	60000		0	180000	15000
Henkilöstömäärä	kpl	7,18	7,94	8,17	8,2	8	9,5		8,5	9,5	9,5

*Viidin strateginen yleiskaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 1.6.2020/21.9.2020. Etelä-Nummelan osayleiskaavatyö on luonnosvaiheessa loppuvuodesta 2020. Osayleiskaavaprosessi on tavoitteena saattaa maaliin keväällä 2021 ja syksyllä on tavoitteena tuoda käsittelyyn Tervalammen osayleiskaavan luonnos/ehdotus.

TAULUKKO 23. Kaavoituksen tunnuslukuja 2014-2023

MAANKÄYTTÖPALVELUT

Palvelutarve 2021 – 2023

Maankäyttöpalvelut vastaa kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Yhtenä maankäyttöpalveluiden keskeisimmistä tavoitteista on hankkia kunnan omistukseen vuosittain uusia asemakaavoittamattomia maa-alueita, eli ns. raakamaata, tulevaisuuden maankäytöllisiä tarpeita varten. Tehtävänä on myös asemakaavoitettujen tonttien myynti asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi tehtäviin kuuluu maankäytösopimusten laatiminen yksityisten omistamien alueiden asemakaavoja laadittaessa sekä kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti.

Tulevalla 3-vuotiskaudella maanhankintaa on pystyttävä tehostamaan erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Maanhankintaa on tehtävä liikenteellisesti keskeisiltä sijainneilta pohjavesiolosuhteet huomioiden. Asumista varten tehtävää maanhankintaa on tehtävä tiiviissä yhteistyössä kunnan kaavoituksen kanssa siten, että muuttuvat asumispreferenssit tulevat huomioiduiksi jo maanhankintavaiheessa. Asumista varten maata hankittaessa tulee painottaa erityisesti sellaisia alueita, jotka voisivat toteutuessaan tukeutua joukkoliikenteeseen.

Talousarviota laadittaessa Nummelan keskustan alueella on käynnissä paljon taajamaa tiivistäviä asemakaavamuutoksia, joihin liittyy yksityinen maanomistaja ja kaavan hyväksyminen edellyttää siten maankäytösopimusta. Sopimusten laadinta tulee lähivuosina edellyttämään jonkin verran työpanosta. Muita työllistäviä kokonaisuuksia ovat mm. rakennettujen, kunnan oman käytön kannalta tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myynti, sillä myyntiohjelmassa on alkavalle 3-vuotiskaudelle suunniteltu useiden rakennusten luovutuksia painottaen ajanjakson alkupuolta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Maankäyttöpalveluissa on 3 vakituista virkaa/toimea: maankäyttösihteeri, maankäyttöasiantuntija ja maankäyttöinsinööri. Maankäyttöpalveluiden esimiehenä toimii elinvoimapaalveluiden esimies, eli elinvoimajohtaja. Maankäyttöpalveluiden tehtäväkenttä on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita. Rakennettujen kiinteistöjen myyntiä varten tarvitaan kuntotarkastuksia, ja tonttien myynti edellyttää kuntalain 130 § huomioiden asiantuntijalausuntoa käyvästä arvoista, kun

kauppaa tehdään muuten kuin kunnanhallituksen etukäteen päättämällä myyntihinnoilla tai tarjouskilpailussa. Lisäksi tonttien myyntiin liittyvää markkinointiainestoa on toisinaan tarpeen tuottaa ulkopuolisena työnä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma (2021)

Alkavalla 3-vuotiskaudella maapolitiikan ja kaavoituksen yhteistyö muodostetaan entistäkin tiiviimmäksi. Tavoitteiden asetannan taustana korostetaan tarvetta yhtenäisille riittävän laajoille työpaikka-alueille, sekä muuttuvien asumispreferenssien mukaisille asuinalueille. Asumispreferenssien muutosta seurataan yhteistyössä kaavoituksen kanssa. Tavoitteena on vuosittain luoda uusia ja kiinnostavia asuinalueita edesautta-
maan kunnan tontinluovutustavoitteiden saavuttamista.

Maankäyttöpalveluissa pyritään tekemään määrätietoista työtä kunnalle MAL-sopimuksessa asetettujen asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi. Asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi tavoitteena on, että kunnan alueella käynnistyy ainakin kaksi kerrostalohanketta vuosittain. ARA:n tukemaa, säännellyt vuokratason piiriin kuuluvaa vuokra-asuntotuotantoa edistetään kaikin käytössä olevin keinoin.

Kunnan oma kiinteistönmuodostustoiminta asemakaavoitetuilla alueilla on tavoitteena käynnistää 2021-2023 aikana yhteistyössä mittaus- ja paikkatietopalveluiden kanssa. Kunnanhallituksen hyväksymää rakennusten myyntiohjelmaa pyritään toteuttamaan siinä esitetyn aikataulun puitteissa. Lisäksi maankäyttöpalveluissa tullaan tutkimaan omakotitonttien vuokrausmahdollisuuden laajentamista sekä tontinluovutusprosessin kehittämistä ja yritystonttien luovutuksen edistämistä.

Maanhankinta		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Tot. 1.10.2020	Arvio 31.12.2020
Hankittu	ha	47,7	7,95	67,06	43,26	8,46	29,38	39,15	89,39
Hankittu	milj. €	3,969	1,283	0,551	0,996	0,568	0,691	0,415	1,685
Tonttien myynti		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Tot. 1.10.2020	Arvio 31.12.2020
Kerrostalotonttien (AKR-3) luovutus	kpl		2	1	1	1		1	1 + 1 AR
Omakotitonttien luovutus	kpl	3	7	9	6	2	8 (+ 2 AP)	7	10
Yritystonttien luovutus	kpl	2	3	5	1	3	2	1	1
Tonttien vuokraus		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Tot. 1.10.2020	Arvio 31.12.2020
Vuokrattujen tonttien	kpl	5 (+ 3)	1 (+ 5)	2 (+ 4)	0 (+1)	1	11 (+3)	10	15

TAULUKKO 24. Maankäyttöpalveluiden tunnuslukuja 2014-2020

5.6.2 Tukipalveluiden tulosalue

Tukipalvelut	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	26	0	0	0	0	0,0 %		
Toimintakulut	-2 242 730	-2 351 958	-2 354 717	-2 356 411	-2 357 082	100,2 %	-2 408 702	-2 461 458
Toimintakate	-2 242 704	-2 351 958	-2 354 717	-2 356 411	-2 357 082	100,2 %	-2 408 702	-2 461 458
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-21 317	-7 720	-7 720	-6 891	-6 891	89,3 %	-6 891	-6 891

Teknisen tukipalvelut sisältävät kaavoitus- ja teknisen lautakunnan kokousmenot ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut.

Pelastustoimi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos (isäntäkuntana Espoon kaupunki) vastaa yhteistoimintasopimuksen perusteella pelastustoimesta Vihdin kunnassa ja myös muissa läntisen Uudenmaan kunnissa. Pelastuslaitoksen hallintoa varten on asetettu johtokunta, jossa on yksi jäsen Vihdin kunnasta. Sopijakuntien yhteistyöelimenä toimii kuntajohtajista tai muista kuntien edustajista koostuva neuvottelukunta, joka toimii neuvoo-antavana elimenä mm. toiminnan suunnittelua, talousarviota, investointien valmistelua ja palvelutason määrittelyä koskeissa asioissa.

Infra- ja tukipalveluiden keskus osaltaan valvoo, että pelastustoiminta Vihdin kunnassa toteutuu yhteistointasopimuksen ja kunnan kokonaisedun mukaisesti. Lisäksi keskus hoitaa yhteistointasopimuksen mukaiset velvoitteet Vihdin kunnan osalta (tilavuokraus, hallinto, talous).

5.6.3 Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue

Kunnallisteknisten palvelujen tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	451 994	326 888	202 988	354 600	354 600	108,5 %	161 992	169 546
Toimintakulut	-3 025 574	-2 884 853	-2 900 832	-2 956 017	-2 903 043	100,6 %	-2 932 463	-2 973 400
Valmistus omaan käyttöön	166 759	100 000	96 030	75 000	100 000	100,0 %	100 000	100 000
Toimintakate	-2 406 822	-2 457 965	-2 601 814	-2 526 417	-2 448 443	99,6 %	-2 670 471	-2 703 854
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	265 030	0		0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-575 065	-472 828	-472 828	-465 382	-465 382	98,4 %	-465 382	-465 382

Palvelutarve 2021 - 2023

Kunnallistekniikan keskeisimmistä tavoitteista on huolehtia kunnan omistuksessa olevien yleisten alueiden toimivuudesta, turvallisuudesta, hoidosta ja kunnossapidosta.

Kunnallistekniikan ajoratoihin sisältyvät tiet ja kadut, pientareet, kevyenliikenteen väylät, pysäköintialueet ja torit. Yhteensä ylläpidettävää katuverkostoa on noin 650 000 m². (n. 150 km) Kunnallistekniikan palvelujen katuverkosto kasvaa vuosittain keskimäärin 10 000 m² (1 km) vuodessa ja kevyenliikenteenväyliä 500 m².

Tämä lisää vuosittain kunnallistekniikan palveluverkon ylläpitokustannuksia. Katuverkon laajuuden ja etäällä toisistaan olevien taajamien vuoksi on perusteltua hoitaa alueita talvisin alueurakoina. Kunnan oma henkilöstö keskittyy pääasiassa Vihdin päätaajaman Nummelan katujen talvikunnossapitoon. Kunnallistekniikan katuverkoston korjausvelan hillitsemiseksi tulee katujen saneerauksiin ja uudelleen päällystysiin varata riittävä määrärahaa.

Viheralueisiin sisältyvät kaikki Vihdin kunnan alueella sijaitsevat puistot, uimarannat virkistysalueet, teiden viheralueet, kiinteistöjen istutukset, kosteikot, leikkipuistot, matonpesupaikat ja muut viheralueet joita on noin 700 000 m². Vuosittain viheralueet kasvavat keskimäärin 5 000 m². Viheralueiden ylläpito tehdään vakituisten henkilökunnan lisäksi suureksi osaksi kausityönä.

Kunnallistekniikan liikuntapaikkatuotanto ylläpitää sekä kesä että talvilajien ulkoliikunta- ja harrastepaikkoja kuten kahta urheilukenttää, luisturajoja ja kuntorajoja. Liikuntapaikkojen ylläpitoon kuuluu myös uimahallin ja kuntosalilaitteiden järjestelmien sekä liikuntapaikkojen kuntoiluvälineiden ja huoltorakennusten yleishuolto. Urheilukenttien ylläpitoon vaikuttaa se, millä tasolla ja mitä urheilua siellä harrastetaan, käyttävätkö sitä koululaiset, käytetäänkö sitä talvisin sekä mikä on kentän hoitotaso. Vihdin urheilukentistä suurin osa on hiekkapintaisia. Hiekkakentät ovat yleensä harjoitus- ja koululaiskenttiä. Kesäisin niillä harrastetaan esimerkiksi jalkapalloa tai pesäpalloa ja talvisin luistelua sekä jääkiekkoa. Lisäksi kunnallistekniikka hoitaa kahta nurmikenttää sekä kahta kilpailutasoista tekonurmea ja kahta harjoituskenttää tekonurmea. Näiden lisäksi ylläpitoon kuuluu tennis- ja beachvolley-kenttiä.

Kunnallistekniikan ylläpidon toiminnan seuraukset ovat yleensä välittömästi tekijänsä ja kuntalaisten havaittavissa. Toimintaa ohjaa myös kohteista tuleva tai suoraan kuntalaisilta tuleva palaute.

Kunnallistekniikan suunnitelmallinen ylläpito takaa kohteiden kunnon ja käytettävyyden säilymisen sekä optimaaliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnallistekniikan osalta palvelutuotantoa hoidetaan perustasolla 24,5 henkilön voimin, mutta vuoden 2020 aikana henkilöstö muutoksia on tapahtunut paljon. Tämän hetkinen vahvuus on 22,5 henkilöä. Kunta hoitaa itse alueiden rakentamisen, kunnossa ja ylläpidon sekä rakennuttamisen. Ulkoisilta palveluntuottajilta ostetaan muun muassa erikoistyöt, joihin kunnalla ei ole kalustoa tai henkilökuntaa.

Kunnallistekniikan vastuualueet jakaantuvat seuraaviin pääalueisiin: kadut, puistot ja viheralueet, liikunta- paikat sekä maanrakennusyksikkö, jossa pääpaino on investointikohteiden rakentamisessa, mutta myös esim. putkirikojen korjaaminen kuuluu maanrakennuksen vastuisiin. Lisäksi kunnallistekniikassa on tiivissasi- antuntija ryhmä, joka hoitaa mm. suunnittelun ohjauksen, omat suunnittelutehtävät, talouden pidon, yksi- tyistieavustukset, metsäomaisuuden ylläpidon, jätehuollon sisältäen romuajoneuvojen käsittelyn, kilpailu- tukset sekä rakennuttamistehtävät, johon kuuluu myös tilaajan työturvallisuusvastuiden hoitaminen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnallistekniikan toiminnan keskiössä ovat kadut sekä yleiset alueet (puistot, leikkikentät, uimarannat sekä liikunta-alueet). Kunnan rakentamien alueiden hoitoon sekä ylläpitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta alueet ovat parhaalla mahdollisella tavalla kuntalaisten käytettävissä ja mahdollisimman hyvin saavu- tettavissa vuoden jokaisena päivänä. Hoidon ja ylläpidon merkitys korostuu etenkin siinä, että korjausvelan kertyminen tulisi saada tasapainoon tehtävien uudisinvestointien suhteen, jolloin investointien tulisi tukea peruskorjausten muodossa tätä tavoitetta. Myös henkilöstön kehittäminen tukee voimakkaasti peruspalve- lujen järjestämistä ja tähän tavoitteeseen tulee panostaa, jotta henkilöstön osaaminen ja suoriutuminen ovat oikealla tasolla suhteessa tehtävien määrään sekä vaikeustasoon nähden.

Kunnallistekniikan toimialalla tulee kehittää sähköisiä järjestelmiä omaisuuden hallintaan liittyen, joka tukee osaltaan peruspalveluiden luotettavaa tuottamista ja tuo lisäarvoa kuntalaisille oikea aikaisten korjaus- sekä saneeraustoimien myötä. Lisäksi sähköisten palautejärjestelmien sekä sähköisten lupapalveluiden kehittämi- nen tulee olla tärkeässä osassa kunnallistekniikan toiminnassa.

Kunnan uusi tavoite metsien hoidon sekä metsäomaisuuden käytön suhteen on, että metsien hoito tapahtuu kestäväällä tavalla ja ilmastonmuutosta ehkäisevästi. Tämä vaatii toiminnan voimallista kehittämistä sekä osaamistaidon sekä yhteistyön syventämistä eri sidosryhmien välillä. Erityisesti nämä tavoitteet korostuvat alueilla, joissa virkistyskäyttö on merkittävässä roolissa sekä alueilla, joilla on luonnonsuojelullista merkitystä sekä arvoa. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii kunnassa panostamista niin henkilöstöön kuin uuden metsänhoitosuunnitelman laatimiseen.

Vihdin kuntastrategiassa kuntaa kuvataan aktiivisten ihmisten Vihtinä – strategian tukemiseksi kunnallistek- niikan tavoitteena on tuottaa kestävästi uusia palveluja kuntalaisille ja keskittää resursseja etenkin olemassa olevien alueiden ylläpitoon sekä peruskorjausten tekemiseen. Lisäksi tulee panostaa kaluston ylläpitoon, koska kunnan käytössä olevat laitteet ja koneet alkavat olla käyttöikänsä lopussa. Lisäksi tulee kiinnittää eri- tyistä huomiota siihen, että liikuntapaikkatuotannon vastuut ovat kasvaneet merkittävästi ja uusien alueiden hoitaminen sekä ylläpito vaativat henkilöstöresurssien kasvattamista.

5.6.4 Ateria- ja puhdistuspalveluiden tulosalue

Aterian ja puhdistuksen tulosalue	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	8 299 404	7 913 531	7 634 228	8 209 555	8 209 555	103,7 %	8 205 238	8 232 187
Toimintakulut	-7 543 659	-7 530 959	-7 349 764	-7 448 317	-7 477 063	99,3 %	-7 667 283	-7 800 650
Toimintakate	755 745	382 572	284 464	761 238	732 492	191,5 %	537 955	431 537
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	6 853 929	6 490 231	6 257 228	6 710 675	6 710 675	103,4 %	6 710 675	6 710 675
Toimintakulut	-885 092	-885 664	-885 664	-892 394	-892 394	100,8 %	-892 394	-892 394

Palvelutarve 2021-2023

Palvelutarve ateriapalvelussa on vähentynyt asiakastilausten perusteella -1% verrattaessa vuoteen 2020. Puhdistuspalvelussa tasolla ollaan vuoden 2020 tasolla. Ruokailu on tärkeä osa päiväkodin ja koulun opetus- ja kasvatustehtävää. Vihdin Aterialla on viisi hieman toisistaan poikkeavaa ruokalistaa (oppilas/päiväkot/sairaala/kotihoito/henkilöstö) ja lisäksi tehdään erityisruokavalioita n 35 000 kpl (koulut ja päiväkodit) vuosittain.

Oppilasmäärän ja varhaiskasvatuksen päiväkotien asiakasmäärän ja toimipisteiden kehittyminen vaikuttaa aterialla- ja puhdistuspalveluiden järjestämiseen ja kustannuksiin.

Peruskuntayhtymä Karviainen ostaa Vihdin kunnalta Nummelan sairaalan aterialla- ja puhdistuspalvelut, kotihoidon ateriapalveluita ja toimistotilan siivouksesta (n. 850 000€). Kotihoidon ateriapakettien määrä on tilauksessa laskenut – 1000 kpl.

Kuljetussopimuksessa (posti ja –tavarakuljetus, 38,15h /arkipäivä) on voimassa toinen optiovuosi. Seitsemän eri reittiä huolehtii postin, kirjaston kirjajakelun, pientavaran, osin aterialla- ja elintarvikejakelun Vihdin kunnalle. Kuljetuksiin sisältyy myös (n.18h) peruskuntayhtymä Karviainen kotihoidon ateriapakettien ja postin jakeluun (170 500€).

Nykyinen palvelujärjestelmä

Aterialla- ja puhdistuspalvelun osalta palvelutuotantoa hoidetaan 120,6 htv voimin. Aterialla – ja Puhdistus tuotetaan omana tuotantona lukuun ottamatta eläinlääkärin tilojen, uimahallin, varatien oppilastilaa (VYK) ja kuvataidekoulun siivousta. Vihtijärven koulun siivous hankitaan ostopalveluna.

Ateriat tuotetaan alkuvuodesta kahdellekymmenelle (20) palvelukeittiölle (koulu, päiväkot, virastotalo, terveysasema) kolmessa aluekeittiössä (Otalampitalo, Kuoppanummen koulukeskus, Vihdin yhteiskoulu). Nummelanharjun koulun keittiö valmistaa koulun oppilaille ja lukion opiskelijoille.

Mitoitusohjelma (Atop) toimii siivouksen suunnittelun ja työohjeiden laatimisen työvälineenä. Perussiivoukset ja ikkunapesu suunnitellaan vuosittain kiinteistökohtaisesti. Ikkunan pesut ovat joka toinen vuosi kalliimmat (+ 9 000€) liittyen ikkunan pesukiertoon.

Ateriapalvelun ja puhdistuspalvelun palvelun tarjonta perustuu sisäisiin ja ulkoisiin asiakassopimuksiin.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Ateria ja puhdistus tavoitteena on kehittää palveluita asiakaslähtöisesti ja reagoida muuttuviin palvelun tarpeisiin. Toiminnan suunnittelussa noudatetaan asiakasryhmien ruokasuosituksia ja puhdistuksessa siivouksen mitoittamista (Atop) palvelutason laatukuvauksiin.

Aterian ja Puhdistuksen säästöistä (200 000 €) suurin osa kohdistuu 150 000€ ruokalajien vaihtoon ja pehmeän leivän tarjonnan vähentämiseen / lopettamiseen ym. ruokalista muutoksiin. Vaihtoehdot tuotteissa/ruokalajeissa vähenee ja pääraaka-aineissa siirrytään edullisimpiin elintarvikkeisiin. Tällä on laadullisesti vaikutusta aterian maittavuuteen ja mahdollisesti menekkiin.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnasta kerrotaan vanhempainilloissa mm. asiakkaiden näkökulmasta. Koulu- ja päiväkotiaaterioiden arvostuksen ja tietoisuuden lisäämiseksi tarjotaan vanhemmille (holhoojille) päiväkotia ja oppilasruokalistojen aterioita. Päiväkotien, koulujen, henkilöstön, sairaalan ja kotihoidon ajan tasalla olevat ruokalistat ovat nähtävillä Jamix Menun netti sivulla. Erityisruokavalion hakeminen tapahtuu myös sähköisesti sivuston kautta. Erityisruokavalion tarjoamisen perusteeksi vaaditaan lääkärintodistus ja henkilökunnalle ei valmisteta yksilöllisiä dieettiaaterioita.

Jamix- sovellusta hyödynnetään kokonaisvaltaisesti ateriatuotannon prosessissa tilauksesta laskutukseen.

Vihdin Aterialla on kolme aluesuurkeittiötä (Kuoppanummi 405m² v 2004- , Otalampi 323m² v. 2008- Vihdin yhteiskoulu 518m² 2009-). Kuoppanummen keittiön peruskorjaus suunnitellaan tehtäväksi vuonna 2022.

Vihdin Ateria hyödyntää Jamix Menun asiakaspalautteen toimintoa. Puhdistus toteuttaa asiakastyytyväisyysmittauksen puhdistuspalveluista. Asiakastyytyväisyys keskiarvon tavoite on 3-3,10 (asteikko 1-4).

Henkilöstön ammattitaidosta ja työturvallisuudesta pidetään huolta ammattikoulutuksilla ja työturvallisuusinfoilla.

Ateriapalvelu		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	LTK 2021	TS 2022	TS 2023
Päiväkotiaateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	793 450	767 446	755 718	909 000	839 595	839 595	839 595
Peruskoulu, lukio ja esiop., ip ateriat	kpl	717 653	901 460	874 200	783 000	825 231	825 231	825 231
Luontaisetuateriat	kpl	84 937	75 672	91 898	92 000	89 980	89 980	89 980
Myyntisop. Sairaalan osastoateriat	kpl	54 968	40 200	40 200	44 000	44 713	44 713	44 713
Myyntisop. Kotihoidon ateriat	kpl	21 048	22 000	16 000	21 000	20 000	20 000	20 000
Kassamyynti (oppilas, hlöstö, sop. As.)	€	243 249	256 000	247 000	270 000	285 000	285 000	285 000
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	372	372	372	372	372	372
Puhdistuspalvelu		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	LTK 2021	TS 2022	TS 2023
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	91 034	85 645	87 429	84 465	85 743	85 743	85 743
päiväkodit	m ²	14 799	14 831	14 831	13 921	13 021	13 021	13 021
koulut	m ²	54 633	50 058	51 058	50 783	51 000	51 000	51 000
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	11 045	12 093	12 631	10 111	11 860	11 860	11 860
myyntisopimus (Karviainen, HUS, yms.)	m ²	8 578	6 632	6 632	7 671	7 630	7 630	7 630
ostopalvelusopimus	m ²	1 979	1 979	2 277	1 979	2 232	2 232	2 232
Henkilöstö (resurssi)		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	LTK 2021	TS 2022	TS 2023
Työntekijämäärä vak. 31.8.	hlö	125	126	130	131	131	130	130
Henkilöstön kokonaismäärä htv:	htv	122,47	122,13	121,57	120,6	120,97	120,97	120,97
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	63,73	59,87	60,02	56,08	58,28	58,28	58,28
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	51,17	54,74	54,05	56,73	54,90	54,90	54,90
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	29,58	26,06	33,08	31,58	32,34	32,34	32,34
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,57	7,52	7,5	7,79	7,79	7,79	7,79

TAULUKKO 25. Ateria- ja puhdistuspalvelujen tunnuslukuja 2017-2023

5.7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristölautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	KEHYS 2021	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	367 881	409 000	344 000	415 135	391 000	391 000	95,6 %	399 602	408 393
Toimintakulut	-1 355 531	-1 374 096	-1 375 817	-1 360 458	-1 249 489	-1 287 713	93,7 %	-1 299 850	-1 326 561
Toimintakate	-987 651	-965 096	-1 031 817	-945 323	-858 489	-896 713	92,9 %	-900 248	-918 168
<i>siitä sisäiset</i>									
Toimintatuotot	5 435	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-75 311	-67 341	-67 341	-67 341	-76 750	-76 750	114,0 %	-76 750	-76 750

Ympäristölautakunta	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	522	2 000	2 000	1 000	1 000	50,0 %	1 022	1 044
Toimintakulut	-10 841	-13 402	-12 618	-11 117	-11 136	83,1 %	-11 379	-11 625
Toimintakate	-10 319	-11 402	-10 618	-10 117	-10 136	88,9 %	-10 357	-10 581
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-908	-200	-200	-100	-100	50,0 %	-100	-100

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2018	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Ulkoiset toimintatuotot	277 534	362 446	409 000	391 000
Sisäiset tulot	1 140	5 435	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-1 138 613	-1 280 221	-1 306 755	-1 210 963
Sisäiset menot	-70 638	-75 311	-67 341	-76 750
Toimintakate	-930 577	-987 651	-965 096	-896 713

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 896 713 euroa

Ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosityksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Koronapandemian toinen aalto ja siitä johtuva mahdollinen työn keskeytyminen	Ennaltaehkäistään tartuntariskiä mm. etätyötä tekemällä ja minimoimalla suorat asiakaskontaktit. Riskienarviointi pidetään ajan tasalla ja mahdollisiin epäkohtiin puututaan nopeasti.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpala-vereissa.
Budjetoidut maksutuotot jäävät toteutumatta poikkeuksellisesta ajanjaksosta johtuen	Suurten hankkeiden siirtymiseen aikataulullisesti eteenpäin koronapandemian vuoksi ei juurikaan voida vaikuttaa. Käynnistettyjen hankkeiden luvitus ratkaistaan tehokkaasti, jolloin myös tulojen kartuttamismahdollisuus paranee.	Seurataan jatkuvasti ja huomioidaan talousennusteissa.

TAULUKKO 26. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

Talous

Lautakunnan osalta merkittävimmät muuttujat ovat tulojen kehityksessä. Rakennusvalvonnan tulot koostuvat lupamaksuista, joiden kehitystrendi on viime vuodet ollut laskeva. Koronapandemia on heikentänyt tilannetta entisestään. Ympäristövalvonnan tulot kertyvät niin ikään lupamaksuista, mutta niiden kehitys ei ole

rakennusvalvonnan tavoin suhdanneriippuvaista, vaan tulos on enemmän riippuvainen lupien ratkaisuun kohdennettavissa olevasta henkilöresurssista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta.

Toiminta

Lautakunnan toimintaa ohjaavat talousarviokaudella erityisesti seuraavat kuntastrategiasta nostetut tavoitteet:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen kehittäminen
- luonnossa liikkumisen ja sen virkistyskäytön edistäminen: nykyisten reittien kunnossapidon ja säävutettavuuden parantaminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.7.1 Ympäristöpalveluiden tulosalue

Ympäristöpalvelut	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	35 673	52 000	53 000	40 000	40 000	76,9 %	40 880	41 779
Toimintakulut	-927 305	-906 037	-907 534	-785 997	-821 679	90,7 %	-824 473	-841 637
Toimintakate	-891 632	-854 037	-854 534	-745 997	-781 679	91,5 %	-783 593	-799 858
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-32 379	-25 740	-25 740	-41 934	-41 934	162,9 %	-41 934	-41 934

Palvelutarve 2021-2023

Yksikön tehtävänä on hoitaa kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtävää, luonnonsuojelua ja eräitä hallintosäännöllä määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa hoitaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys. Ympäristöpalvelut valvoo palvelun järjestämissopimusta.

Vihdin kunta on hyväksynyt Länsi-Uudenmaan kuntien vesienhoidon yhteistyön vision ja strategian 2019-2026. Tavoitteena on yhteistyön avulla parantaa vesien tilaa. Vesienhoitoa toteutetaan monivuotisinä yhteishankkeina. Jätevesien käsittelyn viranomaisratkaisut työllistävät edelleen vuonna 2021, sillä haja-asutuksen jätevesijärjestelmiä saatetaan lainsäädännön vaatimuksia vastaavaksi tai toteutukseen haetaan lykkäystä tai poikkeamista ympäristönsuojelumääräyksistä. Pohjavesiensuojelussa lisätään asukkaiden ja toiminnanharjoittajien tietoisuutta pohjavesivarantojen merkityksestä. Neuvontapalvelun kehittämistarpeena on laajemminkin tunnistettu ohjeistuksen laatimisen tarve. Ympäristönsuojelumääräysten ajantasaisuus tarkistetaan.

Ilmastotyötä jatketaan vuonna 2021. Vihdissä vauhditetaan tavoitteellista ilmastotyötä Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) pohjalta siten, että jokaisella palvelukeskuksella ja yksiköllä on toteuttamisvastuu. Ympäristöministeriön osarahoittama ja Kirkkonummen kanssa yhteinen ilmastokoordinaattori-hanke päättyy vuoden 2020 lopussa. SECAP-suunnitelma sisältää tavoitteet, strategian ja vision; perus-

ja seurantavuoden päästölaskennan; hillintätoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin; skenaariotarkastelut (vapaaehtoinen); riskien ja haavoittuvuuksien analyysin; sopeutumisen tilannekatsauksen ja sopeutumistoimet.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan viiden henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi kolme vakituista ja yksi määräaikainen ympäristötarkastaja. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Palveluja tuottaa vuoden 2021 alusta lähtien neljä henkilöä, kun määräaikaisen ympäristötarkastajan resurssi päättyy.

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vuonna 2021 ympäristövalvonnan tavoitteet määrittelee valvontasuunnitelma.

Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalat Karjaanjokeen –hanke, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki –vesistövisio 2030, Länsi-Uudenmaan jätevesineuvonta, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteistyössä kunnat ja tarkkailuvolliset laitokset). Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen ohjelman mukaisesti. Lisäksi myönnetään avustuksia vesiensuojelutyöhön ympäristölautakunnan päättämien periaatteiden mukaisesti.

Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta tehnyt sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoi palvelun järjestämistä.

5.7.2 Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvontapalvelut	TP 2019	MTA2020	TAE 09/2020	LTk 2021	TA 2021	MTA20 / TA21%	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	331 686	355 000	289 000	350 000	350 000	98,6 %	357 700	365 570
Toimintakulut	-417 385	-454 657	-455 665	-452 375	-454 898	100,1 %	-463 998	-473 299
Toimintakate	-85 699	-99 657	-166 665	-102 375	-104 898	105,3 %	-106 298	-107 729
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	5 435	5 435	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-42 023	-41 401	0	-34 716	-34 716	83,9 %	-34 716	-34 716

Palvelutarve 2021 - 2023

Palvelee kuntalaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä tasapuolisesta kohtelusta. Rakennusvalvonta opastaa ja edistää laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ohjaamalla ja neuvomalla suunnittelijoita, rakentajia, rakennuttajia ja kiinteistöjen omistajia.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennakko-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Rakennusvalvontapalveluissa on kolme rakennustarkastajaa, kaksi toimistosihteerä, määräaikainen rakennustietokäsittelijä ja esimiehenä toimii johtava rakennustarkastaja.

Rakennusvalvonnassa on asiointijärjestelmänä käytössä lupapiste.fi-palvelu, jolla vastaanotetaan hakemukset sähköisesti, sekä Trimble-sovellus, jota käytetään rakennuslupien käsittelyyn ja karttaohjelmalla.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Tulevalla talousarviokaudella Vihdin kunnan rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä jatketaan omana työnä. Työn suorittamiseen on haettu Valtiovarainministeriön tarjoamaa avustusta 9/2019, jota ei myönnetty. Työn suorittamiseen käytetään lähtökohtaisesti olemassa olevia resursseja, muuttamalla työntekijöiden työskentelytapaa. Näin ollen ei kunnalle työstä koidu kustannuksia muusta kuin ohjelmistojen päivittämisen kautta.

Vihdin kunnan rakennusvalvonnan toimintaa ohjaamaan otetaan käyttöön www.pksrava.fi yhteisön tuottamat asetusten tulkinnat. Jatkossa rakennusvalvonnasta osallistuu tulevien tulkintojen laadintaan vähintään johtava rakennustarkastaja. Toimintaan osallistuminen edistää kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua ja lupamenettelyjen läpinäkyvyyttä.

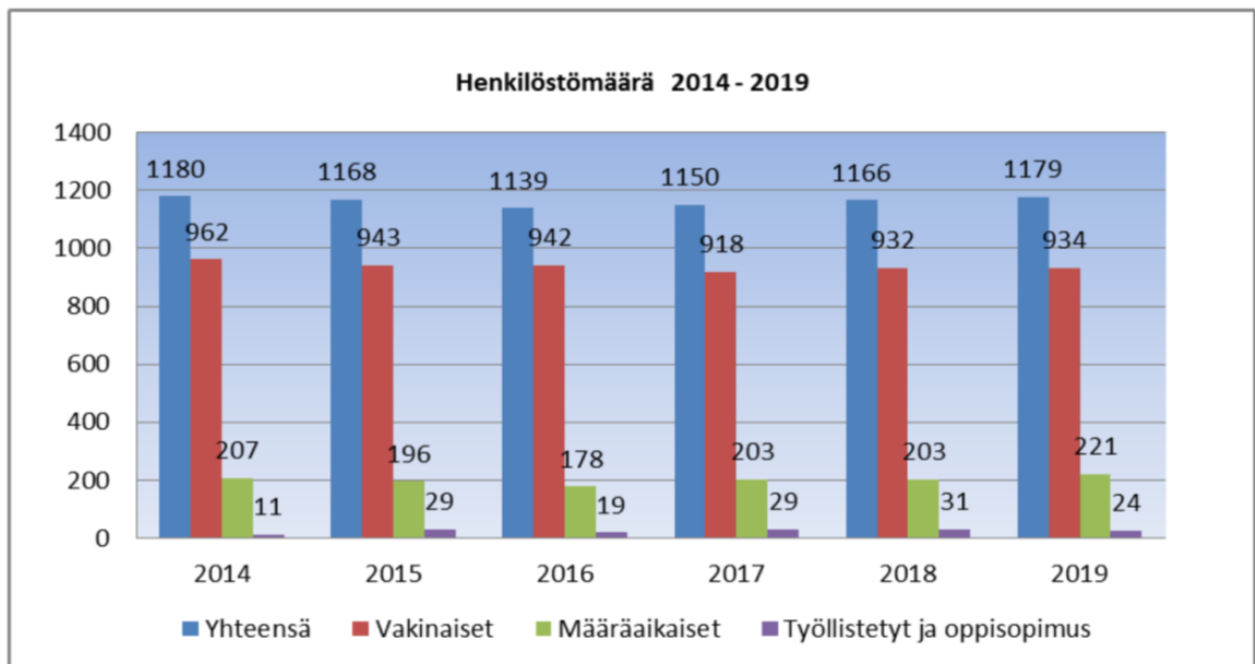
Väestörekisterikeskus on uusinut yhteistyössä Verottajan kanssa sähköisiä järjestelmiä. Vuoden 2021 aikana tulee rakennusvalvonnalle tarve uusaa omaa sovellustaan, jotta tietoja pystytään edelleen välittämään kyseisille tahoille. Järjestelmäpäivitystä ei ole vuoden 2020 aikana tehty.

Tulevina vuosina rakennusvalvonnalla on pyrkimyksenä vähentää entistä enemmän paperilla toimitettavaa aineistoa ja palvella asiakkaita sähköisten välineiden kautta. Näin osaltamme tuemme ilmastotavoitteiden saavuttamista. Rakennusvalvonta pyrkii luomaan paremmat yhteistyömahdollisuudet muiden kuntien rakennusvalvontojen kanssa.

RAKENNUSVALVONTA		TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TOT 30.6.2020	TA 2021	TS 2022
Päätökset:									
Rakennusluvut	kpl	155	165	141	135	112	70	130	130
Toimenpideluvat	kpl	136	113	94	105	127	35	100	100
Ilmoitukset	kpl	27	18	9	2	1	0	1	1
jatkokaika hakemukset	kpl	131	121	77	80	56	41	90	90
Rakennusaikainen muutos	kpl	23	17	14	15	12	6	15	15
Yhteensä:	kpl	472	434	335	337	308	152	336	336
Katselmukset:									
Aloituskokoukset	kpl	81	76	66	63	51	18	50	50
Pohjakatselmus	kpl	130	124	112	95	69	25	90	90
Osittainen- tai loppukatselmus	kpl	531	437	400	350	242	146	300	300
Vastuu päätetty katselmus	kpl	29	40	48	35	37	9	40	40
Yhteensä:	kpl	771	677	626	543	399	231	480	480
Uudet rakennukset:									
Rakennukset	kpl	138	169	139	130	116	66		
Tilavuus	m ³	121361	165533	166597	102803	223956	24262		
Kerrosala	m ²	28986	35866	32820	30110	30763	7170		
As.lkm	kpl	198	243	153	150	100	21		
Laajennus- ja muutokset:									
Rakennukset	kpl	39	23	36	25	16	12		
Tilavuus	m ³	1184	3037	97821	12489	28579	1967		
Kerrosala	m ²	2266	967	14985	3157	6323	552		
As.lkm	kpl	7	3	0	1	0	-1		

TAULUKKO 27. Rakennusvalvonnan tunnuslukuja 2015-2021

6 HENKILÖSTÖ

TAULUKKO 28. Henkilöstömäärä 2014 - 2019

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2019 lopussa 1 179 työntekijää (v. 2018 1 166, v. 2017: 1150, v. 2016: 1139, v. 2015: 1168). Henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli vuonna 2019 47,9 miljoonaa euroa (v. 2018: 45,0, v. 2017: v. 44,5, v. 2016: 45,0). Luvut eivät sisällä erikoissairaanhoidon, Karviaisen, Sarastian ja Tieran varhe- ja eläkemenoperusteisia maksuja.

Kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan. Keskeisimpänä koko henkilöstöä koskeva strategisena tavoitteena on henkilöstön palveluasenteen suuntaaminen yhä lähemmäksi asiakasta/kuntalaista. Kunnan arvot asiakaslähtöisyys, yhteisöllisyys ja vastuullisuus luovat hyvän ja yhteisen pohjan organisaation toiminnalle ja palvelukulttuurin kehittämiseksi. Lokakuussa 2020 kunnan arvojen pohjalta uudistettu työhyvinvointikysely ja sen pohjalta tehtävät kehittämissuunnitelmat tuovatkin kunnan arvot yhä lähemmäksi työyhteisöjen arjen työtä ja samalla yhä parempaa ja asiakaslähtöisempää palvelua kuntalaisille. Osaamista, uusien työntekijöiden perehdyttämistä sekä muutosten hallintaa pyritään vahvistamaan vuoden 2021 aikana perustettavalla osaajaverkostolla ja esimiesvalmennuksilla. Monista uhkakuvista ja epävarmuustekijöistä huolimatta systemaattista kehittämistyötä halutaan jatkaa.

Uhkakuvia kunnan palvelutuotannolle tuovat mukanaan erityisesti talouden näkymät ja siihen kiinteästi liittyvä koronapandemian toinen aalto. Muutokset työssä, epävarmuus ja huoli tulevasta ovat osa lähes jokaisen työntekijän arkipäivää. Työhyvinvointijohtamisen alueella vuonna 2021 satsataan erityisesti psyko-sosiaalisen kuormittumisen tunnistamiseen ja nopeaan apuun psyykkisistä syistä oireileville työntekijöille. Koronapandemian osalta seurataan valtakunnallisia ja alueellisia ohjeistuksia. Oikein ajoitetuilla ja oikein mitoitetuilla toimenpiteillä pyritään pitämään covid-19 virus aisoissa ja työntekijät terveisinä ja työssä.

Strategiset teot kussakin palvelukeskuksessa on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tulosteksteillä. Henkilöstötyö pyrkii tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisempia raportoinnin työkaluja johdon tueksi. Henkilöstön innovatiivisuutta edistetään INNO-palkkioilla.

6.1 PALKKAKUSTANNUKSET

ERITTELY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	KASVU €	KASVU %
Palkat ja palkkiot	-35 161 822	-36 631 395	-35 910 458	-35 159 193	-34 761 634	-35 189 465	-36 252 287	-38 644 542	-3 482 720	9,90 %
Kokouspalkkiot	-162 668	-160 496	-150 747	-127 200	-127 742	-179 837	-189 900	-186 352	-23 684	14,56 %
Vakinaisten palkat	-25 486 198	-26 652 107	-27 306 589	-27 134 574	-26 983 194	-27 047 248	-27 539 649	-28 408 069	-2 921 871	11,46 %
Tuntipalkat	-1 420 135	-1 311 406	-1 178 558	-1 247 466	-1 142 090	-1 068 033	-1 438 560	-1 385 115	35 020	-2,47 %
Määräaikaisten ja sijaisten palkat	-7 083 641	-7 398 398	-6 608 332	-6 051 119	-6 195 190	-5 932 344	-6 072 760	-6 997 051	86 590	-1,22 %
Erilliskorvaukset	-1 350 163	-1 381 614	-1 321 696	-1 352 391	-1 335 863	-1 357 471	-1 136 053	-1 373 413	-23 250	1,72 %
Palkkojen jaksotukset	-258 871	-139 416	123 607	247 842	496 076	-73 722	271 426	-331 637	-72 766	28,11 %

TAULUKKO 29. Palkkakustannusten kehitys Vihdin kunnassa 2012 - 2019

Palkkakustannuksien kehitykseen korottavasti ovat viime vuosina vaikuttaneet kunnallisten sopimusten yleiskorotukset, kunnan oma palkkaohjelma sekä organisaatiouudistus, jonka myötä kuntaan perustettiin uusia virkoja/työsuhteita. Toisaalta henkilöstökustannuksia ovat alentaneet mm. kilpailukyky sopimukseen liittyvät toimet. Sivistyskeskuksessa valtionavun entistä suurempi projektiluontoisuus näkyy muun muassa määräaikaisten työntekijöiden määrässä.

Palkkakuluja on budjetoitu vuodelle 2021 yhteensä 38 548 188 euroa (ei sisällä henkilösivukuluja). Palkkakulut laskevat vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna 96 354 euroa ja vuoden 2020 talousennusteeseen nähden 433 184 euroa. Talousarviossa palkkojen ja palkkioiden korotuksiin on varattu 2,26 %, joissa on huomioitu kunnalliset työ- ja virkaehtosopimukset. Palkkakulujen kokonaisuutta vähentävät vuodelle 2021 kohdistuvat Vihta-ohjelman tasapainotustoimet.

Talouden tasapainotuksen osalta merkittävimmät säästöt henkilöstökustannuksissa saadaan suunnittelukaudella 2020 – 2022 syntyvyyden alentumisen mukanaan tuoman varhaiskasvatuksen hoidossa olevien lasten määrän ja koulujen oppilasmäärän laskemisen vaikutuksen seurauksena. Hoidossa olevien lasten määrän väheneminen vaikuttaa varhaiskasvatuksessa lapsiryhmien vähentämiseen. Kouluissa oppilasmäärän laskeminen vaikuttaa sekä oppilasryhmien määrään että oppilasryhmien kokoon. Erityisopetuksen järjestelyillä tavoitellaan pienluokkien määrän vähentämistä. Henkilökunnan väheneminen pystytään hoitamaan luonnollisen poistuman (vaihtuvuus, eläköityminen) ja määräaikaisten tehtävien vähentämisen kautta. Kolmen vuoden VIHTA-talouden tasapainotusohjelman sisältää 59 työtehtävän vähennyksen, joista 15 työtehtävää vähentyisi uusien VIHTA-toimenpiteiden myötä.

6.2 UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET

Henkilöstölisäyksiä vuoden 2021 talousarvioon sisältyy hyvin maltillisesti. Opetustoimen talousarvioon sisältyy määrärahat lukion opinto-ohjaajan virkasuhteelle 1.8 alkaen (kustannus vuonna 2021 26.000 €, vuosikustannus 62.000 €). Opinto-ohjaajan viran perustaminen liittyy 1.8.2019 voimaan tulleeeseen lukiolakiin, joka laajentaa lukion opinto-ohjauksen tehtäviä ilman jatko-opintopaikkaa jääneiden opiskelijoiden ohjaamiseen opintoihin hakeutumisessa ja urasuunnittelussa opiskelijan valmistumisvuotta seuraavan vuoden ajan, mikäli opiskelija ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa lukion jälkeen.

Infra- ja tukipalvelujen talousarvioon sisältyy 50 % lisäys tilapalvelujen kiinteistönhoitoon (vuosikustannus 25.000 €). Tilapalveluista on jäämässä 50 % työajalla toimiva työntekijä eläkkeelle, työsuhte halutaan tässä yhteydessä täyttää kokoaikaisena. Tavoitteena on hakea tehtävään putkiasentajan kokemuksen omaava kiinteistönhoitaja, joka pystyy tekemään myös tällä hetkellä ostopalveluna ostettuja putkiasentajan töitä.

Konsernipalvelujen palvelukeskuksen talousarvioon on varattu määrärahat maahanmuuttotyössä toimivien työntekijöiden tehtävien vakinaistamiseksi; kotoutumisohtajan työsuhte 1.1.2021 lukien (vuosikustannus 28.000 €) ja maahanmuuttokoordinaattorin (vuosikustannus 42.000 €) työsuhte 1.8.2021 lukien.

Konsernipalvelujen palvelukeskuksen talousarvioon on lisäksi varattu määrärahat määräaikaisen ja osa-aikaisen (40 %) suunnittelijan työsuhteen jatkamiselle vuoden 2022 loppuun saakka (vuosikustannus 15.000 €). Suunnittelijan pääasiallisena tehtävänä on tiedolla johtamisen raportointikokonaisuuden loppuun saattaminen. Palkkauksella pystytään korvaamaan ostopalveluja.

Elinvoimapalveluiden talousarvio sisältää yrityspalveluihin perustettavaksi uutta asiantuntijatehtävää (kustannus vuonna 2021 32.000 €) 1.5.2021 lukien talouden tasapainottamistoimenpiteenä (VIHTA-toimenpide). Toimenpiteen seurauksena uusyritysneuvonta ja matkailun koordinoinnin ostopalvelu lopetetaan ja tehtävät otetaan kunnan omaksi työksi. Rakennusvalvonnassa esitetään jatkettavan määräaikaisena rakennustietokäsittelijän tehtävää. Tehtävää on tarpeellista jatkaa, jotta kunnan alueella olevia kiinteistöjä voidaan kohdella tasapuolisesti mm. kiinteistöverotuksen osalta. Resurssi sisältyy talousarvion henkilöstökuluihin vuoden 2021 osalta. Vuonna 2020 rakennustietokäsittelijä oli löytänyt syyskuun loppuun mennessä rekisteristä puuttuvaa kerrosalaa noin 38 000 m², mikä jo pelkästään lisää kunnan kiinteistöverotuloa noin 80 000 euroa/vuosi. Tavoitteeksi asetettu 100 000 euroa/vuonna 2020 odotetaan täyttyvän kuluvana vuonna.

Perusopetuksen talousarvioon sisältyy esitys yhden kouluohjaajan tehtävän muuttaminen sosiaaliohjaajan tehtäväksi hoidollispedagogisen luokan erityistehtäviin. Tehtävämuutoksen kustannusvaikutus on noin 300 €/kk. Sosiaaliohjaaja tulee työskentelemään kuntakohtaisella HOPE (eli hoidollispedagogisella luokalla) -luokalla ohjaajan sijaan ja pystyy tukemaan oppilaita muuhunkin kuin pelkästään kouluun liittyvissä asioissa.

Lisäksi perusopetukseen esitetään ilman kustannusvaikutusta erityisluokanopettajan viran muuttamista erityisopettajan viraksi. Erityisopettaja tulee työskentelemään kuntakohtaisella MOPO (monipuolisen perusopetuksen) -luokalla. Toiminta ei ole perusluokatoiminnan kaltaista toimintaa, vaan jokaisella on räätälöity opinto-ohjelma, jota pystyy paremmin auttamaan laaja-alainen erityisopettaja. Päteviä erityisopettajia on helpompi rekrytoida kuin päteviä erityisluokanopettajia.

Samoin ilman kustannusvaikutuksia elinvoimapalvelujen mittaustoimeen esitetään maanmittausteknikon ammattinimikkeen muuttamista paikkatietoinsinööri nimikkeeksi. Paikkatietoinsinööri kuvaa paremmin nykyistä tehtäväkokonaisuutta.

6.3 TYÖHYVINVOINTI

Tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta vuoden 2020 talousarviossa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen sisältyvät määrärahat säilyvät ennallaan.

Keskitetyn koko kunnan henkilöstöä koskevan työhyvinvointitoiminnan tavoitteena on paitsi edistää työhyvinvointia, myös vähentää useita vuosia peräkkäin lisääntyneitä sairauspoissaoloja ja henkilöstön vaihtuvuutta. Vaikka alkuvuoden 2020 perusteella voisi päätellä, että sairauspoissaolot ovat vähentyneet, ovat syyt pikemminkin valtakunnallisista poikkeusoloista ja koronapandemiasta johtuvia (osa toiminnoista suljettiin, koulut siirtyivät etäopetukseen, päivähoidossa lasten määrä laski merkittävästi) kuin todellisesta muutoksesta työtekijöiden sairastumisessa. Erityisesti psykososiaalisen kuormituksen tunnistaminen ja oikea-aikaisen toimenpiteiden kohdentaminen kuormituksesta kärsiville työntekijöille on painopisteenä vuoden 2021 aikana. Vuoden 2020 aikana käyttöön otettu ePassi-etuisuus liikunta- ja kulttuuripalveluihin laajennetaan henkilökunnan toiveiden pohjalta koskemaan myös hyvinvointipalveluja. Vuoden 2020 alusta käyttöönotetun työturvallisuusjärjestelmän hyödyntämistä lisätään järjestelmällä esimiehille raportointiosion koulutusta. Tavoitteena on järjestelmän tehokas käyttö, joka tukee tapaturmien ja niistä johtuvien kustannusten hallintaa ennaltaehkäisevästi.

7 TULOSLASKELMAOSA

VIHDIN KUNTA	TP 2019	MTA 2020	TAE 09/2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022*	TS 2023*	MUUTOS TA21/TAE20
Toimintatuotot	16 100 716	17 338 837	16 848 928	17 402 704	17 278 304	17 343 918	17 895 773	2,55 %
Myyntituotot	7 696 758	7 804 201	8 440 639	8 328 511	8 328 511	8 345 502	8 841 636	-1,33 %
Maksutuotot	2 913 522	2 749 500	2 042 170	2 582 000	2 580 700	2 640 223	2 695 944	26,37 %
Tuet ja avustukset	1 872 181	1 880 545	1 916 601	1 790 476	1 760 476	1 759 576	1 759 576	-8,15 %
Muut toimintatuotot	3 618 255	4 904 591	4 449 518	4 701 717	4 608 617	4 598 617	4 598 617	3,58 %
Valmistus omaan käyttöön	275 299	235 000	211 030	170 000	215 000	220 000	220 000	1,88 %
Toimintakulut	-166 572 039	-168 170 995	-169 773 644	-170 935 908	-169 577 442	-168 308 298	-172 063 694	-0,12 %
Henkilöstökulut	-48 893 057	-49 131 171	-49 049 801	-48 615 047	-48 839 726	-48 497 320	-49 558 689	-0,43 %
Palkat ja palkkiot	-38 644 542	-39 180 700	-38 981 372	-38 618 719	-38 548 188	-38 223 504	-39 059 826	-1,11 %
Henkilösivukulut	-10 248 515	-9 950 471	-10 068 429	-9 996 328	-10 291 538	-10 273 816	-10 498 863	2,22 %
Palvelujen ostot	-103 114 235	-104 535 551	-105 984 891	-107 539 356	-106 353 565	-105 087 066	-107 524 941	0,35 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 783 193	-7 713 140	-7 574 199	-7 787 945	-7 506 475	-7 688 329	-7 788 976	-0,89 %
Avustukset	-4 887 720	-5 171 300	-5 179 848	-5 044 500	-5 094 500	-5 206 269	-5 317 122	-1,65 %
Muut toimintakulut	-1 893 835	-1 619 833	-1 984 905	-1 949 060	-1 783 176	-1 829 314	-1 873 966	-10,16 %
Toimintakate	-150 196 025	-150 597 158	-152 713 686	-153 363 204	-152 084 138	-150 744 380	-153 947 921	-0,41 %
Verotulot	125 944 919	125 007 000	126 557 000	131 300 000	129 149 349	130 681 349	132 994 349	2,05 %
Kunnan tulovero	114 966 732	114 000 000	115 550 000	117 393 000	117 393 000	119 125 000	121 586 000	1,59 %
Kiinteistövero	7 318 914	7 207 000	7 207 000	9 521 000	7 370 349	7 470 349	7 520 349	2,27 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 659 273	3 800 000	3 800 000	4 386 000	4 386 000	4 086 000	3 888 000	15,42 %
Valtionosuudet	24 413 442	28 196 876	35 506 000	32 932 032	32 932 032	33 665 281	37 517 709	-7,25 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-355 551	-613 251	-383 504	508 789	-110 874	-597 129	-661 741	-71,09 %
Korkotuotot	33 352	10 000	40 000	35 000	39 000	39 000	38 900	-2,50 %
Muut rahoitustuotot	309 056	726 500	733 496	1 068 000	1 068 000	723 000	723 000	45,60 %
Korkokulut	-668 792	-936 751	-740 000	-180 211	-803 874	-945 129	-1 009 641	8,63 %
Muut rahoituskulut	-29 167	-413 000	-417 000	-414 000	-414 000	-414 000	-414 000	-0,72 %
Vuosikate	-193 214	1 993 467	8 965 810	11 377 617	9 886 369	13 005 121	15 902 396	10,27 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 508 130	-12 576 540	-12 376 540	-13 107 131	-13 107 131	-13 974 678	-15 054 750	5,90 %
Satunnaiset tuotot	378 799	0	0	0	0	0	0	
Satunnaiset kulut	-157 419	0	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-10 479 963	-10 583 073	-3 410 730	-1 729 514	-3 220 762	-969 557	847 646	-5,57 %
Poistoeron muutos	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500	0,00 %
Tilikauden yli-/ alijäämä	-10 290 764	-10 393 573	-3 221 230	-1 540 014	-3 031 262	-780 057	1 037 146	-5,90 %
Vuosikate/Poistot %	-1,84 %	15,85 %	72,44 %	86,80 %	75,43 %	93,06 %	105,63 %	4,12 %
Vuosikate, euroa/asukas	-7	68	307	386	338	445	543	10,15 %
Asukasmäärä	29 158	29 180	29 180	29 472	29 211	29 252	29 303	0,11 %
Kertynyt ali-/ylijäämä	6 662 435	-3 731 138	3 441 205	1 901 191	409 943	-370 114	667 032	-88,09 %

*Valtuusto on päättänyt osana talousarviopäätöstä palveluiden tuottamisen tehostamisohjelmasta vuosille 2022 ja 2023, joka kohdistetaan henkilöstökulujen ja palveluiden ostojen optimointiin. Tehostamisohjelma on merkitty teknisesti vuosille 2022 ja 2023 tuloslaskelman palvelujen ostoihin. Kohdennus tarkentuu kevään 2021 tehtävillä päätöksillä.

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2021 talousarvion mukainen toimintakate on noin -152 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2021 yhteensä 9,89 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä rahoittamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2021 talousarvioissa noin 13,107 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso ja tiukentuneet poistoajat tulevat asettamaan taloussuunnitelma-vuosille merkittäviä paineita vahvistaa vuosikatetta.

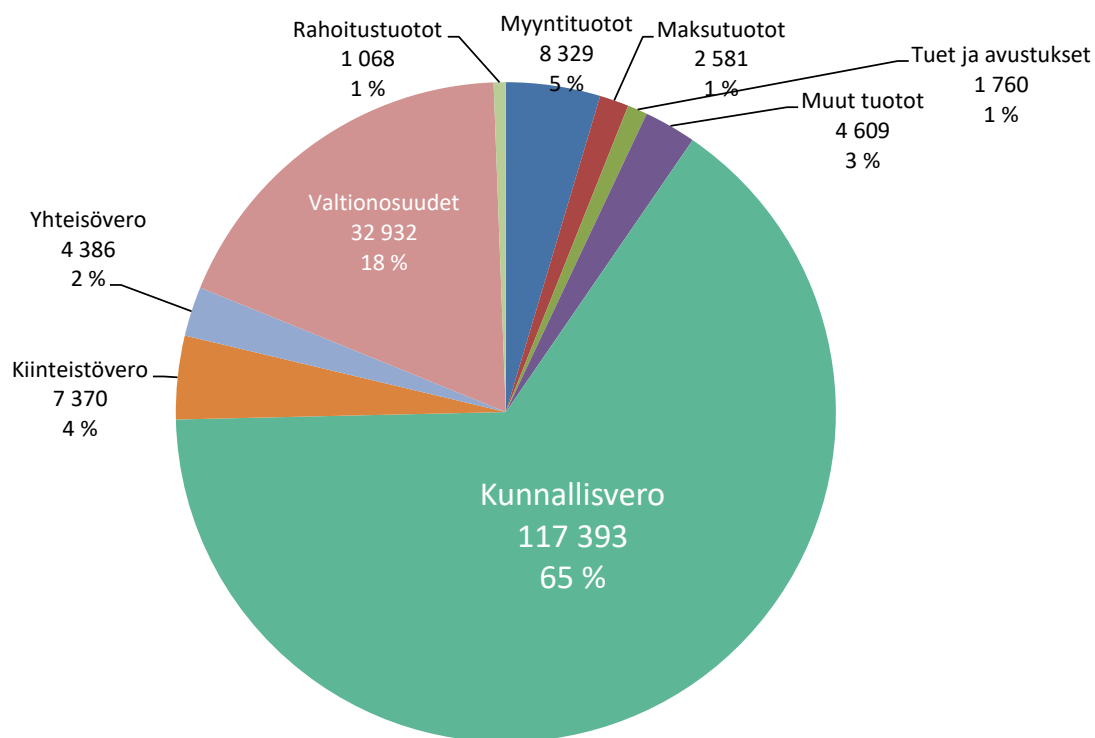
Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on -3 220 762 euroa alijäämäinen ja kun huomioidaan poistoeron muutos, tilikauden alijäämäksi tulee -3 031 262 euroa.

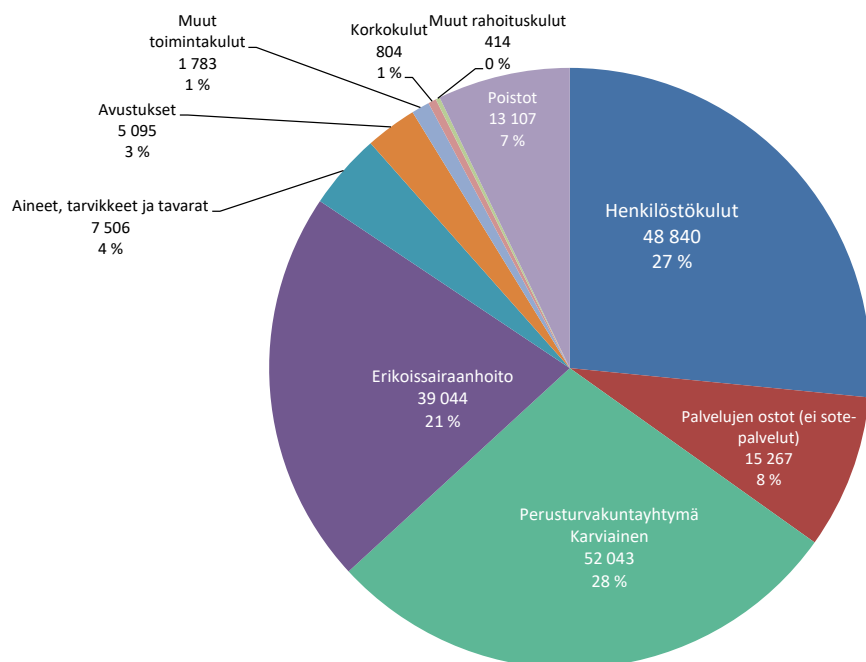
Taseeseen kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 6,7 miljoonaa euroa. Kumulatiivista ylijäämää on vuoden 2020 tilikauden ennusteen perusteella 3,441 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan laskevan kumulatiiviseksi alijäämäksi taloussuunnittelukaudella 4,1 miljoonaa euroon kumulatiivista alijäämää vuodelle 2023.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma sisältää Vihta tasapainotusohjelman toimenpiteet. Taloussuunnitelma ei tässä laskelmassa ole kuntalain mukainen, koska on kumulatiivisesti alijäämäinen.

KUVIO 11. Tulojen jakauma vuonna 2021 (tuhatta euroa)

KUVIO 12. Kulujen jakauma vuonna 2021 (tuhatta euroa)

8 LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraus-toiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2019 lopussa yhteensä 38,7 miljoonaa euroa vierasta pää-omaa.

Kiinteistönpidon merkittävimmät riskit liittyvät mm. korjausvelan hallitsemattomaan kasvuun, suhdanteisiin (kustannusten nousu), kiinteistöihin kohdistuvan ilkeivallan kasvuun (valvonta- ja korjauskustannukset), käytöstä poistuviin kohteisiin (myyntiajankohta, ylläpitokustannus), parakkien poistokustannuksiin (ajoitus) sekä tilavarusteiden ja -järjestelmien ylläpitoon (kustannuskasvu). Kasvava rakennuspinta-ala aiheuttaa käyttö-kustannusten kasvua. Talousarvio on laadittu energian osalta 2020 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella. Tilapalvelun talousarvioon riskin muodostaa energiakustannusten hinnan-kehitys sekä keliolosuhteiden vaihtelut. Lisäksi riskin vuodelle 2021 voi nousta Covid -19 pandemian mahdol-linen kiihtyminen ja sen seurauksena iltakäyttötilojen sulkeminen. Tilojen sulkemisesta seuraisi vuokratuot-tojen merkittävä vähentyminen.

Taloussuunnitelmavuosille korjausinvestointien määrää on kasvatettava, koska muutoin hätäkorjauksien määrä kasvaa ja kustannukset nousevat huomattavasti. Viisivuotiskauden 2021 – 2025 merkittävin talonra-kennuksen investointi on Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus –hanke.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Korjaustarpeet kunnan omis-tamissa kiinteistöissä	Kiinteistöjen kunnan syste-maattinen seuranta sekä en-nakoivat kunnossapito- ja korvausinvestoinnit	Sähköisenhuoltokirja ylläpi-täminen sekä kiinteistönhoi-don toiminta kunnossapi-dossa
Hiljaisen tiedon katoaminen eläköitymisen myötä	Tiedon periyttäminen organi-saatiossa	yksikkökokoukset

TAULUKKO 30. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

Palvelutarve 2021-2023

Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä kunnan toiminnoille. Merkittävimmän kiinteistömäärän muodosta-vat varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu hoitaa myös uimahallin kiinteistöä.

Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistöhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varaustalouden avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Tilapäällikön johdolla yksikössä työskentelee tällä hetkellä kiinteistöisännöitsijä, rakennuttajainsinööri, rakennuttajasihteeri, rakennustöiden valvoja, tilavaraussuunnittelija ja kunnossapitopäällikkö. Avoimena ovat rakennuttajainsinöörin ja rakennustöiden valvojan toimet.

Kiinteistönhoitajat, ilmanvaihtoasentaja, valvomonhoitaja ja rakennusammattimiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa. Tilapalvelussa on tiedossa useamman toimistotyöntekijän ja kiinteistönhoitajan eläköityminen. Tärkeä tehtävä ja jossain määrin myös riski, on ns. hiljaisen tiedon siirtäminen organisaation sisällä. Samalla tavoitellaan uuden osaavan henkilöstön onnistuneita rekrytointia. Osa-aikaisen kiinteistönhoitajan työtehtävän yhdistämisellä pienimuotoisiin lvi-alan töiden kanssa tavoitellaan säästöjä ostopalveluihin. Tämä edellyttää nykyisen osa-aikaisuuden muuttamista kokoaikaiseksi tehtäväksi.

Kasvukauteen sisältyy paljon kausiluontoisia töitä. Näiden töiden ruuhkahuippuihin Tilapalvelu käyttää kausityöntekijöitä. Kausityöntekijöiden työtehtäviin kuuluu mm viheralueiden ja kasvien hoitaminen sekä kiinteistönhoitajien sijaistamista loma-aikoina. Tälläkin hetkellä Tilapalvelu toimii vajaalla henkilöstöllä. Tämän johdosta on turvauduttava ostopalveluihin, jotta välttämättömät työtehtävät pystytään hoitamaan.

Suurin osa kiinteistöpalvelun hoitamista tiloista on kouluja ja päiväkoteja. Kouluja on 15, joista osassa toimii myös päiväkotia. Päiväkoteja on 10, terveysasemia yksi ja paloasemia kaksi. Lisäksi kirjastot, useat huoltorakennukset, kerhokeskukset sekä lukuisia asuntoja kuuluu Tilapalvelun omistuksessa tai hallinnassa oleviin kiinteistöihin. Lisäksi Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminoille.

Oman työn tukena Tilapalvelu hankkii suurten hankkeiden suunnittelun, rakennuttamisen ja valvonnan ostopalveluina. Samoin sisäilmamittauksissa ja –tutkimuksissa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnan väkiluvun kasvutavoite strategiassa on 1 % vuodessa. Tämä edellyttää kunnan palvelurakenteen kehittämistä vastaamaan väkiluvun edellyttämään määrää julkisia tiloja. Keskeisiä tilatarpeita ovat lasten ja nuorten palveluihin tarvittava päivähoidon ja koulun tilat. Suunnitellut korjaukset ovat päätehtävä, jota täydentävät ennakoimattomat korjaustyöt.

Strategisena kehityshankkeena suunnitellaan Etelä-Nummelan uutta varhaiskasvatus ja koulukeskusta. Kunnanhallitus on asettanut tavoitteeksi koulun rakentamisen 2023 loppuun mennessä. Aikataulu on kunnianhimoinen ja edellyttää tavanomaista nopeampaa rakentamisprosessia. Hanke etenee kilpailullisella neuvottelumenettelyllä toteutuksen perustuessa elinkaarimalliin, jossa palveluntuottaja rakentaa kiinteistön ja ylläpitää sitä 20 vuotta. Tavoitteena on toteuttaa hanke yhteistoiminnallisia periaatteita noudattaen.

Mittava yksittäinen käyttötalouden puolelta katettava hanke on Palman alueen rakennusten purkutyö. Sille on varattu 900 000 euron määräraha. Kohteelle on haettu ARA-avustusta.

Kunnan muut hallintokunnat osallistuvat toiminnalliseen suunnitteluun niin, että saadaan syntymään tarkoituksenmukaiset ja tarpeita vastaavat muuntojoustavat tilat, joissa varhaiskasvatuksen ja koulunkäynnin lisäksi on myös muuta kuntalaisia palvelevaa toimintaa.

Sähköinen palvelu on jo osin käytössä niin, että kaikki kunnan omistamat vuokrattavissa olevat tilat on syötetty järjestelmään. Seuraavana tehtävänä on lukitusjärjestelmien päivittäminen niin, että tilat voidaan tarjota sähköisen varausjärjestelmän automaattisten toimintojen kautta.

TULOSLASKELMA	TP 2019	MTA 2020	TAE 2020	TA 2021	TS 2022	TS2023
LIKEVAIHTO	17 713 808	18 098 541	18 051 599	18 222 788	18 223 030	18 223 277
Myyntituotot	36 424	10 200	13 258	11 000	11 242	11 489
Vuokrat	17 670 745	18 088 341	18 038 341	18 211 788	18 211 788	18 211 788
Tuet ja avustukset	579	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	6 060	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	90 945	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Materiaalit ja palvelut	5 627 101	4 538 873	4 538 873	5 712 673	4 833 610	4 869 289
Aineet tarvikkeet ja tavarat	3 275 259	3 157 870	3 157 870	3 159 968	3 160 512	3 161 070
Palvelujen ostot	2 351 842	1 381 003	1 381 003	2 552 705	1 673 098	1 708 219
Henkilöstökulut	998 649	1 055 284	1 059 859	1 086 085	1 109 978	1 134 398
Palkat ja palkkiot	812 194	879 551	879 551	898 854	918 629	938 838
Henkilösivukulut	186 455	175 733	180 308	187 231	191 349	195 560
Poistot ja arvonalennukset	6 186 640	6 828 553	6 828 553	7 086 973	6 866 319	7 017 509
Suunnitelman muk. poistot	6 186 640	6 828 553	6 828 553	7 086 973	6 866 319	7 017 509
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	1 471 308	1 243 734	1 283 734	1 617 895	1 644 166	1 671 015
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJ.)	3 521 056	4 532 097	4 440 580	2 819 162	3 868 957	3 631 066
Rahoitustuotot ja -kulut	1 262 603	1 627 751	1 523 004	1 523 663	1 633 251	1 683 301
Muut rahoitustuotot	0	0	4	0	0	0
Korkokulut kunnalle	0	0	0	0	0	0
Korkokulut muille	352 922	726 751	620 000	623 663	733 251	783 301
Korvaus jäännöspääomasta	904 875	900 000	900 000	900 000	900 000	900 000
Muut rahoituskulut	4 807	1 000	3 000	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	-144 235	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 303 418	3 093 846	3 107 076	1 484 999	2 425 206	2 137 265

RAHOITUSLASKELMA	TP 2019	MTA 2020	TAE 2020	TA 2021	TS 2022	TS2023
Toiminnan rahavirta	10 970 299	12 538 401	12 792 137	11 429 798	12 368 527	12 331 876
Liikelyjäjäjä (-alijääjä)	3 521 056	4 532 097	4 440 580	2 819 162	3 868 957	3 631 066
Poistot ja arvonalentumiset	6 186 640	6 828 553	6 828 553	7 086 973	6 866 319	7 017 509
Rahoitustuotot ja -kulut	1 262 603	1 177 751	1 523 004	1 523 663	1 633 251	1 683 301
Investointien rahavirta	-13 970 934	-6 080 000	-4 416 661	-8 772 500	-14 040 000	-10 750 000
Investointimenot	-14 364 937	-6 080 000	-4 416 661	-8 772 500	-14 040 000	-10 750 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	394 003	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 000 635	6 458 401	8 375 476	2 657 298	-1 671 473	1 581 876
Rahoituksen rahavirta	-6 158 283	15 271 715	15 219 809	11 719 753	17 564 231	10 357 664
Lainakannan muutokset	-6 158 283	15 271 715	15 219 809	11 719 753	17 564 231	10 357 664
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	20 000 000	23 274 627	15 516 418	23 274 627	19 395 522
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-6 158 283	-4 728 285	-8 054 818	-3 796 665	-5 710 396	-9 037 858
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	-9 158 918	21 730 116	23 595 285	14 377 051	15 892 758	11 939 540

Investointien tulorahoitus %	24,51 %	74,54 %	100,54 %	32,14 %	27,56 %	33,78 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	53,45 %	116,01 %	102,57 %	90,94 %	62,62 %	62,32 %
Lainanhoitokate	1,98	3,20	1,73	4,36	2,63	1,45

9 VIH DIN VESI

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on kaavoitus- ja teknisenlautakunnan alaista toimintaa. Organisaatiouudistuksen myötä toiminta on 23.8.2018 alkaen kuulunut infra- ja tukipalveluiden toimialaan. Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkaitaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2021. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdystilin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa negatiivinen, ei Vihdin Vesi ole maksa vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkiriikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi. Energia- ja kemikaalikustannusten mahdollinen hinnankorotus aiheuttaa riskin käyttömenoihin ja havaittavissa on ollut kohtalaisen suurta kustannusten kasvua näiden osalta vuoden 2020 aikana. Kemikaalien hinnan nousuun on vaikuttanut koronaepidemia erityisesti glyserolin osalta. Energian ja kemikaalien hinnankehitys on huomioitu talousarvion laadinnassa siten, että käyttömenot on arvioitu energian ja kemikaalien osalta 2020 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2021 sitoviksi tasoiksi liikeylijäämän vähintään 400 000 euroa ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 euroa.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelma on valmistunut ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Taloussuunnitelma on nyt laadittu vuoteen 2030 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyyn liittyvät investoinnit sekä niiden vaikutus lainan ottoon ja maksujen korotustarpeisiin. Taloussuunnitelmaa ylläpidetään ja päivitetään vuosittain. Kiinteistöjen vesikalusteiden kehittymisen ja ihmisten vedenkulutustottumusten muutosten myötä, on vedenkulutuksessa ollut havaittavissa laskua vaikka asiakkaiden määrä on kasvanut samanaikaisesti. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku ja suuret investoinnit tulevina vuosina edellyttävät vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50-50 malliin, jossa 50 % tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 14 % vesilaitoksen tuloista.

Taloussuunnitelmassa on arvioitu tarvittavat maksujen korotukset vuosittain vuoteen 2030 asti. Talousarviovuonna 2021 maksuja korotetaan ensimmäisen kerran käyttömaksujen osalta 6 % ja perusmaksujen osalta 10 %. Vihdin Vesi ei ole korottanut käyttö- ja perusmaksuja vuoden 2015 jälkeen. Esitetyn korotuksenkin jälkeen Vihdin maksut ovat keskitasoa naapurikuntiin nähden. Perusmaksujen suuremman korotuksen jälkeen, on perusmaksujen osuus 15 % vesilaitoksen tuloista. Taloussuunnitelman mukainen seuraava maksujen korotus tarvitaan suunnitelmavuonna 2023.

Käyttömaksut	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi	keskiarvo
vesi €/m ³	1,11	1,18	1,37	1,67	1,8	2,08	2,00	1,64	1,68
jätevesi €/m ³	2,44	2,59	2,12	2,18	2,88	3,32	1,90	2,69	2,53

Perusmaksut €/vuosi	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila*	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi*	keskiarvo
Omakotitalo DN 20	104,24	114,66	79,00	44,40	74,66	59,57	204,00	178,8	107,87
Rivitalo DN 40	636,69	700,36	180,00	66,00	186,66	99,28	1018,00	659,52	415,69

*arvioitu vuosimaksu (maksuperusteena €/kk)

Vesimaksut yhteensä	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi	keskiarvo
OKT 100 m ³ /vuodessa	459,24	491,66	428,00	429,40	542,66	599,57	594,00	611,8	528,16

Taulukko. Vihdin ja naapurikuntien vesimaksut vuonna 2020 sekä Vihdin korotetut maksut vuonna 2021.

TAULUKKO 31. Vihdin ja naapurikuntien vesimaksut vuonna 2020 sekä Vihdin korotetut maksut vuonna 2021

Vuotovesimäärät ovat Suomen mittakaavassa Vihdissä erittäin pienet. Jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään entisestään vähentämään. Laskuttamattoman veden osuus muodostuu lähes pääasiallisesti laitoksen omista kunnossapidon ja saneerausten huuhteluista. Nykyinen noin 5 % vuotovesimäärä vesijohtoverkostossa on hyväksyttävä taso eikä resursseja ole järkevää keskittää sen pienentämiseen. Viemäriverkostoon kulkeutuvat vuotovedet muodostuvat sade- ja sulamisvesistä sekä jonkin verran kiinteistöjen johtamista hulevesistä jätevesiverkostoon. Viemäriverkoston kuntoa parannetaan ennalta tehtävien tutkimusten perusteella kaivojen ja putkistojen saneerauksilla ja tiivistämistoimenpiteillä. Suuret määrät hulevesiä jätevesiviemäriverkostossa aiheuttavat lisäkustannuksia jätevedenpumppaamoilla ja puhdistamoilla sekä aiheuttavat häiriöitä jäteveden puhdistustuloksissa.

Jätevesien käsittelyn uudistaminen sekä lisäveden hankinnan toimenpiteet tulevat olemaan vesilaitoksen suurimpia hankkeita lähivuosina. Nämä isot hankkeet tulevat vähentämään verkoston saneeraukseen varattavia investointirahoja taloussuunnitelman myöhempinä vuosina. Talousarviovuonna 2021 ja ensimmäisenä taloussuunnitelmavuotena 2022 on verkostojen saneerausinvestointien määrää syytä kasvattaa, koska muutoin putkirikkojen ja tukoksien aiheuttamien hätäkorjauksien määrä kasvaa ja käyttötalouden kustannukset nousevat huomattavasti. Investointeja on tarkemmin selostettu talousarvion investointiosassa.

Palvelutarve 2021-2023

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tarjota asiakkailleen toimiva vesi- ja jätevesijärjestelmä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueellaan. Vihdin Vedellä on asiakkaina yli 3 500 kiinteistöä, joissa vedenkäyttäjää yhteensä noin 21 000 henkilöä.

Vesilaitoksen näköpiirissä on tarve uudistaa jätevesien käsittelyratkaisuja nykyisten puhdistamojen ikääntyessä sekä maankäyttöliiden haasteiden vuoksi. Selvitettävänä olevia vaihtoehtoja ovat uuden keskuspuhdistamon rakentaminen Nummelan eteläpuolelle ja jätevesien johtaminen Espooseen rakenteilla olevaan HSY:n Blominmäen puhdistamolle. Neuvottelut asiasta on käynnistetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI), Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Helsingin Seudun Ympäristöpalveluiden (HSY) kanssa ja asia tulee ratkaistavaksi loppuvuodesta 2020.

Vesilaitos pumpppaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m³ vettä vuodessa. Luontolan vedenotamo kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vesilaitoksella on käynnissä lisäveden hankintatutkimukset Lankilan ja Lautojan vedenottamoiden alueella vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa.

Vihdin strategisen osayleiskaavan ratkaisut edellyttävät vesihuollon järjestämisen tarkastelua erityisesti Etelä-Nummelan uusilla alueilla sekä laajemmin koko Vihdin kunnan alueella. Vihdin Veden nykyisillä vedenottamoilla ei pystytä vastaamaan Etelä-Nummelan suunniteltua vedentarvetta, joten veden hankkimiseen toiselta vesihuoltolaitokselta tulee varautua.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokoaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen. Vihdin Vesi ja kunnallistekniset palvelut jatkavat selvitystä hulevesien hallinnan kokonaisvastuun järjestämisestä ja asia tulee ratkaista talousarviovuonna lakimuutoksien edellyttämällä tavalla.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin Vedellä on neljä vedenottamoa Nummelassa Nummelanharjun ja Isolähteen pohjavesialueilla. Vedenottamoilta jaetaan talousvettä koko vesihuoltolaitoksen toiminta-alueelle Nummelaan, Ojakkalaan, Otalamelle ja Vihdin kirkonkylään. Jätevedenpuhdistamot sijaitsevat kirkonkylällä ja Nummelassa.

Vesilaitoksen tehtävät hoidetaan 13 henkilön työpanoksella. Vihdin Vesi hankkii osan palveluistaan sisäisesti kunnan muilta yksiköiltä, jonka vuoksi henkilöstökuluihin sisältyy myös muiden yksiköiden henkilöiden palkkakustannuksia. Talousveden tuotannon sekä jäteveden poisjohtamisen ja puhdistamisen lisäksi vesilaitos vastaa vesihuoltoverkostojen rakentamisesta sekä korjaus- ja saneeraustöistä.

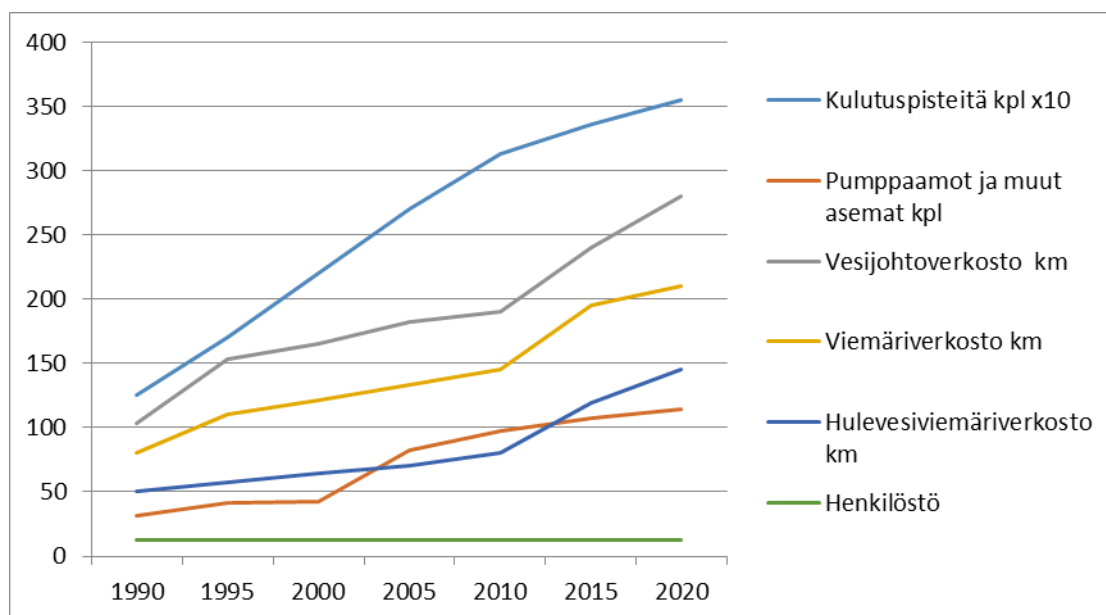
Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin Vesi on viime vuosina pyrkinyt kehittämään asiakaspalvelua ja toimintaansa vesihuollon digitalisatiota hyödyntäen. Digitaalisilla menetelmillä on mahdollista paitsi lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja kasvattaa kustannustehokkuutta, myös turvata asiakkaiden tyytyväisyys. Vesilaitoksella on käytössä tekstiviestitiedotus ja häiriötilannekartta, joiden avulla saadaan tieto häiriötilanteesta asiakkaille entistä nopeammin ja kattavammin. Vuoden 2020 lopulla on otettu käyttöön sähköiset lomakkeet helpottamaan uusien liittymissopimusten, omistajavaihtojen ja työtilausten tekemistä. Etäluettavia vesimittareita on otettu kokeilukäyttöön vuosina 2019 ja 2020. Etäluettavat mittarit ja siihen liittyvät tiedonsiirtopalvelut ovat jatkuvasti kehittyvä ala, joiden kehittymistä seurataan ja järjestelmien kokeilukäyttöä jatketaan talousarviovuonna 2021.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma on viimeksi laadittu vuonna 2010 ja toiminta-alueet päivitetty vuotta myöhemmin. Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa yhdyskuntakehitystä vastaamaan ja vesihuollon kehittämissuunnitelma on hyvä työkalu tähän tarkoitukseen mm. kaavoitustyötä tukemaan. Lisäksi vesihuoltolaitokselle on viime vuosina esitetty jonkin verran toiveita vesihuoltoverkostojen laajentamisesta toiminta-alueen ulkopuolelle ja näihin tarpeisiin vastaaminen edellyttää yhteneväisiä periaatteita mm. kiinteistöjen liittymisasteen ja alueellisten liittymismaksujen määräytymisen osalta. Vihdin Vesi esittää, että talousarviovuonna vesihuollon kehittämissuunnitelma ja toiminta-alueet päivitetään vastaamaan nykytilannetta.

Vesihuoltolaitoksen työajan ulkopuolinen päivystys on vuodesta 2011 lähtien hoidettu ostopalveluna yksityiseltä palveluntarjoajalta, joka on edellyttänyt myös oman henkilöstön epävirallista varallaoloa ja palveluntarjoajan neuvontaa haasteellisissa tilanteissa. Työnjohdollisten tehtävämuutoksien yhteydessä selvitettiin varallaolon palauttamista vesilaitoksen omaan organisaatioon ja tavoitteena oli vuoden 2020 aikana siirtyä omaan varallaoloon, jonka tarkoituksena oli säästää vuotuisia päivystyskustannuksia. Kevään 2020 koronaepidemia edellytti vesihuoltolaitosta varautumaan mahdollisiin henkilöstövajeisiin, jonka vuoksi ulkopuolinen varallaolo päätettiin toistaiseksi säilyttää. Talousarvion 2021 laadinnan ajankohtana varaudutaan koronan toiseen aaltoon eikä varallaolon siirtäminen vesilaitoksen organisaatioon ole mahdollista toteuttaa vuonna 2020. Koronatilanteen muuttuessa, on vesilaitoksen tavoitteena siirtää varallaolo omaan organisaatioon talousarviovuoden 2021 aikana vesihuoltolaitoksen toimintavarmuuden parantamiseksi ja kustannussäästöjen toteutumisen vuoksi.

Vuosittain laajentunut verkostoalue sekä automaation lisääntyminen vedenottamoilla ja verkoston asemilla on aiheuttanut pitkällä aikavälillä hallittua käyttökustannusten kasvua ostopalveluna ja samanaikaisesti aiheuttanut paineen henkilöstötyön tuottavuuteen. Vesihuoltoverkostot on laajentunut viimeisen 30 vuoden aikana kymmeniä kilometrejä, vedenottamoiden määrä tuplaantunut sekä pumppaamoiden ja muiden kunnossapitoa vaativien laitteiden määrä kasvanut merkittävästi. Omaisuudenhallinta ja verkostojen nykytilan selvittäminen edellyttää riittäviä resursseja, jotta korjausvelkaa ei pääse syntymään. Myös olemassa oleva ikääntyvä verkosto laitteineen edellyttää ennakoivaa huoltoa ja kunnossapitoa aiempaa enemmän. Lisäksi koko ajan kasvava liittyjämäärä lisää henkilöstön asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä kuten mittarivaihtoja ja liitostöitä sekä erilaisia selvityksiä ja avustavia töitä asiakkaiden ongelmatilanteissa. Erityisesti verkostojen ja vedenottamoiden käyttöä ja kunnossapitoa sekä niihin liittyvää automaation hallintaa tulee tarkastella, jotta varmistutaan vesihuoltolaitoksen toimintavarmuudesta.

KUVIO 13: Vihdin veden eri tunnuslukuja kuvion muodossa 1990 - 2020

Vihdin Vesi esittää kesätyöntekijän palkkaamista jätevedenpuhdistamolle vuosiloma-ajan resurssitilannetta paikkaamaan. Henkilöstöön ja varallaoloon esitetyt muutokset on huomioitu talousarvion tuloslaskelmassa.

Vedenottamoiden suoja-alueääräykset ovat vanhoja, joten talousarviossa on varauduttu niiden päivitykseen. Vesihuoltolaitoksen laitoksilla on tarvetta tietyin määräajoin toteutettaviin huoltotoimenpiteisiin. Nummelan jätevedenpuhdistamon tasausaltaan tyhjennys sekä Luontolan vedenottamon aktiivihillien vaihto ovat ajankohtaisia vuonna 2021. Talousarviossa on ennakoitu puhdistamolietteen käsittelyn kustannusten nousua, sillä olemassa oleva sopimus lietteen käsittelystä päättyy talousarviovuonna ja lietteen käsittelyn kustannustaso on viime vuosina noussut.

Vesilaitos		TP 2018	TP 2019	TA 2020	LTK 2021	TS 2022	TS 2023
Toiminnan laajuus							
Kulutusposteitä / liittyneet kiinteistöt	kpl	3474	3510	3545	3550	3568	3586
Pumpattu vesimäärä	m³	1 089 764	1 099 075	1 090 000	1 095 450	1 100 927	1 106 432
Myyty vesi	m³	1 028 683	1 009 821	1 030 000	1 035 150	1 040 326	1 045 527
Laskuttamattoman veden osuus	%	5,6 %	8,1 %	5,5 %	5,5 %	5,5 %	5,5 %
Puhdistettu jätevesi	m³	1 181 743	1 258 959	1 220 000	1 225 000	1 227 000	1 225 000
Laskutettu jätevesi	m³	960 546	954 554	968 000	972 840	977 704	982 593
Vastaanotettu lokajäte	m³	26 176	25 686	26 700	30 000	30 300	30 603
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	16,5 %	22,1 %	18,5 %	18,1 %	17,8 %	17,3 %
Vesijohtoverkosto	km	272	273	278	280	285	287
Viemäriverkosto	km	202	203	209	211	216	216
Hulevesiviemäriverkosto	km	136	137	145	147	150	152
Jätevedenpumppaamot	kpl	97	97	97	98	98	99
Henkilöstö	htv	13	13	13	14	14	14
Toiminnan tehokkus/taloudellisuus							
Vesitaksa m³ (alv 0%)	€	1,11	1,11	1,11	1,17	1,17	1,22
Jätevesitaksa m³ (alv 0%)	€	2,44	2,44	2,44	2,56	2,56	2,82
Muut toiminnan suoritteet							
Saneeratut vesijohdot	km	0	2,4	2	3	3	2
Saneeratut jätevesiviemärit	km	1,4	0,25	1	2	2	1
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	2	3	3	3	3	2

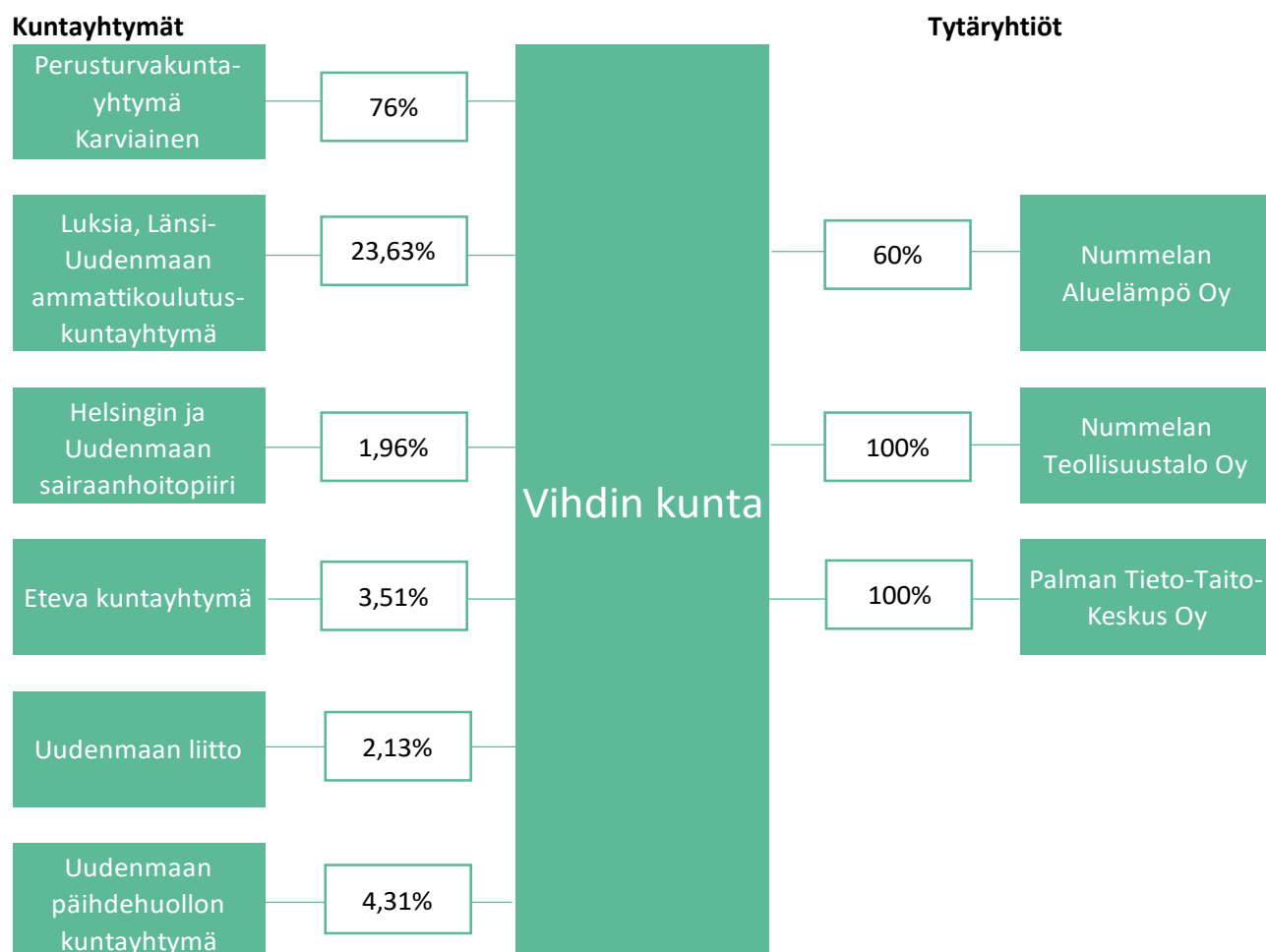
TAULUKKO 32. Vihdin Veden suoritteet 2018-2023

TULOSLASKELMA	TP 2019	MTA 2020	TAE 2020	TA 2021	TS 2022	TS2023
Liikevaihto	4 198 119	4 206 000	4 200 000	4 506 440	4 671 000	5 083 110
<i>siitä sisäiset</i>	<i>0</i>	<i>215 500</i>	<i>215 500</i>	<i>215 000</i>	<i>215 000</i>	<i>215 000</i>
Liiketoiminnan muut tuotot	51 636	0	78 000	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	17 595	35 000	20 000	15 000	20 000	20 000
Materiaalit ja palvelut	-1 569 731	-1 573 700	-1 810 000	-1 592 100	-1 590 610	-1 704 399
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:						
-ostot tilikauden aikana	-699 311	-710 300	-710 000	-734 700	-781 610	-801 799
-varast. lisäys (+) tai vähennys (-)	-3 846	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-866 574	-863 400	-1 100 000	-857 400	-809 000	-902 600
Henkilöstökulut	-607 757	-796 756	-711 467	-798 823	-916 409	-944 816
Palkat ja palkkiot	-454 810	-633 514	-560 000	-623 740	-720 232	-742 905
Henkilösivukulut	-152 947	-163 242	-151 467	-175 083	-196 177	-201 911
Poistot ja arvonalentumiset	-1 231 926	-1 308 772	-1 308 772	-1 436 253	-1 702 539	-1 863 753
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 231 926	-1 308 772	-1 308 772	-1 436 253	-1 702 539	-1 863 753
Arvonalentumiset		0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-32 782	-42 127	-25 000	-68 160	-74 022	-74 044
Liikelylijäämä (-alijäämä)	825 154	519 645	442 761	626 104	407 420	516 098
Liikelylijäämä % liikevaihdosta	19,66 %	12,35 %	10,54 %	13,89 %	8,72 %	10,15 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-390 064	-389 500	-389 500	-393 000	-393 000	-393 000
Korkotuotot kunnalta		0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	3 134	3 500	3 500	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut		0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut		0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut rahoituskulut	-198	0	0	0	0	0
Ylijäämä/alij. ennen satun.eriä	435 090	130 145	53 261	233 104	14 420	123 098
Satunnaiset tuotot ja -kulut		0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot		0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut		0	0	0	0	0
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	435 090	130 145	53 261	233 104	14 420	123 098
Poistoeron muutos		0	0	0	0	0
Vapaaehtoisten varausten muutos		0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	435 090	130 145	53 261	233 104	14 420	123 098

RAHOITUSLASKELMA	TP 2019	MTA 2020	TAE 2020	TA 2021	TS 2022	TS2023
Toiminnan rahavirta	1 667 017	1 287 429	1 440 033	1 669 357	1 716 959	1 986 851
Liikelyljäämä (-alijäämä)	825 154	463 459	442 761	626 104	407 420	516 098
Poistot ja arvonalentumiset	1 231 926	1 210 230	1 308 772	1 436 253	1 702 539	1 863 753
Rahoitustuotot ja -kulut	-390 064	-387 060	-389 500	-393 000	-393 000	-393 000
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	800	78 000	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 652 119	-2 015 000	-1 990 000	-2 560 000	-2 450 000	-5 130 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 652 119	-2 015 000	-1 990 000	-2 560 000	-2 450 000	-5 130 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	14 898	-727 571	-549 967	-890 643	-733 041	-3 143 149
Rahoituksen rahavirta	-14 594	727 571	732 825	732 825	1 574 223	4 298 386
Lainakannan muutokset	0	-5 254	0	0	0	0
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	0	-5 254	0	0	0	0
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-14 594	732 825	732 825	732 825	1 574 223	4 298 386
Vaihto-omaisuuden muutos	-900	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-373 132	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	577 732	402 825	402 825	402 825	1 244 223	3 968 386
Liittymismaksujen muutos	281 039	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Liittymismaksujen muutos kunnalta	3 415	0	0	0	0	0
Korott.velk.muutos muilta	-402 675	0	0	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	-100 073	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	304	0	182 858	-157 818	841 182	1 155 237

10 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 8.4.2019 § 60.

KUVIO 14. Vihdin kuntakonserni 2020

10.1 TYTÄRYHTEISÖT

Vihdin kunnan omistamat Kiinteistö Oy Härköiläntie 1, 2 ja 3 ovat lakkautuneet 8.9.2020 alkaen. Yhtiöiden toiminta ja muu materiaali siirtyy osaksi Vihdin kuntaa. Tarkemmin taloudellisista, toiminnallisista, oikeudellisista ja verotuksellisista vaikutuksista on selvitys käynnissä.

10.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön käytössä on bioenergialla eli hakkeella toimiva päälämpölaitos sekä Lankilan ja Ojakkalantien laitokset, jotka toimivat huippu- ja varalämpölaitoksina. Tilikauden 2019 lopussa yhtiön oma pääoma on 2 490 840,38 euroa (vuonna 2018 2 269 491,22 eur) ja taseen loppusumma 5 161 037,02 euroa (vuonna 2018 4 986 589,89 eur).

Yhtiön talous on kehittynyt positiivisesti. Yhtiö on alentanut energian hintaa viime vuosina yhteensä yli 12 %. Bioenergian hinta nousi vuoden 2019 syksyllä 10%. Yhtiön maksuvalmius on säilynyt erinomaisena. Energia-tuotanto bioenergialla on onnistunut hyvin ja jakautuma on ollut 91 % hakkeella ja 9 % fossiilisilla. Päästöt olivat näin ollen matalat ja taloudellinen tulos silti hyvä.

Vuodelle 2021 tavoitteena on yhtiön asiakassopimusten määrän kuin energian myynnin kasvattaminen. Yhtiössä tulee myös tavoitella aktiivisesti energianhinnan laskemista ja hiilijalanjäljen pienentämistä. Lisäksi vihta-toimenpiteissä on osoitettu kertaluontoisen isomman osingon nosto yhtiöstä. Vuoden 2019 tilinpäätöksen laskelma jakokelpoisista varoista osoittaa niitä olleen tuolloin 2 389 927, 62 euroa.

10.1.2 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka ovat kirjattu tulosvaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön tehdään nykyisellään vain välttämättömimmät korjaukset ja kun kunnan kaavoitustyö etenee, yhtiö tullaan purkamaan. Parhaillaan tehdään selvitystä yhtiön purkamiseen liittyvistä toimista. Yhtiö pyritään purkamaan vuoden 2021 aikana ellei tehtävästi selvityksestä muuta johdu.

10.1.3 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille. Yhtiön toiminta on voitollista vuonna 2019 ja taloussuunnitelmavuosina. Kiinteistö on pitkälti täyteen vuokrattu. Vuonna 2021 toimitaan vihta-toimenpiteiden mukaisesti ja kunta ottaa kohtuullista osinkoa yhtiöstä.

10.2 TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa aiheuttavat riskiä omistajalle.

11 INVESTOINTIOSA

Kunnanvaltuuston 21.09.2020 45§ päättämät kunnallistekniikan investointiosuuden muutokset eivät näy vielä muutetussa talousarviossa. Kunnallistekniikan kanssa käydään keskustelua karsinnan kohdentumisesta kohteittain.

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen jos tulo-odotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2021 – 2025, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakoon.

INVESTOINNIT 2020-2025

MENOT	-18 316 841	-13 850 000	-17 490 500	-19 690 500	-21 955 000	-22 770 000	-13 325 000	-14 610 000
TULOT	2 201 438	1 900 000	1 900 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
NETTO	-16 115 403	-11 950 000	-15 590 500	-19 440 500	-21 705 000	-22 520 000	-13 075 000	-14 360 000

HANKE	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
KUNNANHALLITUS								

KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE

Osakkeet ja osuudet; muut

pitkävaikutteiset menot

Pysyvien vastaavien

arvopaperihankinnat/sijoitukset/muut

pitkävaikutteiset menot

Asunto-osakkeiden myynti,

MENOT	-291 116	-950 000	-620 000	-620 000	-500 000	-500 000	0	0
TULOT	79 427	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
NETTO	-211 689	-900 000	-570 000	-570 000	-450 000	-450 000	50 000	50 000

Irtain omaisuus

ATK-hankinnat

Keskitetty ATK-hankinta/Konsernipalvelut

MENOT	-247 786	-350 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-247 786	-350 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Muu irtain omaisuus

Konsernipalveluiden irtaimen

omaisuuden hankinta

MENOT	-75 105	-20 000	-30 000	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-75 105	-20 000	-30 000	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000

Osallistuva budjetointi

MENOT	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

MENOT	-614 007	-1 370 000	-1 000 000	-1 000 000	-870 000	-870 000	-370 000	-370 000
TULOT	79 427	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
NETTO	-534 580	-1 320 000	-950 000	-950 000	-820 000	-820 000	-320 000	-320 000

HANKE		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA									
OPETUKSEN TULOSALUE									
Irtain omaisuus									
	MENOT	-10 492	-65 000	-135 000	-135 000	-65 000	-40 000	-40 000	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-10 492	-65 000	-135 000	-135 000	-65 000	-40 000	-40 000	-40 000
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	-802 887	0	0	0	0	-1 250 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-802 887	0	0	0	0	-1 250 000	0	0
YHTEENSÄ									
	MENOT	-813 378	-65 000	-135 000	-135 000	-65 000	-1 290 000	-40 000	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-813 378	-65 000	-135 000	-135 000	-65 000	-1 290 000	-40 000	-40 000
HANKE		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA									
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN TULOSALUE									
Muu irtain omaisuus									
	MENOT	0	-160 000	-148 000	-148 000	0	0	-25 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-160 000	-148 000	-148 000	0	0	-25 000	0
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	-194 426	0	-250 000	-250 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-194 426	0	-250 000	-250 000	0	0	0	0
YHTEENSÄ									
	MENOT	-194 426	-160 000	-398 000	-398 000	0	0	-25 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-194 426	-160 000	-398 000	-398 000	0	0	-25 000	0
HANKE		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA									
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE									
Valtion toiminnot									
Kunnan osuudet <i>valtion</i> hankkeisiin									
	MENOT	-54 475	-200 000	-850 000	-900 000	-250 000	-500 000	-500 000	-500 000
	TULOT	7 885	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-46 590	-200 000	-850 000	-900 000	-250 000	-500 000	-500 000	-500 000
Kunnallistekniikan rakentaminen									
	MENOT	-3 275 229	-2 710 000	-2 205 000	-4 105 000	-2 110 000	-1 760 000	-1 810 000	-1 830 000
	TULOT	804 700	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-2 470 529	-2 710 000	-2 205 000	-4 105 000	-2 110 000	-1 760 000	-1 810 000	-1 830 000
Liikunta-alueiden rakentaminen									
	MENOT	-296 878	-100 000	0	0	-250 000	-590 000	-410 000	-310 000
	TULOT	75 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-221 878	-100 000	0	0	-250 000	-590 000	-410 000	-310 000
Muu irtain omaisuus									
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta									
	MENOT	-164 149	-200 000	-200 000	-200 000	0	-100 000	0	-100 000
	TULOT	5 915	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-158 234	-200 000	-200 000	-200 000	0	-100 000	0	-100 000
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-3 790 731	-3 210 000	-3 255 000	-5 205 000	-2 610 000	-2 950 000	-2 720 000	-2 740 000
	TULOT	893 500	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-2 897 231	-3 210 000	-3 255 000	-5 205 000	-2 610 000	-2 950 000	-2 720 000	-2 740 000

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Maa-alueet									
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-689 427	-2 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	668 960	1 850 000	1 850 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	NETTO	-20 467	-150 000	350 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
Irtaimen omaisuuden hankinta									
	MENOT	-42 688	0	0	0	0	0	-40 000	-40 000
	TULOT	10 323	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-32 366	0	0	0	0	0	-40 000	-40 000
ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-732 115	-2 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 540 000	-1 540 000
	TULOT	679 283	1 850 000	1 850 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	NETTO	-52 833	-150 000	350 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 340 000	-1 340 000
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Talonrakennus									
Uudisrakentaminen									
Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO	MENOT	-8 793 059	-1 550 000	-700 000	-700 000	-400 000	0	0	0
Lähiliikunta-alue	TULOT	525 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-8 268 059	-1 550 000	-700 000	-700 000	-400 000	0	0	0
Päätetty kokonaiskustannus:	24 619 000								
Käytetty kokonaiskustannusarvio (-2020)	24 112 968								
Kirkonkylän VPK:n paloasema									
	MENOT	0	-95 000	-210 000	0	-210 000	-600 000	-1 800 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-95 000	-210 000	0	-210 000	-600 000	-1 800 000	0
Etelä-Nummelen koulukeskus									
	MENOT	-15 330	-400 000	-6 000 000	-6 000 000	-11 000 000	-9 000 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-15 330	-400 000	-6 000 000	-6 000 000	-11 000 000	-9 000 000	0	0
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu									
	MENOT	0	0	-50 000	-50 000	-200 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-50 000	-50 000	-200 000	0	0	0
Talonrakennus		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Perusparannus ja muutos									
Karviainen (Nummelen ja kk:n terveysas.)	MENOT	-71 922	-200 000	-200 000	-200 000	-170 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-71 922	-200 000	-200 000	-200 000	-170 000	0	0	0
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.									
	MENOT	-1 077 549	-1 200 000	-1 020 000	-1 020 000	-1 000 000	-1 100 000	-900 000	-1 000 000
	TULOT	18 169	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 059 380	-1 200 000	-1 020 000	-1 020 000	-1 000 000	-1 100 000	-900 000	-1 000 000
Ojakkalan koulun ja päiväkodin peruskorj.									
	MENOT	0	-800 000	-100 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-800 000	-100 000	0	0	0	0	0
Kunnanviraston remontointi									
	MENOT	0	0	-55 000	-55 000	-150 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-55 000	-55 000	-150 000	0	0	0
Kuntalan remontointi eli									
Kirjaston muutos museoksi	MENOT	-5 153	-500 000	-482 500	-482 500	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-5 153	-500 000	-482 500	-482 500	0	0	0	0
Nummelen koulun keittiö muutostyöt									
	MENOT	-29 182	0	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-29 182	0	0	0	0	0	0	0
Liikuntasalien kunnostus									
	MENOT	-109 428	0	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-109 428	0	0	0	0	0	0	0
Kuoppanummen koulun keittiön peruskorj.									
	MENOT	0	0	-50 000	-50 000	-360 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-50 000	-50 000	-360 000	0	0	0
Pääkirjaston ovet / omatoimikirjasto									
	MENOT	0	0	-115 000	-115 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-115 000	-115 000	0	0	0	0
Kirkkonniemen muutos kulttuuritilaksi									
	MENOT	0	0	-100 000	-100 000	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-100 000	-100 000	-500 000	0	0	0

Muu irtain omaisuus

MENOT	-135 887	-50 000	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
TULOT	6 060	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-129 827	-50 000	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

TILAPALVELUN TASEYKSIKÖ YHTEENSÄ

MENOT	-10 237 510	-4 795 000	-9 082 500	-8 772 500	-14 040 000	-10 750 000	-2 750 000	-1 050 000
TULOT	549 229	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-9 688 282	-4 795 000	-9 082 500	-8 772 500	-14 040 000	-10 750 000	-2 750 000	-1 050 000

VIHDIN VESI

		TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-30 374	-50 000	-100 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000	-8 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-30 374	-50 000	-100 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000	-8 000 000
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-168 070	-350 000	-300 000	-300 000	-250 000	-100 000	-50 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-168 070	-350 000	-300 000	-300 000	-250 000	-100 000	-50 000	-100 000
Verkostoon uudisrakentaminen ja saneeraminen	MENOT	-1 220 597	-1 300 000	-1 350 000	-1 910 000	-1 530 000	-980 000	-680 000	-380 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 220 597	-1 300 000	-1 350 000	-1 910 000	-1 530 000	-980 000	-680 000	-380 000
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-120 287	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-120 287	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-3 862	-50 000	0	0	-20 000	0	-20 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-3 862	-50 000	0	0	-20 000	0	-20 000	0
Pumppaamot	MENOT	-108 929	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-108 929	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000	-50 000	-50 000	-50 000

VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-1 652 119	-1 950 000	-2 000 000	-2 560 000	-2 450 000	-5 130 000	-5 800 000	-8 530 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 652 119	-1 950 000	-2 000 000	-2 560 000	-2 450 000	-5 130 000	-5 800 000	-8 530 000

ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE
Ensikertainen kalustaminen

Ateria ja puhdistuksen ensikertainen kalustaminen	MENOT	-113 324	0	0	0	-340 000	-200 000	0	-260 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-113 324	0	0	0	-340 000	-200 000	0	-260 000

Ateria ja puhdistuksen irtaimen omaisuuden hankinta

	MENOT	-169 231	-300 000	-120 000	-120 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-169 231	-300 000	-120 000	-120 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000

KAAVOITUS- JA TEKINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

MENOT	-16 695 030	-12 255 000	-15 957 500	-18 157 500	-21 020 000	-20 610 000	-12 890 000	-14 200 000
TULOT	2 122 011	1 850 000	1 850 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
NETTO	-14 573 019	-10 405 000	-14 107 500	-17 957 500	-20 820 000	-20 410 000	-12 690 000	-14 000 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus / Osakkeet ja osuudet

Kunnan omistuksessa olevien asunto-osakkeiden osalta tarkastellaan mahdollisuuksia niiden myymiseksi aina osakkeen vapautuessa. Kunnan on tarkoituksenmukaista säilyttää omistuksessaan jonkin verran hyväkuntoisia osakkeita, joten asunto-osakkeiden myyntituloihin vuodelle 2021 arvioidaan aiempaa vähemmän tuottoa, 50 000 euroa. Vuosille 2022 – 2025 varaudutaan 50 000 euroa/vuosi.

Muut pitkävaikutteiset menot

Turun tunnin juna Oy:n rahoittamiseen on varauduttu osakassopimuksen mukaisten osuuksien mukaisesti. Osuuksissa on huomioitu hankkeelle myönnetty CEF-rahoitus, 620 000 euroa. Vuosille 2022 – 2023 varaudutaan 500 000 euroa/vuosi.

Irtain omaisuus

Atk-investoinnit

Vuoden 2021 atk-investointien määräraajakautuminen olisi seuraava: verkkosivujen uudistamiseen sekä digipalvelu- ja tiedonhallintalakien vaatimusten täyttämiseen varaudutaan 80 000 eurolla. Palautejärjestelmän ja muun sähköisen asiainnin kehittämiseen sekä mahdollisen mobiilisovelluksen hankkimiseen varataan 120 000 euroa. Tiedolla johtamisen työkaluja ja menetelmiä on tarkoitus kehittää 50 000 eurolla. Kokoushuoneiden AV-tekniikkaan investoidaan 30 000 euroa tavoitteena erityisesti laajentaa langattoman esitystekniikan käyttöä. Asianhallinnan tietojärjestelmän päivittämiseen varataan 20 000 euroa. Yhteensä 300 000 euroa. Vuosille 2022 – 2025 varaudutaan 300 000 euroa/vuosi.

Muu irtain omaisuus

Kunnanviraston tilamuutoksiin ja niiden edellyttämiin kalustehankintoihin on varauduttu vuonna 2021 30 000 euron suuruisella määrärahalla. Karviaisen sosiaalipalveluiden mahdollisuutta sijoittua kunnanviraston tiloihin selvitetään parhaillaan. Vuosille 2022 – 2025 varaudutaan 20 000 euroa/vuosi.

Osallistuva budjetointi

Osallistuvaa budjetointia on tarkoitus jatkaa edellisvuosien tapaan. Talousarvioon varataan 50 000 euroa suuruinen määräraha kuntalaisten ideoiden investointien toteuttamiseen. Vuosille 2022 – 2025 varaudutaan 50 000 euroa/vuosi.

Lasten ja nuorten lautakunta

Irtain omaisuus

Vuosi 2021

Kuoppanummen koulukeskuksen ruokasalin pöydät ja tuolit, 50 000 euroa

Kuoppanummen koulukeskus on aloittanut toimintansa vuonna 2004, jolloin koulukeskukseen on hankittu ensikertaisen kalustuksen yhteydessä tarvittavat kalusteet. Koulukeskuksen ruokasali on normaalin koululounaskäytön lisäksi aktiivisessa ilta- ja viikonlopputoiminnassa.

Vihdin lukion aulakalusteet, 25 000 euroa

Uuden opetussuunnitelman mukaisesti osa opetuksesta tulee tapahtumaan luokkatilojen ulkopuolella. Näin ollen koulun aulatilat on kalustettava niin, että aulatiloja voidaan hyödyntää opetukseen ja että opiskelijat voivat opiskella ja suorittaa koulutehtäviään aulatiloissa vapaatunteinaan.

Koulukalusteita, 40 000 euroa (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Otalammen, Vihdin yhteiskoulun ja Kuoppanummen koulun teknisen käsityön laitteet, 20 000 euroa

Yläkoulujen teknisen käsityön laitteista osa on toimimattomia ja korjauskelvottomia. Niiden tilalle hankitaan opetussuunnitelman mukaiset ja tilan käytön kannalta turvalliset laitteet. Lisäksi varustus on puutteellinen nykYTEknologian mukaiseen opetukseen.

Vuosi 2022

Kuoppanummen koulun aulakalusteet, 25 000 euroa

Kuoppanummen koulukeskus on aloittanut toimintansa vuonna 2004, jolloin koulukeskukseen on hankittu ensikertaisen kalustuksen yhteydessä tarvittavat välineet koulun käytössä oleviin erilaisiin tiloihin. Koulun luokkatilakalusteita on huollettu ja uusittu kuluneiden vuosien aikana. Merkittävä hankinta on aulatilojen kalusteiden uudistaminen. Uuden opetussuunnitelman mukaisesti osa opetuksesta tulee tapahtumaan luokkatilojen ulkopuolella. Näin ollen koulun aulatilat on kalustettava niin, että aulatiloja voidaan hyödyntää opetukseen.

Koulukalusteita, 40 000 euroa (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2023

Koulukalusteita, 40 000 euroa (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2024

Koulukalusteita, 40 000 euroa (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2025

Koulukalusteita, 40 000 euroa (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Ensikertainen kalustus

Vuosi 2023

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen opetus ja nuoriso, 800 000 euroa

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen suunnittelu on aloitettu syksyllä 2018 uudelleen. Koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertaisen kalustuksen sekä muiden toimipaikkojen vaihtumisen johdosta aiheutuvien kustannusten euromääräinen summa tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen varhaiskasvatus, 450 000 euroa

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen suunnittelu on aloitettu syksyllä 2018 uudelleen. Koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertaisen kalustuksen sekä muiden toimipaikkojen vaihtumisen johdosta aiheutuvien kustannusten euromääräinen summa tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta

Kirjasto

Vuosi 2021

Omatoimikirjastolaitteiston hankkiminen ja pääkirjaston asiakaspalvelualueen uudistaminen omatoimikirjaston, 60 000 euroa

Omatoimiajan sisäänkirjautumisjärjestelmän hankinta sekä pääkirjaston asiakaspalvelutiskin ja sen yhteydessä olevan ns. operatiivisen takatilan toiminnan järjestäminen ja uusien kalusteiden hankinta palvelutarvetta vastaavaksi. Muut omatoimikirjaston edellyttämät muutokset pääkirjastoon huomioidaan tilapalveluiden investoinneissa.

Asiakaspalvelutiskin ja ns. operatiivisen takatilan uudistamisen suunnittelu on aloitettu vuonna 2020, mutta alueelle sijoittuvan talotekniikan vuoksi tarvittavat muutostyöt ovat osoittautuneet odotettua isommiksi, eikä niitä voida toteuttaa syksyn 2020 aikana tälle vuodelle varatulla 20 000 euron investoinnilla.

Verhojen hankkiminen Vihdin kirkonkylän kirjastoon ja verhojen/teippausten hankinta pääkirjastoon, 13 000 euroa

Paloturvallinen, maisemaa peittämätön verho estämään auringon häikäisyä asiakastilassa ja asiakaspalvelupisteellä Kirkonkylän kirjastoon sekä paloturvallinen ja kaikua pehmentävä verho ja/tai ikkunateippaus pääkirjaston monitoimitilaan.

Vuosi 2024

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastojärjestelmän päivittäminen, 10 000 euroa

Pääkirjaston kalustehankinnat, 15 000 euroa

Näyttelyvitriinien uusiminen ja muiden asiakastilojen kuluvien kalusteiden korvaaminen tarpeen mukaan.

Museo

Vuosi 2021

Irtain omaisuus

Luettelointiohjelma ja konvertointi, 30 000 euroa

Ohjelman hankintaprosessi on yhä käynnissä.

Uusi perusnäyttely

Uuden perusnäyttelyn toteutus, 45 000 euroa

Toteutetaan erikseen esitettävän hankesuunnitelman mukaan.

Ensikertainen kalustus

Museon ensikertainen kalustaminen, 150 000 euroa

Museon toimitila-asia on edelleen kesken.

Kulttuuri

Vuosi 2021

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustus ja av-tekniikka, 100 000 euroa

Hankesuunnitelma Kirkkoniemen koulukiinteistön muuttamiseksi kulttuurikeskukseksi on kunnanhallituksen käsittelyssä syksyllä 2020. Määrärahoja käytetään ainoastaan, mikäli hankesuunnitelma hyväksytään.

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

Valtion toiminnot (kunnan osuudet valtion hankkeisiin)

Kunnan osuus valtion tiehankkeisiin ja ratahallinnon hankkeisiin vuoden 2021 talousarviossa ovat yhteensä 900 000 euroa, jotka kohdistuvat VT25 Ukintien liittymän tiesuunnitelman laatimiseen (100 000 euroa) ja valtion teihin liittyviin kevyenliikenteenväylien turvallisuuden parantamistoimenpiteisiin (700 000 euroa), joista merkittävin on valtatie 2 alikulku kirkonkylän kohdalla. Valtatie 25 - Vihdintie - Kaukoilantien liittymän parantamista suunnitellaan yhteishankkeena ELY-keskuksen kanssa.

Veikkola-Pillistöntie/ Tervalampi raitin suunnittelu alkaa vuonna 2021 yleissuunnitelmalla, jossa selvitetään muun muassa millaisia siltoja tarvitaan, missä kevyenliikenteen väylän tulisi kulkea. Eteenpäin rakentamisessa voi päästä vasta siinä vaiheessa, kun ELY-keskus on kokonaisuuden hyväksynyt. Kirjattu vuodelle 2021 määräraha 50 000 euroa (sisältyen em. mainittuun 900 000 euron yhteissummaan). Rustan liittymään 50 000 euroa (sisältyen em. mainittuun 900 000 euron yhteissummaan).

Vuodelle 2022 varaudutaan 250 000 euroa/vuosi ja vuosille 2023 – 2025 varaudutaan 500 000 euroa/vuosi.

Kunnallistekniikan rakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen ja perusparantamiseen, kunnallistekniikkaan sekä liikunta- ja viheralueiden rakentamiseen on varattu 1 060 000 euroa vuodelle 2021: Meritie, Hopeasepantie, Vanha sepän tie, Huhdanmäntie, Hiidenvedentie, Otalammenraitti, muihin pieniin saaneerauksiin, Maaniitunlahden katujen rakentamiseen, Pillistöntien kadunrakennustyöt käynnistyvät välillä Pillistöntaival ajoharjoitteluradan liittymä, Etelä-Nummellan ja Hiidenlaakson työpaikka-alueet, Höytiönnummen maankaatopaikka sekä muut kunnallistekniset korjaukset.

Muuten edellä mainitun 1 060 000 euron lisäksi määrärahojen käyttöä kohdistuu muun muassa: Meritien rautatiesillan saneeraus 120 000 euroa. Tierumpujen korjaukset vuotuisesti 20 000 euroa. Vihdintiehen varattu vuodelle 2021 70 000 euroa. Katuvalaistuksen uusimiseen ja katuvalaistuksen uudisinvestointeihin on varattu yhteensä 495 000 euroa. Investoinnilla saavutetaan merkittävä säästö sähköenergian kulutuksessa. Käynnistetään nunnan katuvalaistustietojen siirtäminen sähköiseen järjestelmään. Etelä-Nummellan pysäköintialueeseen varauduttu 300 000 eurolla. Kunnanjohtajan ehdotuksessa lisätty 400 000 euroa Palman alueen rakentamiseen, Pillistöntien rakentamiseen 350 000 euroa ja Meritien – valtatie 2 –ylittävän sillan ulkoasukokonaisuuden kohentamiseen 30 000. Kunnanjohtajan ehdotuksessa on myös lisätty määrärahaa Etelä-Nummellan ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden toteutukseen lisää 100 000 euroa (tämä 100 000 euroa sisältyy edellä mainittuun 1 060 000 euron summaan).

Nuoksion ns. läntisen sisäänkäynnin edellytysten parantaminen. Tämä sisältää mm. kulkuyhteyksien parantamista kuin pysäköinnin edistämistä alueella Nuoksion läntisenä porttina. Läntisen portin pysäköintialueen toteutus vuonna 2021. Autopaikka maksanee kappaleelta noin 5 000 eur, jolloin 100 paikkaa olisi oin 500 000 euroa. Aikaisemmin kohteelle oli budjetoitu lautakuntavaiheessa 20 000 euroa.

Ridalinmetsän alueen rakentaminen ja kunnallistekniikan kokonaisuus. Varaus hankkeen etenemiselle 550 000 euroa.

Puistojen perusparannusmäärärahoista pääosa osoitetaan kirkonkylänrannan hankkeelle. Lisäksi parannustoimia kohdistetaan myös leikkipuistoihin ja puistopolkuihin. Leikkikenttien saneeraus vuodelle 2021 80 000 euroa, vuosille 2022 ja 2024 10 000 euroa sekä vuosille 2023 ja 2025 20 000 euroa. Puistopolkujen saneeraus vuosille 2021 - 2025 30 000 euroa vuotuisesti. Kirkonkylän ranta-alueen saneeraus vuonna 2021 100 000 eur ja vuonna 2022 50 000 euroa. Näihin töihin on varattu kaikkiaan 210 000 euroa vuodelle 2021. Kunnanjohtajan ehdotuksessa leikkikenttien määrärahaesitys nostettiin 20 000 eurosta 80 000 euroon vuodelle 2021.

Kaikkinensa kunnallistekniikan rakentamiseen varaudutaan vuodelle 2021 4 105 000 euroa, vuodelle 2022 2 110 000 euroa, vuodelle 2023 1 760 000 euroa, vuodelle 2024 1 810 000 euroa ja vuodelle 2025 1 830 000 euroa.

Liikunta-alueiden rakentaminen

Vihtaohjelman linjausten mukaisesti liikunta-alueiden rakentamiseen ei varata määrärahaa vuodelle 2021.

Vuodelle 2022 varaudutaan 250 000 euroa, vuodelle 2023 590 000 euroa, vuodelle 2024 410 000 euroa ja vuodelle 2025 310 000 euroa.

Muu irtain omaisuus

Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden uusintaan varataan 200 000 euroa. Tällä määrärahalla on tarkoitus uusia kadunpuhtaanapitolaitteita sekä pienkalustoa.

Vuosille 2023 ja 2025 varaudutaan 100 000 euroa/vuosi.

Elinvoimapaalveluiden tulosalue

Kiinteä omaisuus

Vihdin kunnanvaltuusto on 3.6.2019 §25 hyväksynyt Vihdin kunnan päivitetyn maapoliittisen ohjelman. Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään kunnan maapoliittiset tavoitteet sekä esitetään ne periaatteet ja maapoliittiset keinot, joita noudatetaan pyrittäessä asetettuihin tavoitteisiin.

Talousarviota laadittaessa kunnan työpaikkatonttien tarjonta on huono. Alkavalla kaudella maanhankintaa tullaan painottamaan sellaisille alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa myös yrittämisen näkökulmasta.

Jotta Vihti kuntana voi säilyttää ja lisätä vetovoimaansa asuinpaikkana, on uusiin, kaavoitettaviin asuinalueisiin sekä olevien asuinalueiden ympäristön ylläpitoon ja parantamiseen pystyttävä satsaamaan nykyistä enemmän. Yksi keino käytettävissä olevan resurssin kasvattamiseen on laatia ensimmäiset asemakaavat ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle, jolloin kaavoituksesta saatava hyöty voidaan ohjata kokonaisuudessaan kunnan kehittämiseen. Jotta näin voidaan toimia, on raakamaata myös pystyttävä hankkimaan asumisen tarpeisiin silloin, kun sitä on kohtuuhintaan tarjolla kunnan kehittämisstrategian mukaisilla alueilla.

Vuonna 2020 maanhankintaan varattiin 2 miljoonaa euroa. Riittävää sekä asumisen että työpaikkatontti-entarpeeseen vastaavaa kaavoitusta varten tulee budjetissa varautua maanhankintaan 1,5 miljoonalla eurolla myös vuodelle 2021.

Vuosille 2022 – 2025 varaudutaan 1 500 000 euroa/vuosi.

Muu irtain omaisuus

v. 2024	Mittauslaitteiston uusiminen / laajentaminen	40 000,00
---------	--	-----------

Mittauslaitteiston luotettava toiminta sekä uusien toiminnallisuuksien käyttöön ottaminen edellyttävät määräjainkojeiden uusimista tai mittauslaitteiston laajentamista. Uudet toiminnallisuudet ja tavat myös tehostavat toimintaa ja sitä kautta myös parantaa myös asiakaspalvelua.

v. 2025	Pakettiauton vaihto	40 000,00
---------	---------------------	-----------

Mittaustoiminnan sujumisen kannalta on tärkeää, että myös käytössä olevat autot ovat mahdollisimman luotettavia. Mittaustoiminnassa auto joutuu melko kovaan rasitukseen johtuen mm. jatkuvista lyhyistä ajomatkoista sekä erilaisista ajo-olosuhteista. Normaalisti autot on vaihdettu 7 vuoden välein. Tänä aikana ei vielä ilmene suurempia huoltotarpeita ja vaihtautosta saa myös kohtuullisen hyvityksen. Mittaustoimen resurssitilanteesta johtuen autojen käyttö on viime vuosina ollut normaalia vähäisempää, joten vaihtovälikin on pidentynyt. Volkswagen Transporter on hankittu vuonna 2010 eli investointivuonna ollut käytössä jo viisi vuotta. Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan myös auton ympäristöystävällisyys esim. käyttövoima ja kulutus.

Ateria ja puhdistuksen tulosalue

Ensikertainen kalustaminen

v. 2022	Aluekeittiö Kuoppanummen	laitteet/kylmähuoneet	260 000
---------	--------------------------	-----------------------	---------

Keittiön lattia on akryylibetonia ja siinä on havaittavissa kulumaa, samoin keittiön muissa pinnoissa. Vesi jää myös lätäköinä osalle lattiapintaa. Kuoppanummen keittiöistä on terveystarkastaja pyytänyt Oiva-tarkistuksen yhteydessä korjaussuunnitelmaa. Peruskorjauksen yhteydessä uusitaan keittiön laitteita ja kylmä- ja pakastuhuoneita. Suunnitelma tehdään vuonna 2021 ja toteutus vuonna 2022. Keittiölaitteita ja kylmähuoneita varten on 260 000 euroa. Peruskorjauksen määräraha sisältyy tilapalvelun esittämään investointiin.

v. 2022	Virastotalon keittiölaitteet ja ruokalinjasto	80 0000
---------	---	---------

Keittiön lattia on akryylibetonia ja siinä on havaittavissa kulumaa, samoin keittiön muissa pinnoissa. Sähkötaulu on ilman kaappia tuulikaapissa. Peruskorjauksen määräraha sisältyy tilapalvelun esittämään investointiin.

v. 2023	Etelä-Nummellan päivä- ja koulukeskuksen palvelukeittiö	200 000
---------	---	---------

Etelä-Nummellan päivä- ja koulukeskuksen palvelukeittiöiden laitteiden hankintaan varataan 200 000 euroa (astianpesuosasto, uunit, kalusteet, käyttöastiat ja ruokailulinjastot). Kylmä- ja pakastuhuoneet kuuluvat kiinteistöön.

v. 2025	Aluekeittiö Vihdin yhteiskoulu	260 000
---------	--------------------------------	---------

Vihdin yhteiskoulun keittiön peruskorjauksen yhteydessä uusittaviin laitteisiin varataan 260 000 euroa (kylmä- ja pakastuhuoneet, astianpesuosasto, uunit).

Aterian ja puhdistuksen irtaimiston hankinta

v. 2021	120 000
v. 2022	80 000
v. 2023	80 000
v. 2024	80 000
v. 2025	80 000

Vuosittain keittiöissä tai laitoshuollossa hankitaan uusia laitteita (rikkoutuminen, ei kannata korjata laitteita). Ne ovat yleensä astianpesukoneita, yhdistelmäuuneja, patoja, lämpö- ja kylmävaunuja tai ruokalinjaston laitteita. Määrärahaan on sisällytetty asennukseen liittyvät sähkö-, viemäri- ja vesiliitännät työt.

Tilapalvelu taseyksikkö

UUDISRAKENTAMINEN

Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO

Vuonna 2020 lähiliikuntapaikkojen osalta työt on saatu käynti. Kuivattaminen valmistunee vuoden 2020 loppuun mennessä, mutta kenttien rakentaminen jatkuu vuoden 2021 puolella. Rakentamisjärjestystä käsiteltiin lautakunnista mm. järjestöiltä saadun palautteen pohjalta. Rakentaminen etenee määrärahojen puitteissa järjestyksessä: pallokenttä, jääkiekkokaukalo, parkour ja skeittipuisto. Kenttien rakentamiselle on saatu Etelä-Suomen aluehallintovirastolta veikkausvoittovaroista myönnettyä valtionavustusta. Vuodelle 2021 varaudutaan 700 000 euroa ja vuodelle 2022 varaudutaan 400 000 euroa.

Kirkonkylän paloasema

Vihdin VPK:n paloasema nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä, osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu 1938 ja sitä on laajennettu vuonna 1952.

Paloasema on toiminnallisesti huonossa kunnossa, eikä se täytä työsuojelullisia, toiminnallisia eikä rakenteellisia vaatimuksia. Toimintaa on kahdessa kerroksessa ja siirtyminen kerrosten välillä tapahtuu ulkokautta. Paloasematoimintojen kehittäminen nykyvaatimusten mukaiseksi tällä kiinteistöllä on hankalaa: mm. hälytysreitit turvaaminen torialueen poikki yleisötilaisuuksien aikana on erittäin haastavaa.

Vihta- ohjelman myötä Vihdin kirkonkylässä sijaitsevan Vihdin VPK: paloaseman suunnittelu ajoittuu vuodelle 2021 ja rakentaminen vuodelle 2023-2024. Kirkonkylän alueella on käynnissä kaavamuutostyö (asemakaava V47). Kaavatyö yhtenä tavoitteena on muodostaa uusi tontti VPK:n uudelle rakennukselle. Vihta ohjelman myötä vuodelle 2022 varataan 210 000 euron määräraha paloaseman suunnitteluun. Rakentaminen ajoittuu vuodelle 2023-2024 ja alustava kustannusarvio on 2,6 milj. euroa. Vuodelle 2023 varaudutaan 600 000 euroa ja vuodelle 2024 varaudutaan 1 800 000 euroa.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ohjeellinen suunnitelma käsiteltiin kunnanhallituksessa keväällä 2018. Keväällä 2020 julkaistiin hankintailmoitus elinkaarimallilla toteutettavasta päiväkoti- ja kouluhankkeesta. Vuoden 2020 aikana hankinta etenee kilpailullisen neuvottelumenettelyllä palveluntuottajien kanssa. Tarjousten saaminen ajoittuu joulukuun – tammikuulle, jonka jälkeen on päätöksen teon vuoro. Vuodelle 2021 varaudutaan 6 000 000 euroa, vuodelle 2022 11 000 000 euroa ja vuodelle 2023 9 000 000 euroa.

Hyvinvointikeskuksen suunnittelu

Nummelan terveyskeskuksen käyttöikä ilman suuria peruskorjaustoimenpiteitä on noin 5 vuotta ja taloussuunnitteluvuosina tulee arvioida tarvetta uuden hyvinvointikeskuksen rakentamiselle Vihtiin. Investointeja rajoittaa tällä hetkellä Kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoistusten ja investointien rajoituslaki, joka on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Rajoituslainsäädäntöä tullaan todennäköisesti jatkamaan vuoteen 2025. Lain voimassaoloaikana kunta tarvitsee erillisen poikkeusluvan sosiaali- ja terveyspalvelujen investointien toteuttamista varten. Poikkeusluvan anominen edellyttää pitkälle vietyä toiminnallista ja rakentamiseen liittyvää suunnittelua. Hakuprosessin valmistelu on käynnistetty. Vuodelle 2021 varaudutaan 50 000 euroa, vuodelle 2022 varaudutaan 200 000 euroa.

PERUSPARANTAMINEN

Karviainen (Nummelan ja kirkonkylän terveysasema)

Vuodella 2021 on varattu talousarvioon 200 000 euron määräraha. Määrärahalla toteutetaan Karviaisen toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia lähinnä Nummelan terveysasemalla sekä virastotalolla. Vuodelle 2022 on varattu 170 000 euroa.

Kiireellisimpinä kunnostus- ja korjaustoimenpiteinä on terveysaseman rakennusautomaation ja ilmanvaihdon/jäähdytyksen peruskorjauksen suunnittelu ja toteuttaminen vuodeosastoa lukuunottamatta. Nummelan terveysasema on iäkäs rakennus, jossa tilatarpeet ja olemassa oleva tekniikka edellyttää uudistuksia. Rakennuksen käyttöä voidaan ylläpitää ja edesauttaa noin 5 vuotta. Tämä jälkeen mittavat peruskorjaustoimenpiteet ovat vääjäämättä edessä tai vaihtoehtoisesti uusien toimitilojen toteuttaminen.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Määräraha-jako on alustavasti alla kuvatun mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti eri kohtien välillä ja sitovana määrärahana on yhteissumma VIHTA-ohjelman perusteella 1,02 milj. euroa. Vihdin kunnan kiinteistöjen suunnittelemttomien ns. ”vikakorjauksien” määrä on kasvanut.

1. Tila- ja toimintamuutokset

Riippuvainen tilojen käytön tehostamistarpeesta.

2. Pihavarusteiden ja liikuntavarusteiden korjaukset

Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan tulevana vuosina. Vuosittaisella määrärahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa.

Tilapalvelu vastaa jatkossa koulujen rikkoutuneiden liikuntavälineiden uusimisesta aiheutuneista kustannuksista.

3. Sisäilmakorjaukset

Vuoden 2021 talousarvioon varataan 100 000 euroa. Vuodelle 2021 varatulla summalla tehdään välttämättömiä sisäilmaan liittyviä parannuksia ja korjauksia. Tällöin tehdään mm. sisäilmatutkimuksia ja sisäilmakorjauksia sekä ennalta ehkäistään sisäilmaongelmien syntymistä. Suunnitteluvuosina jatketaan tätä korjausten sarjaa. Taloussuunnitelmavuosille on varattu 100 000 euroa vuosi.

4. Talotekniikkakorjaukset

- ilmanvaihtokoneiden korjaukset, kuluvien osien uusimisen, iv- pääte-elinten ja säätimien uusimisen
- lämmitysjärjestelmien korjaukset, kuluvien osien uusimisen
- välttämättömiä talotekniikkaan liittyviä parannuksia ja korjauksia.

5. Rakennusautomaation uusiminen / päivittäminen

- rakennusautomaation kehittämiseen, suunnitteluun sekä kaukokäyttö- ja -valvontajärjestelmän parantamiseen
- tilahallinta ohjelmisto Encoran käytön laajentaminen

6. Turvallisuus: paloturvallisuus, ilkivaltakorjaukset ja ilkivallan ehkäiseminen

Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitustyötä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa.

Määräraha käytetään ilkivaltakorjauksiin ilkivallan ennaltaehkäisyyn sekä kameravalvonnan uusimiseen

7. Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Vuoden 2021 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja odottamattomiin korjauksiin.

Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöikää hallitusti. Vuoden 2021 talousarvioon varatulla summalla jatketaan suunnitelmallisten korjausten sarjaa. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalauksia; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; talotekniikkaan liittyviä korjauksia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden, uusimisia, sisäseinien huoltomaalauksia; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista.

8. Kiinteistöjen odottamattomat korjaukset "ns. vikakorjaukset"

Odottamattomat vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Odottamattomat vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy suorittaa, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua. Arvaamattomiin vikakorjauksiin tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Tarvittavia resursseja on näin ollen luonnollisesti vaikea etukäteen arvioida.

Vuodelle 2022 varaudutaan 1 000 000 euroa, vuodelle 2023 1 100 000 euroa, vuodelle 2024 900 000 euroa ja vuodelle 2025 1 000 000 euroa.

Kunnanviraston remontointi

55 000 euron budjetoitu summa vuodelle 2021 on varattu mahdollisen Karviaisen toimitilajärjestelyiden vaiheen 2 suunnitteluun. Vuodelle 2022 varaudutaan 150 000 euroa.

Kuntalan remontointi eli kirjaston muutos museoksi

Määräraha kohdentuu Kuntalan kiinteistön remontointiin museon toimintojen siirtymistä varten. Tarkempi hankesuunnitelma asiasta tulee päätöksentekoon vuoden 2020 lopulla. Työt alkavat vuonna 2021. Vuodelle 2021 varaudutaan 482 500 euroa.

Kuoppanummen koulun keittiön peruskorjaus

Vihdillä on ateriatuotannossa kolme valmistuskeittiötä, jotka on rakennettu ja aloittaneet toiminnan 2000 luvulla: Kuoppanummi 2004, Otalampi 2008 ja Vihdin yhteiskoulu (suurkeittiö Pohjoinen) 2009. Laitteita ja kalusteita on viime vuosina uusittu. Kuoppanummella on uusittu laitteita: 2 yhdistelmäuunia ja raepesukone, painekeitin (v 2017), pata 200 l (v 2018), astioiden esipesukone ja tunnelipesukone linjastoineen (v 2019). Laitteiden käyttöikä on keskimäärin 10- 12 vuotta käyttöasteesta riippuen.

Peruskorjaus aloitetaan Kuoppanummesta, joka on vanhin. Korjauksen aikana ateriatuotanto toteutetaan kahden ruokalistajärjestelmän avulla ja osin turvaudutaan valmisruokaan. Päiväkodin lapset ja koululaiset ruokailevat eri rytmissä. Nummelan terveysaseman osaston aterioiden takia joudutaan tekemään myös viikonlopputyötä, koska kylmätilat eivät ole riittävät.

Kuoppanummen keittiön pihalla tarvitaan kylmä- ja pieni pakastekontti. Ruokasalista tulee rajata (kevyt seinä) huoltoalue aterian esille laittoa varten. Huoltoalue sijoitetaan nykyisen päiväkodin linjastoruokailun läheisyyteen, jolloin voidaan mahdollisesti käyttää nykyistä ruokasalin ulko-ovea ja näyttämön tilaa. Huoltoalueella tarvitaan käsienpesuallas, sähkörasioita ja huoltoalueelle kulku nykyisen huoltopihan kautta. Koulukeskus siirtyy kertakäyttöastioiden käyttöön. Kylmä- ja pakastekontti tarvitaan vain Kuoppanummen keittiön remontin ajaksi. Astiahuollon suhteen turvaudutaan Nummelan ja/tai Nummelanharjun koulujen keittiöihin. Peruskorjauksen aikana tulee keittiöiden laitteiden ja kalusteiden säilytystilaan varata varastotilaa.

Remontti on toteuttavissa ilman keittiötilaelementtejä. Ajallisesti on tärkeää, että remontit aluekeittiöissä kohdistuvat kesään.

Valmistuskeittiöiden peruskorjauslaajuudet ja aikataulut tulee ajoittaa eri vuosille, muutamien vuosien välein. Ensimmäisenä saneerataan Kuoppanummi 2021(2) ja vuosina 2024- 2026 Otalampi ja Vihdin yhteiskoulu. Jokaisesta kohteesta tehdään erillinen tarkempi suunnitelma.

Kuoppanummen koulun keittiön peruskorjaukseen varaudutaan vuodelle 2021 50 000 euroa ja vuodelle 2022 360 000 euroa.

Pääkirjaston sisäänkäynnin muutokset

Pääkirjastoon on jo pitkään toivottu omatoimikirjastoa sekä automaattioivia. Määräraha kohdentuu pysäköintialueen puoleisen sisäänkäynnin muuttamiseen niin, että omatoimikirjasto sekä automaattioivet ovat mahdollista toteuttaa. Muutostöiden yhteydessä kirjaston sisäänkäynnin läheisyyteen pystytään toteuttamaan liikuntaesteisten pysäköintipaikkoja. Myös pääkirjaston asiakaspalvelupiste uudistetaan. Vuodelle 2021 varaudutaan 115 000 euroa.

Kirkkoniemen muuttaminen kulttuurikeskukseksi

Kirkkoniemen koulun entisiin tiloihin on tarkoitus keskittää kulttuuritoimintaa. Tämän seurauksena tiloihin tehdään joitakin muutoksia ja korjaustoimenpiteitä toiminnan mahdollistamiseksi. Osa tiloista on muunnettavissa melko helposti harrastajaryhmien käyttöön (vaihe 1), mutta auditorio edellyttää mittavampia parannuksia erityisesti ilmanvaihtojärjestelmän uusimista (vaihe 2). Vaiheeseen 1 on vuonna 2021 varattu 100 000 euroa ja vaiheeseen 2 vuodelle 2022 on varattu 500 000 euroa.

Tilapalvelun irtain omaisuus

Tilapalvelun irtaimen omaisuuden hankintaan on varattu 50 000 euroa/vuosi vuosille 2022 – 2025.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamo projekti

Vihdin jätevesihuollon kehittäminen. Vihdin Veden nykyiset jätevedenpuhdistamot ovat rakennettu 1970-luvulla. Molempien puhdistamoiden rakenteellinen elinkaari ja kapasiteetti alkavat olla päättymäisillään. Tulevaisuuden maankäyttösuunnitelmat ja puhdistamoiden kuormituksen aiheuttamat haasteet vesistöissä ovat tuoneet tarpeen selvittää eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelylle. Hankkeen tarkoitus on löytää elinkaariltaan tehokkain tapa toteuttaa Vihdin kunnan jätevesien käsittely kustannukset ja ympäristövaikutukset huomioiden. Vuoden 2020 lopulla ratkaistaan toteutettava vaihtoehto, joka on jäteveden käsittely Vihdissä uudella keskuspuhdistamolla tai jätevesien johtaminen Espoon Blominmäen puhdistamolle. Vuonna 2021 jatketaan valitun vaihtoehdon tarkemmat selvitykset ja suunnitelmien laadinta. Budjetti hankkeelle on vuodelle 2021 100 000 euroa.

Vuodelle 2022 varaudutaan 500 000 euroa, vuodelle 2023 4 000 000 euroa, vuodelle 2024 5 000 000 euroa ja vuodelle 2025 8 000 000 euroa.

Puhdasvesilaitos hankinnat

Uudet vedentuotantolähteet. Jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä lisäkaivotutkimuksia ja koepumppauksia olemassa olevilla vedenottamoilla. Hankkeen tarkoitus on palvelukyvyn parantaminen sekä talousvedentuotannon palveluresurssien lisääminen. Budjetti vuodelle 2021 on 200 000 euroa.

Laitoksien perusparannus. Vuonna 2019 käynnistettyä paineajotavan lisäystä vedentuotantoon jatketaan Luontolan vedenottamon osalta. Paineajo mahdollistaa vedenjakelun ilman vesitorneja, nykyinen järjestelmä ei mahdollista Nummelan vesitornin käytöstä poistamista esim. huoltotöiden ajaksi. Nummelan vesitornin käyttäminen on tällä hetkellä pakollista koko Vihdin alueen vesihuollon painetason turvaamiseksi. Lisäksi saneerataan vedenottoaivo Lankilassa vedenlaadun turvaamiseksi. Hankkeiden budjetti on 100 000 euroa vuodelle 2021.

Vuodelle 2022 varaudutaan 250 000 euroa, vuodelle 2023 100 000 euroa, vuodelle 2024 50 000 euroa ja vuodelle 2025 100 000 euroa.

Verkostoston uudisrakentaminen ja saneeraus

Verkostojen saneeraus. Vuonna 2021 jatketaan asbestivesijohtojen uusimista Vanhan Nummelan alueella, Haapakyläntiellä ja Vihdintiellä yhteensä noin 3 km. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin 2 km, saneerauskohteet valitaan vuotovesitutkimusten perusteella kirkonkylän alueelta ja Nummelassa kohteet pyritään yhdistämään vesijohdon saneerauksien yhteyteen. Lisäksi uusitaan vedenjakelun ja verkoston kunnossapidon kannalta merkittäviä sulkuventtiileitä ja palovesiasemia. Vuoden 2021 verkostosaneerauksien budjetti on 1 100 000 euroa. Hankkeilla on tarkoitus parantaa vesihuollon toimivuutta.

Verkoston uusinvestoinneissa keskitytään uusien verkostojen suunnitteluun ajankohtaisissa kaavoitushankkeissa ja Pillistöntien rakentamiseen, johon varataan 150 000 euroa vuodelle 2021. Verkostojen uudisrakentamisen ja saneerauksen talousarviossa on huomioitu valtuuston Vihta linjaukset 21.9.2020 talousarvioon 2020 sekä vuoden 2021 talousarvion laadintaan. Kunnanjohtajan ehdotuksessa lisätty 110 000 euroa menoja Palman alueen kokonaisuuden edistämiseksi. Ridalinmetsän alueen rakentamiseen 450 000 euroa.

Yhteensä varaudutaan vuodelle 2021 1 910 000 euroa, vuodelle 2022 varaudutaan 1 530 000 euroa, vuodelle 2023 980 000 euroa, vuodelle 2024 680 000 euroa ja vuodelle 2025 380 000 euroa.

Puhdistamoiden investoinnit

Puhdistamoiden investoinnit Nummelassa ja kirkonkylällä sisältävät pieniä korjausinvestointeja prosessin toimivuuden varmistamiseksi ja käyttökustannusten alentamiseksi. Hankkeen budjetti vuodelle 2021 on 100 000 euroa.

Pumppaamot

Pumppaamoiden saneeraus. Vihdissä on lähes 100 pumppaamoa, joista noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40-70 vuotta. Pumppaamoista 4 on luokiteltu saneerausta vaativaksi vuonna 2021 ja lisäksi useamman pumppaamon huonokuntoisia sähkökeskuksia ja automaatiolaitteita uusitaan. Pumppaamoiden saneerauksien budjetti on vuonna 2021 yhteensä 150 000 euroa. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

Vuosille 2022 varaudutaan 150 000 euroa ja vuosille 2023 – 2025 varaudutaan 50 000 euroa/vuosi.

Irtaimisto

Vuosille 2022 ja 2024 varaudutaan 20 000 euroa /vuosi.

12 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulo-rahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

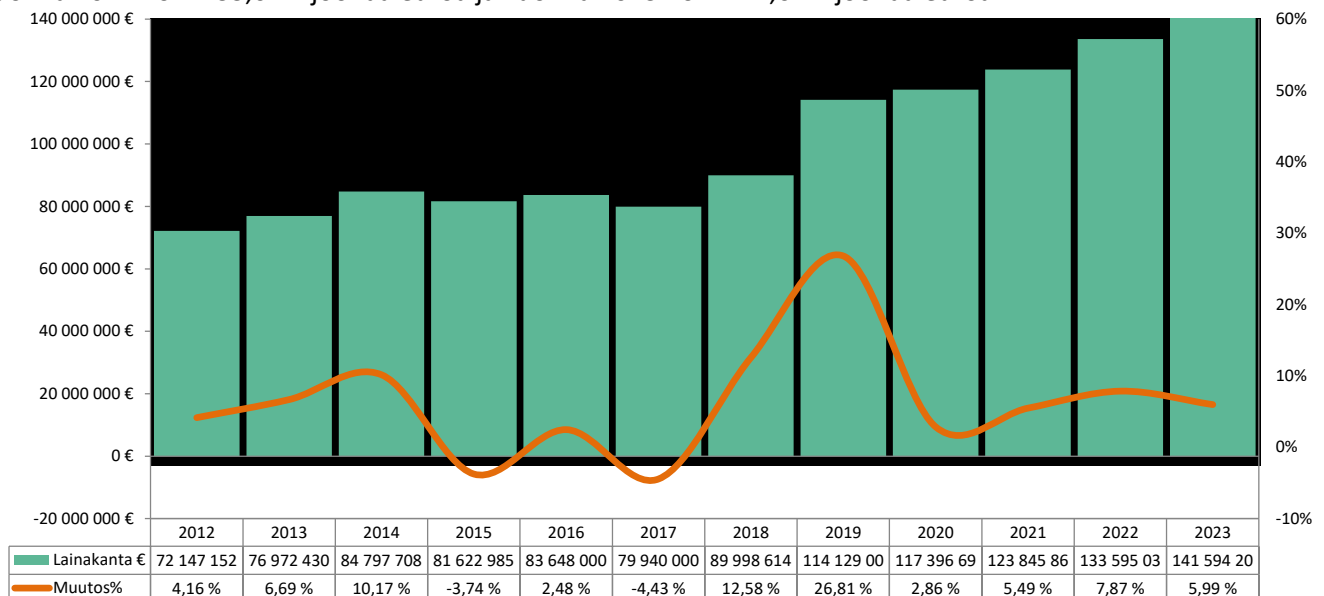
Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2021 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 20 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Kunnan lainasalkun kehittyminen vuosina 2021–2023

Vuosien 2021–2023 kohdistuvien merkittävien investointihankkeiden takia Vihdin kunnan lainakanta tulee kasvamaan vauhdilla. On tärkeää, että kunnan tulo-rahoitusta pystytään vahvistamaan taloussuunnitelmassa esitetystä, jotta lainakannan kasvua pystytään hidastamaan. Ennusteen perusteella Vihdin kunnan lainakanta tulee olemaan vuoden 2020 lopussa noin 117,4 miljoonaa euroa, vuoden 2021 lopussa 12,8 miljoonaa euroa, vuonna 2022 noin 133,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 noin 141,6 miljoonaa euroa.

KUVIO 14. Vihdin kunnan lainakannan kehitys 2012–2023

VIHDIN KUNTA
RAHOITUSLASKELMA 2019-2023

	TP 2019	MTA 2020	Ennuste2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	-1 249 029	8 386 369	7 505 812	8 386 369	11 505 121	14 402 396
Vuosikate	-193 214	9 886 369	8 965 810	9 886 369	13 005 121	15 902 396
Satunnaiset erät	205 571	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 261 386	-1 500 000	-1 459 998	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Investoinnit	-16 115 404	-14 130 000	-11 010 551	-17 940 500	-20 205 000	-21 020 000
Pysyvien vastaavien investoinnit	-18 316 841	-16 030 000	-12 835 549	-19 690 500	-21 955 000	-22 770 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 430 753	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien myyntitulot	770 684	1 900 000	1 824 998	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-17 364 433	-5 743 631	-3 504 739	-9 554 131	-8 699 879	-6 617 604

Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	-3 500 000	42 287	42 287	83 000	85 000	87 000
Antolainasaamisten lisäykset	-3 500 000	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	42 287	42 287	83 000	85 000	87 000
Lainakannan muutokset	24 130 536	6 030 532	3 267 332	6 449 171	9 749 171	7 999 171
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000 000	60 000 000	20 000 000	30 000 000	25 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 869 464	-10 869 468	-31 732 668	-10 750 829	-13 250 829	-16 000 829
Lyhytaikaisten lainojen muutos	38 000 000	-3 100 000	-25 000 000	-2 800 000	-7 000 000	-1 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 202 844	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	21 833 381	6 372 819	3 609 619	6 832 171	10 134 171	8 386 171
Rahavarojen muutos	4 468 948	629 188	104 880	-2 721 960	1 434 292	1 768 567

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	-1 %	62 %	70 %	50 %	59 %	70 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	-1 %	37 %	20 %	32 %	37 %	41 %
Lainanhoitokate	0,035	1,006	0,313	1,075	1,134	1,128
Lainakanta 1000€	114 129	120 160	117 396	123 846	133 595	141 594
Lainaa /asukas	3 914	4 114	4 023	4 240	4 567	4 832
Asukasluku	29 158	29 211	29 180	29 211	29 252	29 303

V/HT\